

Gemeente Assen

Jaarverslag

2012

Inhoudsopgave

Aanbieding, inleiding en hoofdlijnen beleidsuitvoering

Aanbieding	7
Inleiding en hoofdlijnen beleidsuitvoering.....	8

Beleidsuitvoering per programma

Bestuur en burger	19
Stadsontwikkeling	25
Mobiliteit	31
Stads- en wijkbeheer.....	35
Onderwijs	39
Kunst en cultuur	43
Zorg en welzijn.....	47
Werk en inkomen.....	51
Sport en ontspanning	55
Veiligheid	59
Duurzaamheid en milieu.....	61
Bouwen en wonen	65
Algemene dekking.....	69

Paragrafen

Lokale heffingen.....	77
Weerstandvermogen.....	81
Instandhouding kapitaalgoederen	95
Financiering en treasury	103
Verbonden partijen	107
Grondbeleid	113
Bedrijfsvoering	119
Bestuurlijk Relevante Investeringsprojecten	127

Algemeen.....	137
---------------	-----

Verklaringen	141
--------------------	-----

Jaarverslag

aanbieding & inleiding
hoofdpijnen beleidsuitvoering

Aanbieding

Hierbij bieden wij u het jaarverslag en de jaarrekening over 2012 aan. Behandeling en vaststelling staan gepland voor de raadsvergadering van 16 mei 2013. Daaraan voorafgaand vindt bespreking van de jaarstukken plaats in de accountantscommissie.

De accountantscommissie bespreekt de jaarrekening aan de hand van het rapport van bevindingen van de accountant en brengt hiervan verslag en advies uit aan uw raad. Bespreking van de jaarstukken in de accountantscommissie staat gepland voor 2 mei 2013.

Opbouw verslaglegging

De jaarstukken bestaan uit een jaarverslag en een jaarrekening. In het jaarverslag ligt de focus op de beleidsuitvoering en de bereikte resultaten. Na de inleiding wordt per programma op hoofdlijnen inzicht gegeven in de beleidsuitvoering. In het kort volgt daarna een overzicht van het financiële resultaat op programmaniveau met een opsomming van de belangrijkste afwijkingen ten opzichte van de begroting.

De inleiding is afgesloten met het voorstel voor resultaatbestemming. In het daarop volgende hoofdstuk komt de uitgebreide verantwoording van de beleidsuitvoering per begrotingsprogramma aan de orde.

In de programma's is in het bijzonder aandacht voor de beleidsthema's met een hoge bestuurlijke prioriteit. De prestatie-indicatoren om de resultaten en maatschappelijke effecten van ons beleid te kunnen meten maken eveneens onderdeel uit van de beleidsverantwoording. Vanuit een andere invalshoek geven daarna aanvullend de paragrafen dwarsdoorsneden van het gevoerde beleid en beheer. Het betreft hier het fiscale beleid, het beloop van de weerstandscapaciteit en de samenstelling van het gemeentelijk risicoprofiel, het beheer en onderhoud van de gemeentelijke kapitaalgoederen, het financierings- en treasurybeleid, de relatie met de verbonden partijen, het grondbeleid, de bedrijfsvoering en er wordt inzicht gegeven in de stand en voortgang van de bestuurlijk relevante investeringsprojecten.

Het jaarverslag wordt afgesloten met een aantal algemene kerngegevens en een overzicht van de gemeentelijke organisatie.

In de jaarrekening treft u de financiële verantwoording over 2012 aan. De jaarrekening geeft inzicht in het financiële eindresultaat met in de inleiding een analyse en toelichting op de belangrijkste afwijkingen ten opzichte van de begroting. Daarna wordt ingegaan op het voorstel voor bestemming van het resultaat. Vervolgens komt in de jaarrekening de middeleninzet op programmaniveau aan de orde met daarin opgenomen een tabel die inzicht geeft in de realisatie van de vastgestelde bezuinigingsmaatregelen. Na een totaaloverzicht van de exploitatie van baten en lasten over 2012 is de geconsolideerde balans ultimo 2012 inclusief toelichting opgenomen. Tenslotte volgt de SiSa-verantwoording.

De jaarrekening van het gemeentelijk Grondbedrijf ligt voor uw raad ter inzage.

Inleiding

Ondanks de economische tegenwind bouwde dit college verder, en als je daarvoor kiest, heb je van tijd tot tijd ook een feestelijke opening zoals in september toen prinses Margriet De Nieuwe Kolk officieel opende. Met de opening heeft Assen weer een volwaardig cultureel aanbod, voor de eigen inwoners én de bezoekers uit de regio en daarbuiten. Artiesten als Freek de Jonge en Youp van 't Hek hebben inmiddels de kwaliteiten van De Nieuwe Kolk geroemd.

Maar ook voor en na deze opening bouwde Assen volop aan de toekomst. Niet voor niets is het motto van het collegeprogramma 2010-2014 bouwen. Het gaat om bouwen aan een sociale, aantrekkelijke, dienstbare en groeiende stad.

De economische situatie brengt met zich mee dat we met onze toekomstplannen uit moeten gaan van een iets lagere groei. Dat betekent bijvoorbeeld dat we in regioverband het aantal te bouwen huizen in Assen omlaag hebben gebracht. Wel blijven we volop investeren in de vitaliteit van onze binnenstad en in de kwaliteit van onze infrastructuur.

Aan de Citadel is vorig jaar hard doorgebouwd. Deze nieuwe centrumvoorziening geeft naar verwachting een sterke impuls aan de economie van de binnenstad. Startende ondernemers in het centrum kunnen een beroep doen op startersleningen. En vanuit ons uitvoeringsprogramma voor de aantrekkelijke binnenstad hebben we aan plannen gewerkt voor het Cultureel Hart, de Brink en de Brinktrechter en de Molenbuurt.

Met het programma FlorijnAs bouwt Assen aan de kwaliteit van de infrastructuur. Vorig jaar zijn we voor het eerst achter de tekentafel vandaan gekomen en begonnen we met de uitvoering van het eerste

FlorijnAs project, het bevaarbaar maken van Het Kanaal. Aan de voorbereiding op de overige projecten is hard gewerkt, veelal in nauw overleg met inwoners en betrokkenen.

In het sociale domein is de visie 'In Assen kun je op elkaar bouwen' vertaald in een veranderagenda en een uitvoeringsprogramma. De veranderagenda bouwt voort op de al in de Asser samenleving aanwezige kracht. Tal van initiatieven maken het mogelijk om als overheid een stap terug te doen en te vertrouwen op de actieve en bereidwillige samenleving. Onze inspanningen richten zich vooral op de zorg voor de meest kwetsbare Assenaren.

In een aantal wijken is hard gewerkt aan het tot stand komen van een wijkvisie. Gemeente en woningbouwcorporatie trokken zij aan zij op om de analyse van problemen en kansen te maken. Dit gebeurde samen met de bewoners van de wijk. De wijkvisies koppelen ontwikkelingen op fysiek en sociaal gebied aan elkaar zodat een integrale aanpak ontstaat waarbij ingrepen op verschillende domeinen elkaar versterken.

Het jaar 2012 hebben we met een positief rekeningresultaat kunnen afsluiten. Voor een belangrijk deel is dit te danken aan een compensatie van het Rijk voor de stijging van het aantal klanten bij de sociale dienst. Het resultaat bedraagt inclusief herbestemming € 2,6 miljoen.

Het bedrag aan bezuinigingen liep in 2012 op van € 9 miljoen naar € 16 miljoen. Ruim een derde van deze bezuinigingen realiseerden we binnen onze eigen organisatie. Het positief resultaat laat zien dat we er goed in geslaagd zijn de bezuinigingen in te vullen.

Samenvatting beleid per programma

Bestuur en burger

In 2012 is veel overleg geweest over de Regionale Uitvoeringsdienst (RUD). De RUD wordt in 2013 opgericht en moet in 2014 operationeel zijn.

Op diverse vlakken is gewerkt aan het verbeteren van de dienstverlening. Het gaat daarbij onder andere om het invoeren van Dimpact en zaakgericht werken. Het sneller reageren op vragen van inwoners lukt door Antwoord©.

Met de introductie van de stadspas kunnen wij onze inwoners een multifunctionele kaart bieden, die bovendien een impuls kan betekenen voor de lokale economie.

De informatievoorziening blijkt goed op orde te zijn. Met een mix van schriftelijke en digitale middelen weten wij inwoners goed te bereiken.

Participatie bij plannen en beleidsontwikkeling begint de norm te worden. In 2012 is een groot aantal participatietrajecten doorlopen. Het ging daarbij onder andere om dienstverlening, zorg en welzijn en wijkvisies.

Stadsontwikkeling

De invloed van de economische crisis op de uitvoering van het programma stadsontwikkeling is merkbaar. Groei is nog steeds een ambitie, maar bijstelling van deze ambitie is nodig. Op basis van afspraken in regiovisieverband zijn de prognoses bijgesteld en de effecten ervan in de grondexploitatie verwerkt.

Samenwerking is altijd een grondhouding van de gemeente geweest: in regioverband heeft de stad daar de afgelopen jaren zijn voordeel meegedaan. Maar ook hier is een heroverweging aan de orde. Voorstellen voor actualisatie van de regiovisie worden in de eerste helft van 2013 verwacht.

De investeringen uit de laatste jaren zijn nu zichtbaar in de stad: de Nieuwe Kolk, het Drents Archief en het vernieuwde Drents Museum zijn opgeleverd en geopend. Het Cultureel Kwartier wordt meer en meer zichtbaar. Het is zaak de komende jaren de positieve beeldvorming van deze voorzieningen voor de stad levend te houden, onder andere door gerichte citymarketing.

De kantorenleegstand blijft groot door de recessie, al is deze het afgelopen jaar wel gedaald. De toekomstontwikkelingen zijn niet te voorspellen. Afgelopen jaar is veel ingezet op verkennen van mogelijkheden voor ander gebruik. De toekomst van de rijksdiensten in onze stad hangt af van besluitvorming in Den Haag. Daarom hebben we in 2012 actief gelobbyd en zullen we deze lobby in 2013 voortzetten.

Het sociale profiel van de stad moet blijven. Scheppen van werkgelegenheid is daarvoor essentieel. In 2012

is hard gewerkt aan de relatie met ondernemers en bedrijven en het ondernemersklimaat. Het Ondernemersfonds heeft in 2012 een vol jaar kunnen functioneren en was een aanjager van verschillende activiteiten. Evaluatie is toegezegd in de eerste helft van 2013.

Assen als sensorstad krijgt steeds meer vorm. De aanleg van het meetnetwerk van Sensor City verloopt fasegewijs volgens plan. Waar mogelijk wordt samengewerkt met gemeentelijke werkzaamheden. Sensor Universe is betrokken bij een groot aantal projecten, waarbij de verbinding gelegd wordt met de andere economische speerpunten in Noord-Nederland (Healthy Ageing, water, energie en agri-food). Incas³ ligt op koers voor de realisatie van de inhoudelijke doelstellingen. Incas³ heeft zich ontwikkeld tot een hoogwaardig kennisinstituut met een goede positie nationaal en internationaal.

Bestuurlijk relevante investeringsprojecten

De projecten binnen het programma FlorijnAs verlopen volgens plan. Voor Assen TT is het bestemmingsplan vastgesteld en is gestart met de grondverwerving. Uw raad heeft in 2012 een besluit genomen over de verknoping N33/A28, waarop het Rijk een definitief Tracé Besluit nam.

Er is veel overlegd over het nieuwe stationsgebied met partners, belanghebbenden en aanwonenden. Verder zijn onderzoeken uitgevoerd, naar bodem en grondwater en de eventuele aanwezigheid van niet-gesprongen explosieven.

De visie Stadsboulevard is verder uitgewerkt. Dit gebeurde samen met betrokkenen.

Met de bouw van de sluis bij de Sluisstraat startte de uitvoering van de tweede fase Blauwe As. Het afgelopen jaar is met betrokkenen uitvoerig overlegd over de inrichting van de openbare ruimte. Het plan voor het eerste deelgebied is klaar. Voor de fiets- en autobruggen heeft uw raad een uitvoeringskrediet beschikbaar gesteld.

De bestemmings- en exploitatieplannen voor het werklandschap Assen-zuid staan vast. Met potentiële kopers worden acquisitiesprekken gevoerd.

Voor het Havenkwartier is een stedenbouwkundige visie, grondexploitatie, ontwikkelingsstrategie en marketingstrategie opgesteld. De subsidieaanvraag voor het Stadsbedrijvenpark is eind 2012 gehonoreerd.

De grote projecten Citadel en Erfgoedkwartier zijn bijna klaar. Het Mercuriuscentrum vordert volgens plan.

De projectontwikkeling van de centrumvoorzieningen Kloosterveste is afgesloten. De betrokken partij en gemeente hebben geen verplichtingen meer naar elkaar.

Er zijn verschillende maatschappelijke voorzieningen opgeleverd: de Nieuwe Kolk, de Stadsbroekhal en MFA Pittelo. Een aantal projecten staat nog gepland.

Dat zijn vooral scholen en sportaccommodaties. Met uw raad is afgesproken dat voor deze projecten geen onomkeerbare besluiten worden genomen totdat uw raad daarover bij de Voorjaarsnota een besluit heeft genomen.

Mobiliteit

Goede bereikbaarheid was een aandachtspunt in 2012. De uitvoering van een aantal grote reconstructies vroeg om extra maatregelen om de binnenstad goed bereikbaar te houden. Bij ontwikkeling van FlorijnAs-projecten wordt nagedacht over het garanderen van de bereikbaarheid tijdens de uitvoering (Het Minder Hinderplan).

De nieuwe parkeergarages in de binnenstad bevorderen de bereikbaarheid en daarmee de aantrekkingskracht van het stadscentrum.

Een aantal langlopende projecten zijn in 2012 afgerond: de aanpassing van de bushaltes voor mindervaliden en de invoering van het Korte Afstand Radio (KAR)-systeem.

In een compacte stad is de fiets een belangrijk vervoermiddel voor bewoners en bezoekers. Fietsparkeeren is daarbij een aandachtspunt, zeker om overlast van gestalde fietsen te voorkomen. Met de opening van de fietsstalling bij de Nieuwe Kolk is daarin een verbetering gerealiseerd.

Innovatie bij verkeersmanagement kan met sensortechnologie. Het onderzoek naar de mogelijkheden voor verkeer, vervoer en parkeren vordert: onderdelen van Sensor City- netwerk zijn inmiddels aangelegd.

Stads- en wijkbeheer

We hebben de bezuinigingsmaatregelen op Schoon, Heel en Veilig verder uitgewerkt en uitgevoerd. Er is slechts in beperkte mate overgegaan tot groot onderhoud en vervangingsinvesteringen. Het beheer is gericht op Schoon, Heel en Veilig én het zo lang mogelijk in stand houden van de gemeentelijke eigendommen.

De evaluaties van de Groenstructuurvisie en de Monumentale bomenlijst hebben plaatsgevonden. Voor het beheer van natuurlijke graslanden in De Landjes, Marsdijk, is vanaf het voorjaar een schaapskudde ingezet. In 2012 heeft een communicatietraject 'Natuur in de stad' plaatsgevonden. Dit jaar is het nieuwe beheerplan voor het Asserbos gereed gekomen; een en ander in nauw overleg met Vrienden van het Asserbos. Er zijn dit jaar twee natuurspeelplaatsen gerealiseerd. Het rotonde-adoptieplan was april 2012 gereed en in 2013 zal daadwerkelijk tot adoptie worden overgegaan.

De realisatie van het Milieu Educatief Centrum (MEC) in Stadsbroek loopt vertraging op vanwege de discussie over bezuinigingen.

Het opstellen van Het Groene Frame loopt vertraging op. Kansen en speerpunten van het Groene

Frame zijn onderdeel van grote projecten zoals bijvoorbeeld de FlorijnAs-projecten. Het berm- en oeverbeheerplan is gereed. Het plan 'groenstructuren per wijk' is gereed gekomen. In 2012 zijn gedragscodes Flora- en Faunawet geïmplementeerd.

Het beheer van de begraafplaatsen is uitgevoerd volgens de huidige Beheersverordening. In het voorjaar heeft een evaluatie van het begraafplaatsenbeleid plaatsgevonden. Op de Boskamp is een nieuw grafvelddeel gerealiseerd. De samenwerking met de uitvaartbranche voor realisatie van nieuwe asbestemmingen is nagenoeg afgerond. In april van dit jaar zijn 150 grafmonumenten vernield. De gemeente heeft deze grafmonumenten op haar kosten hersteld.

In verschillende gebieden en buurten is gewerkt aan een analyse van het gebied via Gebiedsgericht Werken. Bewoners zijn actief betrokken en de leefbaarheid is verbeterd. Voor het delen van kennis en het makkelijker indienen van initiatieven is het digitale platform 'Mijn Buurt Assen' in september gelanceerd. GGW opereert vanaf dat moment onder de noemer van Mijn Buurt Assen. In 2012 is de MFA Pittelo opgeleverd.

Onderwijs

De gemeente Assen heeft meerdere ontwikkelingen doorgezet in samenwerking met voorschoolse voorzieningen en scholen. Veel is gedaan als voorbereiding op de transitie Passend Onderwijs: de opdracht vanuit het Rijk aan scholen om in regionaal samenwerkingsverband meer leerlingen met een beperking op het gebied van leren of gedrag in het regulier onderwijs op te vangen. Gemeenten hebben instemming betuigd met het Ondersteuningsplan (2013). Passend Onderwijs wordt in nauwe samenwerking met het jeugdbeleid opgepakt en treedt met ingang van schooljaar 2013-2014 in werking.

Op het gebied van onderwijshuisvesting is een aantal grote projecten afgerond of voorbereid. Ook vond een verkenning plaats naar de mogelijke verzelfstandiging van Openbaar onderwijs Plateau met als afronding het besluit tot opschorting van het traject met twee jaar.

Kunst en cultuur

Het jaar 2012 was het laatste jaar van de Cultuurnota het Cultuurpalet (2008-2012).

Daarbinnen zijn De Nieuwe Kolk, cultuureducatie richting het onderwijs en het Cultureel Hart de belangrijkste aandachtspunten. Daarnaast is er blijvend aandacht voor herhuisvesting amateurkunst en het ondersteunen van culturele activiteiten.

De Nieuwe Kolk is op 22 september feestelijk geopend. Al eerder zijn het theater, de bibliotheek en het CBK Drenthe van start gegaan in het nieuwe gebouw. 2012 is voor al deze organisaties vooral het

jaar geweest van verhuizen en zo goed mogelijk inregelen van de eigen organisatie.

De lijn van het ICO op cultuureducatie richting onderwijs is voortgezet, met name via instrumenten als een integrale aanpak van het Cultuurmenu, de coördinerende rol van de Cultuurcoach en een beter afgestemd aanbod van naschoolse activiteiten. Met Drentse gemeenten en provincie is een gezamenlijke aanpak opgezet voor de nieuwe Rijksregeling Cultuureducatie met Kwaliteit. De focus daarbij is op doorgaande leerlijnen en brede integraliteit.

Het Cultureel Hart vormt het kader voor samenwerking tussen alle culturele instellingen, het bedrijfsleven en de gemeente voor de komende beleidsperiode. De eerste stappen richting concrete projecten zijn gezet.

In 2012 is het besluit genomen dat het Mercurius-theater wordt gesloten in 2013. De huur is opgezegd. Bij de partijen is grotendeels commitment op herhuisvesting in het ICO pand. In 2013 wordt het proces afgerond.

Stadsmarketing, evenementen, toerisme en recreatie zijn nog meer op elkaar afgestemd met als doel het versterken van de positie van Assen in Noord-Nederland.

De geactualiseerde subsidieregeling cultuur is in 2012 in gebruik genomen. Deze wordt zoveel mogelijk ingezet op vernieuwende activiteiten en participatie bij kunstzinnige activiteiten.

Zorg en welzijn

De inzet op zorg- & welzijnsbeleid was gericht op de uitwerking van de visie 'In Assen kun je op elkaar bouwen'. Belangrijkste resultaten zijn de Veranderagenda. Hierin heeft een meer praktische vertaling plaatsgevonden van de sturende principes: een actieve bereidwillige samenleving en de zorg voor kwetsbare mensen. Bij het opstellen van de Veranderagenda was een groot aantal inwoners, vrijwilligers en professionals betrokken.

Verder vroeg de voorbereiding op de overheveling van taken vanuit het rijk veel aandacht. Het gaat dan om de transities Awbz en Jeugdzorg.

In de beleidsuitvoering is op enkele terreinen, zoals uitvoering van Wmo-voorzieningen, gekeken hoe te anticiperen op de nieuwe visie.

Werk en Inkomen

Dit jaar stond in het teken van de gevolgen van de aanhoudende economische crisis en het voorbereiden op nieuwe wet- en regelgeving.

Als gevolg van de crisis is het aantal niet werkende werkzoekenden in Assen gestegen tot 9,3% (in Drenthe is dit 9,5%). Op verschillende manieren hebben wij geïnvesteerd om het aantal werklozen te verminderen. Wij hebben de pilot WERKpunt! ingevoerd. Hier hebben 150 personen aan deelgenomen

en daarvan zijn 56 personen doorgestroomd naar een reguliere baan. Wij hebben sociaal inkoopbeleid doorgevoerd bij verschillende grote projecten. Tot slot hebben wij hierop geïnvesteerd door deeltijdwerk onder uitkeringsgerechtigden te stimuleren. Uitkeringslasten zijn hierdoor minder hard gestegen.

Na de val van het kabinet is het wetsvoorstel Wet Werken Naar Vermogen 'controversieel verklaard'. Hiervoor is inmiddels het wetsvoorstel participatiewet in de plaats gekomen. Beide wetsvoorstellen passen binnen het strategisch plan WERKpunt!

De Wet gemeentelijke schuldhulpverlening is van kracht geworden. De gemeente heeft hiermee een zorgplicht gekregen op het gebied van schuldhulpverlening. De wet is vertaald in een beleidsplan voor de gemeente Assen.

Met het programma Doen! werken we toe naar één sociaal beleid binnen deze gemeente. Wij hebben belangrijke stappen gezet naar een toekomstbestendig sociaal beleid.

Sport en ontspanning

Het accent is komen te liggen op sportactiviteiten voor kwetsbaren. Dit is geheel in lijn met de Bestuursopdracht Zorg en Welzijn. Ook door sport en bewegen slim, simpel en samenhangend in te zetten met het veld van zorg en welzijn draagt het meer en meer bij aan de Bestuursopdracht.

Communicatie heeft extra aandacht gehad. De resultaten van de eerste meting voor het meerjarig onderzoek Beweging in Beeld zijn gepresenteerd. De meting gaat door naar kwalitatief onderzoek in de wijken. Team Sport heeft veel succes gehad met de Summerbreak in de zomervakantie en met de Fit en Fun week voor kwetsbare kinderen met overgewicht. Een groot evenement was het Europees Kampioenschap Beachvolleybal onder 23 jaar. Hieraan is volop breedtesport gekoppeld voor scholen en verenigingen. Daarnaast was het congres 'Nieuwe Sporten' een succesvol evenement.

De gemeente krijgt steeds meer een coördinerende en faciliterende rol bij evenementen. Het gaat dan om locaties voor evenementen en het verbinden van evenementen. Het terugtreden van de gemeente als organisator past in deze tijd. De organisatoren zelf zijn goed in staat contact met elkaar te zoeken en laten hiermee hun zelfstandigheid zien. Het bieden van een goed klimaat voor organisatoren om evenementen te ontwikkelen en te laten plaatsvinden krijgt voorrang. De ontwikkelingen rondom de toekomstvisie TT Festival sluiten aan bij de hiervoor genoemde ontwikkelingen.

Veiligheid

In de nieuwe kadernota zijn veiligheid en actualiteit een prioriteit geworden. De aanpak van de branden in het begin van 2012 heeft gevoelens van onveilig-

heid beperkt en weggenomen. Er is werk gemaakt van de overlast van problematische jeugdgroepen. Voor deze vorm van overlast is in 2012 een nieuwe aanpak ontwikkeld, waardoor signalen sneller herkend worden en op waarde geschat.

In 2012 is begonnen met de voorbereidingen op de regionalisering van de brandweer in 2014. Voor de bouw van de nieuwe brandweerkazerne zijn de voorbereidingen afgelopen en is begonnen met de nieuwbouw.

In 2013 zullen de oefeningen en trainingen voor het crisismanagement weer opgepakt worden. In 2012 is hier minder in geïnvesteerd in verband met de organisatieontwikkelingen. Dit had te maken met de personele wijzigingen. Met de nu geplaatste functionarissen worden de trainingen opgepakt.

Duurzaamheid en milieu

In het Uitvoeringsprogramma duurzaamheid ligt de focus op het verduurzamen van de bestaande woningbouw en gemeentelijke gebouwen en op het opwekken van duurzame energie. In 2012 zijn we de samenwerking aangegaan met Energy Valley, Europese partners en vooral ook met lokale bedrijven. Huizenbezitters zijn aangemoedigd energiebesparende maatregelen te treffen via energie-adviezen en buurtinitiatieven.

In planontwikkeling zijn milieu en duurzaamheid integraal meegenomen, zoals bijvoorbeeld in Assen-Zuid waar een duurzame energievoorziening wordt ontworpen en het Havenkwartier, waar duurzame woningbouw mogelijk wordt.

Eind 2012 is de rapportage van het onderzoek Afvalmodellen opgeleverd. Op basis hiervan wordt het interactieve traject met de inwoners vormgegeven. Het definitieve besluit over het inzamelen van kunststof verpakkingsafval met een extra minicontainer is onderdeel van de besluitvorming over dit onderzoek. De raad heeft via een ledenraadpleging aan de VNG (Vereniging van Nederlandse Gemeenten) laten weten niet akkoord te gaan met de Raamovereenkomst Verpakkingen 2013 - 2022.

Financieel resultaat 2012

De uitvoering van de begroting 2012 is afgesloten met een positief exploitatieresultaat van € 5,5 miljoen. Dit betreft het rekeningsresultaat voor resultaatbestemming, waaronder de voorgestelde budgetoverheveling. Wij hebben uw raad eind februari per brief geïnformeerd over de voorgenomen budgetoverheveling. Het totaalbedrag van het voorstel tot budgetoverheveling bedraagt € 2,9 miljoen.

Als we rekening houden met deze in 2012 vrijgevalen activiteitenbudgetten die, met het oog op verdere uitvoering en realisatie van het door uw raad vastge-

Bouwen en wonen

De regionale woningbouwopgave Groningen – Assen is herijkt en neerwaarts bijgesteld. Voor Assen resulteerde dit in een nieuwe opgave van circa 300 woningen per jaar. In Noord Drents verband zijn vergelijkbare afspraken tussen gemeenten gemaakt.

Ondanks een stagnerende woningmarkt realiseerde Assen in 2012 veel woningen met name door het opleveren van huurwoningen. De bouw van koopwoningen stagneerde door de recessie, scherpere hypotheeknormen en gebrek aan vertrouwen bij de woonconsument. Er werden vorig jaar minder woningen verkocht dan in 2011. Vanwege de aangekondigde maatregelen in het Regeerakkoord besloten woningcorporaties eind 2012 veel nieuwbouwprojecten te schrappen of 'on hold' te zetten. Dat is zorgelijk omdat de vraag naar huurwoningen is toegenomen.

In 2012 werden 268 woningen opgeleverd, waarvan 177 huurwoningen. Bijna de gehele productie werd gerealiseerd op binnenstedelijke locaties. Dat is positief in verband met de doelstelling voor duurzaam ruimtegebruik.

Met de inzet van startersleningen is vorig jaar de doorstroming gestimuleerd. Daarnaast is het Platform Wonen Assen opgericht om te komen tot een betere afstemming op de Asser woningmarkt.

In 2012 is de Strategische afwegingsnotitie Grondbedrijf aansluitend bij de begroting 2013 geactualiseerd. Deze notitie is het toetsingskader voor nieuwe investeringen in gebiedsontwikkelingen.

De positie van het Grondbedrijf is geactualiseerd. De opbrengstenplanning is naar beneden bijgesteld. Dit heeft vooral nadelige effecten in de grondexploitatie van Kloosterveen. Met het vrijvallen van de financiële middelen voor het Norgerbrugtracé blijft het Grondbedrijf in staat om nieuwe investeringen zoals het Havenkwartier te financieren.

stelde beleid, in 2013 beschikbaar moeten blijven is het jaar 2012 afgesloten met een voordeel van € 2,6 miljoen.

De totale bezuinigingstaakstelling liep op van € 9 miljoen in 2011 naar ruim € 16 miljoen in 2012. In de programma's moest voor een bedrag van € 9,8 miljoen bezuinigd worden en in de eigen bedrijfsvoering bedroeg de totale bruto taakstelling € 6,4 miljoen. Zoals al in de Najaarsnota aangegeven dient hierbij wel in ogenschouw te worden genomen dat het Rijk de rijksbijdrage voor het inkomensdeel van

de Wet werk en bijstand weer gekoppeld heeft aan de werkelijke ontwikkelingen van de klantenaantallen, waardoor dit budget aanzienlijk is bijgesteld. Voor Assen betekende dit dat we in 2012 alsnog gedeeltelijke financiële compensatie hebben ontvangen voor de extra kosten van de bijstandsverlening die we in onze begroting vanuit de eigen algemene middelen moesten dekken. Deze compensatie had een positief financieel effect van ongeveer € 2,5 miljoen op onze exploitatie.

Bij de invulling van de bezuinigingsopgave hebben we gemeld dat een aantal bezuinigingsmaatregelen niet of slechts deels haalbaar bleken. Voor een totaalbedrag van € 0,8 miljoen moest alternatieve dekking worden gevonden. In de Najaarsnota hebben we aangegeven dat we hiervoor een aantal incidentele baten zouden inzetten. Door onder andere de verkoop van drie gemeentelijke panden hebben we hierin kunnen voorzien.

Exploitatieresultaat 2012	5.478.402 V
Budgetoverheveling naar 2013 met het oog op verdere beleids- en/of planuitvoering	-2.866.951 N
Rekeningresultaat na resultaatbestemming	2.611.451 V

Het resultaat van de gemeentelijke grondexploitatie bedraagt € 1,2 miljoen nadelig. Onder invloed van de economische recessie en stagnatie in de woningbouw is de omzet en productie in 2012 lager geweest dan gepland. Wel is de omzet hoger dan in 2011. Het resultaat is overeenkomstig de financiële grondslagen van het gemeentelijk Grondbedrijf verrekend met de betreffende bestemmingsreserves. Op basis van de uitgangspunten in de Kadernota weerstandsvormen en risicomanagement moest de weerstandsreserve met € 0,1 miljoen worden verhoogd. De totale onttrekking aan de algemene reserve van het Grondbedrijf bedraagt derhalve € 1,3 miljoen. De uitkomst van de bouwgrondexploitatie heeft geen effect op het rekeningresultaat van de Algemene Dienst. Voor een nadere toelichting op het verloop van de grondexploitatie verwijzen wij u naar de paragraaf Grondbeleid.

In de Najaarsnota werd een voordelig saldo geprognosticeerd van € 2,6 miljoen. Binnen dit resultaat hebben zich een aantal positieve en negatieve afwijkingen voorgedaan.

Naast de hiervoor al genoemde compensatie voor de extra kosten van de bijstandsverlening hebben een aantal eindafrekeningen binnen het programma Werk en Inkomen een incidenteel positief effect van ruim € 0,4 miljoen. Ook kon de gemeentelijke bijdrage in de bedrijfsvoeringskosten van de ISD naar beneden worden bijgesteld. Op de verstrekking van individuele voorzieningen in het kader van de Wmo is sprake van een voordeel van € 0,7 miljoen. Verder was in de Najaarsnota nog geen rekening gehouden met de vrijval van de voorziening combinatiefuncties (€ 0,2 miljoen). Via de resultaatbestemming stellen wij voor dit bedrag van € 0,2 miljoen te storten in een nieuw te vormen reserve combinatiefuncties. Het totaaleffect van de aanbesteding van het leerlingenvervoer en de volume-effecten blijkt nog € 0,15 miljoen voordeliger dan geprognosticeerd. In de Najaarsnota zijn we er vanuit gegaan dat in 2012 sprake zou zijn van onderuitputting op de Rijksbegroting ter grootte van circa € 106 miljoen. Onderuitputting werkt via de koppeling door naar het gemeentefonds. Het Rijk geeft hierover

in de meicirculaire 2013 definitief uitsluitel. Daarnaast zijn ook nog enkele na-uitkeringen ontvangen (totaal positief effect € 0,2 miljoen).

Als gevolg van de economische recessie is de legesopbrengst bouwvergunningen nagenoeg € 0,6 miljoen lager. De onroerendezaakbelasting is als gevolg van door de recessie afgenomen bouwactiviteiten en opgetreden leegstand ruim € 0,4 miljoen lager uitgevallen dan geraamd. Bij de Najaarsnota was de opbrengstderving € 0,2 miljoen lager ingeschat. Het nadelig saldo in de interne renteverdeling is uitgekomen op € 1,9 miljoen. Dit betreft een onderlinge verschuiving in de verdeling van rentekosten tussen het programma Algemene Dekking aan de ene kant en de overige begrotingsprogramma's aan de andere kant. De in 2012 feitelijk betaalde rentekosten zijn binnen het budget gebleven. De totale kosten van de bedrijfsvoering zijn in 2012 binnen het beschikbare budget gebleven. Er hebben zich echter wel verschuivingen voorgedaan in de verdeling en toerekening van deze kosten. Dit werd mede veroorzaakt door de lopende organisatieontwikkeling en enkele langdurig zieke medewerkers. Verder worden door de aanhoudende stagnerende economie gebiedsontwikkelingen en activiteiten uitgesteld, waardoor minder projecten in uitvoering werden genomen. Hierdoor komen extra bedrijfsvoeringskosten ten laste van de exploitatie. Het totaaleffect van deze ontwikkelingen op de exploitatie bedraagt € 0,8 miljoen nadelig.

Gezien het positieve eindresultaat van € 5,5 miljoen kunnen we vaststellen dat de uitvoering van de programmabegroting zich als geheel binnen de door uw raad vastgestelde financiële kaders heeft voltrokken en dat we met deze einduitkomst de bezuinigingsopgave van totaal ruim € 16 miljoen voor 2012 hebben weten te realiseren.

Van belang is nog de vrijval van budgetten die vóór en/of in 2012 beschikbaar zijn gesteld voor nieuw beleid en/of beleidsintensivering. De realisatie hiervan strekt zich uit over meerdere jaren of er is sprake van vertraging in de uitvoering. Hierdoor heeft de besteding ervan niet direct en/of volledig in

2012 plaatsgevonden. Het gaat hierbij om een totaalbedrag van € 2,9 miljoen waarover u begin dit jaar bent geïnformeerd. Deze middelen dienen voor verdere beleidsuitvoering naar 2013 te worden overgeheveld.

In de verderop opgenomen analyse van het rekeningresultaat zijn de belangrijkste afwijkingen ten opzichte

van de begroting aangegeven. Een uitgebreide toelichting op de afwijkingen treft u aan in de jaarrekening.

De resultaten van de programma's in 2012 zien er, afgezet tegen de begroting enerzijds en de prognoses in de Najaarsnota anderzijds, als volgt uit:

Resultaten programma's (bedragen x € 1.000)					
	begroting 2012 (saldo)	prognose Najaarsnota (saldo)	rekening 2012 (saldo)	saldo rekening t.o.v. begroting 2012	
				totaal	V/N
Bestuur en burger	11.782	11.353	11.159	623	V
Stadsontwikkeling	5.194	5.005	4.644	551	V
Mobiliteit	-5	-62	-133	128	V
Stads- en wijkbeheer	15.725	14.857	14.000	1.725	V
Onderwijs	12.304	11.874	11.314	990	V
Kunst en cultuur	8.321	8.321	8.308	13	V
Zorg en welzijn	23.122	23.031	21.893	1.229	V
Werk en inkomen	13.125	11.017	9.199	3.926	V
Sport en ontspanning	6.170	6.249	5.829	341	V
Veiligheid	4.563	4.085	4.163	400	V
Duurzaamheid en milieu	-435	-527	-514	79	V
Bouwen en wonen	1.532	1.799	1.858	-326	N
Resultaat programma's	101.397	97.002	91.718	9.678	V
Algemene dekking:					
Onvoorzien	316	143	0	316	V
Algemene belastingen	-14.066	-13.835	-13.630	-435	N
Beleggingen	-599	-905	-905	306	V
Financiering & liquiditeit	-7.717	-8.162	-8.330	613	V
Algemene uitkering	-74.187	-73.860	-74.064	-123	N
Bcf	335	215	235	100	V
Overige algemene dekkingsmiddelen	-2.230	-1.479	-937	-1.293	N
Resultaat kapitaallasten	-2.690	-1.781	-738	-1.952	N
Resultaat bedrijfsvoering	268	1.425	2.639	-2.371	N
Reserves/voorzieningen algemene dekking	-1.451	-1.365	-1.467	16	V
Resultaat algemene dekking	-102.018	99.603	-97.197	-4.822	N
Eindresultaat	622 V	2.601 V	5.478 V	4.857	V

Beknopte analyse rekeningresultaat

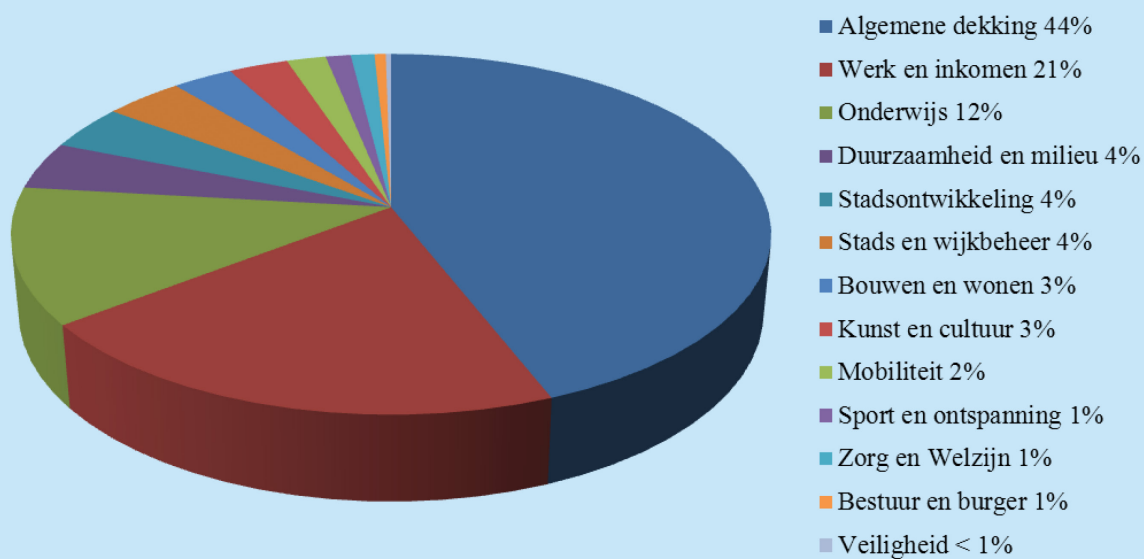
In de loop van 2012 is in de uitvoering van het beleid en de begroting een positief financieel resultaat van € 5,5 miljoen ontstaan. In de hoofdstukken van de jaarrekening worden de financiële afwijkingen op programmaniveau nader geanalyseerd en toegelicht.

Hier volstaan wij met het geven van een opsomming van een aantal belangrijke afwijkingen ten opzichte van de begroting.

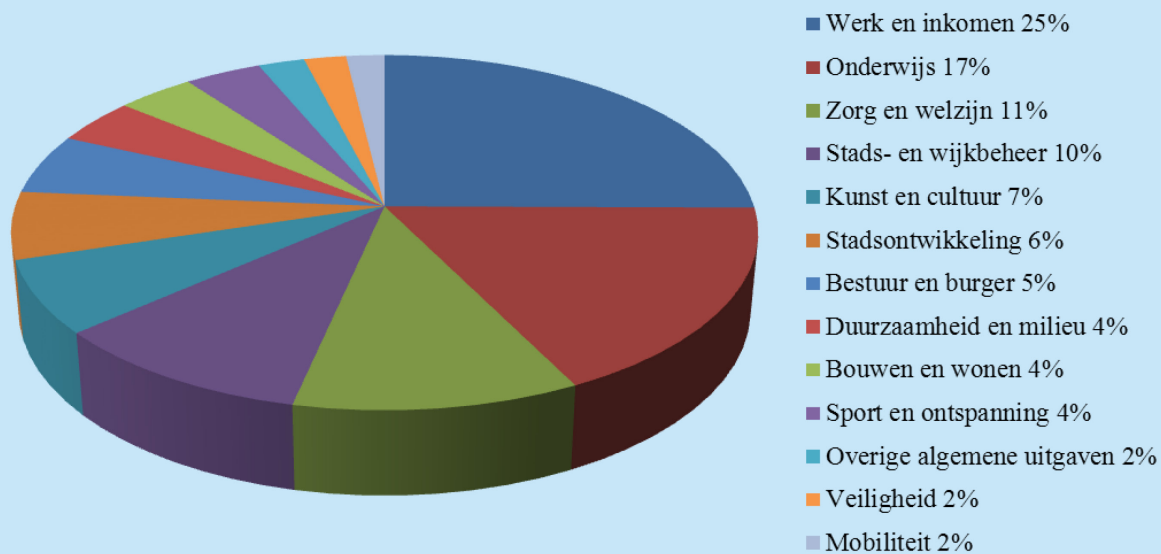
Analyse rekeningresultaat	Mutatie (bedragen € 1.000)
Voordelig:	
Vrijval niet bestede uitvoeringsbudgetten (voorstel resultaatbestemming)	2.867
Bedrijfsvoering ISD: lagere lasten + inzet extra rijksmiddelen en Europese subsidies	2.040
Individuele voorzieningen Wmo	724
Verkoop gemeentelijke panden	700
Meedoenbeleid (bijzondere bijstand + participatie)	476
Afrekeningen 2009-2011 (Wwb, uitkeringen en re-integratie en sociale werkvoorziening)	448
Leerlingenvervoer	391
Bijdrage Besluit Zelfstandigen (BBZ)	364
Vrijval restantbudget voor onvoorziene en incidentele uitgaven	316
Dividenduitkeringen	306
Uitstel of verlate oplevering van investeringen (met name sport en onderwijs)	261
Vrijval voorziening combinatiefunctionarissen	208
Schoonhouden openbare ruimte	191
Verkoop grond	165
Extra rente belegging Essent-gelden	165
Abonnementen	154
Wijkbudgetten	147
Kinderopvang	128
BTW-compensatiefonds	100
Subtotaal	10.151

Analyse rekeningresultaat	Mutatie (bedragen € 1.000)
Nadelig:	
Resultaat interne rente-toerekening	-1.505
Te compenseren bezuinigingstaakstellingen 2012	-826
Resultaat bedrijfsvoering (totaaleffect op exploitatie)	-799
Bouwleges	-576
Afboeken deel voorbereidingskosten 'grote' Stadsbroekhal	-454
Gemeentelijke heffingen	-435
Storting pensioenvoorziening (voormalige) wethouders	-154
Uitkering gemeentefonds	-123
Exploitatie wijkwelzijnsaccommodaties	-105
subtotaal	-4.977
totaal overige mutaties per saldo nadelig	-317
totaal	4.857

Verdeling inkomsten 2012, totaal € 232,8 miljoen

Verdeling uitgaven 2012, totaal € 227,3 miljoen

Resultaatbestemming

Het resultaat van de jaarrekening 2012 na bestemming, dat wil zeggen rekening houdend met de op grond van aanvaard beleid en besluitvorming vast-

liggende stortingen en onttrekkingen aan reserves, bedraagt in totaal € 5,5 miljoen voordelig.

Resultaatbestemming	
Exploitatieresultaat 2012 voor bestemming	-1.308.615
Stortingen en onttrekking aan reserves conform besluitvorming en aanvaard beleid	6.787.016
Nog te verdelen exploitatieresultaat 2012 na bestemming	5.478.402
Storting in de reserve jaarovergang 2012-2013	-2.866.951
Bijdrage Drents Archief	-490.000
Storting in de reserve combinatiefuncties	-208.000
Resultaat 2012 na resultaatbestemming	1.913.451

Vorming reserve jaarovergang 2012-2013

Met uw raad is afgesproken om de niet bestede budgetten eerst te laten vrijvallen ten gunste van het resultaat. Vervolgens hebben wij geïnventariseerd welke van die budgetten in 2013 beschikbaar moeten blijven. Wij zijn daarbij uitgekomen op een nettobedrag van afgerond € 2,9 miljoen. Over de uitkomsten van de inventarisatie en de aard en omvang van de daarin opgenomen (restant)budgetten hebben wij uw raad per brief op 20 februari 2013 geïnformeerd. Ten laste van het rekeningresultaat 2012 zal voor een bedrag van € 2,9 miljoen de 'reserve jaarovergang 2012-2013' worden gevormd. Dit is conform de afspraken zoals deze gemaakt zijn in de financiële verordening ex artikel 212 van de Gemeentewet.

Vorming reserve combinatiefuncties

In het verleden zijn rijksbijdragen voor combinatiefunctionarissen ontvangen die nog niet volledig zijn aangewend. Deze gelden zijn gestort in een voorziening combinatiefunctionarissen. Omdat hier echter op grond van de voorschriften niet sprake kan zijn van een voorziening dienen deze gelden gestort te worden in een bestemmingsreserve. De voorziening is vrijgevallen ten gunste van het resultaat en voorgesteld wordt om deze middelen (totaal € 208.000) via de resultaatbestemming toe te voegen aan de nieuw te vormen reserve combinatiefuncties.

Bijdrage Drents Archief

De gemeentelijke subsidiebijdrage voor het project Drents Archief 3.0 bedraagt € 0,7 miljoen en zou in principe uitbetaald worden in tien jaarlijkse termijnen. Wij zouden echter nog onderzoeken of we de

bijdrage in één keer na afloop van het project zouden kunnen uitbetalen aan het Drents Archief. Via het voorstel 3e tranche bezuinigingen ("Verder Bouwen, ambities en bezuinigingen 2014-2017") stellen wij voor om voor deze optie te kiezen. Wij willen hiervoor een deel van het positieve eindresultaat 2012 inzetten.

Fricriebudget

Een belangrijk deel van de bezuinigingen heeft betrekking op de bedrijfsvoering en raakt de eigen gemeentelijke organisatie en het gemeentelijk personeel. Het is onze inzet om de noodzakelijke bezuinigingen zonder gedwongen ontslagen te realiseren. Om aan die doelstelling te kunnen voldoen en om ervoor te kunnen zorgen dat de bezuinigingen volgens plan worden gerealiseerd zijn flankerende maatregelen met daarvoor bestemde middelen noodzakelijk. Die middelen zijn onder meer bestemd voor het faciliteren van personeel dat intern of extern naar ander werk wordt geleid en voor het oplossen van frictie in verband met re-integratie. Via het Uitvoeringsprogramma 2011-2014 is bij de 1e tranche bezuinigingen voor dit doel een eenmalig budget beschikbaar gesteld van € 3,5 miljoen. Voor de realisatie van bezuinigingen is inmiddels voor een totaalbedrag van € 0,5 miljoen beslag gelegd op dit fonds. Voor toekomstige maatregelen resteert nog een bedrag van € 3 miljoen in het fonds.

Resterend resultaat

Het resterende overschot ad € 1,9 miljoen komt ten gunste van de algemene reserve.

Jaarverslag

beleidsuitvoering
per programma

Beleidsdoelen

Goede dienstverlening

Goede directe dienstverlening aan inwoners, bedrijven en instellingen.

Vereenvoudigde procedures en minder regels.

Snelle afhandeling van brieven en klachten.

Verbetering informatievoorziening aan burgers.

Betrokkenheid

Betrokkenheid van inwoners bij ontwikkeling van de stad, de wijk en de buurt.

Afstand tussen burgers en bestuur verder verkleinen.

Een goed imago van de stad Assen bij inwoners en de regio

Beleidskader

Beleidsdocument vastgesteld in het jaar

Collegeprogramma 2010-2014

2010

Kerndocument Klant en Kwaliteit (K2)

2004

Notitie interactief werken

2009

Maatschappelijke effecten

Goede directe dienstverlening aan inwoners, bedrijven en instellingen

Wij hanteren drie aanbiedingsconcepten: zelfbediening, klaar terwijl u wacht en op bestelling.

De klant kan zelf zijn ingangskanaal kiezen (telefoon, brief, mail, balie, digitaal loket).

Voor steeds meer producten kunnen klanten kiezen voor zelfbediening (7 dagen van 24 uur).

Als klanten kiezen voor baliebezoek op afspraak worden ze direct geholpen.

Klanten zijn welkom in een goed ingerichte ontvangthal.

Wij hanteren het principe van eenmalige registratie, meervoudig gebruik.

Vereenvoudigde procedures en minder regels

De administratieve lastendruk voor klanten neemt met minstens 25% af.

Door de invoering van de omgevingsvergunning verloopt de dienstverlening eenvoudiger en zo mogelijk sneller en goedkoper.

Snelle afhandeling van brieven en klachten

Wij hanteren vastgestelde richtlijnen voor het beantwoorden van brieven, telefoongesprekken en e-mails.

Van de klachten en bezwaren handelen wij circa 80% binnen de wettelijke termijn af.

Verbetering informatievoorziening aan burgers

Actuele en vraag gestuurde informatievoorziening via de vernieuwde website en Berichten van de Brink.

Herkenbaarheid door een uniform toegepaste huisstijl.

Begrijpelijke standaardbrieven.

Antwoorden op meest gestelde vragen van klanten nemen wij op in onze publiekscommunicatie.

Betrokkenheid van inwoners bij ontwikkeling van de stad, de wijk en de buurt

Wij willen interactief werken gericht inzetten om betrokkenheid te vergroten.

Ontwikkelingen rondom gebieds- en wijkgericht werken zijn onderdeel van de programma's Zorg en welzijn en Stads- en wijkbeheer.

Afstand tussen burgers en bestuur verder verkleinen

Wij investeren in rechtstreeks contact met burgers.

Nieuwe inwoners kunnen met ons kennismaken op introductiedagen.

Scholieren en andere groepen kunnen kennismaken met onze gemeente via rondleidingen.

Een beter imago van de stad Assen bij inwoners in stad en regio

Burgers worden op de hoogte gesteld van evenementen en activiteiten in hun stad.

De regio maakt via diverse promotiemiddelen kennis met de stad Assen.

Een positief imago van Assen door gerichte promotie en marketing.

Beleidsuitvoering

Voortgang invoering regionale uitvoeringsdiensten

Bestuurlijk is afgesproken dat de regionale uitvoeringsdienst 'kostenneutraal' wordt ingevoerd. Over frictiekosten en de meerjarenbegroting zijn nog geen besluiten genomen.

Kwaliteitsverbetering (digitale) dienstverlening (e-participatie)

In 2012 heeft voor de inrichting en doorontwikkeling van de nieuwe eenheid Klant en de opzet en doorontwikkeling van de visie op Dienstverlening een interactief traject plaatsgevonden met klanten en collega's.

Het digitale loket (Dimpact) is in de volle breedte in gebruik genomen.

Meldingen Openbare Ruimte is als eerste proces in het zaakstelsel geïmplementeerd; Leerlingenvervoer en Subsidies zijn voorbereid en volgen begin 2013.

Antwoord© is in fase 4 'Gemeente heeft antwoord' gekomen. We zijn klaar voor fase 5 'Overheid heeft antwoord'; voor de invoering hiervan zijn we afhankelijk van derden.

Het e-mailverkeer is bij het klantcontactcentrum ondergebracht; het postkanaal volgt in 2013. De gemeente is via twee algemene nummers bereikbaar: 14 0592 en 3669111; het tweede nummer wordt gebruikt omdat het 14+ nummer nog niet bereikbaar is vanuit het buitenland en via Skype.

In 2012 heeft u onze plannen ontvangen over de stadspas. In de raadsvergadering van 24 januari 2013 heeft u ingestemd met een stapsgewijze implementatie van de pas. U heeft er hiermee voor gekozen een brede functionele stadspas te introduceren met in het begin één generieke eigen dienst; de toegang tot het milieupark en de ondergrondse afvalcontainers.

Na de bezuinigingsdiscussie wordt een tijdspad gegeven voor de gemeentelijke diensten (waaronder het sociale domein) en de verbinding met het bedrijfsleven.

Uitwerking kadernota en bestuursopdracht handhaving

De evaluatie van de Kadernota is verschoven van 2012 naar 2013 vanwege de nog korte looptijd.

Vereenvoudiging procedures, minder regels en snelle afhandeling klachten

Vereenvoudigde procedures en minder regels

De vermindering van de regeldruk raakt steeds beter verankerd binnen de bedrijfsprocessen. Bij nieuwe regels wordt gelet op de noodzaak van de regel en de mogelijkheid om regels tot een minimum te beperken. Deze manier van werken wordt voortgezet.

Snelle afhandeling van brieven en klachten

Met de huidige werkwijze slagen we erin meer dan 80% van de brieven en klachten binnen de wettelijke termijn af te handelen.

Verbetering communicatie burgers, bedrijven en instellingen

Verbetering informatievoorziening aan burgers

Uit recent onderzoek blijkt dat de gemeentepagina nog steeds op veel waardering kan rekenen bij inwoners. Daarnaast zetten wij diverse digitale middelen in om inwoners en bedrijven te informeren. Voor de informatie geldt dat deze tijdig, relevant, begrijpelijk en samenhangend moet zijn.

Het afgelopen jaar hebben verschillende teams deelgenomen aan taaltrainingen om de kwaliteit van met name brieven te verbeteren. Het gaat daarbij om klantvriendelijkheid en begrijpelijkheid. Tegelijkertijd is een groot aantal standaardbrieven herschreven.

Betrokkenheid bij beleidsontwikkeling

Betrokkenheid van inwoners bij ontwikkeling van de stad, de wijk en de buurt

Via gebiedsgericht werken krijgen inwoners van de wijken de kans om actief bij te dragen aan de ontwikkeling van hun eigen leefomgeving. Zo zijn inwoners nauw betrokken bij de totstandkoming van wijk en buurtvisies in Assen Oost, Noorderpark en Lariks.

Door interactief werken gericht in te zetten werken we aan het vergroten van betrokkenheid van inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties. Voor diverse FlorijnAs projecten zijn inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties via participatiegroepen betrokken bij het uitwerken van de plannen. Nieuwe media zetten we in om een zo breed mogelijke groep betrokkenen te bereiken.

Het verder uitwerken van het beleid rond Zorg en Welzijn is op een interactieve manier gebeurd. In een intensief traject dat begin 2012 startte is een groot aantal betrokkenen aan het woord gekomen. Dit heeft geleid tot een veranderagenda die op breed draagvlak in de Asser samenleving mag rekenen.

Om de dienstverlening beter te laten aansluiten op de wensen van onze klanten is afgelopen zomer een breed klantenpanel georganiseerd.

Via onze eigen communicatiekanalen, zoals de website en de gemeentepagina, besteden we aandacht aan de totstandkoming van beleid en projecten en bereikte resultaten.

Afstand tussen burgers en bestuur verder verkleinen

De gemeente Assen heeft in 2012 een zogenaamd Klantforum georganiseerd. Tijdens deze bijeenkomst konden inwoners en ondernemers uit Assen aangeven wat zij van de dienstverlening van de gemeente verwachten. Deze input is onder andere gebruikt als start voor het inrichtingsplan van de eenheid Klant en voor de opzet van de eenheid Klant. De deelnemers is toegezegd dat de gemeente Assen vaker een beroep op hen zal doen.

Een goed imago van de stad bij inwoners en de regio

De regio Groningen-Assen start diverse communicatie-activiteiten om de toeristische en recreatieve mogelijkheden van de regio te promoten. De website van de regio geeft een overzicht van de verschillende woningbouwprojecten van de deelnemende gemeenten.

Wij werken aan een integrale visie op citymarketing om de interne en externe afstemming te versterken. De in 2011 aangestelde stadsmarketeer zorgt voor de benodigde coördinatie en afstemming.

Verkiezingen

Na de val van het kabinet zijn op 12 september 2012 Tweede Kamerverkiezingen gehouden. In de begroting 2012 was hiermee geen rekening gehouden.

Wet Maatschappelijke ondersteuning

De decentralisatie van de AWBZ loopt, als gevolg van de val van het kabinet, vertraging op en is doorgeschoven naar 2013. De integratie van de Wmo-regelhulp in de website van de gemeente Assen kan van start gaan nu uw raad een besluit heeft genomen over de veranderagenda Zorg en welzijn. Inkomenspolitiek mag niet meer worden toegepast. Dit heeft een negatief effect op de te ontvangen inkomsten uit de eigen bijdrage cliënten

Bouwen en wonen

De huidige economische situatie heeft geleid tot het niet door laten gaan van grote bouwprojecten, dan wel het vertragen en versoberen van de plannen. Bijkomend is het aantal nieuwbouwwoningen gedaald tot een dieptepunt, waardoor de legesinkomsten lager zijn.

Indicatoren

Indicatoren		
Programma Bestuur en burger	plan 2012	realisatie 2012
% wachttijd publieksbalie minder dan 15 minuten	90%	78%
% geen wachttijd bij gemaakte afspraak	100%	84%
% telefonisch goed (< 20 seconden) bereikbaar	80%	69%
% telefonisch direct antwoord	75%	78%
% brieven tijdig afgehandeld (< 6 weken)	80%	78%
% omgevingsvergunning tijdig afgehandeld (<8 weken)	pm	71%
% klachten tijdig afgehandeld (< 2 weken)	80%	96%
% meldingen tijdig afgehandeld (<1 werkdag)	80%	99%
% bezwaren binnen termijn afgehandeld	80%	47%

Wachttijd minder dan 15 minuten

Ondanks de gunstige cijfers voor wachttijden aan het begin en het eind van het jaar is de norm over het jaar als geheel niet gehaald. Vanaf eind juni zijn bij-schrijvingen in een ouderpaspoort niet meer geldig. Kinderen moeten een eigen reisdocument hebben. Door de extra vraag naar reisdocumenten was de wachttijd in maart en april langer dan normaal.

Kom op afspraak

Door de hogere vraag naar reisdocumenten in maart en april hebben we over het jaar genomen deze servicenorm niet gehaald.

Telefonisch goed bereikbaar

De telefonische bereikbaarheid was binnen de norm voor het algemene nummer en het 14+ nummer. Bij het rechtstreeks bellen gebeurt het nog te vaak dat mensen uiteindelijk bij het klantcontactcentrum uitkomen. Dat kost extra tijd.

Verhuismeldingen binnen 5 werkdagen verwerkt

Deze norm is in 2012 niet gehaald. Door nieuwe werkafspraken verwachten we in 2013 een positief resultaat.

Omgevingsvergunning binnen 8 weken

Bij 14% van de vergunningaanvragen is de doorlooptijd van 8 weken niet gehaald. Het gaat om aanvragen die niet akkoord zijn en geweigerd moeten worden. Als aanvragers met een aangepast plan komen, verlengen we de beslistermijn met maximaal zes weken. Verder zijn de cijfers vertekend omdat een aantal uitgebreide procedures ten onrechte is meegenomen.

Tijdige beantwoording van brieven

Het 'percentage binnen termijn afgehandeld' is in 2012 met licht gestegen naar 71%. Wij werken aan het vlotter afhandelen van ingekomen post om de norm van 80% te halen.

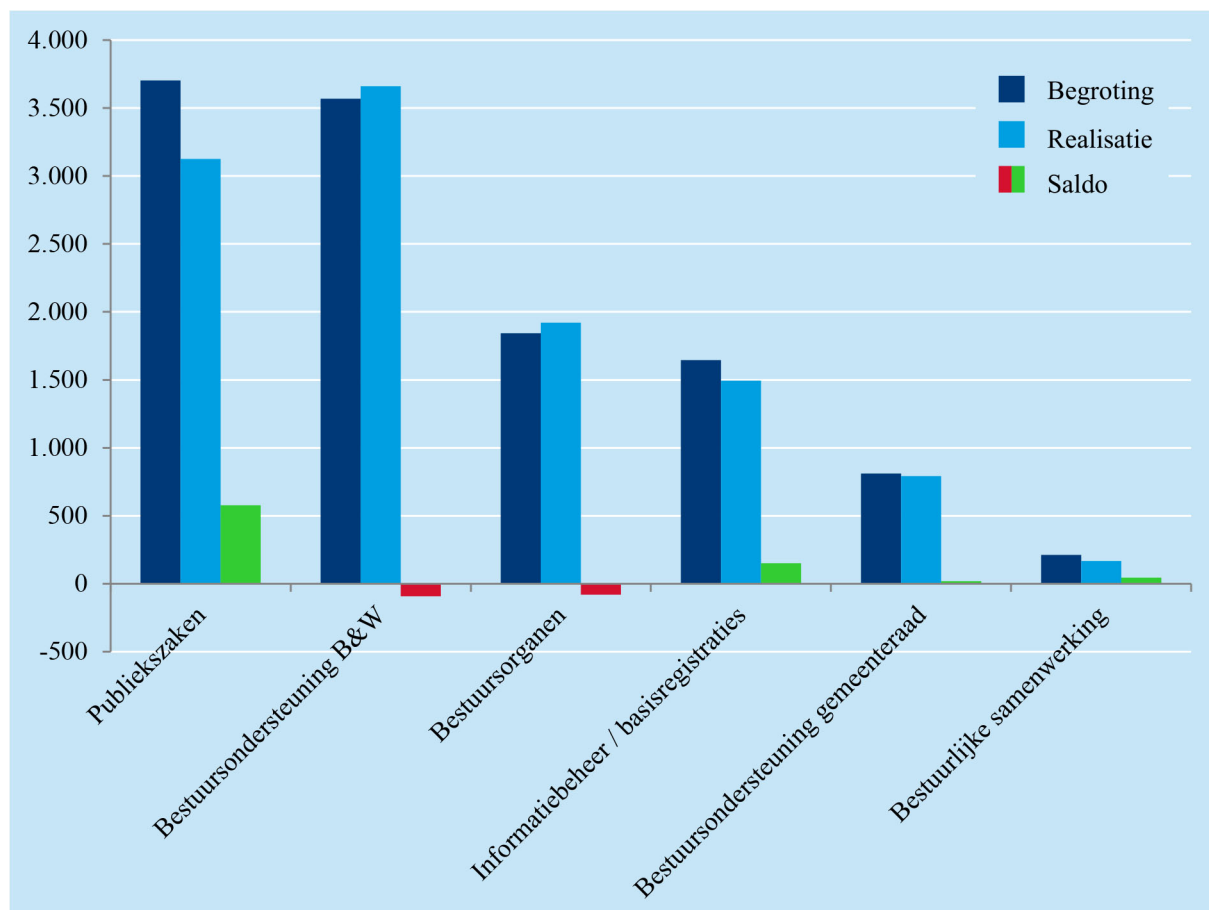
Bezwaarschriften

In 2012 zijn 71 bezwaarschriften ingediend. Het percentage binnen de wettelijk termijn afgehandelde bezwaarschriften was in 2012 47%. Dit percentage is aanmerkelijk lager dan in 2011. Naar aanleiding van dit lagere percentage hebben wij maatregelen genomen die in 2013 zijn beslag zullen krijgen. Zo is in het proces van bezwaren een signaalfunctie opgenomen. Bij het naderen van het sluiten van de termijn waarop verdagen nog mogelijk is krijgt de afhandelende afdeling een signaal dat de termijn sluit. Mocht er langere tijd nodig zijn, dan kan een tijdig genomen verdagingsbesluit zorgen voor meer tijd in de afdoening. Verder wordt in 2013 de mandaatregeling aangepast. Met de voorgestelde aanpassing van de mandaatregeling wordt een kortere doorlooptijd mogelijk. Door deze maatregelen verwachten wij voor 2013 forse verbeteringen te kunnen realiseren.

Klachten

In 2012 zijn 103 klachten geregistreerd. Van dit aantal is in 2012 80% binnen de wettelijke termijn afgehandeld. In 2011 lag dit percentage ook op 80%.

Programmadiagram per beleidsproduct (bedragen * € 1.000)

Beleidsdoelen

Met behoud van landschappelijk en cultureel erfgoed ruimte vinden voor de groeiopgave van Assen, waar mogelijk door opname in de bestaande stad

Clusteren van kennis, onderwijs en ondernemers met name op het gebied van sensortechnologie

Behouden en versterken van de economische structuur van Assen, afgestemd op het Stedelijk Netwerk Groningen-Assen

Behouden en versterken van toeristische en recreatieve structuur/voorzieningen

Beleidskader

Beleidsdocument vastgesteld in het jaar

Beleidsregels Reserve Cofinanciering Regionaal Economisch beleid	2011
Bodemvisie gemeente Assen	2011
Collegeprogramma 2010-2014	2010
Convenant regio specifiek pakket	2008
De Economische Beleidsagenda Op de boeggolf van ontwikkelingen	2008
De nota Jonge Monumenten	2008
Duurzaamheidsvisie	2009
Groenstructuurvisie	2006
Het Groene Frame	2010
Integrale Structuurvisie Assen 2030	2009
Investeringsvisie Stedelijke Vernieuwing (ISV) 2010-2014	2009
Masterplan FlorijnAs	2009
Nationale Nota Ruimte	2005
Ontwikkelingsvisie Detailhandel en Horeca + Ontwikkelingsvisie Binnenstad	2009
Op en top Assen, Visie hogere bouw	2005
Provinciale Omgevingsvisie	2010
Regiovisie Groningen-Assen 2030	2007
Strategische afwegingsnotitie Grondbedrijf	2011
Structuurplan Stadsrandzone	2008
Structuurvisie Binnenstad	2006
Structuurvisie FlorijnAs	2011
Woonplan 2010-2030	2010
Welstandsnota	2011
Kantorenstrategie	2012

Maatschappelijke effecten

Met behoud van landschappelijk en cultureel erfgoed ruimte vinden voor de groeiopgave van Assen, waar mogelijk door opname in de bestaande stad

Realiseren van de groeiopgave voor wonen, werken, recreatie en toerisme, onderwijs en cultuur, horeca, zorg en bedrijvigheid

De (her)ontwikkeling van nieuwe en bestaande gebieden mogelijk maken door het opstellen van visies en bestemmingsplannen.

Behouden en versterken van de economische structuur van Assen, afgestemd op het Stedelijk Netwerk Groningen-Assen

Intensief gebruik van de bestaande bebouwde omgeving.

Een gedifferentieerd winkelaanbod in de stad.

Behouden en verbeteren van bestaande natuurgebieden.

Goede dienstverlening aan bedrijven.

Behoud van monumentale en cultuurhistorische elementen van de stad.

Meer werkgelegenheid in met name de zorg, sensortechnologie en toerisme en recreatie.

Uitbreiding van bestaande bedrijven en vestiging van nieuwe bedrijven.

Toevoegen onderwijsfuncties op mbo- en hbo-niveau.
Clusteren van kennis, onderwijs en ondernemers met name op het gebied van sensortechnologie.

Ontwikkelen tot een (inter)nationaal centrum op het gebied van sensortechnologie.

Behouden en versterken van toeristische en recreatieve structuur/voorzieningen

Uitbreiding en/of vernieuwing van bestaande en vestiging van nieuwe toeristische en recreatieve voorzieningen.

Een levendige binnenstad.

Het aantrekken en behouden van bedrijvigheid.

De stad aantrekkelijk maken voor nieuwe bewoners.

Ontwikkeling van het benodigde arbeidspotentieel.

Het aantrekken en vasthouden van meer bezoekers naar de stad.

Beleidsuitvoering

Verbeteren toeristisch recreatieve structuur

- Uitwerken en realisatie FlorijnAs (-projecten).
- Uitwerken van Groene Frame en verdere uitvoering van het meerjarenprogramma (her)ontwikkeling groen.
- Plannen voor Kloosterveen III nader uitwerken.
- Diepstroeten, tweede fase in ontwikkeling brengen.
- Ontwikkelen van binnenstedelijke locaties.

Voor de rapportage over deze projecten wordt verwezen naar de paragraaf Bestuurlijk Relevante Investeringsprojecten.

Groeiopgave Assen 2030 & MUP

De uitgangspunten voor de ontwikkeling van Assen zijn vastgelegd in de Integrale Structuurvisie Assen 2030 en in 2012 uitgewerkt in een concept Leerjaren Uitvoeringsprogramma (MUP). Dit is de basis voor een bestuurlijke discussie over de ambities uit de structuurvisie in relatie tot bezuinigingen en economische ontwikkelingen. De gewijzigde economische en demografische ontwikkelingen maken een heroverweging van de in 2009 neergelegde geformuleerde ambities noodzakelijk en leiden tot een aanpassing van het concept-uitvoeringsprogramma.

Regio Groningen-Assen (RGA)

Op het terrein van wonen en bedrijventerreinen zijn in 2012 binnen de Regio Groningen Assen (RGA) afstemmingsafspraken gemaakt binnen de regio.. Dit is een opmaat voor mogelijke herzieningen in het huidige regionale samenwerkingsmodel van het stedelijk netwerk.

Sinds 1996 zijn de twee hoofddoelen van de regionale samenwerking Groningen-Assen gericht op economische profilering van het stedelijk netwerk met behoud en versterking van de gebiedskwaliteiten. Eenmaal in de vijf jaar wordt de samenwerking in de Regio geëvalueerd aan de hand van de vastgestelde visie. In 2009 zijn deze vragen voor het laatst breed behandeld. Vanwege de economische crisis en daarmee samenhangende cruciale veranderingen in

de context van de regionale samenwerking, inclusief de discussie over rollen, taken en financiële bijdrage van de diverse overheden, is in oktober 2012 binnen de RGA een werkgroep gestart die de samenwerking tegen het licht houdt. Voorstellen voor actualisatie van de regiovisie worden in de eerste helft van 2013 verwacht.

Actualisatie eerste tranche bestemmingsplannen

Een groot deel van de personele en financiële inzet is bedoeld voor het actualiseren van de bestemmingsplannen voor 1 juli 2013 (de einddatum overgangsrecht Wet ruimtelijke ordening).

Monitoringsprogramma verdachte bodemsanering-slocaties

Het MUP bodemsanering 2013-2017 is 11 april 2012 in ons College vastgesteld, uw raad is per brief van dit besluit op de hoogte gebracht. De grondwatermonitoringen van 2012-2013 zijn aanbesteed en inmiddels uitgevoerd en gerapporteerd.

Economische beleidsagenda Op de Boeggolf

De economische beleidsagenda 'Op de boeggolf van ontwikkelingen' is nog steeds het uitgangspunt voor de beleidsuitvoering.

Het Regeerakkoord legt landelijk een forse taakstelling bij de verschillende departementen. De Dienst Vervoer & Ondersteuning van Veiligheid & Justitie verwacht nog te groeien, maar het behoud van het hoofdkantoor van de dienst in Assen is mede afhankelijk van een blijvend sterke aanwezigheid van de penitentiaire inrichtingen in Noord-Nederland. De reorganisaties bij de diensten van het ministerie van economische zaken kunnen gevolgen voor de vestigingsplaatsen hebben. Het masterplan voor de rijks-huisvesting, dat voorjaar 2013 wordt gepresenteerd, zal hierover meer duidelijkheid verschaffen.

Door de crisis is er sprake van forse leegstand van kantoren. In Assen ligt de leegstand met circa 17% weliswaar boven het landelijk gemiddelde (15%), maar is deze het afgelopen jaar wel afgenomen (was ruim 18%). Dit terwijl de leegstand in Groningen,

Zwolle en Heerenveen is toegenomen. Het kabinet heeft eind 2011 besloten af te zien van haar voornemen om de rijkskantoren te vestigen in concentratielocaties. Dit betekent meer kansen om rijksdiensten voor Assen en Drenthe te behouden. Hiervoor voeren wij een actieve lobby. Uitgangspunt voor het Rijk blijft de huisvesting in eigen panden en het afstoten van huurlocaties. Voor de kantoren aan de Mandemaat is dit gunstig, hoewel de gevolgen van de reorganisatie van het Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie voor de vestigingen in Assen nog niet duidelijk zijn.

In 2012 hebben we een kantorenstrategie vastgesteld, waarmee we onze strategie hebben bepaald op basis van de resultaten van het kantorenonderzoek van 2010, waarin de langetermijntontwikkelingen worden geschetst. De huidige leegstand en ontwikkelingen op de markt vragen om monitoring en een flexibele aanpak.

Uitvoering Zorgagenda

Zorg is een belangrijke economische sector in Assen. In 2011 is naar aanleiding van diverse verkennende gesprekken geconcludeerd dat een zorginvesteringsagenda niet haalbaar is voor de zorginstellingen die in Assen gevestigd zijn. In 2012 hebben de lokale zorgaanbieders aangegeven samen tot projecten productontwikkeling te willen komen. Onder de noemer 'Innovatie in de Zorg' is eind 2012 € 20.000,- beschikbaar gesteld om dit proces te faciliteren. De initiatieven op het gebied van zorg en sensortechnologie horen hier nadrukkelijk bij.

Citymarketingstrategie

Het is belangrijk om Assen op de kaart te zetten bij bezoekers en bedrijven. De gemeente verbindt en ondersteunt initiatieven.

Doorontwikkeling ondernemersloket

Er is wederom extra inzet gepleegd op de afstemming met de accountmanagers van Alescon en ISD. Insteek is om voor ondernemers één aanspreekpunt te creëren voor alle gemeentezaken. De accountmanagers van Alescon, ISD en de gemeente moeten elkaars verhaal vertellen en alle gemeentelijke signalen oppikken. De eerste stappen tot een gezamenlijk accountmanagerteam worden gezet.

We hebben in den lande gekeken naar 'best practices'. Daarnaast zijn er gesprekken geweest met ondernemers, partners en onderwijsinstellingen om te kijken naar een nog efficiëntere manier om ondernemers te kunnen bedienen. In het Klantforum is opgehaald bij de ondernemers wat men verwacht van de lokale overheid met betrekking tot dienstverlening. In de verdere samenwerking met Alescon en ISD zal dit worden meegenomen. Daarnaast behoudt een goede interne communicatie in de eigen organi-

satie de aandacht en blijven we werken aan de verbetering van de digitale dienstverlening.

Ondernemersfonds

Afstemming en samenwerking met parkmanagement en Binnenstadsvereniging MKB Assen, onder andere met betrekking tot de inzet van gemeentelijke middelen en het ondernemersfonds. In 2012 draaide het Ondernemersfonds Assen zijn tweede jaar. In het opstartjaar 2011 moest nog gewerkt worden aan de inrichting van de stichting die het fonds beheert en de uitwerking van de uitvoeringscondities. Het bestuur van de stichting bespreekt twee maal per jaar met de gemeente over het functioneren van het fonds en de effecten. Vanuit het fonds is in 2012 een bijdrage geleverd aan: de organisatie van o.a. Kolkend Assen, Koninginnedag, Activiteiten Wijkwinkelen, Kerststad Assen, Keurmerk Veilig Ondernemen Assen en Parkmanagement. In 2013 wordt het fonds geëvalueerd.

Toeristische en recreatieve voorzieningen

Het behouden en versterken van toeristische en recreatieve structuur en voorzieningen. Een aantal grote projecten en ontwikkelingen geeft een forse stimulans aan toerisme en recreatie. De Nieuwe Kolk is als voorziening van groot belang voor de aantrekkingskracht van Assen. Met de nieuwe parkeergarage en een ruime fietsenstalling worden bezoekers goed gefaciliteerd. De verbouw en uitbreiding van het Drents museum en het Drents Archief zijn in 2012 afgerond. Het netwerk van recreatieve fietspaden is verder uitgebreid met het fietspad Oude Spoorbaan. Andere tracés zijn in voorbereiding.

We starten met het uitvoeren van de visie voor de ontwikkeling van de toeristisch-recreatieve zone Baggelhuizerplas-TT Circuit (FlorijnAs).

Er is verder uitvoering gegeven aan de acquisitie voor gebiedsontwikkeling van de Toeristisch Recreatieve Zone (TRZ) en verder ingezet op het continueren van de publiek-private samenwerkingsconstructie Tourist Info VVV-Assen.

Uitwerking visie aantrekkelijke binnenstad

De visie Aantrekkelijke Binnenstad en uitvoeringsprogramma zijn door uw raad vastgesteld. De visie schetst de integrale ambities voor de binnenstad in 2020. Naast het versterken van de diverse functies in de binnenstad, wordt een extra impuls gegeven aan het versterken van de sfeergebieden in de binnenstad. Dit zijn het Erfgoedkwartier, Kernwinkelgebied, Cultureel Kwartier en de ontwikkelzone Molenbuurt. In het uitvoeringsprogramma zijn verschillende maatregelen voor de korte termijn beschreven.

Deze maatregelen zijn vertaald in vijf projecten. Dit zijn Stimuleringsmaatregelen Economische Zaken, Het Cultureel Hart, Herinrichting van de

Brink/Brinktrechter, Gebiedsvisie Molenbuurt en een analyse van de evenementen in de binnenstad.

Stimulering bedrijvigheid en aantrekken nieuwe bedrijven

Voor ondernemend Assen zijn verschillende initiatieven van start gegaan: het ondernemershuis voor startende ondernemers (De Drentse Zaak), de invoering van het ondernemersfonds, het accountmanagement voor belangrijke werkgevers in de stad en de instelling van de Reserve cofinanciering regionaal economisch beleid. De eerste resultaten hiervan worden zichtbaar in de vorm van projecten die mede dankzij deze voorzieningen van de grond zijn gekomen.

In 2012 is vooral ingezet op het proactieve accountmanagement. Meer en meer wordt regie gevoerd op afhandeling van vragen en verzoeken van het bedrijfsleven. Signalen van ondernemers worden naar de juiste organisatie geleid. Een informatiesysteem zorgt voor monitoring van de afhandeling van vergunningsaanvragen en handhavingszaken. De samenwerking met de accountmanagers van Alescon en Baanzicht is geïntensiveerd.

Een keer per maand worden inloopbijeenkomsten voor ondernemers georganiseerd: ondernemers en starters met vragen kunnen daar terecht. Daarnaast wordt ook actief contact gezocht met groepen ondernemers voor overleg en afstemming.

Marketingactiviteiten en strategisch en regionaal economisch beleid

De regeling Reserve cofinanciering regionaal economisch beleid is een reserve om de gemeentelijke cofinanciering te regelen voordat SNN subsidieaanvragen voor projecten beoordeelt. De reserve betreft een bedrag van € 300.000 jaarlijks voor een periode van drie jaar (€ 900.000 in totaal; 2011 tot en met 2013). De algemene doelstelling van de Reserve is het bevorderen van de economische structuurversterking en daarmee duurzame groei van werkgelegenheid in Assen. Het gaat om projecten met een hoger risicoprofiel waarvoor banken niet meteen financiële ondersteuning willen verlenen.

In 2012 zijn vier verzoeken voor ondersteuning uit het fonds gehonoreerd. Het betreft drie subsidies en één lening. De lening betreft een gezamenlijk project

van de instellingen Vanboeijen en Lentis met de bedrijven Dysi en Avics gericht op innovatie om patiënten in de intramurale zorg te monitoren, genaamd Slimme Optische Sensoren (SOS). Daarnaast zijn subsidies verleend aan de Juniortrack van het circuit, het onderwijsproject Meesterlijk Ondernemen en Innovatie in de Zorg. In totaliteit is hiermee een bedrag van € 150.000 gemoeid.

Sensor City

De aanleg van het meetnetwerk van Sensor City verloopt fasegewijs volgens plan. Waar mogelijk wordt samengewerkt met gemeentelijke werkzaamheden. Dit levert kostenbesparingen op door het eenmalig openbreken van de weg.

De onderzoeksprojecten mobiliteit en geluid hebben hun voortgang: de deelnemende bedrijven en kennisinstellingen kunnen al gebruik maken van de data die de sensoren genereren. De werving voor testrijders voor het onderzoek mobiliteit is gestart en pretesten zijn uitgevoerd. Nieuwe projecten die gebruik maken van het meetnetwerk verkeren in een verkennende fase.

Incas³

Incas³ ligt op koers voor de realisatie van de inhoudelijke doelstellingen. Incas³ heeft zich ontwikkeld tot een instituut met een goede positie in Noord-Nederland, de rest van Nederland en internationaal. Dit blijkt uit het groeiend aantal wetenschappelijke en private partners. Incas³ ontwikkelt samenwerkingsrelaties met een toenemend aantal universiteiten (Twente, Eindhoven), andere onderzoeksinstituten en bedrijven.

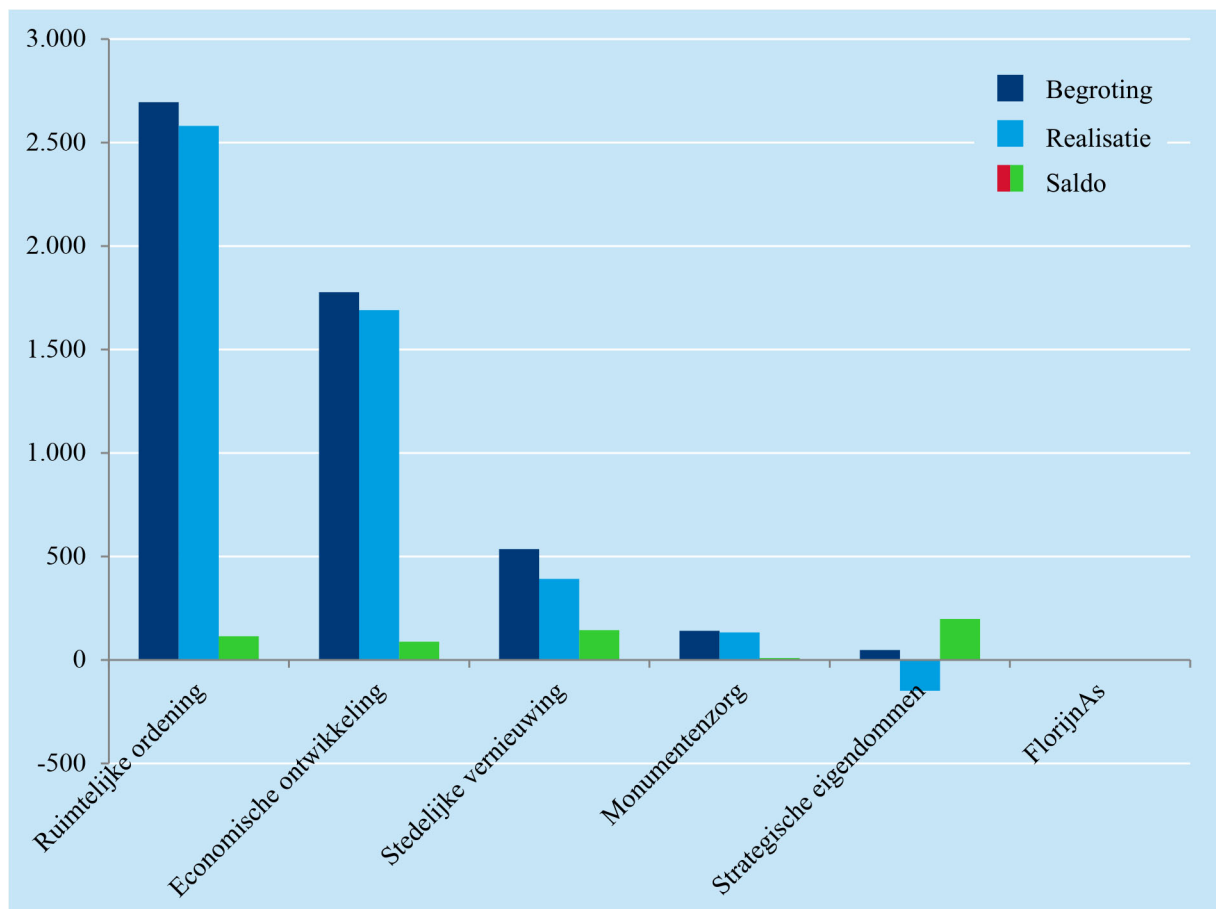
Sensor Universe

Sensor Universe heeft een ontwikkelingsplan opgesteld voor de jaren 2012 en 2013. Daarnaast wordt gewerkt aan een toekomstdocument voor na de subsidieperiode, na 2013. In 2012 zijn er twee goed bezochte netwerkbijeenkomsten gehouden. Sensor Universe is betrokken bij een groot aantal projecten, waarbij de verbinding gelegd wordt met de andere economische speerpunten in Noord-Nederland (Healthy Ageing, water, energie en agrifood). Er zijn meerdere projecten opgestart bijvoorbeeld IJKas en IJKnet.

Indicatoren

Indicatoren		
Programma Stadsontwikkeling	plan 2012	realisatie 2012
Aantal arbeidsplaatsen (per 01-04)	pm	35.687
Aantal bedrijven (per 01-04)	pm	4.214
Uitgeefbare bedrijventerreinen (netto ha) (per 31-12)	8	42,0
Uitgifte bedrijventerreinen (netto ha) (exclusief terugkoop)	3,7	1,6
Bevolkingsaantal (per 31-12)	68.200	67.204
Aantal toeristische overnachtingen	240.000	321.800

Programmadiagram per beleidsproduct (bedragen * € 1.000)

Beleidsdoelen

Goede bereikbaarheid

Een vlotte bereikbaarheid van de (binnen)stad voor alle voertuigsoorten.

Gebruik van fiets en openbaar vervoer stimuleren.

Verhoogde verkeersleefbaarheid

Minder overlast van gemotoriseerd verkeer.

Een veilige stad voor al het verkeer.

Goede parkeervoorzieningen

Een ruim aanbod van parkeervoorzieningen nabij (kern) winkelgebieden.

Minder wijkvreemde parkeerders in woongebieden rond het centrum.

Beleidskader

Beleidsdocument vastgesteld in het jaar

Bereikbaarheidsvisie Binnenstad	2009
Collegeprogramma 2010-2014	2010
Convenant regio specifiek pakket	2008
Convenant stedelijke bereikbaarheid 2009 e.v. (provincie Drenthe – gemeente Assen)	2009
Masterstudie FlorijnAs 2010	2010
Nota fietsverkeer	2005
Nota Mobiliteit	2005
Nota Parkeerbeleid	2005
Nota Ruimte	2005
Nota toegankelijkheid openbare ruimte	2006
Provinciaal Verkeers- en Vervoersplan	2007
Provinciale Fietsnota	2005
Regiovisie Groningen-Assen 2030 (onder meer Kolibrie)	2007
Strategienota Gemeentelijk Verkeers- en Vervoersplan (GVVP)	2005
Structuurvisie 2010	2010
Structuurvisie FlorijnAs	2011
Kantorenstrategie	2012

Maatschappelijke effecten

Vlotte bereikbaarheid van de (binnen)stad voor het verkeer

Bevorderen van de doorstroming op de belangrijkste ontsluitingswegen in Assen.

Een goede bereikbaarheid voor fiets en bus van het centrum en het trein- en busstation. Vanuit de woonwijken tot het centrum of het station een maximale reistijd van 30 minuten.

Gebruik van fiets en openbaar vervoer

Primaire fietsroutes zijn uitgevoerd in asfalt of beton.

Goede doorstroming voor fietsen en bussen bij verkeerslichten, maximale wachttijd twee minuten.

Groeiend aantal reizigers in het openbaar vervoer.

Loopafstand van de woning tot aan de bushalte maximaal 400 meter bij 90% van alle woningen in Assen.

Een openbare ruimte die ook voor mensen met een beperking goed bereikbaar is. Aangepaste bushaltes zodat zij ook met het openbaar vervoer kunnen reizen.

Minder overlast van gemotoriseerd verkeer

Gerichte handhaving.

Toepassen van geluidsschermen en geluidsarme verharding.

Een veilige stad voor alle voertuigsoorten

Door gerichte handhaving.

Minder verkeersslachtoffers in relatie tot de groei van het verkeer.

Een ruim aanbod van parkeervoorzieningen nabij (kern) winkelgebieden

Een ring van hoogwaardige parkeervoorzieningen om de binnenstad en bij winkelgebieden.

Minder wijkvreemde parkeerders in woongebieden rond het centrum

Uitbreiding van het gebied betaald en vergunning-parkeren in en om de binnenstad.

Beleidsuitvoering

Bereikbaarheid binnenstad

De binnenstad was beperkt bereikbaar door weg-werkzaamheden tegelijk uit te voeren in combinatie met stremmingen bij de kruising Groningerstraat – Thorbeckelaan en de Europaweg-Oost. Daarom is de uitvoering aangepast en een bereikbaarheidsmanager aangewezen die conflicterende werkzaamheden mag uitstellen. Voor de FlorijnAs stellen we een Minder Hinder plan op, waarin ook de reguliere werkzaamheden worden opgenomen. Dit Minder Hinder plan wordt voor de zomer van 2013 aan uw raad gepresenteerd.

Norgerbrugtracé

Voorbereidingen van de realisatie Norgerbrugtracé (N373-N371), in samenhang met de ontwikkeling van Kloosterveen III. Rond de zomer zijn de voorbereidingsplannen voor de gebiedsontwikkeling Norgerbrug en omstreken stopgezet. De veranderde woningbouwtaakstelling heeft ertoe geleid dat een belangrijke doelstelling van de gebiedsvisie is gewijzigd. Aanpassingen aan de Balkenweg en de Kloosterveenrotonde zijn daardoor eerst niet nodig. De Provincie Drenthe is dit najaar gestart met interne planvoorbereidingen voor een mogelijk vervolg. In het voorjaar van 2013 wordt het overleg met betrokken gemeenten weer opgepakt.

Nota mobiliteit.

Deze nota wordt opgesteld in de tweede helft 2013 (met uitloop naar 2014) onder andere met input vanuit de projecten FlorijnAs.

Gebruik van fiets en openbaar vervoer

In het jaar 2012 is de in pandige fietsenstalling van De Nieuwe Kolk gerealiseerd, met 300 fietsparkeerplaatsen voor werknemers en bezoekers van De Nieuwe Kolk en bezoekers van de binnenstad. Bij het busstation Marsdijk aan de Martin Luther Kingweg zijn nieuwe fietsrekken geplaatst en is het aantal met 100 uitgebreid naar 450 fietsparkeerplaatsen. In combinatie met de realisatie van nieuwe bushaltes langs de Europaweg zijn er bij elke bushalte tenminste 20 fietsparkeerplaatsen gerealiseerd. De vervanging en uitbreiding van fietsenstallingen bij het Koopmansplein en in de Gedempte Singel is voorbereid en wordt in het voorjaar van 2013 gerealiseerd.

Uitrollen Fietspadenplan (fietsbereikbaarheid)

Het netwerk van recreatieve fietspaden is in het kader van Assen aan de Aa uitgebreid met de fietsroute Oude Spoorbaan vanaf het NS-station naar de Europaweg-Oost. Ook is het plan vastgesteld voor de aanleg van het fietspad Zompdijk, tussen de spoorwegovergang bij Graswijk en het Propellerpad naar Eleveld en Geelbroek.

Korte Afstand Radio (KAR)-systeem

Optimalisatie en afronding van het KAR-systeem voor een vlottere doorstroming van stads- en streekbussen.

De invoering van het KAR-systeem bij verkeerslichten voor een goede doorstroming van het openbaar vervoer is afgerond. Uitzonderingen zijn het wegvak Peelo (onder andere vanwege een pilotstudie van Sensor-City) en de infrastructuur FlorijnAs vanwege de nog uit te voeren werkzaamheden.

Sensor-City

Testen en evalueren eerste projectonderdelen Sensor-City (mobiliteit en parkeren). In 2012 zijn van de meeste testonderdelen aangelegd en uitgetest. In 2013 worden onderdelen van Sensor-City gebruikt voor de ontwikkeling van een verkeersmanagement (inclusief parkeerverwijssysteem).

Aantrekkelijke Binnenstad

Uitwerking van elementen van de Aantrekkelijke Binnenstad in de vorm van plannen.

In het kader van de Visie Aantrekkelijke Binnenstad wordt een uitwerkingsvisie gemaakt voor het gebied Molenbuurt en De Brink. Voor de Molenbuurt is een analyse gemaakt van de knelpunten en de wensen. In het voorjaar van 2013 wordt de visie en het uitvoeringsprogramma opgesteld. Voor de Visie Brink zijn de eerste gesprekken gestart met bewoners en bedrijven. Dit project wordt medio 2013 afgerond.

Servicebussen

In 2012 reden twee servicebussen in Assen. De servicebus rijdt nu ook in Peelo.

Aanpassen bushaltes

In 2012 is dit project afgerond met de laatste fase en werden (aantal) haltes aangepast voor mensen met een beperking. Langs de Europaweg zijn nieuwe bushaltes aangelegd. Deze bushaltes zijn voor iedereen toegankelijk.

DRIS

Het Digitaal Reizigers Informatie Systeem (DRIS-project) is voorbereid, de realisatie vindt plaats in 2013. Het systeem verschaft reizigers digitaal en op locatie reizigersinformatie.

Verhoogde verkeersleefbaarheid

Om overlast van verkeer te beperken nemen we verschillende maatregelen. Waar mogelijk willen we bij reconstructie en groot onderhoud van wegen geluidsarme verhardingstypen toepassen. Het gebruik van 'stil' asfalt is onderzocht voor een aantal belangrijke verkeersaders. Uitkomt is dat het op sommige wegdelen (kruispunten) niet gebruikt kan worden.

Voor de Stadsboulevard wordt een onderzoek uitgevoerd in het kader van de wet Geluidhinder: uitkomsten zijn in 2013.

Goede parkeervoorzieningen

Een ruim aanbod van parkeervoorzieningen nabij (kern) winkelgebieden. In het voorjaar 2012 is de parkeergarage De Nieuwe Kolk met ruim 500 parkeerplaatsen in gebruik genomen. De parkeergarage

Citadel met meer dan 500 plaatsen opent in het voorjaar van 2013. De exploitatie van het parkeerbedrijf staat onder druk door de hogere kapitaallasten van de nieuwe parkeergarages en de forse ontrekkingen ten bate van de gemeentelijke begroting.

Verruiming aanbod parkeervoorzieningen

Minder wijkvreemde parkeerders in woongebieden rond het centrum.

In 2012 is het vergunningparkeren rondom de binnenstad verder uitgebreid in een aantal straten ten noorden van het Kanaal.

In 2012 is een parkeeronderzoek uitgevoerd met een inventarisatie van het bestaande gebruik van de parkeervoorzieningen in en rondom de binnenstad. In dit onderzoek wordt ook een inschatting gemaakt van het toekomstige gebruik. De resultaten worden in 2013 gepresenteerd.

Een veilige stad voor al het verkeer

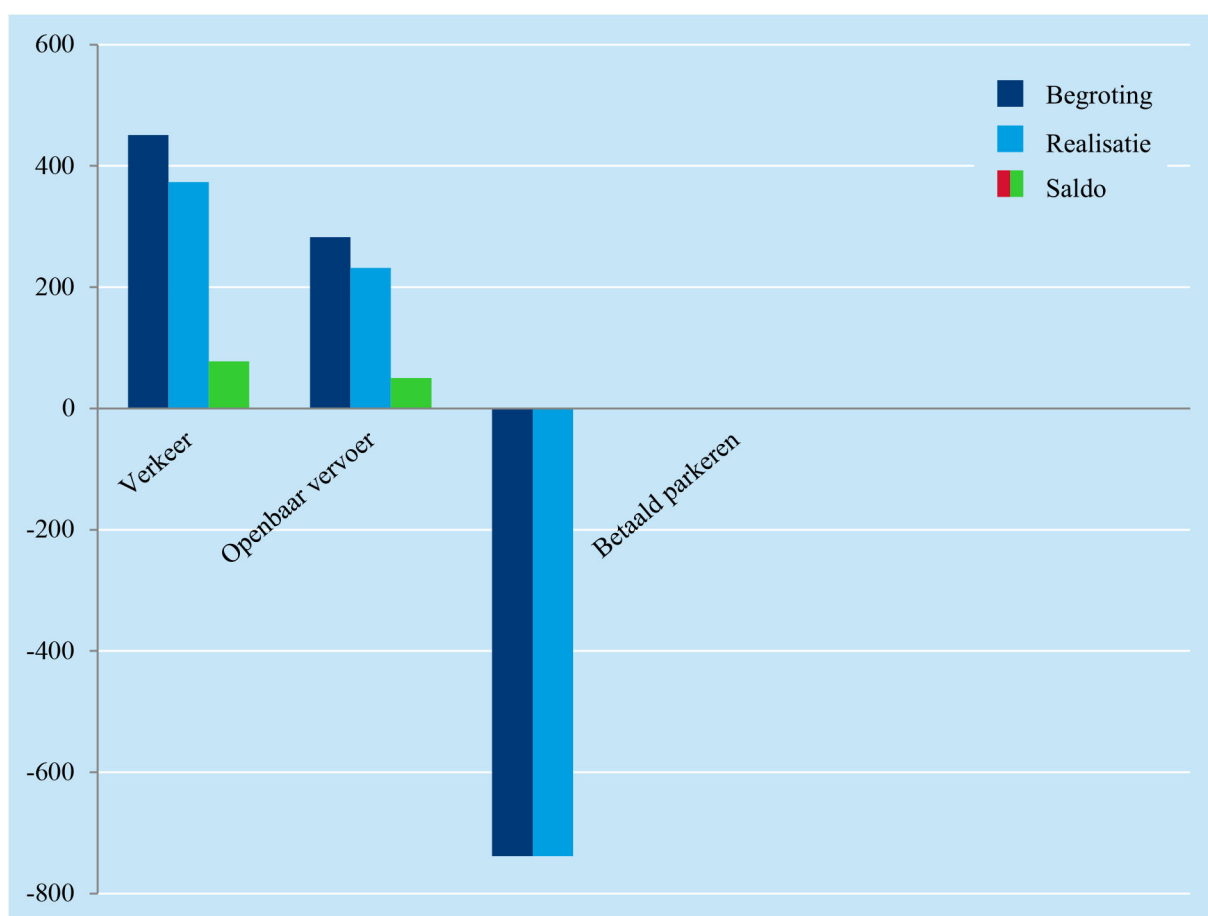
Vanwege de bezuinigingen is het accent verschoven naar gedragsbeïnvloeding en handhaving.

De verkeersveiligheid bij scholen wordt op twee niveaus nagestreefd. Met diverse projecten op het gebied van permanente verkeerseducatie zoals Dode Hoek, Fietsverlichting en overleg met verkeersouders. En met verkeersmaatregelen bij scholen. In 2012 zijn maatregelen gerealiseerd bij het Marturiacomplex en zijn plannen vastgesteld voor Assen-Oost. De maatregelen voor Assen-Oost worden in het voorjaar van 2013 gerealiseerd.

Indicatoren

Indicatoren		
Programma Mobiliteit	plan 2012	realisatie 2012
Aantal parkeergarages (per 31-12)	7	6
Aantal garageparkeerplaatsen (per 31-12)	2.597	1.970
Aantal straatparkeerplaatsen (per 31-12)	1.079	900
Aantal parkeerders in garage	1.035.000	872.185
Aantal parkeerders straatparkeren	1.100.000	844.068

Programmadiagram per beleidsproduct (bedragen * € 1.000)

Beleidsdoelen

Het behouden van de leefbaarheid van Assen (schoon, heel en veilig). Actieve en participerende bewoners in de wijken

Goede gebruiksmogelijkheden van de openbare ruimte (uitnodigende ontmoetings- en recreatieplekken voor alle leeftijdscategorieën)

Bestendigen van de onderhoudstoestand van de openbare ruimte op basis van IBOR-kwaliteitsbeelden

Goede dienstverlening en beheer ten aanzien van het begraven en de begraafplaatsen

Beleidskader

Beleidsdocument

vastgesteld in het jaar

Beheer van het openbare vaarwater in Assen	2008
Beheersplan kunstwerken	2011
Beheersverordeningen gemeentelijke begraafplaatsen	2011
Beleidsnota Natuur- en Milieueducatie	2009
Beleidsnotitie begraafplaatsen	2006
Beleidsnota historie en toekomst Noorder- en Zuiderbegraafplaats	2010
Beleidsplan gladheidsbestrijding gemeente Assen 2007-2011	2007
Beheerplan graffiti en wildplakken	2011
Beleidsplan openbare verlichting	2008
Collegeprogramma	2010-2014
De Novelle, Het beeld van de Asser school	2005
Gemeentelijk Riolerings Plan Assen 2009-2012 (GRP)	2009
Groenbeheervisie	2008
Groenstructuurvisie	2006
Het Groene Frame	2010
IBOR (kwaliteitscatalogus Integraal Beheer Openbare Ruimte)	2007
Kwaliteitsrichtlijn afvalbakken	2011
Nota wegbeheer	2008
Raamnota Openbare Ruimte	2006
Stedelijk speelbeleidskader	2009
Waterplan	2006
Wijkspeelplannen	2011
Wijkvisie Assen Oost	2010
Wijkvisie Peelo	2010
Beheerplan Oeverconstructies	2011

Maatschappelijke effecten

Het behouden van de leefbaarheid van Assen (schoon, heel en veilig)

Klachtenmeldingen worden zo snel mogelijk in behandeling genomen en afgewerkt.

Een schoon, heel en veilig Assen.

Bestendigen van het onderhoud van de openbare ruimte

Actieve en participerende bewoners in de wijken

Een op het afgesproken niveau, IBOR basis en hoog, onderhouden openbare ruimte.

Bewoners worden goed geïnformeerd, zijn betrokken en nemen mede verantwoordelijkheid.

Zo min mogelijk wateroverlast.

Samenwerking met politie, corporaties en maatschappelijk werk op wijkniveau.

Zo schoon mogelijk water.

Nakomen van gemaakte afspraken.

Veilig gebruik van de infrastructuur.

Goede gebruiksmogelijkheden van de openbare ruimte (uitnodigende ontmoetings- en recreatieplekken voor alle leeftijdscategorieën)

Een uitnodigende en inspirerende openbare ruimte die voor alle leeftijds- en doelgroepen mogelijkheden biedt om te recreëren, te spelen en te ontmoeten.

Een groene stad met groen dat waarde heeft voor verfraaiing, soortenrijkdom, gezondheid en sociale samenhang.

De openbare ruimte werpt zo min mogelijk drempels op voor mensen met een beperking.

Goede dienstverlening en het beheer ten aanzien van het begraven en de begraafplaatsen

Voldoende begraafcapaciteit in Assen, een goede dienstverlening en goed onderhouden begraafplaatsen.

Zorgdragen voor het in stand houden van cultureel waardevolle graven.

Beleidsuitvoering 2012

Het behouden van de leefbaarheid van Assen (Schoon, Heel en Veilig)

De meerjarenplanning voor het opstellen van de speerpunten uit Het Groene Frame van Assen is vertraagd. Een aantal plannen schuift door naar volgende jaren. Dit komt doordat prioriteit gegeven wordt aan de uitwerking van de bezuinigingen en de grote projecten. Overigens nemen Groen, ecologie en duurzaamheid in plannen zoals FlorijnAs een prominente plaats in. De uitgangspunten en kansen van de Groenstructuurvisie en het Groene Frame worden zoveel mogelijk toegepast.

De volgende plannen zijn gereed: berm- en oeverbeheerplan en groenstructuren per wijk inclusief het vormgeven van de entrees. In 2012 zijn vier gedragscodes Flora- en Faunawet geïmplementeerd.

De realisatie van het Milieu Educatief Centrum in Stadsbroek loopt vertraging op vanwege de discussie over bezuinigingen. Planvorming en aanbesteding zijn gereed; gunning volgt na besluitvorming.

De evaluatie van de Groenstructuurvisie is uitgevoerd en in het najaar aan uw raad aangeboden. De evaluatie van de monumentale bomenlijst is afgerond. Actualisatie van de lijst vindt plaats in 2013.

Actieve en participerende bewoners in de wijken

Bewoners zijn medeverantwoordelijk voor de kwaliteit van hun eigen woonomgeving. Bewonersinitiatieven worden zoveel mogelijk positief tegemoet getreden, ondersteund en waar nodig gefaciliteerd. Gemeentelijke plannen worden zo vroeg mogelijk onder de aandacht van de bewoners gebracht. Inmiddels is een begin gemaakt met de vorming van een meer eigentijdse en per wijk passende vorm van bewonersparticipatie. Ook bij dat proces worden de bewoners nauw betrokken.

In het voorjaar is een bollenactie geweest waarbij de wensen van bewoners zijn uitgevoerd. Een aantal bewoners heeft een boomspiegel in hun straat geadopteerd. Ook zijn er verzoeken voor adoptie van buurtgroen binnengekomen. Om deze verzoeken te kunnen honoreren zijn beleidsregels en een voor-

beeldcontract opgesteld. In Marsdijk en Noorderpark zijn buurtmoestuinen gerealiseerd. In Assen Oost, Kloosterveen en de Lariks zijn buurtmoestuinen in voorbereiding. Er wordt hier ook gekeken naar samenwerking met de basisscholen. Op andere gebieden worden bewoners ook actief in de openbare ruimte. Zo is er aan plannen gewerkt om de ondergrond van de speelvoorzieningen in Marsdijk te vervangen en is er een onderhoudsgroep actief op landgoed Valkenstijn. Bewoners pakken hierbij een actieve uitvoerende rol op. In 2012 heeft een communicatietraject 'Natuur in de stad' plaatsgevonden, met als doel het informeren van bewoners van Assen over het natuurlijk beheer door de gemeente en hun mogelijke eigen rol daarin. Lessen en activiteiten hebben plaatsgevonden in het kader van Natuur- en milieueducatie (NME). Er is gewerkt aan beheerovereenkomsten met de besturen van de wijkkinderboerderijen. Deze kunnen in 2013 afgesloten worden.

Met het rotonde-adoptieplan bieden we bedrijven, verenigingen, scholen of groepen bewoners aan rotondes te adopteren. Zij kunnen zich binnen de gemeente profileren door de rotondes netjes te houden of netter te maken. In april 2012 was dit plan gereed en uw raad is geïnformeerd. Er is door diverse partijen informatie opgevraagd. In 2013 zal daadwerkelijk tot adoptie worden overgegaan.

Bestendigen van de onderhoudstoestand van de openbare ruimte op basis van IBOR-kwaliteitsbeelden

Ondanks lagere budgetten is het gelukt om afgesproken ambities te behalen. Het dagelijks onderhoud op basis van IBOR-kwaliteitsbeelden en de beheerplannen voor de leefomgeving is planmatig uitgevoerd volgens de principes van duurzaam terreinbeheer. Over het gehele jaar gezien is de beeld- en technische kwaliteit van de leefomgeving over het algemeen goed te noemen. De openbare ruimte voldoet voor de woonwijken en het buitengebied over het algemeen aan de beeldkwaliteit basis en de hoofdstructuren en winkelcentra aan de beeldkwaliteit hoog.

Groot onderhoud en vervangingsinvesteringen zijn slechts in zeer beperkte mate gebeurd vanwege de

bezuinigingen op Schoon, Heel en Veilig. Het beheer is gericht geweest op Schoon, Heel en veilig én zo lang mogelijke instandhouding. Groot onderhoud of vervanging ging alleen door als dat noodzakelijk was voor de veiligheid. Of als samenwerking mogelijk was met andere partijen of projecten.

Voor het beheer van natuurlijke graslanden in De Landjes, Marsdijk, is vanaf dit voorjaar een schaapskudde ingezet: dit ter verhoging van de ecologische waarden, maar ook vanwege de levendigheid en educatieve waarde. Dit beheer loopt prima blijkt uit evaluatie. De buurtbewoners zijn positief. De kudde is in de loop van het seizoen uitgebreid naar ruim 250 schapen. De stadsbegrazing is een project van vijf jaar en loopt door tot 2016.

Het berm- en oeverbeheerplan is gereed en zodra alle uitvoeringsplanningen en bestekken zijn aangepast vindt het beheer volgens dit plan plaats. Hiermee verbeteren we het ecologische en duurzame beheer dat in Assen al rond 1985 is ingevoerd. Dit verbeterde ecologische beheer leidt tot meer biodiversiteit.

Dit jaar is het nieuwe beheerplan voor het Asserbos gereed gekomen. Een en ander in nauw overleg met Vrienden van het Asserbos. De werkzaamheden zijn al gestart.

Goede gebruiksmogelijkheden van de openbare ruimte (uitnodigende ontmoetings- en recreatieplekken voor alle leeftijdscategorieën)

Er zijn dit jaar twee natuurspeelplaatsen gerealiseerd: bij de Valkenhorst in Peelo en in het Roege Stuk in Baggelhuizen. Realisatie van een natuurspeelbos bij Kinderboerderij De Hofstede is in voorbereiding. Realisatie van natuurspeelplaatsen is vanwege de bezuinigingen niet meer vanzelfsprekend. Het beheer van speeltoestellen is gericht op zo lang mogelijke instandhouding van de toestellen.

Het aanbod van recreatieve en sportieve activiteiten in de recreatiegebieden en vooral het recreatiegebied Baggelhuizen is hetzelfde als in 2011.

Goede dienstverlening en beheer ten aanzien van het begraven en de begraafplaatsen

Het beheer is uitgevoerd volgens de Beheersverordening. Een nieuwe Beheersverordening en een nieuw Reglement begraafplaatsen zijn nagenoeg gereed. De regels zijn hierin vereenvoudigd en verruimd. Besluitvorming vindt plaats in 2013.

In het voorjaar heeft een evaluatie van het begraafplaatsenbeleid plaatsgevonden. Tegelijkertijd is aan uw raad een (financiële) meerjarenplanning gepresenteerd, waarbij de aanvankelijke plannen voor de begraafplaatsen zijn getemporeerd. Dit om een te grote tariefstijging voor de komende jaren te voorkomen.

De tariefstijging is voorlopig beperkt tot een maximum van 3%.

In 2012 heeft de jaarlijkse tariefaanpassing plaatsgevonden met gemiddeld ca. 3%.

Het inrichtingsplan voor de Boskamp is gerealiseerd met de aanleg van een nieuw grafvelddeel. Door de temporisering in de meerjarenplanning is nog geen begin gemaakt met de verbetering van de entree en het parkeren bij De Boskamp. De samenwerking met de Facultatieve Groep (samenwerkingsverband van dienstverleners, vooral in de uitvaartbranche) voor realisatie van nieuwe asbestemmingen is nagenoeg afgerond. Uitvoering van het ruimingsplan voor De Boskamp is niet aan de orde vanwege voldoende capaciteit.

Voor de Zuiderbegraafplaats is de voorbereiding voor het ruimingsplan en de herinrichting van veld IIIe gereed. De uitvoering start voorjaar 2013. Deze herinrichting loopt vooruit op het herinrichtingsplan dat wordt opgesteld. Het herinrichtingsplan richt zich op toekomstige uitgifte van graven, instandhouding van cultuurhistorisch waardevolle monumenten, beeldkwaliteit van grafmonumenten en het herstel van het groen.

In april van dit jaar hebben vandalen grote schade aangericht aan 150 graven. De gemeente heeft deze grafmonumenten op haar kosten hersteld. De kosten hiervan, ruim € 47.000, zijn gedekt uit de post onvoorzien.

Continueren gebiedsgericht werken

In 2012 is de methodiek om in gelijkwaardige samenwerking tussen gemeente en corporatie tot wijk- en gebiedsvisies te komen verder ontwikkeld. In drie gebieden, te weten Lariks, Assen-Oost midden en de Oude Molenbuurt in het Noorderpark is met projectteams gewerkt aan een analyse van het gebied. Bewoners zijn actief betrokken.

Tegelijkertijd werd er ook in andere wijken en buurten gewerkt volgens de GGW-methode (Gebiedsgericht Werken) en is de leefbaarheid verbeterd.

Voor het delen van kennis en het makkelijker indienen van initiatieven is het digitale platform 'Mijn Buurt Assen' in september gelanceerd. GGW opereert vanaf dat moment onder de noemer van Mijn Buurt Assen. Met deze aanpak is het gebiedsgericht werken voor de toekomst geborgd.

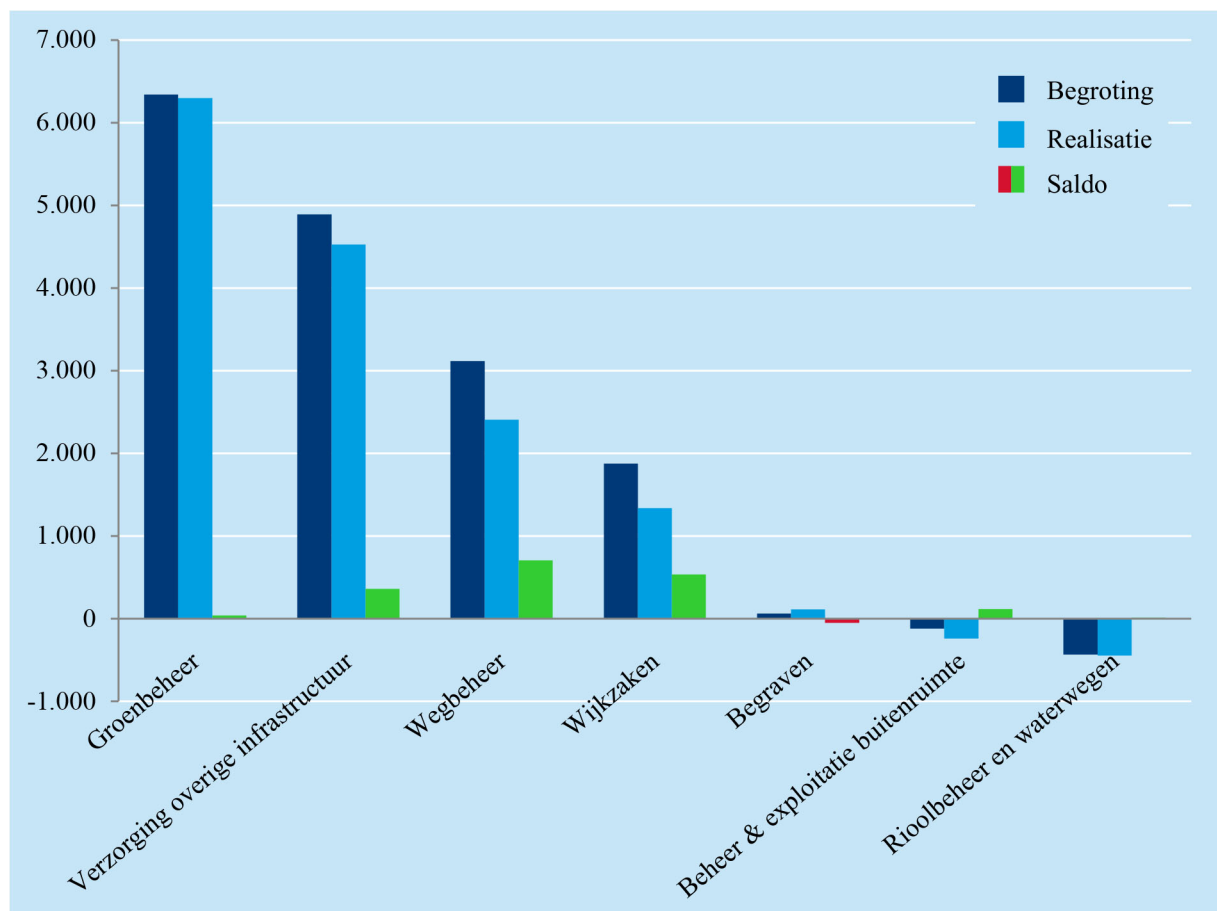
Bundeling voorzieningen in de wijken

Het bundelen van de voorzieningen in wijken in multifunctionele accommodaties (MFA), maakt nieuwe vormen van samenwerking mogelijk. In 2012 is MFA Pittelo opgeleverd. Pittelo is hiermee de derde wijk in Assen met een multifunctionele accommodatie. Voor Assen Oost is een MFA in ontwikkeling.

Indicatoren

Indicatoren		
Programma Stads- en wijkbeheer	plan 2012	realisatie 2012
Gemiddelde IBOR-score	pm	pm
% klachten tijdig afgehandeld (< 2 weken)	pm	96%
% met oordeel dat eigen woonomgeving vooruit is gegaan	24 %	23% (2011)
% dat vindt dat de gemeente voldoende doet om bewoners bij veranderingen in de wijk te betrekken	50 %	55% (2011)
% afgelopen jaar actief geweest om de eigen wijk te verbeteren	17 %	14% (2011)

Programmadiagram per beleidsproduct (bedragen * € 1.000)

Beleidsdoelen

Stimuleren van onderwijskansen voor Assenaren door het ontwikkelen van een breed onderwijsaanbod en het versterken van de samenhang in het onderwijs

Stimuleren van ontwikkelingskansen van kinderen op wijkniveau door Brede Scholen (inclusief centra voor Jeugd en Gezin)

Alle kinderen van 0-4 jaar in Assen kunnen zich zo-

danig ontwikkelen, dat ze een goede startpositie in het basisonderwijs hebben

Vermindering van voortijdig schoolverlaten en het bevorderen van arbeidsparticipatie van alle schoolverlaters

Het op peil houden van de kwaliteit van de onderwijshuisvesting in het primair en voortgezet onderwijs, rekening houdend met de behoefte aan andere voorzieningen in de wijken

Beleidskader

Beleidsdocument vastgesteld in het jaar

Beleidskader Brede School 2008-2011	2008
Beleidskader Volwasseneneducatie 2008-2012	2008
Beleidsnotitie Centrum voor Jeugd en Gezin	2009
Collegeprogramma 2010-2014	2010
Evaluatie Brede School	2010
Economische beleidsagenda Op de boeg golf van ontwikkelingen	2008
Huisvestingsprogramma onderwijs	jaarlijks
Jongleren; beleidskader voorschools 2011- 2015	2010
Lokaal Educatieve Agenda	2008
Meerjarenprogramma kwaliteitsimpuls huisvesting onderwijs	2004
Nota Integraal Jeugdbeleid 2009-2012	2009
Notitie Jeugd en Veiligheid	2008
Verordening Leerlingenvervoer	2010

Maatschappelijke effecten

Stimuleren van onderwijskansen voor Assenaren door het ontwikkelen van een breed onderwijsaanbod en het versterken van de samenhang in het onderwijs

Goede ontwikkelings-, ontplooiings- en opleidingsmogelijkheden voor Assenaren. Wij zorgen dat alle talenten van kinderen en jongeren worden benut. Dit leidt tot:

Schoolsucces en goede doorstroming naar het voortgezet onderwijs en of naar het beroepsonderwijs en uiteindelijk naar betaald werk.

Alle kinderen en jongeren in Assen kunnen een vloeiende overstap maken van de ene onderwijsvorm naar de andere.

Kinderen en jongeren in Assen maken kennis met nieuwe maatschappelijke en technologische ontwikkelingen.

Adequaat maatschappelijk functioneren, participatie en zelfredzaamheid van volwassenen uit de sociaal-economisch zwakkere groepen in Assen.

Het aantal opleidingen in Assen is afgestemd op de behoefte.

Stimuleren van ontwikkelingskansen van kinderen op wijkniveau door Brede Scholen (inclusief centra voor Jeugd en Gezin)

De Brede School draagt er toe bij dat de kinderen en jongeren in Assen een adequate ontwikkeling kunnen doormaken, waarbij alle aanwezige talenten worden benut en ontplooid. Deze ontplooiing leidt tot:

- schoolsucces en doorstroming naar diverse onderwijsvormen en uiteindelijk naar betaald werk;
- deelname aan diverse activiteiten in de vrije tijd;
- gebruikmaking van diverse zorg en opvangmogelijkheden.

Alle kinderen van 0-4 jaar in Assen ontwikkelen zich dusdanig, dat ze een goede startpositie in het basisonderwijs hebben

Verhogen van de deelname van twee- en driejarigen aan de voorschoolse educatie.

Vermindering van voortijdig schoolverlaten en het bevorderen van arbeidsparticipatie van alle schoolverlaters

Er zullen meer jongeren met een startkwalificatie het onderwijs verlaten.

Een goede aansluiting tussen de eindkwalificaties vanuit het onderwijs op de vraag vanuit de arbeidsmarkt.

Het op peil houden van de kwaliteit van de onderwijshuisvesting in het primair en voortgezet onderwijs, rekening houdend met de behoefte aan andere voorzieningen in de wijken

Alle scholen beschikken over een goed schoolgebouw.

Aandacht voor het binnenklimaat in scholen.

Waar mogelijk worden andere maatschappelijke voorzieningen in de wijk vernieuwd of toegevoegd.

Beleidsuitvoering

Breed onderwijsaanbod

Stimuleren van onderwijskansen voor Assenaren door het ontwikkelen van een breed onderwijsaanbod en het versterken van de samenhang in het onderwijs.

Naar aanleiding van het beleidskader Voorschools (Jongleren) is binnen de Brede School gewerkt aan afstemming en samenwerking tussen voorschoolse instellingen en basisscholen. Dit gebeurde eerst per wijk, maar naar aanleiding van signalen uit het veld is in 2012 een start gemaakt met het opzetten van stedelijke afspraken.

In het kader van doorontwikkeling CJG en de Brede Schoolactiviteiten zijn afspraken gemaakt over zorgafstemming in de wijken. Ook wordt in de wijken een inventarisatie gemaakt van trends en ontwikkelingen op het gebied van opvoeding en opvoedingsondersteuning. De trends worden vertaald naar een aanbod Opvoedingsondersteuning.

De eerder afgesproken zorgroutes, waarbij sprake is van afstemming tussen onderwijszorgstructuur en lokale zorgstructuur, zijn verder geïmplementeerd, onder meer door inzet van schoolmaatschappelijk werk.

In het kader van de afstemming Passend Onderwijs en Zorg voor Jeugd zijn de eerste stappen gezet. Gemeente Assen is trekker voor de regio Noord en Midden Drenthe voor die afstemming. Er is een plan van aanpak geformuleerd. De regio Noord- en Midden-Drenthe is een van de landelijke voorlopers.

In 2012 hebben in relatie tot inburgering 37 trajecten alfabetisering plaatsgevonden.

Brede Scholen inclusief CJG

Stimuleren van ontwikkelingskansen van kinderen op wijkniveau door Brede Scholen (inclusief centra voor Jeugd en Gezin).

In 2012 zijn de Naschoolse Activiteiten volgens de planning aangeboden. Het onderbrengen van de coördinatie en organisatie van de Naschoolse Activitei-

ten bij het ICO (Instituut voor Creatieve Ontwikkeling) is niet doorgegaan.

Alle voorschoolse voorzieningen maken nu gebruik van de methodiek Samen Vroeg Erbij die in samenwerking tussen voorschool, CJG en tweede lijnorganisatie Yorneo wordt uitgevoerd. Doel hiervan is vroegtijdige signalering en ondersteuning om zoveel mogelijk jonge kinderen een goede startpositie te geven in het basisonderwijs.

Startpositie basisonderwijs voor 0-4 jarigen

Alle kinderen van 0-4 jaar in Assen kunnen zich zodanig ontwikkelen, dat ze een goede startpositie in het basisonderwijs hebben.

In de instellingen voor kinderopvang en het peuterspeelzaalwerk bieden we voorschoolse educatie aan, conform de eisen uit de Wet ontwikkelingskansen door kwaliteit en educatie (OKE). Wij willen een dekkend aanbod voor alle doelgroeppeuters in Assen. Daarbij zetten we in op toeleiding van (doelgroep)peuters naar voorschoolse instellingen voor deelname aan voorschoolse educatie.

Het onderwijsachterstandenbeleid is tussentijds geëvalueerd. Hieruit komt een aantal aanbevelingen over onder andere afspraken met scholen over de resultaten van vroegschoolse educatie en de doorgaande lijn. Dit is de soepele overgang van leerlingen van voorschool naar basisschool.

Terugdringen voortijdig schoolverlaten

Vermindering van voortijdig schoolverlaten en het bevorderen van arbeidsparticipatie van alle schoolverlaters.

Het overgangsjaar 2012 stond in het teken van de voorbereidingen op het nieuwe convenant Voortijdig Schoolverlaten tot 2016. Dat leidt tot de volgende acties:

- uitvoering van de maatregelen om vroegtijdig schoolverlaten tegen te gaan;
- projectgroep Pluscoach om uitval van overbelaste jongeren in het onderwijs te voorkomen;

- preventief aanwezig zijn door leerplicht en RMC-trajectbegeleiders in het onderwijs;
- participeren in het project voorkomen van schooluitval van jongeren uit de eigen RMC-regio in Groningen;
- vormgeven en continueren van het afstemmings-overleg Onderwijs en arbeid. Onderwijs, intergemeentelijke sociale dienst en de vereniging kenniscentra beroepsonderwijs bedrijfsleven (COLO) zoeken naar projecten die aansluiten bij jongeren die uitvallen, om deze jongeren vervolgens via deze projecten terug te leiden naar onderwijs, arbeid of naar zorg.

In 2012 is het gemeentelijk beleid Voortijdig Schoolverlaten samen met de RMC-functie in beeld gebracht. Daarbij is afstemming met de maatregelen die scholen nemen (de zgn. VSV-convenanten) en Passend Onderwijs en Zorg voor Jeugd betrokken. Gemeente Assen is hierin voor de regio NM-Drenthe trekker.

De gemeente heeft geparticipeerd in het formuleren van de VSV-maatregelen door de scholen. Deels liggen daarin ook taken voor RMC/Leerplicht.

Het Toekomstloket in het Drenthe College is verder geïmplementeerd en versterkt. In het Toekomstloket werken Gemeente (RMC) en Werkplein Baanzicht.

In 2012 zijn we gestart met de Werkschool. Dit project bouwt voort op het project Navigator. Dit is een methodiek waarbij leerlingen ondersteuning krijgen om werk te vinden. Hiervoor heeft de gemeente Assen al eerder subsidie verstrekt. Uitvoerende partij van Navigator is MEE Drenthe. Bij de uitvoering zijn verder Werkplein Baanzicht en UWV betrokken. Ook zijn eerste afspraken omtrent het inzetten van Zorg gemaakt.

Het percentage vroegtijdig schoolverlaters in het schooljaar 2011-2012 is 3%. Dit is een daling van 0,6% ten opzichte van het schooljaar daarvoor.

Kwaliteitsimpuls onderwijshuisvesting

Het op peil houden van de kwaliteit van de onderwijshuisvesting in het primair en voortgezet onderwijs, rekening houdend met de behoefte aan andere voorzieningen in de wijken.

De multifunctionele accommodatie Pittelo voor de basisscholen De Driemaster en Lichtbaak is opgeleverd.

De renovaties en uitbreidingen in Marsdijk van de basisscholen De Marskramer en De Borg zijn afgerond. De Driesprong is vertraagd door bezwaren vanuit de omgeving.

De vervangende nieuwbouw van locatie Quintus en renovatie van locatie Penta van het Dr. Nassau College is nog niet gestart.

De vervangende nieuwbouw van locatie Lariks van CS Vincent van Gogh College is gestart.

Er vindt overleg plaats met de gebruikers over de wijze waarop de huisvesting in Assen Oost voor de basisscholen Regenboog en Vredeveld vorm moet worden gegeven.

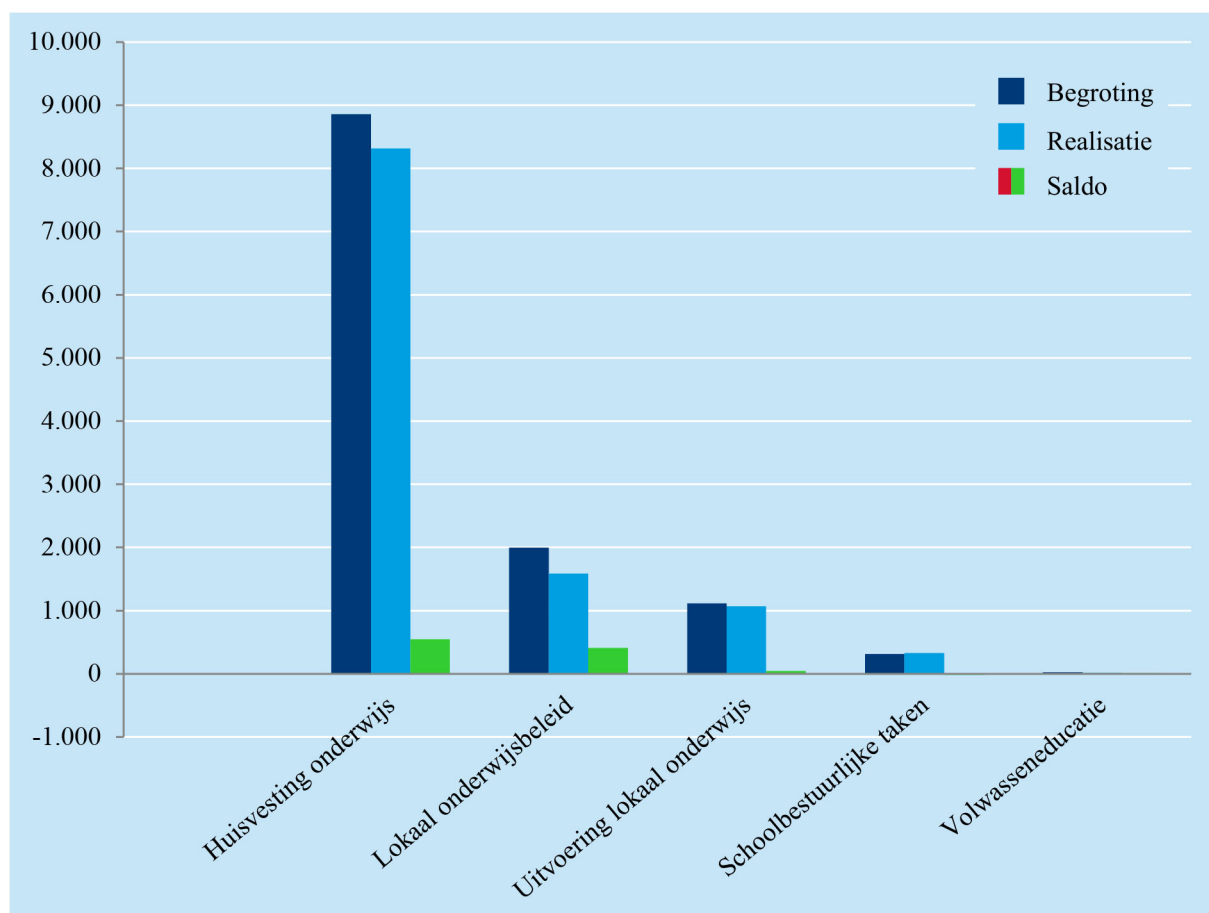
Verzelfstandiging Plateau

In 2011 hebben wij een bestuursopdracht gegeven voor het starten van een onderzoekstraject naar de mogelijke verzelfstandiging van Plateau Openbaar Onderwijs Assen. In het voorjaar van 2012 is geconcludeerd dat er nog een aantal zaken nader moesten worden uitgezocht. In november 2012 heeft het college het onderzoek met twee jaar opgeschort om in een aantal zaken te kunnen uitwerken/oplossen. Uw raad is hierover geïnformeerd.

Indicatoren

Indicatoren		
Programma Onderwijs	plan 2012	realisatie 2012
Aantal voortijdig schoolverlaters	124	171
% deelnemers aan peuterspeelzaalwerk	50%	pm
Aantal deelnemers Voorschoolse Educatie (in peuterspeelzaal en kinderopvang)	130	pm
% deelnemers aan vmbo (per 31-12)	50%	52%
% deelnemers aan havo (per 31-12)	33%	30%
% deelnemers aan vwo (per 31-12)	17%	18%

Programmadiagram per beleidsproduct (bedragen * € 1.000)

Beleidsdoelen

Een levendig Assen met een gedifferentieerd aanbod voor Assen en omgeving in actieve en receptieve cultuurbeleving

Continuering culturele infrastructuur.

Continuering betrokkenheid bij cultuur.

Handhaving cultureel imago assen.

Beleidskader

Beleidsdocument vastgesteld in het jaar

9+9=1 Onderzoek naar leefbaarheid en veiligheid in de Gemeente Assen	2010
Beleidskader Cultuurparticipatie	2011
Collegeprogramma 2010-2014	2010
Cultureel Profiel Cultureel Kwartier Assen	2008
Cultuurpalet, cultuurbeleid 2008 – 2012	2008
Evenementenbeleid	2010
Heruitvinden Bibliotheekwerk Assen	2011
Programma Levendig Assen	2007
Raadsbesluit afronding kerntakendiscussie ICO	2005
Raadsbesluit Ontwikkeling Cultureel Kwartier en omstreken	2005
Raadsbesluit Ontwikkeling Cultureel Kwartier Assen	2005
Raadsbesluit Realisatie De Nieuwe kolk	2008
Raadsbesluit Stimuleringsregelingen Cultuur en Cultuurparticipatie	2009
Raadsbesluit vernieuwde Verordening Amateurkunst	2009
Startnotitie onderzoek accommodatievoorziening amateurkunstsector	2007

Maatschappelijke effecten

Verbetering culturele infrastructuur

Eenvoudige toegang tot subsidie om actieve kunstbeoefening te stimuleren.

Een ruimer, gericht en gevarieerder aanbod van culturele activiteiten.

Een beter afgestemd aanbod van cultuuraccommodaties.

Een toereikend accommodatieaanbod op centraal en op wijkniveau (met name als gevolg van Brede School).

Een spraakmakende hoofdvestiging van de bibliotheek in De Nieuwe Kolk met verruimde openingstijden.

Grotere betrokkenheid bij cultuur

Meer mensen nemen actief of passief deel aan cultuur in Assen.

Het aantal culturele evenementen is op niveau.

Versterking cultureel imago Assen

De levendigheid, de aantrekkingskracht van de stad voor inwoners, bedrijven en bezoekers is verzekerd.

De Nieuwe Kolk, het ICO en het Erfgoedkwartier (de Culturele As) worden belangrijke dragers van het culturele beeldmerk van de stad.

Beleidsuitvoering

De Nieuwe Kolk

In 2012 hebben Theater en Bioscoop De Nieuwe Kolk, Centrum voor Beeldende kunst Drenthe (CBK Drenthe) en Bibliotheek Assen hun intrek in De Nieuwe Kolk genomen. De focus van de organisaties heeft vooral gelegen op de verhuizing en het inregelen van de eigen organisatie op de nieuwe locatie. Op 22 september is het gebouw feestelijk geopend door Prinses Margriet. Voor de opening heb-

ben gemeente en de culturele partners een bijzonder programma ontwikkeld dat liet zien wat het Noorden te bieden heeft op het gebied van professionele podiumkunsten.

In april 2012 is het kunstwerk Sensor Valley 8.0 van Daan Roosegaarde feestelijk in gebruik genomen. Dit heeft veel publiciteit opgeleverd.

De samenwerking tussen de culturele partners in het gebouw is nog onvoldoende van de grond gekomen. De organisaties hadden tijd nodig voor de verhuizing en de aanpassing aan het nieuwe gebouw. De aandacht ging vooral uit naar de eigen organisatie. Eind 2012 is wel een gezamenlijke stichting opgericht voor het beheer van De Nieuwe Kolk en het ontwikkelen van gezamenlijke activiteiten.

Het Centrum voor Beeldende Kunst Drenthe vervult de rol van secretaris voor de Kunstcommissie. De adviescommissie Beeldende Kunst heeft zich het afgelopen jaar voorbereid op een wat andere rol. De commissie gaat in de toekomst minder adviseren over losse kunstwerken bij gebouwen maar krijgt een bredere opdracht. Het gaat dan bijvoorbeeld om adviezen over gebieden of het ontwikkelen van een masterplan.

Huisvesting podiumkunsten

Het onderzoek en de gesprekken met ICO-gebruikers en Mercuriusgebruikers is in een gevorderd stadium. Het perspectief van een Huis voor de Amateurkunst wordt inmiddels door gemeente en mogelijke gebruikers gedeeld. Een aantal belangrijke factoren zijn nog in onderzoek. Het gaat om investeringen in aanpassingen, ruimtebeslag per gebruiker en afspraken rond beheer. In 2013 wordt dit traject afgerond. Het Mercuriustheater wordt dan verlaten en de partijen gaan naar het ICO pand aan Zuidhaege.

Beleidskader 'heruitvinden bibliotheekwerk'

Het beleidskader is grotendeels geïmplementeerd. De Bibliotheek Assen heeft een spraakmakende bibliotheek in De Nieuwe Kolk vormgegeven. De bibliotheek is gestart met verdere uitwerking van concepten op het gebied van nieuwe media. De filialen van de bibliotheek zijn gesloten, met uitzondering van Kloosterveen en Marsdijk. Met praktisch alle scholen in Assen is een overeenkomst gesloten over de dienstverlening van de bibliotheek op maat.

De ombouw van Kunstmenu naar Cultuurmenu is afgerond. De stuurgroep Cultuurmenu is tevreden over de hoge mate van afstemming en integraliteit tussen kunstdisciplines en onderwijsdoelen, tussen binnen- en buitenschools aanbod. Meer scholen melden zich aan voor dit programma. Binnen Drenthe loopt Assen voorop in deze aanpak.

De Cultuurcoach (combinatiefunctionaris cultuur) neemt een centrale positie in binnen de ombouw van het cultuureducatiebeleid: ze is voorzitter van de stuurgroep Cultuurmenu, coördinator van het netwerk scholen en culturele aanbieders en verbinder met de Brede Schoolaanpak.

In 2012 is de verenigingsondersteuner cultuur en sport aangesteld. Deze heeft in 2012 gewerkt aan de Week voor de Amateurkunst, het project Assen voor Assen en de organisatie van een druk bezochte fond-

senwerfavond voor culturele verenigingen. Met de invoering van Cultuurcoach, Cultuurmenu Nieuwe Stijl en de vernieuwde subsidieregeling cultuur zijn de hoofddoelstellingen gehaald.

Door het monitoren van kleinere programmerende instellingen is meer zicht op publieksdeelname en inkomstenbeleid verkregen. Het beeld is zeer verschillend: enkele verenigingen halen 60% of meer eigen inkomsten, andere zijn (vrijwel) volledig afhankelijk van de overheid. Ook de mate van publieksbereik geeft een divers beeld. Met bewustwording van hun publieke doelstelling en een verbeterde communicatie hebben enkele verenigingen hun bereik vergroot.

Cultuurfonds

Het cultuurfonds is gerealiseerd met het verbreden van de percentageregeling. Er zijn stortingen gedaan vanuit het project Nieuwbouw Brandweerkazerne en de verbouwing van het stadhuis aan de Noordersingel, met een totaal van € 149.000. Er is voornamelijk nog ingezet op implementatie van Beeldende Kunst. Gezien de huidige ontwikkelingen in de markt was het in 2012 nog niet haalbaar om het cultuurfonds verder uit te bouwen dan de percentageregeling.

Culturele Alliantie

2012 was het laatste jaar van de provinciale allianties. Er zijn diverse producten tot ontwikkeling gekomen binnen cultuurhistorie, archeologie, beeldende kunst, archieven, bibliotheekwerk, cultuurparticipatie, evenementen en cultuureducatie. Ook heeft het tot meer afstemming en samenwerking met de provincie en tussen gemeentes onderling geleid.

Continueren betrokkenheid bij cultuur

Onder leiding van de VVV en in samenwerking met Gilde Bart is de toeristische site ditisassen.nl verbeterd. De vormgeving is aangepast aan de huisstijl van 'Dit is Assen' en evenementen en culturele en sportactiviteiten zijn te vinden op de website.

Op initiatief van een Assense ondernemer en met hulp, advies en inspiratie van de gemeente heeft het eerste glossy Stadsmagazine het licht gezien. Het stadsmagazine wordt in een oplage van 10.000 stuks in de stad verspreid.

In grote frames langs de A28 hangen met regelmaat grote doeken over verschillende evenementen en activiteiten, waaronder culturele evenementen en activiteiten in Assen.

Via de subsidieregeling cultuur en in het kader van de opening De Nieuwe Kolk zijn diverse projecten ondersteund. Tevens heeft het Open Gaten Traject geleid tot tijdelijke kunstprojecten in de openbare ruimte, in leegstaande winkelpanden et cetera..

De regeling Stadsartiesten is in 2012 gestopt.

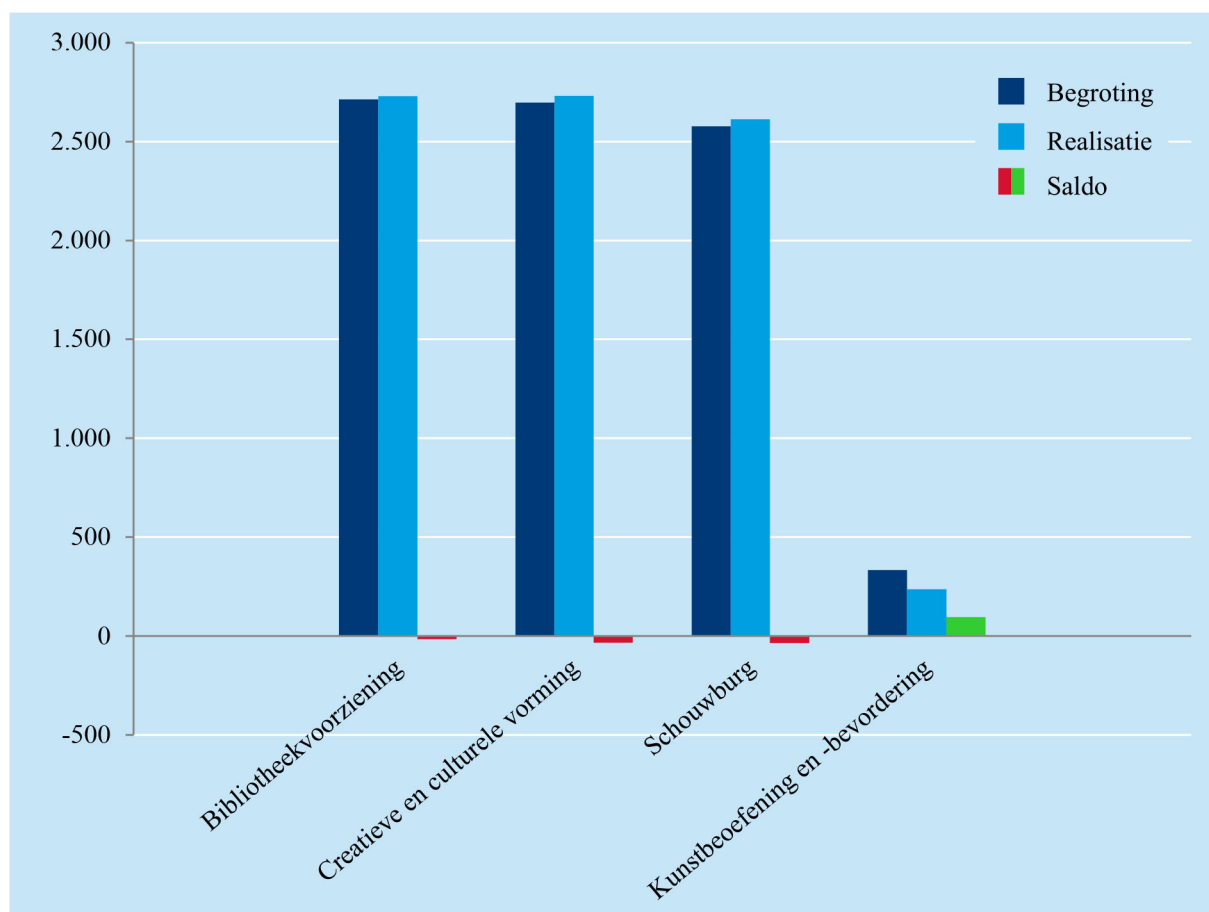
Handhaven cultureel imago Assen

De werkzaamheden aan het Erfgoedkwartier zijn afgerond evenals de verbouwing van het Drents Archief. Het Drents Archief is in oktober feestelijk geopend en is gestart met het nieuwe publieksconcept.

Indicatoren

Indicatoren		
Programma Kunst en cultuur	plan 2012	realisatie 2012
Aantal uitleningen bibliotheek	pm	531.883
Aantal leden bibliotheek	24.200	pm
Aantal bezoekers bibliotheek	pm	pm
Aantal bioscoopbezoekers De Nieuwe Kolk	pm	127.000
Aantal theaterbezoekers De Nieuwe Kolk*	40.000	36.523
Aantal theatervoorstellingen De Nieuwe Kolk*	150	89
Aantal deelnemers Cultuurtraject (realisatie betreft een schatting)	3.300	3.500
Aantal deelnemers Cultuurmenu ICO (realisatie betreft een schatting)	6.000	4.900
% (zeer) tevreden over de beschikbaarheid van culturele voorzieningen	45 %	47% (2011)
% (zeer) tevreden over de bereikbaarheid van de culturele voorzieningen	54 %	49% (2011)

Programmadiagram per beleidsproduct (bedragen * € 1.000)

Beleidsdoelen

Mensen kunnen deelnemen aan het maatschappelijk leven	Het creëren van integrale en toegankelijke voorzieningen in stad en wijken die op de vraag zijn afgestemd
Sociale betrokkenheid in stad, wijk en buurt	Professionals werken samen vanuit een gedeelde visie op zorg en welzijn

Beleidskader

Beleidsdocument vastgesteld in het jaar

Beleidskader Brede School; een logisch vervolg 2008-2011	2007
Beleidskader Jeugd, alcohol en drugs 2010-2015	2010
Beleidsnota Meedoen mogelijk Maken, Intergemeentelijke Sociale Dienst	2007
Beleidsnota Vrijwilligers maken het verschil 2009-2010	2009
Beleidsnota U staat niet alleen. Samenwerken aan de ondersteuning van mantelzorgers in Assen 2009-2012	2009
Beleidsplan Centrum voor Jeugd en Gezin Geen gezin tussen wal en schip 2009-2012	2009
Beleidsplan Wmo Meedoen en meetellen 2008 - 2011	2008
Collegeprogramma 2010 – 2014	2010
Heroriëntatie opvang en begeleiding van kwetsbare mensen	2009
Kadernota integraal jeugdbeleid Kansrijk opgroeien in Assen 2009-2012	2009
Nota Kleurrijk Assen	2008
Nota lokaal Gezondheidsbeleid 2009-2012 Assen gezond en wel	2009
Notitie zwerfjongeren 2010	2010
Startnotitie wijkwelzijnsbeleid (in voorbereiding)	2011
Stedelijk Kompas 2008-2011 Van de straat, zorg op maat!	2008

Maatschappelijke effecten

Mensen kunnen deelnemen aan het maatschappelijk leven	Meer sociale contacten en minder overlast in de wijken.
Voldoende aandacht, ondersteuning en voorzieningen voor kwetsbare groepen.	Assenaren nemen verantwoordelijkheid voor de eigen leefomgeving.
Minder achterstanden bij allochtonen.	Assenaren zijn meer onderling betrokken.
Inzet van vrijwilligers.	De leefbaarheid in wijken en buurten is verbeterd.
Blijvend ondersteunen van mantelzorgers en vrijwilligers.	Burenruzies worden opgelost.
Het beleid is tot stand gekomen in samenspraak met de jeugd.	Minder overlast door jongeren.
<i>Meer jongeren halen een startkwalificatie</i>	<i>Integrale en toegankelijke voorzieningen in stad en wijken die op de vraag zijn afgestemd</i>
Dit is het effect van ondersteuning bij het opgroeien, breed gezien, door de inzet van voorschool en onderwijs, leerplicht, Regionaal Meld- en coördinatiepunt voor voortijdige schoolverlaters en het Centrum voor Jeugd en Gezin.	Assenaren hebben de beschikking over de op hun behoefte afgestemde voorzieningen.
In de reguliere setting zijn meer begeleidingsvormen beschikbaar voor 0-12 jarigen.	Er is een sluitende samenwerking tussen voorzieningen in het jeugddomein (onderwijs, welzijn en zorg).
	Gezinnen met problemen worden geholpen met een oplossingsgerichte benadering (Positief Opvoeden Drenthe).
Sociale betrokkenheid in stad, wijk en buurt (zie ook programma's Veiligheid en Stads- en wijkbeheer)	Opvoeders weten waar ze terecht kunnen voor opvoedingsvragen.

Gezinnen met problemen worden snel geholpen.

Voortzetten activiteiten voor jongeren.

Minder alcoholgebruik onder jongeren.

Voor dakloze mensen is passende opvang beschikbaar.

Minder huisuitzettingen.

Zorgmijders worden beter bereikt.

Bewoners kunnen dichtbij gebruik maken van het gewenste aanbod op het gebied van opgroeien en opvoeden.

Beleidsuitvoering

Programma DOEN!

Van Bestuursopdracht Zorg en Welzijn naar Programma DOEN! In 2012 is een vervolg gegeven aan de uitwerking van de visie 'In Assen kun je op elkaar bouwen'. Opnieuw in dialoog met inwoners, vertegenwoordigers van sociale netwerken en mantelzorgers, ambtenaren, professionals, directies en bestuurders van instellingen is in stappen toegewerkt naar de Veranderagenda Zorg en Welzijn voor 2012 - 2016. De definitieve vorm en inhoud daarvan is opgebouwd via verschillende soorten werkbijeenkomsten. Met een tweede Bouw2daagse (werksessie waarin in twee dagen door vele verschillende groepen gewerkt is aan een agenda voor verandering kreeg de Veranderagenda zijn definitieve vorm. Voor de vijf veranderopgaves Assenaren voor elkaar, Oog voor jeugd, Eigen kracht voorop, Ook kwetsbare mensen doen mee en Gezonde leefstijl zijn acties geformuleerd inclusief prioriteiten en financiële taakstellingen. Een belangrijke, inhoudelijke rode draad is het beter regelen van de toegang tot ondersteuning met een inwonersplein en buurtteams. In de agenda is ook de verbinding gelegd met werk en inkomen en de transities AWBZ en jeugdzorg. De raad stelde de agenda in september vast.

De bezuinigingstaakstelling voor 2012 is deels structureel en deels incidenteel ingevuld.

Met het aantreden van het nieuwe kabinet hebben de transities een andere invulling gekregen met nog grotere ambities en veranderopgaves en met nog meer bezuinigingen. Een en ander vergt een herorientatie voor inhoud, planning en aansturing.

Om de samenhang en de sturing binnen het sociale domein te waarborgen is gestart met het programma DOEN!

Decentralisatie AWBZ-taken

De overheveling van de functies individuele begeleiding, groepsbegeleiding (dagbesteding) en vervoer vanuit de Awbz naar de Wmo (Wet maatschappelijke ondersteuning), die plaats zou vinden in 2013 en 2014, is door de val van het Kabinet uitgesteld. Het nieuwe regeerakkoord geeft aan, dat deze taken waaraan nu ook de functie persoonlijke verzorging is toegevoegd nu per 2015 overkomen. De voorbereiding is gestart. Er is een analyse gemaakt van verschillende cliëntgroepen, aard van ondersteuning en verschillende zorgaanbieders. Zowel op basis van cijfermateriaal als door middel van gesprekken en

een bijeenkomst met zorgaanbieders en (vertegenwoordigers van) cliënten. Samenwerking met andere gemeenten vindt plaats op provinciaal en regionaal niveau.

Transitie Jeugdzorg

Colleges, gemeenteraden en provinciale staten hebben de visie en het plan van aanpak van de Drentse pilot voor de transitie jeugdzorg vastgesteld.

In het najaar heeft de raad tijdens een informerende bijeenkomst kennis genomen van de gevolgen van de concept Jeugdwet voor de gemeente Assen, de globale planning, inhoud en risicoparagraaf.

In het spoorboekje voor colleges, staten en raden, is de besluitvorming op centrale thema's voor de komende twee jaar vastgelegd. Daarnaast is in 2012 een eerste versie van de Drentse monitor opgeleverd die per half jaar wordt geactualiseerd en opgeleverd en als sturingsinstrument zal gaan fungeren op instroom en uitstroom van cliënten in de (huidige) eerste en tweede lijns jeugdhulpverlening.

De projectorganisatie werkt inmiddels regionaal. Voor Assen is dit de regio Noord- en Midden-Drenthe samen met de gemeenten Aa en Hunze, Tynaarlo, Noordenveld en Midden Drenthe. Eind 2012 is de procedure hiervoor voorbereid. Een kwartiermaker start begin 2013.

Op provinciaal niveau wordt gewerkt aan het invoegen van toegangstaken van Bureau jeugdzorg in het CJG. In de regio Noord- en Midden-Drenthe is in 2012 een pilot gestart om deze implementatie voor te bereiden. De interne organisatie en samenwerking van het CJG zal hiertoe worden gestroomlijnd.

Met gebiedsgebonden teams wordt concept basis-model voor de transitie jeugdzorg uitgewerkt. Hiertoe hebben de regiogemeenten uitgangspunten vastgesteld. Samen met meer dan veertig organisaties uit het veld zijn op twee werkconferenties doelstellingen en inhoud van de gebiedsgebonden teams opgesteld. In alle Drentse gemeenten gaan een of meer pilots starten met gebiedsgebonden teams. In Assen wordt dit gekoppeld aan buurtteam-pilots. Bij één pilot ligt het accent op Jeugd. De uitgangspunten van de Veranderagenda op de buurtteams sluiten naadloos aan op de regionale uitgangspunten.

BJZ Drenthe en GGD zijn gestart met de opdracht tot samenvoeging van de dienstverlening van het

Algemeen Meldpunt Kindermishandeling (AMK) en het steunpunt huiselijk geweld (ASHG).

Er heeft een eerste kennisatelier plaatsgevonden waarop de Jeugdbescherming en Jeugdreclassering gemeenten hebben geïnformeerd over hun taken, verantwoordelijkheden en huidige samenwerking met de tweedelijns jeugdzorg.

In 2012 hebben acht van de twaalf Drentse gemeenten ingestemd met het onderbrengen van de uitvoering van de Jeugdgezondheidszorg voor 0-4 jarigen bij de GGD Drenthe waar de JGZ (jeugdgezondheidszorg) 4-19 jaar al was ondergebracht. De integrale JGZ zal ingaan met ingang van 1 januari 2014.

Passend Onderwijs

In het kader van de afstemming Passend Onderwijs en Zorg voor Jeugd zijn de eerste stappen gezet. Gemeente Assen is trekker voor de regio Noord- en Midden-Drenthe voor die afstemming. Er is een plan van aanpak geformuleerd. De regio Noord- en Midden-Drenthe is een van de landelijke voorlopers waar het om die afstemming gaat. Er zijn in 2012 in overleg met scholen en regiogemeenten drie regionale pilots van start gegaan, en één lokale pilot.

Versterking en verbreding Wmo-loket

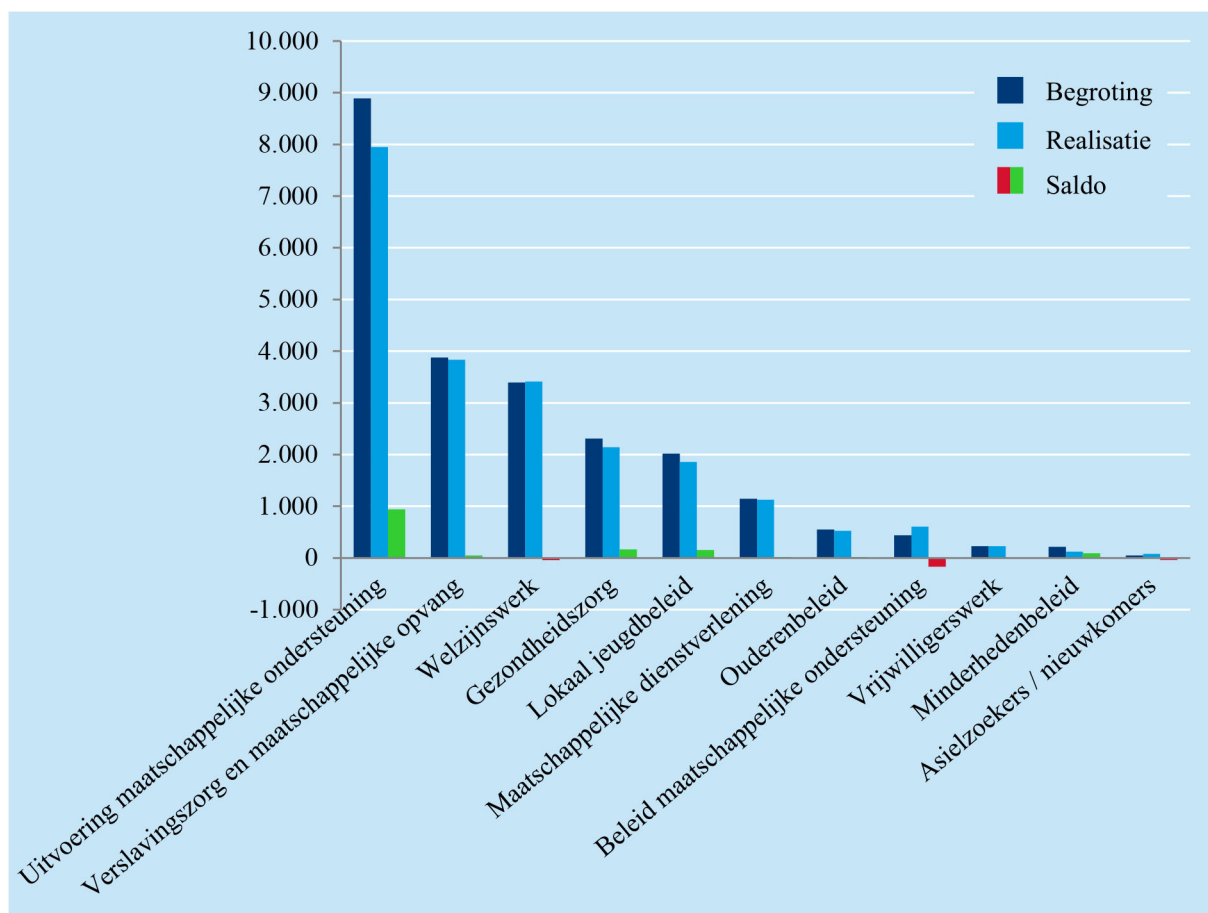
In 2012 is verder gewerkt aan versterking en verbreding van het Wmo-loket. Anticiperend op de veranderagenda van het programma Doen! zijn diverse initiatieven genomen. Regelhulp, de wegwijzer van de overheid naar zorg en ondersteuning is volledig geïntegreerd in het digitale loket van de gemeente Assen. Er is een pilot uitgevoerd met het uitvoeren van keukentafelgesprekken. Tijdens een 'keukentafelgesprek' wordt uitgezocht wat de vraag is, welke oplossingen op maat mogelijk zijn waarbij ook de eigen kracht en een eventueel sociaal netwerk in kaart worden gebracht. Wij voeren de 'keukentafelgesprekken' in 2013 verder door.

Met MEE Drenthe zijn verkennende gesprekken gevoerd over ondersteuning van MEE Drenthe bij aanvragen van mensen met psychosociale problematiek. Met de ISD (Intergemeentelijke sociale dienst) zijn samenwerkingsafspraken gemaakt over de procedure kwijtschelding van de opgelegde eigen bijdrage van de gemeente. Ter voorbereiding van een aantal pilots voor het Inwonersplein is het WMO team tijdelijk verhuisd naar Werkplein Baanzicht. Er is een werkgroep ingesteld die onderzoek doet naar overlap van klanten tussen het WMO loket, de ISD en de GKB (gemeentelijke kredietbank). Een WMO consulent heeft gedurende 2012 meegewerkt als opbouwmedewerker, waardoor er meer bekend is over elkaars werkwijze. De samenwerking tussen het steunpunt Mantelzorg en het WMO-loket is geïntensiveerd.

Indicatoren

Indicatoren		
Programma Zorg en welzijn	plan 2012	realisatie 2012
% zeer tevreden over beschikbaarheid wijkwelzijnsvoorzieningen	80 %	81% (2011)
% zeer tevreden over beschikbaarheid jongerenvoorzieningen	30 %	63% (2011)
% dat structureel of incidenteel vrijwilligerswerk doet	47 %	p.m.
% dat aangeeft dat overlast van groepen jongeren vaak voorkomt	10 %	10% (2011)
% dat aangeeft dat drugsoverlast vaak voorkomt	pm	3% (2011)
Aantal mensen dat gebruik maakt van hulp bij de huishouding (in natura) (per 31-12)	1.913	1.497
Aantal mensen dat gebruik maakt van hulp bij de huishouding (met PGB) (per 31-12)	228	180
% dat mantelzorg verleent	pm	16% (2011)

Programmadiagram per beleidsproduct (bedragen * € 1.000)

Beleidsdoelen

Efficiënt en effectief uitvoeren van de participatiedoelstelling iedereen doet mee door duurzame activering van burgers aan de onderkant van de arbeidsmarkt en zorgdragen voor voldoende aanbod van werk tegen zo laag mogelijke kosten

Beleidskader

Beleidsdocument

vastgesteld in het jaar

Beleidsnotitie Modernisering Wet sociale werkvoorziening (Wsw)	2008
Collegeprogramma 2010-2014	2010
Economische beleidsagenda Op de boeg golf van ontwikkelingen	2008
Wijzigingen WWB en intrekking WIJ	2011
Nota Meedoen Mogelijk Maken	2007
Strategisch plan WERKpunt!	2012

Maatschappelijke effecten

Een actieve opstelling van burgers ten aanzien van activering en participatie waarbij eigen verantwoordelijkheid van de burger voorop staat

De gemeente geeft het goede voorbeeld en stimuleert het maatschappelijk verantwoord ondernemen

Gegenereerd aanbod laag gekwalificeerd werk

Beleidsuitvoering

Bestuursopdracht Werk en Inkomen

Met het speerpunt *'iedereen aan het werk'* bereiden wij ons voor op economisch herstel en een grotere vraag naar arbeid. Met name kwetsbare groepen kunnen daarbij op extra ondersteuning rekenen.

Op basis van deze opgave is binnen de bestuursopdracht Werk & Inkomen enerzijds gekeken naar een effectievere uitvoering van begeleiding en bemiddeling van inwoners naar de arbeidsmarkt en anderzijds een samenwerking met de afdeling uitvoering van de gemeente binnen een nieuwe uitvoeringsorganisatie WERKpunt!

In juni 2012 heeft u ingestemd met het strategisch plan WERKpunt!. Met WERKpunt! willen wij meer participatie bereiken van arbeidsbeperkten door de verdien capaciteit van werkzoekenden te benutten en te vergroten. Het doel is dat de uitstroomkansen van deze werkzoekenden naar 'regulier werk' hiermee worden vergroot.

Na de besluitvorming over het strategisch plan, zijn wij aan de slag gegaan met de implementatiefase. Inmiddels zijn de eerste 'Meewerkers' werkzaam voor WERKpunt! en in 2012 zijn van de 150 Mee-

werkers de eerste 56 personen doorgestroomd naar 'regulier werk' en/of een opleiding.

Bijstandsverlening/re-integratie cliëntenaantallen

In 2012 was er zowel op landelijk, als regionaal niveau sprake van een stijging van het aantal niet werkende werkzoekenden (NWW) ten opzichte van 2011. Op basis van de regionale arbeidsmarktinformatie van het Uitvoeringsinstituut Werknemersbedrijf (UWV) van december 2012 kent Assen 2.755 NWW'ers. Dit aantal staat gelijk aan 9,3 % van de beroepsbevolking (in 2011 was dit in Assen 6,3%). Landelijk bedraagt het NWW percentage 7,3% en in Drenthe 9,5% ten opzichte van de beroepsbevolking. De aanhoudende economische crisis wordt hiervoor als voornaamste oorzaak genoemd.

Een onderdeel van de NWW'ers zijn inwoners die een bijstandsuitkering ontvangen van de Inter gemeentelijke Sociale Dienst Aa & Hunze, Assen en Tynaarlo (ISD). In de begroting 2012 van de ISD is het klantenaantal op 1.830 geraamd. Bij de begroting 2012 werd uitgegaan van een gelijkblijvend aantal uitkeringsgerechtigden. Het gemiddelde klantenaantal over 2012 is, als gevolg van de aanhoudende

economische crisis echter uitgekomen op 1.918. Wel is er sprake van een daling in de gemiddelde uitkeringskosten vanwege het aantal uitkeringsgerechtigden die in deeltijd werken. Daardoor zijn de uitkeringskosten niet evenredig gestegen.

Voor 2010 en 2011 hebben wij een incidentele aanvullende uitkering (IAU) bij het Rijk aangevraagd, omdat het tekort (verschil kosten en opbrengsten voor de uitkeringen) meer dan 10% van het budget bedraagt. In de aanvraag hebben wij met name een toelichting gegeven, waarom er in Assen sprake is van een uitzonderlijke arbeidsmarktsituatie. Onze aanvragen 2010 en 2011 zijn beide afgewezen waartegen wij bezwaar hebben aangetekend. Voor 2012 hebben wij geen tekort en kunnen wij geen IAU aanvragen.

Invoering Wet Werken naar Vermogen

De Wet Werken naar Vermogen (WWNV) is na de val van het kabinet in het voorjaar controversieel verklaard. Inmiddels is er een nieuw kabinet. De Wet werken naar Vermogen wordt vervangen door de Participatiewet. In deze wet worden de Wet Werk en Bijstand (WWB), Wet arbeidsongeschiktheidsvoorziening jonggehandicapten (Wajong) en de Wet sociale werkvoorziening (Wsw) geïntegreerd. Bij de uitwerking van de Participatiewet worden elementen uit het wetsvoorstel WWNV gebruikt. Met de Participatiewet wil het kabinet het principe van één regeling voor de gehele doelgroep consequent doorvoeren. De Wsw zal vanaf 1 januari 2014 worden afgesloten voor nieuwe instroom. De invoering van de Participatiewet is voorzien op 1 januari 2014.

Ontwikkeling en middeleninzet schuldhelpverlening

Uit de voorlopige cijfers van de Gemeentelijke Kredietbank Drenthe (GKB) blijkt dat het aantal personen die aankloppen bij de GKB gestaag is toegenomen. Niet alleen het aantal intakes bij de GKB van mensen met problematische schulden neemt gestaag toe, ook het aantal nieuwe trajecten dat de gemeente afneemt, alsook het aantal bestaande trajecten dat doorloopt. Ook de verschillende vrijwilligersorganisaties geven aan dat de ondersteuningsverzoeken ontvangen blijven groeien. Het voortduren van de economische crisis is de belangrijkste, maar niet de enige oorzaak van deze toename.

Het budget voor schuldhelpverlening in 2012 bedroeg € 845.000. Door de toenemende vraag worden de kosten geraamd op € 1.060.000. De dekking van het ontstane tekort heeft plaatsgevonden binnen de bedrijfsvoering van de GKB. Bovenstaande is gebaseerd op de voorlopige cijfers.

Per 1 juli 2012 is de Wet gemeentelijke Schuldhelpverlening van kracht geworden. De wet maakt de gemeenten verantwoordelijk voor schuldhelpverlening (zorgplicht). De gemeenteraad dient hiervoor een beleidsnota vast te stellen. In 2012 is het beleidsplan samen met het werkveld opgesteld.

Sociale werkvoorziening/Alescon

In 2012 hadden ruim 600 inwoners met een indicatie voor de Sociale werkvoorziening (Wsw) een arbeidsovereenkomst bij Alescon of een reguliere werkgever (Begeleid Werken Wsw) en stonden circa 170 personen op de wachtlijst voor de Wsw.

In 2011 heeft het Rijk verschillende financiële maatregelen getroffen op het terrein van de Sociale Zekerheid. Het totale effect van de rijksmaatregelen voor Alescon was circa € 5 miljoen negatief per 2011. Om deze last zoveel als mogelijk te beperken voor de in de GR Alescon deelnemende gemeenten, heeft Alescon u een maatregelenplan gepresenteerd. In 2011 moest dit leiden tot een bezuiniging van € 2,5 miljoen, in 2012 € 3,2 miljoen en € 3,4 miljoen in 2013.

Ondanks de aanhoudende economische crisis liggen bovengenoemde bezuinigingen op schema en laten de voorlopige cijfers van Alescon over 2012 geen exploitatietekort zien.

Uitvoering participatie-/meedoenbeleid

In januari 2012 heeft de ISD een onderzoek uitgevoerd naar de ervaring van de gebruikers met de meedoenpremie kinderen en de meedoenpremie ouderen in het jaar 2011. In oktober 2012 heeft u deze evaluatie Meedoenpremies behandeld.

Uit het onderzoek komt naar voren dat het beschikbare budget door de gebruikers niet altijd volledig wordt besteed. Redenen hiervoor zijn dat de ondervraagden het kleine bedrag niet meer willen gebruiken of dat het aanbod niet in hun interessegebied ligt. Daarnaast komt uit het onderzoek naar voren dat de webshop toegankelijk is en een grote bekendheid heeft, waardoor wij de webshop in 2013 zullen continueren.

Introductie stadspas

In 2012 heeft u onze plannen ontvangen over de stadspas. Inmiddels heeft u ingestemd met het voorstel voor een stapsgewijze implementatie van de pas. U heeft er hiermee voor gekozen een brede functionele stadspas te introduceren die in het begin alleen de toegang tot het milieupark en de ondergrondse afvalcontainers regelt.

Conform onze toezegging verkennen wij op dit moment samen met andere partijen waaronder de GKB en de ISD welke andere toepassingen mogelijk zijn.

Stimuleren leerwerkbanen

Stimuleren leerwerkbanen bij bedrijven en in eigen organisatie

De gemeente heeft ook in 2012 zowel binnen de gemeentelijke organisatie, als daar buiten leerwerkbanen gestimuleerd. Binnen de organisatie zijn circa 15 leerwerkbanen ingevuld en daarnaast hebben ruim 50 personen stage bij de gemeente gelopen. Daarnaast zijn door circa 150 personen werkzaam-

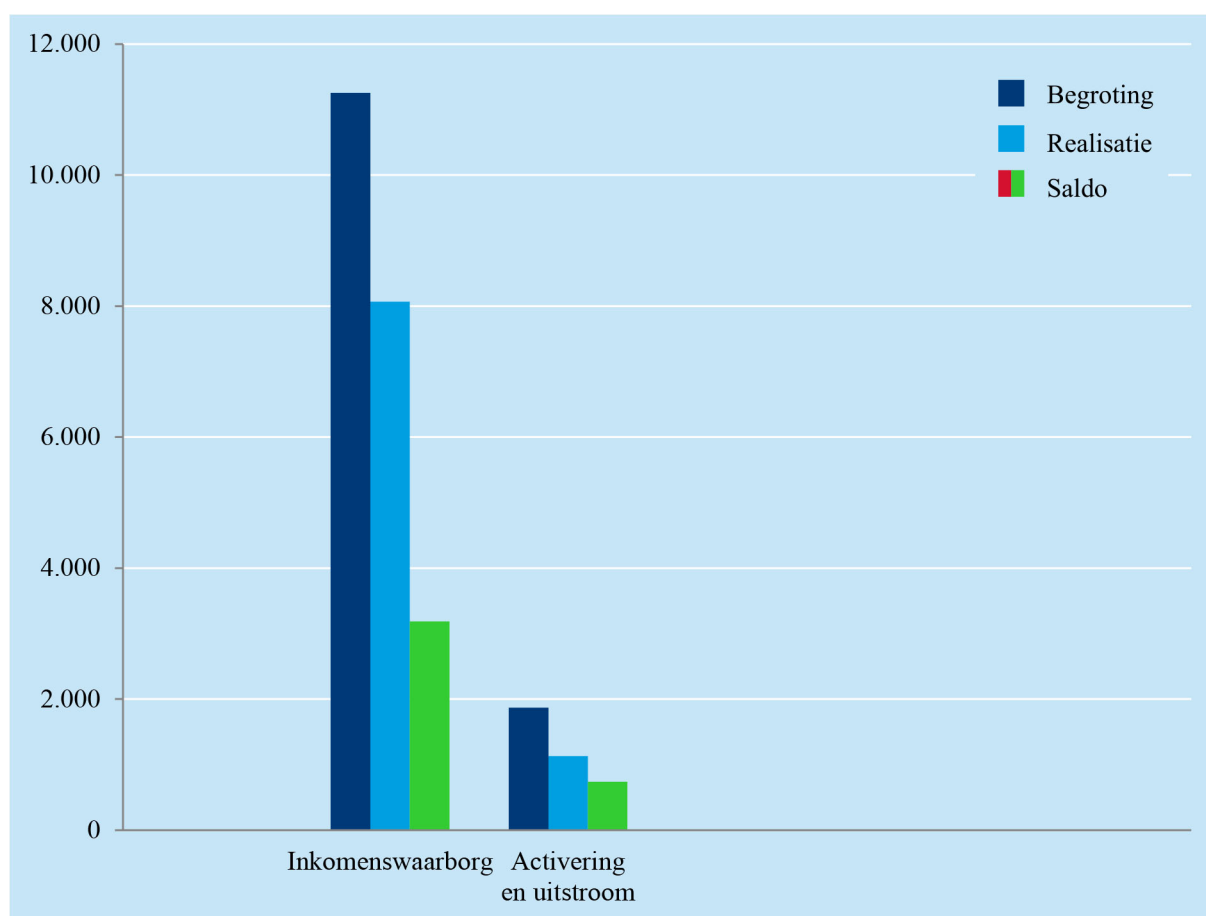
heden verricht voor de gemeente binnen de pilot WERKpunt!.

De gemeente gebruikt daarnaast bij aanbestedingen sociaal inkoopbeleid. Het sociaal inkoopbeleid bestaat uit het maken van (al dan niet dwingende) afspraken met betrekking tot arbeids- en stageplaatsen bij aanbestedingen van diensten, werken en leveringen. Een goed voorbeeld hiervan zijn de aanbestedingen binnen het programma de FlorijnAs.

Indicatoren

Indicatoren		
Programma Werk en inkomen	plan 2012	realisatie 2012
Aantal bijstandsgerechtigden (WWB) (per 31-12)	1.853	1.946
Aantal mensen op de wachtlijst bij de Sociale Werkvoorziening (per 31-12)	pm	171
Aantal medewerkers bij de Sociale Werkvoorziening (per 31-12)	660	690
Aantal aanmeldingen bij schuldhulpverlening	475	652
Aantal niet werkende werkzoekenden (NWW'ers) (per 31-12)	2.100	2.775
% niet werkende werkzoekenden (NWW'ers) van beroepsbevolking (per 31-12)	7	9,3%

Programmadiagram per beleidsproduct (bedragen * € 1.000)

Programma Sport en ontspanning

Beleidsdoelen

Versterken van de levendigheid van Assen door een gevarieerd aanbod van evenementen

Verbeteren van het profiel van Assen als aantrekkelijke stad door gerichte promotie

Vergroten van de deelname aan sport- en beweegactiviteiten Vooral inwoners, waaronder ouderen, chronisch zieken en sporters met een beperking in beweging krijgen en houden

Kinderen laten kennismaken met een grote variëteit aan sport- en beweegactiviteiten

Beleidskader

Beleidsdocument vastgesteld in het jaar

Assen in beweging, breedtesportimpuls 2002 – 2007	2002
Assen in beweging, toeristisch recreatief ontwikkelingsplan 2010	2003
Impuls Brede Scholen, Sport en Cultuur VWS 2008-2012	2007
Beleidskader Sport en Bewegen in de Buurt VWS	2011
Collegeprogramma 2010-2014	2010
Kadernota Sport en Bewegen 2009-2016	2009
Kadernota Sportaccommodaties, Een blik in de toekomst 2008-2025	2008
Kadernota Sportsubsidies	2008
Nota Evenementenbeleid 2009-2012	2009
Nota Reclame en Welstand Assen 2007	2006
Programma Levendig Assen 2011	2010
Tijd voor sport, beleidsnota ministerie VWS	2005
Toeristisch Recreatief Ontwikkelingsplan	2004
Uitvoeringsnota Evenementen 2010-2012	2009

Maatschappelijke effecten

Versterken van de levendigheid van Assen door een gevarieerd aanbod van evenementen

Met een gevarieerd evenementenaanbod is Assen het hele jaar door een levendige stad voor inwoners en bezoekers. Periodiek wordt er een sportevenement naar Assen gehaald, bij voorkeur (mede) gericht op jeugd en/of mensen met een beperking.

De gemeente stimuleert burgers en organisaties om activiteiten te organiseren.

De bezoekersaantallen van de verschillende evenementen stijgen.

Verbeteren van het profiel van Assen als aantrekkelijke stad door gerichte promotie

Stimuleren van samenwerking en samenhang in de uitingen met de verschillende partners.

Vergroten van de deelname aan sport- en beweegactiviteiten

Er is een hoge deelname aan sportactiviteiten.

Er zijn voldoende sportaccommodaties.

Meer inwoners, waaronder ouderen, chronisch zieken en aangepaste sporters doen mee aan beweegactiviteiten.

Kinderen laten kennismaken met een grote variëteit aan sport- en beweegactiviteiten Er zijn inloopenuren in de sportaccommodaties voor jongeren tot 18 jaar.

Er is een grote deelname van kinderen aan naschoolse sportactiviteiten (verlengde schooldag/Brede School).

Beleidsuitvoering

Versterken van de levendigheid

Versterken van de levendigheid van Assen door een gevarieerd aanbod van evenementen

Een actieve opstelling en samenwerking met de Binnenstadsvereniging, Midden- en Klein Bedrijf (MKB) Assen en het platform van toeristische ondernemers in Assen, Gilde Bart, bevorderen de promotie van Assen en zorgen voor meer samenhang. Het nieuwe initiatief van het MKB Assen 'Kolkend Assen' (september Cultuurmaand), gekoppeld aan de opening van De Nieuwe Kolk, was een groot succes. Niet alleen zijn evenementen verbonden, maar ook zijn de marketingwaarde en de beleving van een bruisend Assen van de betrokken partijen weer toegevoegd.

Met het EK Beachvolleybal en de openingsactiviteiten rondom De Nieuwe Kolk heeft Assen weer laten zien, dat zij in staat is tot verbinden en het neerzetten van grote evenementen.

Het Europees Kampioenschap (EK) Beachvolleybal onder 23 jaar, gehouden in juli, is gekoppeld aan anderhalve week breedtesport. In deze week zijn 1200 kinderen bereikt en is samengewerkt met diverse sportverenigingen. Daarnaast zijn een minicongres over nieuwe sporten en enkele netwerkbijeenkomsten georganiseerd.

Het Koopmansplein was ingericht als een echt 'centercourt'.

Het Programma Levendig Assen is vrijwel volledig uitgevoerd. De Super League Formula is niet teruggekeerd in Assen. Het evenement bleek niet levensvatbaar te zijn.

In het voorjaar is de stichting Bevrijdingsfestival Drenthe opgericht. Deze stichting heeft het Bevrijdingsfestival 2012 georganiseerd bij de Baggelhuizerplas.

Door omstandigheden is in het najaar 2012 het driejarige contract voor de organisatie van de Koninginnedag en het Bevrijdingsfestival Drenthe met de uitvoeringsorganisatie ontbonden en zijn nieuwe partijen aangetrokken voor de organisatie van deze evenementen.

Aantrekkelijke stad door gerichte promotie

Verbeteren van het profiel van Assen als aantrekkelijke stad door gerichte promotie

Niet alleen binnen de gemeente, maar ook door de Binnenstadsvereniging MKB Assen en de evenementenorganisatoren wordt actief gekeken naar de wijze waarop Assen zich kan profileren. Organisatoren worden gestimuleerd om het beeldmerk 'Dit is Assen' te gebruiken in hun uitingen. De komst van het standbeeld van Lenin op de kop van de Vaart naar een initiatief van het Drents Museum en uitge-

voerd door de binnenstadsvereniging is een groot succes.

TT Festival

Het TT Festival is door de bezoekers als sfeervol en succesvol ervaren. De verbreding in het aanbod met kleinere podia aan de rand van Assen, een divers muziekprogramma, de TT NightRide en de toertocht hebben een positief effect gehad.

Het TT Festival heeft ook dit jaar weer meer bezoekers getrokken. De intocht met motoren, de TT NightRide, was succesvol. Het onderdeel 'de motor terug in de binnenstad' krijgt steeds meer waarde. Het aantal deelnemers aan de NightRide en de Toertocht is toegenomen.

De inzet van camera's tijdens het TT festival heeft een vervolg gekregen. Het aantal camera's is uitgebreid. Betrokken partijen zijn unaniem van mening dat deze inzet een meerwaarde heeft voor de veiligheid van het festival. Het in goede banen leiden van grote groepen mensen is gelukt. Bovendien is er goed zicht op de publieksstromen en de bezettingsgraad op de pleinen.

In het najaar van 2012 is met een aanbesteding een nieuwe organisator aangetrokken voor het TT Festival 2013.

Toekomstvisie TT Festival

De ontwikkelingen met betrekking tot de toekomstvisie TT Festival hebben mede door de inzet die nodig was voor de organisatie van het TT Festival, enige vertraging opgelopen. Er is een concept visie opgesteld die door de betrokken partijen verder uitgewerkt gaat worden. Uitgangspunt blijft om uiterlijk in 2017 een nieuwe visie en zo nodig een nieuwe structuur rondom het TT festival te hebben ontwikkeld.

Afstemming evenementen versus ontwikkelingen stad

Assen evenementenstad betekent ook ruimte bieden aan evenementen en het zorgen voor adequate verbindingen tussen locaties. Evenementenbeleid is onderdeel van diverse projecten om belangen en wensen hiervoor te waarborgen. Het gaat onder andere om het project Aantrekkelijke binnenstad en de verbinding FlorijnAs en Havenkade.

Nationaal actieplan sport en bewegen

Vergroten van de deelname aan sport- en beweegactiviteiten.

Er is gewerkt aan de Impuls Nationaal Actieplan Sport en Bewegen (NASB). Bevordering van sporten en bewegen is onderdeel geworden van de ver-

anderagenda Zorg en Welzijn onder de noemer Gezonde Leefstijl. Daarin staan diverse actiepunten genoemd voor het verbinden van gezondheid, sport en bewegen op wijkniveau zoals netwerkontwikkeling. Daarin hebben de volgende activiteiten plaatsgevonden: loopagenda Assen Runs, Dutch Streetcup, Kwartiermakerscup, een voetbaltoernooi voor ex-psychiatrische patiënten, de Fit en Fun week: voor kwetsbare kinderen met overgewicht en de Summer Break: sport en spel voor middelbare scholieren in de zomervakantie.

Impuls brede scholen sport en cultuur

Kinderen laten kennismaken met een grote variëteit aan sport- en beweegactiviteiten

Met een team van combinatiefunctionarissen (functionarissen die op meerdere terreinen werkzaam zijn) is uitvoering gegeven aan de Impuls Brede Scholen, Sport en Cultuur. In 2012 is in het jaarplan de slag gemaakt van veel activiteiten organiseren voor iedere burger naar meer organiseren voor kwetsbaren, zoals bedoeld in de Bestuursopdracht Zorg en Welzijn. Goede voorbeelden zijn de Summerbreak en de Fit en Fun Week voor kwetsbare kinderen met overgewicht in samenwerking met zorgpartners. Er is een begin gemaakt met gezonde schoolkantines in nauwe samenwerking met het onderwijs. Evaluatie en monitoring vinden plaats door middel van kwartaalrapportages.

Nationaal Actieplan Sport en Bewegen

Inwoners, waaronder kinderen, ouderen, chronisch zieken en aangepaste sporters in beweging krijgen en houden

Dit doen we met Nationaal Actieplan Sport en Bewegen-projecten waarin we, samen met partners op sportgebied activiteiten als de Asser Loopkalender organiseren. Dit doen we ook door het voortzetten van de sportstimuleringsactiviteiten en het ondersteunen van sportverenigingen met bijvoorbeeld trajecten Positief Coachen.

Er zijn diverse subsidies verstrekt aan Asser organisaties voor breedtesportactiviteiten.

In het kader van de Bestuursopdracht Zorg en Welzijn is gewerkt aan een pilot (proef) gericht op ge-

zonde leefstijl die in 2013 zal starten. Het project past binnen de kaders van de NASB en de bestuursopdracht.

Uitvoeren sportnota's

Uitvoeren nota's sport en bewegen, sportaccommodaties en - subsidies

In de Kadernota Sport en Bewegen zijn diverse domeinen benoemd. In 2012 is extra aandacht gegeven aan communicatie en ongeorganiseerd sporten. De website Assen Beweegt is daarbij een middel om partijen samen te brengen en de mogelijkheden voor buiten sporten en bewegen te laten zien.

De beleidsnota Sportaccommodaties 2008-2025 is herijkt voor de periode 2012-2025. Vaststelling in de raad vond plaats in januari 2013.

Website Assen Beweegt is online gegaan. Het is mogelijk om via Assen Beweegt in te schrijven voor activiteiten, bijeenkomsten en evenementen. Sportaanbieders kunnen hun eigen activiteiten plaatsen op de sport- en beweegkalender. Er is ruimte voor sportverenigingen en veel aandacht voor Gezonde Leefstijl. In samenwerking met interne en externe partners wordt gewerkt aan beweegroutes en andere ommetjes die zichtbaar worden gemaakt op een digitale kaart.

Er zijn nieuwe subsidieregels opgesteld om het organiseren van sport- en beweegactiviteiten te stimuleren. In de regeling is extra aandacht besteed aan aangepast sporten en deskundigheidsbevordering bij sportaanbieders.

Realisatie openluchtwembad, wielerved, e.a.

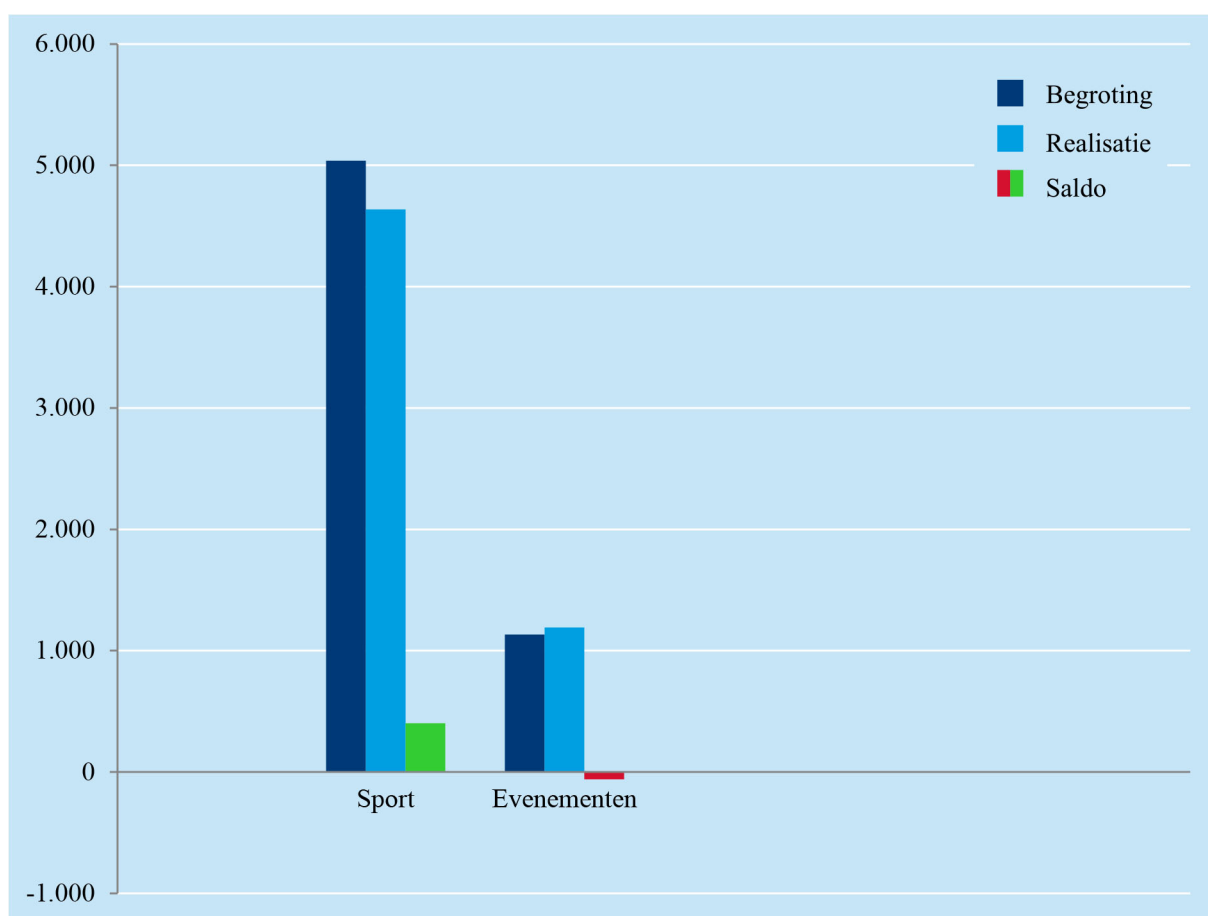
De volgende projecten zijn in voorbereiding: beleef- en beweegpark Stadsbroek, sporthallen bij het Dr. Nassaucollege Quintus, verplaatsing van de hockeyvelden naar de Groene Dijk en upgrading Groene Dijk voor de Pioneers en vervanging kunstgrasveld voor FC Assen. Vanwege nieuwe bezuinigingsrondes vindt uitvoering nog niet plaats en worden er geen onomkeerbare besluiten genomen totdat de raad beslist heeft over de voortgang van projecten.

De bouw van de sporthal Stadsbroek is afgerond, de sporthal is in het najaar in gebruik genomen.

Indicatoren

Indicatoren		
Programma Sport en ontspanning	plan 2012	realisatie 2012
% (zeer) tevreden over beschikbaarheid evenementen	70 %	69% (2011)
% (zeer) tevreden over bereikbaarheid evenementen	80 %	71% (2011)
% dat vaak gebruik maakt van sportvoorzieningen	32 %	30% (2011)

Programmadiagram per beleidsproduct (bedragen * € 1.000)

Beleidsdoelen

Vergroten van het gevoel van veiligheid

Beheersen van de risico's in het kader van fysieke en externe veiligheid

Voorkomen en beperken van overlast

Brandweezorg, rampenbestrijding en crisismanagement zijn van voldoende kwaliteit

Beleidskader

Beleidsdocument

vastgesteld in het jaar

begroting 2010 Veiligheidsregio Drenthe	2009
begroting 2012 Veiligheidsregio Drenthe	2011
Beleidsplan Brandweer De rode jas	2008
Collegeprogramma 2010-2014	2006
Kadernota integraal veiligheidsbeleid gemeente Assen 2008-2012	2008
Kadernota integraal veiligheidsbeleid gemeente Assen 2012-2016	
Regionaal Beheersplan Rampenbestrijding en Crisismanagement Drenthe	2007
Veiligheidsprogramma Assen 2011	2011

Maatschappelijke effecten

Vergroten van het gevoel van veiligheid

Veiligheid is een kwestie van samenwerken waarbij onder regie van de gemeente instellingen hun verantwoordelijkheid nemen en ook bewoners mede verantwoordelijk zijn voor de veiligheid in de wijk.

Beheersen van de risico's in het kader van fysieke en externe veiligheid

Bij het verlenen van vergunningen wordt rekening gehouden met risico's. Hiermee voorkomen wij dat er fysieke of externe onveilige situaties ontstaan. De risico's zijn in beeld.

Voorkomen en beperken van overlast

De problemen in de buurt worden in kaart gebracht door het kernteam. Buurtbemiddeling wordt ingeschakeld om escalatie te voorkomen.

Toezicht op en handhaving van de openbare ruimte gebeurt op een eenduidige wijze. Dit bevordert het gevoel van rechtsgelijkheid. Toezicht en handhaving zijn gericht op het terugdringen van overlast en onveilige situaties.

Mensen die voortdurend overlast veroorzaken, worden door de burgemeester persoonlijk gewaarschuwd (Asser aanpak).

Brandweezorg, rampenbestrijding en crisismanagement zijn van voldoende kwaliteit

Opleiden en oefenen van de brandweer voldoen aan de normen. Het beleidsteam is geoefend en getraind.

Beleidsuitvoering

Kadernota integraal veiligheidsbeleid 2012-2016

Vergroten van het gevoel van veiligheid

Eén van de nieuwe prioriteiten in de Kadernota Integraal Veiligheidsbeleid is 'Veiligheid & Actualiteit'. Direct reageren is anticiperen op mogelijke onrust of verstoringen. Om maatschappelijke onrust te voorkomen, wordt structureel tijd ingepland. Deze werkwijze is gehanteerd tijdens de branden in Marsdijk en Peelo en tijdens het samenscholingsverbod op het Koopmansplein.

Door direct in contact te komen met slachtoffers en buurtbewoners was het mogelijk om onrustgevoelens in sommige gevallen weg te nemen, maar bijna altijd te verminderen. Inwoners voelden zich serieus genomen, hadden het gevoel dat ze, samen met gemeente, brandweer en politie, zij aan zij stonden.

Invoering cameratoezicht

In 2012 is cameratoezicht tijdens de TT structureel ingevoerd.

Regionalisering brandweerorganisatie

De nieuwbouw van de brandweerkazerne ligt op schema. Dat betekent dat in 2012 gestart is met de bouw. De brandweerkazerne is in 2013 klaar.

Uitvoering Veiligheidsprogramma 2012

Na de vaststelling van de kadernota is begonnen met de uitvoering van de eerste jaarschijf. Daarbij is gestart met een lokale aanpak voor mensenhandel. Inmiddels is ook gestart met het organiseren van een wijkveiligheidsbarometer.

Evaluatie en uitbreiding stadstoezicht

Voorkomen en beperken van overlast

In 2012 heeft het college een aanpak laten ontwikkelen voor problematische jeugdgroepen. Hierbij is het met name gegaan om zowel de interne structuur als de externe contacten beter op elkaar te laten aansluiten. Kernbegrippen hierbij zijn het snel inzichtelijk krijgen van signalen en het op juiste waarde schatten

van de signalen. Uiteindelijk blijkt ook dat een herijking van de taken van bijvoorbeeld jongerenwerk aan de orde is. Daarom is het plan ook in nauwe afstemming met het programma Doen ontwikkeld.

Brandweezorg, rampenbestrijding en crisismanagement zijn van voldoende kwaliteit

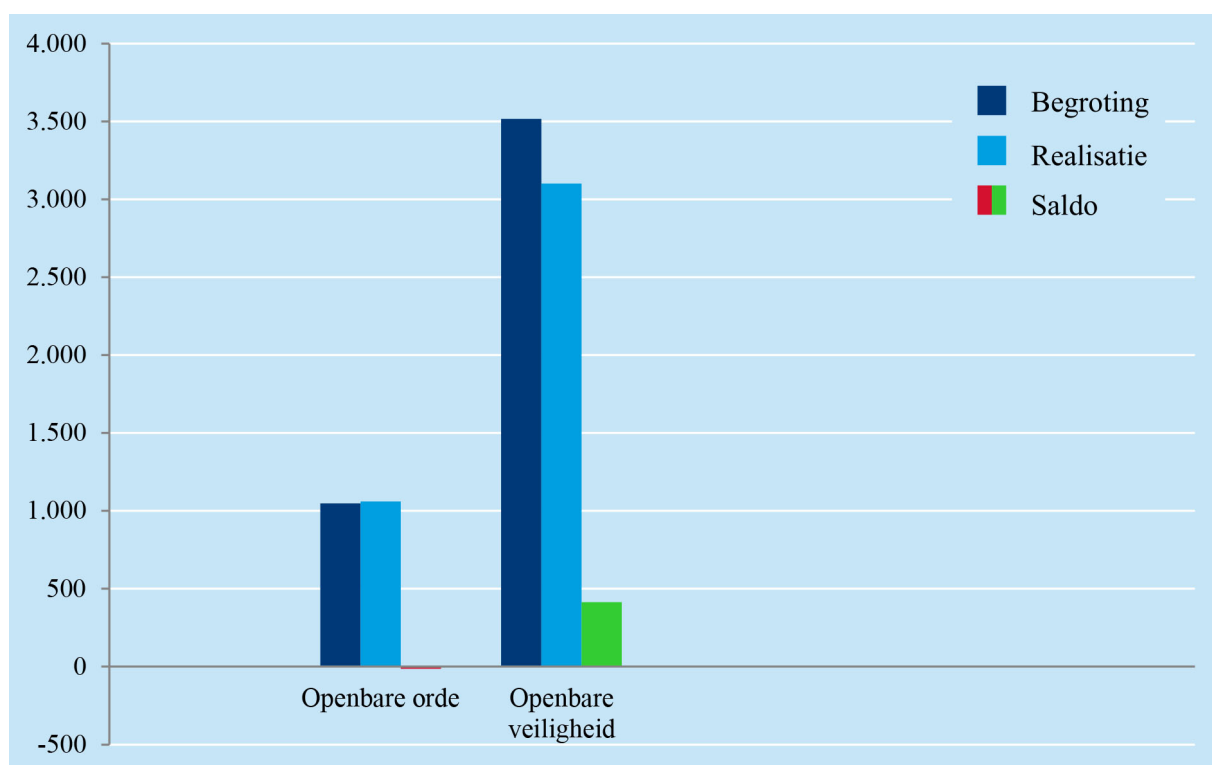
In 2013 zullen de oefeningen en trainingen voor het crisismanagement weer opgepakt worden. In 2012 is hier minder in geïnvesteerd in verband met de organisatieontwikkelingen. Dit had te maken met de personele wijzigingen. Doordat hier afgelopen jaar minder tijd aan besteed is, leverde dit voor 2012 incidenteel een voordeel op.

Voor 2012 is afgesproken dat de aangewezen functionarissen in het crisismanagement, hun functie – ook als zij binnen de gemeentelijke organisatie een nieuwe functie hebben – blijven uitoefenen. Het benoemen van nieuwe functionarissen in het crisismanagement en de bijbehorende trainingen en oefeningen wordt in 2013 opgepakt.

Indicatoren

Indicatoren		
Programma Veiligheid	plan 2012	realisatie 2012
% dat zich wel eens onveilig voelt	25 %	30% (2011)
Perceptie vermogensdelicten; hoe vaak komt het voor? (0=geen, 10=veel)	3,2	p.m.
% dat aangeeft dat overlast van omwonenden vaak voorkomt	7 %	7% (2011)

Programmadiagram per beleidsproduct (bedragen * € 1.000)

Beleidsdoelen

Verminderen lokale CO₂-uitstoot

Verduurzamen gemeentelijke organisatie en openbare ruimte.

Duurzame samenwerking met strategische partners.

Faciliteren van de (lokale) markt (energie, mobiliteit): van aanbodgericht naar ketengericht.

Versterken milieubeheer en milieubewustzijn

Beschermen milieukwaliteit (door vergunning en handhaving).

Verbeteren milieukwaliteit (door beleid en projecten).

Stimuleren milieubewustzijn.

Versterken afvalbeheer

Beperken van het afvalaanbod.

Meer scheiding en hergebruiken.

De kosten (voor de burger) zo laag mogelijk houden.

Beleidskader

Beleidsdocument vastgesteld in het jaar

Afvalstoffenplan Assen 2005-2010	2004
Assen bouwt, Programmabegroting 2011, Uitvoeringsprogramma 2011-2014	2010
Beleidsnota Natuur- en Milieueducatie gemeente Assen	2008
Beleidsplan Openbare Verlichting: Assen duurzaam en veilig verlicht	2009
Beleidsvisie Externe veiligheid gemeente Assen	2009
Bodemvisie gemeente Assen	2011
Collegeprogramma 2010-2014	2010
Convenant Duurzame stedelijke bereikbaarheid Drenthe-Assen	2008
Duurzaamheidsvisie 2009-2015	2009
Economische beleidsagenda 2008-2013: Op de boeggolf van ontwikkelingen	2008
Gemeentelijk Verkeers- en Vervoersplan, strategienota	2005
Gemeentelijk waterplan: Assen koerst op helder water	2006
Het Groene Frame van Assen, uitwerking Groenstructuurvisie	2010
Nota Bodembeheer gemeente Assen	2010
Nota Fietsverkeer Assen	2005
Masterstudie FlorijnAs	2009
Overeenkomst Klimaatcontract Drenthe-Assen 2010-2014	2010
Overeenkomst Prestatieafspraken Assen 2010-2020	2011
Structuurvisie Hoofdstad Assen 2030	2009
Woonplan 2010-2030: Een stad voor iedereen	2010

Maatschappelijke effecten

Verminderen lokale CO₂-uitstoot

Voorlichting over duurzame mobiliteit, energiebesparing en -opwekking vooral met betrekking tot sociaaleconomische effecten, zoals woonlasten, comfort, gezondheid en waardevastheid. Daarbij gebruiken we onder andere een doelgroepenbenadering en willen we van energiebesparing een high profile product maken.

Zichtbare duurzaamheidsprojecten met het verzoek tot participatie door bewoners en bedrijven leiden tot beweging in de markt. Ketenbenadering leidt tot een beter lokaal dienstenpakket, ontzorging en nieuwe financiële arrangementen.

Gemeentelijke aanbestedingsprocedures en inkoopvoorwaarden zijn specifiek gericht op de lokale markt en bevordering van duurzaamheid.

Versterken milieubeheer en milieubewustzijn

Voorlichting over duurzaamheid en milieu, vooral met betrekking tot ecologische effecten. Natuur- en milieueducatie voor jongeren, die de houding en het gedrag van alle Assenaren beïnvloedt.

Bij gemeentelijke dienstverlening zoals vergunningaanvragen, handhaving en ruimtelijke procedures zoals bestemmingsplannen hebben we aandacht voor duurzaamheidsaspecten zoals milieukwaliteit, energiebesparing en energieopwekking.

Binnen planontwikkelingen en wijkvisies voeren we meer interactieve discussies over energie en milieuthema's, zoals bodem, verlichting, groen en stedelijke ecologie. We werken steeds meer integraal en in relatie tot sociale thema's.

Versterken afvalbeheer

Voorlichting over afvalbeheer.

We doen een groter beroep op inwoners om afval te beperken, te scheiden en her te gebruiken.

Inwoners gaan minder betalen als ze minder afval aanbieden. Het principe de vervuiler betaalt, wordt verder doorgevoerd.

Beleidsuitvoering

Uitvoeringsprogramma duurzaamheid

In 2012 is een belangrijk deel van de projecten uit het Uitvoeringsprogramma Duurzaamheid in samenhang met het provinciale Klimaatcontract (cofinanciering van provincie Drenthe aan gemeentelijke klimaatprojecten) uitgevoerd. We stimuleren duurzaam ondernemen door hier zo veel mogelijk (lokale) marktpartijen bij te betrekken.

Verminderen lokale CO₂-uitstoot

We voeren diverse maatschappelijke vastgoedprojecten uit in bestaande bouw, nieuwbouw en scholen. Het energieverbruik en de exploitatie- en beheerslasten, het comfort en het binnenklimaat worden verbeterd door middel van energieprestatieverbetering, slimme meters en bijvoorbeeld zonnepanelen.

Ook werken we aan verdere verduurzaming van het gemeentelijk wagenpark, openbare verlichting en inkoopbeleid. Met de inbouw van nestkasten wordt onze stedelijke ecologie versterkt.

Diverse projecten zijn gericht op de energieprestatieverbetering door middel van energiebesparing en energieopwekking bij particuliere woningen. We richten ons vooral op het faciliteren van burgerinitiatief, doelgroepen en bedrijfsleven zodat een meer volwassen dienstenpakket ontstaat. Met de woningcorporaties wordt invulling gegeven aan de projecten uit de prestatieafspraken. Dit zijn afspraken op het gebied van energiebesparing door gedragsverandering bij huurders, energieneutrale renovatie en nieuwbouw en het uitwerken van kansen voor de toepassing van geothermie. We hebben in 2012 de oprichting gestimuleerd van SLIM consortia. Dit zijn samenwerkingsverbanden van bedrijven die ontzorgen in de energiebesparing en energieopwekking in bestaande woningen. Twee consortia van Asser bedrijven zijn opgericht; een groep is ermee bezig. Wij hebben een officiële toekenning gekregen voor het IMEA-project, een Europese subsidie voor kennisuitwisseling over duurzaam wonen. Deze subsidie geeft ons de mogelijkheid ons duurzaam wonen beleid verder gestalte te geven. Dit project loopt van juni 2012 tot december 2014. De eerste internationale bijeenkomst heeft in december in Assen plaatsgevonden.

We zijn een strategisch partnership aangegaan met Energy Valley voor de periode 2012-2015, waardoor we kunnen beschikken over uitgebreide kennis en netwerken op het gebied van duurzame energie (de stichting Energy Valley is een netwerkorganisatie die met publieke en private partners invulling geeft aan de regionale groeikansen van de energiesector). In Assen-Zuid stellen we samen met een investeringspartner een business case op waarin een systeem van energieopwekking en slimme energiedistributie uitgebreid uitgewerkt wordt. Hierbij maken we gebruik van de kennis van Energy Valley en, in het kader van de Green Deal Noord-Nederland, met het Agentschap NL. In het Havenkwartier onderzoeken we samen met het waterschap en de Waterleiding Maatschappij Drenthe mogelijkheden voor het terugwinnen van grondstoffen en slim gebruik van warmte en energie, alsook het versterken van milieubeheer en milieubewustzijn.

We gaan door met het verbeteren van de afstemming tussen het strategisch milieubeleid en de wettelijke milieutaken. Van het milieujaarprogramma en het milieujaarverslag is een instrument gemaakt voor het verantwoorden over de wettelijke milieutaken. In 2012 is gewerkt aan de totstandkoming van de regionale uitvoeringsdienst, waar de vergunningverlening en het toezicht en de handhaving ondergebracht worden. Vergunningverlening en -handhaving is in overleg met planontwikkeling aangepakt.

Binnen de projecten van de FlorijnAs en de overige planontwikkelingen zijn integrale adviezen uitgebracht, die gestalte hebben gekregen in onder andere de bestemmingsplannen voor Assen-Zuid en het Havenkwartier. Daarin is veel aandacht besteed aan groen en het behoud van goede bodem- en waterkwaliteit met oog voor klimaatadaptatie.

De bouw van het Milieu Educatief Centrum (MEC) is in 2012 nog niet gestart. Wel zijn plannen gemaakt voor een goede programmatische invulling van het MEC. Op de oude locaties is natuur- en milieueducatie gegeven over de kansen van de sociale, duurzame en groene groei van Assen. Ook in 2012 waren er tijdens de European Mobility Week weer een Junior Klimaattop, de Groene Voetstappen en door bewoners zelf geïnitieerde activiteiten in het kader van de autovrije dag.

*Versterken afvalbeheer**Onderzoek afvalmodellen*

Eind 2012 is de rapportage in het kader van het onderzoek Afvalmodellen opgeleverd. Inwoners van Assen, verenigd in Diftar.Assen.Nee, zijn hierbij als klankbordgroep betrokken geweest. Op basis van de uitkomsten van deze rapportage wordt sinds begin 2013 het interactieve traject met de inwoners vormgegeven.

Evaluatie inzameling kunststof verpakingsafval

De in 2011 gestarte proef met de inzameling van kunststof verpakingsafval met een extra minicontainer is in het eerste kwartaal van 2012 voorlopig geëvalueerd. Het definitief besluit over het al dan niet voortzetten van deze wijze van inzameling is onder de besluitvorming aangaande het onderzoek Afvalmodellen gebracht.

Raamovereenkomst Verpakkingen 2013 - 2022

De raad heeft via een ledenraadpleging aan de VNG laten weten niet akkoord te gaan met de Raamovereenkomst Verpakkingen 2013 – 2022 en het bijbehorende addendum. Deze Raamovereenkomst bevat vervolgafspraken tussen het rijk, de verpakkingenbranche en gemeenten over de uitvoering van het Verpakkingenbesluit in de komende tien jaar (onder andere over de vergoeding aan gemeenten voor de inzameling van verpakingsafval). Het onder voorwaarden afschaffen van statiegeld op grote PET-flessen was de belangrijkste reden voor het 'Nee' vanuit Assen. Een meerderheid van de gemeenten ging echter wel akkoord.

Verkenning voor nieuw restafvalcontract

In 2012 is de verkenning gestart naar een vervolg op het contract voor de verwerking van restafval dat afloopt in 2016. In 2013 verwachten wij besluitvorming met betrekking tot de aanbesteding; zo mogelijk in samenwerking met andere Drentse gemeentes.

Uitvoering activiteiten Provinciaal Klimaatcontract

De uitvoering van activiteiten in het kader van het Provinciaal Klimaatcontract lopen op schema. Onderstaand de belangrijkste acties die in 2012 zijn uitgevoerd.

Diep onder Drenthe

Onderzoek is uitgevoerd naar de mogelijkheden van warmte/koude opslag en geothermie. Vervolg hiervan onder andere in het project Assen-Zuid.

Kenniseconomie

In het kader van promotie van duurzame brandstoffen zijn aardgasvuilniswagens aangeschaft. Laadpalen voor elektrische auto's zijn samen met de Stichting e-laad geplaatst en in voorbereiding. Op de TT is een duurzaam mobiliteitsevenement gehouden. Er is met parkmanagement Assen en de Drentse Energie Organisatie een plan opgesteld voor samenwerking in energiebesparing.

Bouwen

In 2012 zijn ongeveer 150 gesubsidieerde energieadviezen uitgebracht aan bewoners van koopwoningen in Assen, waarmee belangrijke investeringen in de woningen zijn geïnitieerd. Het zeer energiezuinige appartementencomplex de Pimpelaar is door woningbouwvereniging Actium verder ontworpen en zal in 2013 worden gerealiseerd. Er lopen verschillende initiatieven op het gebied van energiezuinig wonen door groepen inwoners, waaronder Ameltherhout, Achilles en Energiek Zeijen. Deze krijgen ondersteuning van gemeente en de Drentse Natuur- en Milieufederatie. Slimme meters (een digitale energiemeter die de elektriciteits- en gasstand op afstand doorgeeft) zijn geplaatst in gemeentelijke gebouwen en opdracht is verleend tot LED-verlichting in parkeergarages.

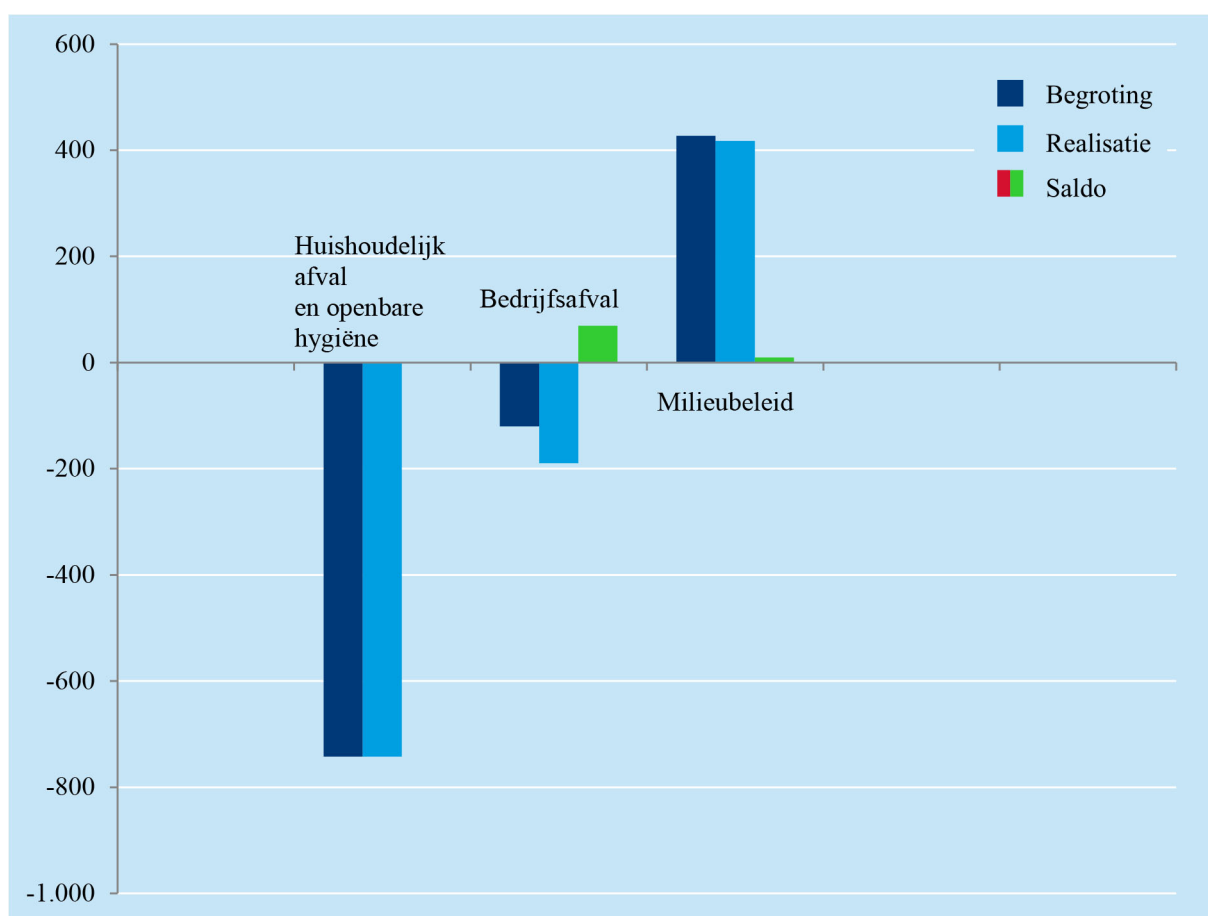
Water

Visie, projecten- en ideeënboek Assen aan de Aa is vastgesteld.

Indicatoren

Indicatoren		
Programma Duurzaamheid en milieu	plan 2012	realisatie 2012
Vermeden CO ₂ -uitstoot [Cumulatief vanaf 2009] (ton)	pm	19.229
Woningen met energielabel $\geq C$ (% van het gelabelde deel van de woningvoorraad)	pm	67%
Afvalstoffenheffing [gemiddeld per huishouden] (€) (per 31-12)	205	€218,89
Huishoudelijk afval [per burger] (kg)	pm	508,64
Restafval (% van de totale hoeveelheid huishoudelijk afval)	pm	53%

Programmadiagram per beleidsproduct (bedragen * € 1.000)

Beleidsdoelen

Aansluiten bij de woonbehoefte van (toekomstige) inwoners van Assen door

Voldoende woningen te bouwen, conform het Woonplan Assen 2010-2030 en de taakstelling Regiovisie Groningen-Assen.

Een grote variatie in het woonaanbod.

Een duurzaam woningaanbod van hoge kwaliteit te creëren, onder meer door meer woningen in de bestaande stad te bouwen (duurzaam grondgebruik).

Vraaggericht bouwen ten behoeve van woonconsumenten

Integratie van wonen, welzijn en zorg in de wijken

Sturing op het Ruimtelijk economisch beleid onder meer voor wonen, werken en recreëren

Beleidskader

Beleidsdocument vastgesteld in het jaar

Collegeprogramma 2010-2014	2010
Convenant Regiovisie Groningen-Assen 2030	2004
Duurzaamheidsvisie 2009-2015	2009
Nationaal Stedelijk Netwerk Groningen-Assen, Regiovisie Groningen-Assen 2030	2004
Nota grondbeleid gemeente Assen 2010-2013	2010
Nota Grondprijnsbeleid 2010-2014	2009
Notitie actualisering ouderenbeleid '....Thuis best'	2010
Overeenkomst Prestatieafspraken Assen 2010 - 2020	2011
Strategische afwegingsnotitie Grondbedrijf	2011
Structuurvisie Assen	2010
Woonplan Assen 2010 – 2030 Een stad voor iedereen	2010

Maatschappelijke effecten

Voldoende woningen bouwen, conform het Woonplan Assen 2010-2030 en de taakstelling Regiovisie Groningen-Assen

In de jaren tot 2020 is een productie van gemiddeld 520 woningen per jaar het streven, conform de afgesproken taakstelling Regiovisie Groningen-Assen. Inmiddels is dit bijgesteld naar 300 woningen per jaar.

Een grote variatie in het woonaanbod

Voldoende differentiatie in het aanbod van de gerealiseerde woningen naar:

- Woonmilieu: groenstedelijk en stedelijk.
- Typologie: vrijstaand, 2/1 kap, rijen en appartementen.
- Financieringscategorieën: goedkoop, middelduur en duur.
- Doelgroepen: aandacht voor starters, lagere inkomens, ouderen, zorgvragers en gezinnen.
- Huur en koop: De differentiatie volgens het Woonplan Assen 2010-2030 is daarbij leidend.

Het accent ligt op de bestaande woongebieden door kwaliteitsverbetering en het benutten van mogelijkheden voor inbreiding en herstructurering. Ook wordt gewerkt aan meer variatie in het woonaanbod

binnen de bestaande wijken en mogelijkheden voor een wooncarrière binnen de wijk.

Een duurzaam woningaanbod van hoge kwaliteit te creëren

Nieuwe woningen worden zo veel mogelijk CO₂-neutraal en aanpasbaar gebouwd, conform Woonkeur Pluspakket Toekomstwaarde. Zie programma Duurzaamheid en milieu.

Het energieverbruik in de bestaande, met name oudere, woningen beperken door investeringen in energiebesparende maatregelen te stimuleren. Zie programma Duurzaamheid en milieu.

Ruim een derde (35%) van de nieuw te bouwen woningen wordt in bestaand stedelijk gebied gerealiseerd.

Het bouwen door particulieren en bedrijven volgens de uitgangspunten van de Asser School wordt gestimuleerd.

Vraaggericht bouwen voor woonconsumenten

Realiseren van gemiddeld 30% van de woningproductie (100 tot 120 woningen) via particulier opdrachtgeverschap of collectief particulier opdracht-

geverschap, door voldoende aanbod van bouwkavels voor particulieren.

Bij projectmatige bouw vragen wij van ontwikkelende partijen nadrukkelijk aandacht voor consumentgericht bouwen (bijvoorbeeld wenswonen).

[Mensen in staat te stellen zo lang mogelijk zelfstandig te blijven wonen door integratie van wonen, welzijn en zorg in de wijken](#)

Realiseren van gemiddeld 120 nul-tredenwoningen per jaar.

Zorgen voor een passend aanbod van wonen, welzijn en zorg door het inrichten van woonservicezones.

[Sturing op het Ruimtelijk economisch beleid onder meer voor wonen, werken en recreëren](#)

Door het actief inzetten van het grondbeleid en het Grondbedrijf waarborgen wij de continuïteit van de gewenste stedelijke ontwikkeling.

Beleidsuitvoering

Uitvoering Woonplan en ontwikkeling woningbouw

De situatie op de woningmarkt bleef zorgelijk. De consument blijft afwachten en heeft nog steeds weinig vertrouwen. De tijdelijke verlaging van de overdrachtsbelasting heeft niet kunnen zorgen voor een merkbare verbetering van de marktsituatie. Ondanks een lichte opleving in het vierde kwartaal, vanwege de beperking van de hypotheekrenteaftrek per 1/1/2013, werden er in 2012 uiteindelijk minder woningen verkocht dan in 2011. Waar in de koopsector sprake is van vraaguitval, heeft de huursector te maken met een groeiende vraag en toenemende druk.

De effecten van de maatregelen uit het Regeerakkoord de woningmarkt zijn een punt van grote zorg, met name de maatregelen voor de sociale huursector. Naar aanleiding hiervan besloten veel woningcorporaties eind vorig jaar nieuwbouwplannen te schrappen of 'on hold' te zetten. Waar de koopsector het laat afweten zorgden woningcorporaties tot voor kort nog voor woningproductie.

Ondanks de slechte marktomstandigheden viel de Assense woningproductie in 2012 niet tegen. Er werden in totaal 268 woningen opgeleverd, 22 eengezins huurwoningen, 155 huurappartementen, 41 eengezins-koopwoningen en 50 koopappartementen. Dit is een duidelijke verbetering ten opzichte van 2011, toen slechts 82 woningen werden opgeleverd.

De vergunningverlening, een indicator voor de toekomstige woningproductie, was vorig jaar als gevolg van de slechte marktomstandigheden laag. Er werd voor 19 woningen (5 eengezins-huurwoningen en 14 eengezins-koopwoningen) een bouwvergunning verleend.

Uitvoering geven aan het Aanvalsplan Wonen

Er werden het afgelopen jaar ook aanzienlijk minder nieuwe koopwoningen gebouwd dan gebruikelijk in de jaren vóór de crisis. Positief is dat er in 2012 in Assen een aanzienlijk aantal woningen werd opgeleverd en dat er nog circa 300 woningen in de pijplijn zitten (vergunning verleend of in aanbouw).

Het aanvullende budget dat de Raad eind 2011 voor startersleningen beschikbaar stelde om de doorstro-

ming op de Asser woningmarkt te stimuleren, raakte eind 2012 uitgeput. Uiteindelijk zijn 49 aanvragen ingediend, waarvan er 42 via het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse gemeenten (SVn) zijn toegekend.

In het kader van het Regeerakkoord heeft het Rijk landelijk een budget van 20 miljoen euro beschikbaar gesteld aan het SVn om starters te ondersteunen. Vlak voor de jaarwisseling werd duidelijk dat de helft van elke door gemeenten verstrekte starterslening voor rekening van dit budget komt. Gemeenten kunnen hiermee hun inzet verdubbelen.

Woningbouw regisseren, aanjagen en stimuleren.

Op 12 juli is op initiatief van de gemeente en de woningcorporaties gestart met het Platform Wonen Assen. Doel van het platform is om vanuit een brede en integrale oriëntatie op de Asser woningmarkt met betrokken partijen lokaal te komen tot een betere afstemming van vraag en aanbod. Dit initiatief is uitstekend ontvangen en mag rekenen op brede steun.

Afstemming woningbouw in regionaal verband: zowel in de Regio Groningen-Assen als de Regio Noord & Midden Drenthe.

De woningbouwopgave voor de Regio Groningen - Assen is begin 2012 bijgesteld van 2.900 naar bijna 1.400 woningen per jaar. Voor de gemeente Assen betekende dit een daling van 520 naar circa 300 woningen per jaar.

In Noord Drenthe verband zijn in het najaar vergelijkbare afspraken gemaakt op basis van het regionaal afstemmingsdocument Woningmarkt regio Noord Drenthe. Voor de gemeenten Assen, Noordenveld en Tynaarlo komen de afspraken overeen met de afspraken in de Regio Groningen-Assen.

De gemeentelijk woningbouwplanning is eind 2012 aangepast aan de nieuwe regionale afspraken en vastgelegd met de gezamenlijke ondertekening van het Regionaal Instemmingsmodel Groningen-Assen op 20 december.

De regionale afspraken gaan uit van een lagere woningbouwopgave dan vastgesteld in het Woonplan Assen 2010 - 2030. De meest recente provinciale bevolkingsprognose XVIII (maart 2012) bevestigt de lagere opgave, maar voorziet voor Assen nog steeds een aanzienlijke groei. De toekomstige kwantitatieve woningbehoefte is daarmee duidelijk. Ook de kwalitatieve programmering heeft vanwege de gewijzigde marktomstandigheden actualisatie.

Woningbouw- en woningmarktmonitoring

In 2014 zal een nieuw woningmarktonderzoek worden uitgevoerd voor een actualisatie van het gemeentelijk Woonplan. Verwacht wordt dat de vraag tegen die tijd zal zijn aangepast aan de nieuwe realiteit op de woningmarkt.

Huisvesting Statushouders

De taakstelling huisvesting statushouders voor 2012 bedroeg in eerste instantie 32, maar werd in de loop van 2012 tot twee keer toe verlaagd naar uiteindelijk 18 statushouders. Reden voor de verlaagde taakstelling is de verminderde instroom van vluchtelingen in Nederland. Uiteindelijk werden in goede samenwerking met woningcorporaties Actium en Woonconcept 20 statushouders gehuisvest. Daarmee werd de taakstelling 2012 ruimschoots gehaald.

Pilots woonservicezones Assen-Oost

In 2012 is gewerkt aan het inrichten en uitbouwen van wijkservicepunten in Assen-Oost en Kloosterveen. Vanuit deze servicepunten wordt op wijkniveau een geïntegreerd aanbod ontwikkeld van welzijn en zorg.

In de eind september 2012 door de Raad vastgestelde Veranderagenda Zorg en Welzijn, is afgesproken dat er een integraal kader zal worden ontwikkeld

voor de Toegang, dat wordt uitgewerkt in een Inwonersplein en een aantal Buurteams. Eind 2012 is een start gemaakt met deze integratie. We gaan bekijken hoe we verder gaan met woonservicezones en hoeveel budget hiervoor beschikbaar is.

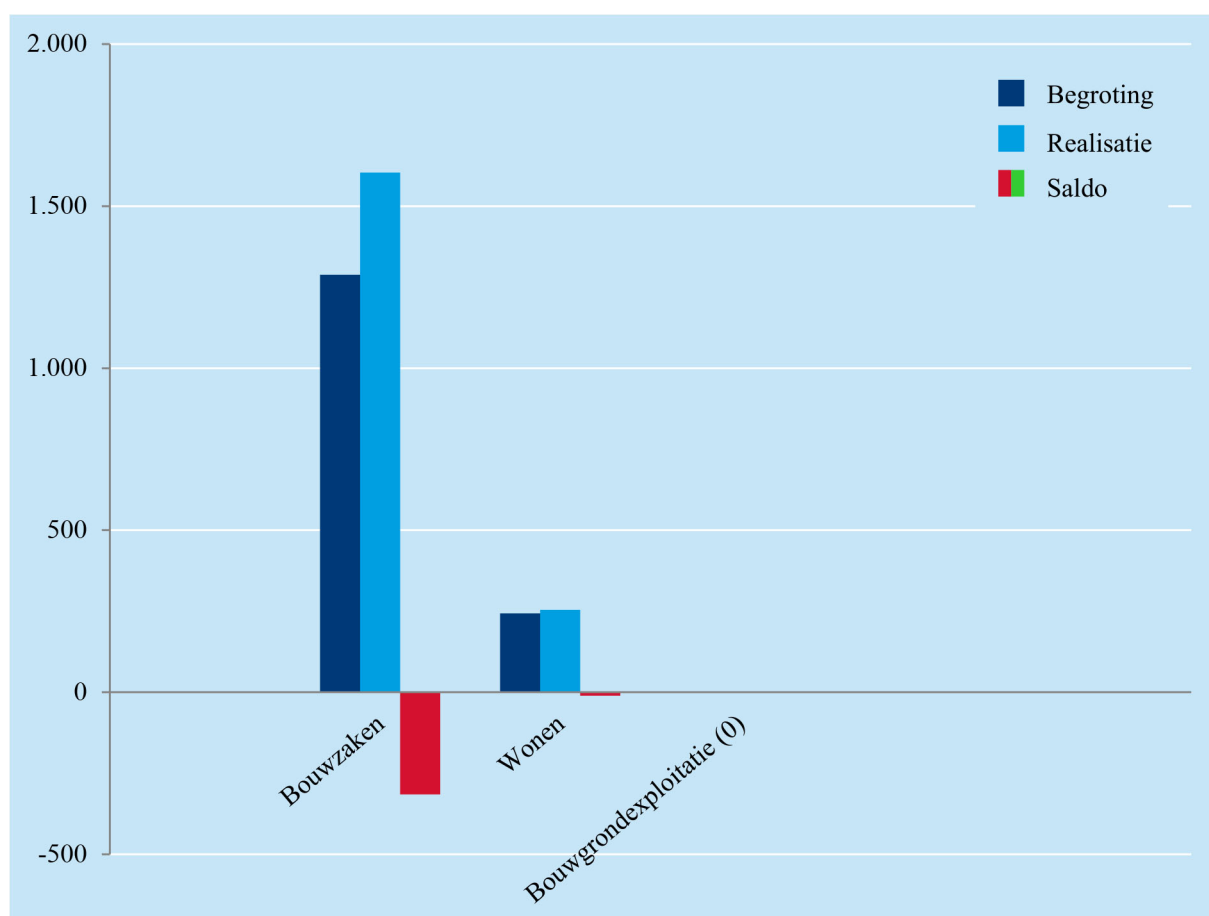
Bestuurlijke prioriteit: Grondbeleid en ontwikkelingen gemeentelijke grondexploitatie

Voor het zomerreces is de raad geïnformeerd over de effecten van de regionale herijking van de woningbouw en ontwikkeling van bedrijventerreinen. De programmering van de grondexploitaties zijn daarmee afgestemd op de herijking van de afspraken met de regio en provincie die zijn vastgelegd in een strategische samenwerkingsagenda. Deze herijking is inmiddels meegenomen in de jaarlijkse actualisering van de Strategische afwegingsnotitie Grondbedrijf die bij de begroting 2013 door de raad is vastgesteld. De herijking heeft een nadelige invloed op de positie van het Grondbedrijf. Samen met de provincie Drenthe is met het oog op de verlaagde woningbouwproductie gekeken naar oplossingsrichtingen en zijn afspraken gemaakt over compensatie. Een deel (€ 14 miljoen) van de beschikbare middelen voor het Norgerbrugtracé wordt nu ingezet voor de financiering van de binnenstedelijke woningbouwopgave van Assen. Voor het Norgerbrugtracé wordt gewerkt aan een sobere oplossing. Bij de vaststelling van de haalbaarheidsstudie van het Havenkwartier is zicht gegeven op de ontwikkelstrategie en noodzakelijke financiële inzet vanuit het Grondbedrijf. Ook werd eind 2012 besloten om de buitenring van Kloosterveen aan te kopen. Hiermee is de weg vrij voor de gemeente om het centrumgebied van Kloosterveen verder af te ronden. Met het projectenboek is een stap gezet in het verbeteren van de informatieverstrekking naar de gemeenteraad. Ook de jaarlijkse herziening van kredieten binnen het Grondbedrijf maakt onderdeel uit van de verbetertraject.

Indicatoren

Indicatoren		
Programma Bouwen en wonen	plan 2012	realisatie 2012
Totaal aantal woningen (per 31-12)	30.639	30.044
Aantal opgeleverde koopwoningen	340	91
Aantal opgeleverde huurwoningen	100	177
Aantal opgeleverde woningen	440	268
Aantal opgeleverde eengezinswoningen	310	63
Aantal opgeleverde meergezinswoningen	130	205
Aantal onttrokken woningen	50	6
Aantal verleende bouwvergunningen voor woningbouw	440	19
Aantal verkochte sociale huurwoningen	50	34
% opgeleverde nultredenwoningen	30%	82%
% opgeleverde woningen met particulier opdrachtgeverschap	30%	13%
% opgeleverde woningen in bestaande stad	35%	94%

Programmadiagram per beleidsproduct (bedragen * € 1.000)

Programma Algemene dekking

Beleidsdoelen

Besteding en beheer van gemeenschapsgeld is zorgvuldig, efficiënt, transparant en resultaatgericht

Duurzaam evenwicht tussen lasten en baten waarbij de lasten op evenwichtige wijze gespreid worden over huidige en komende generaties

Het gemeentelijk weerstandsvermogen is op voldoende niveau

Gemeentelijke belastingheffing geschiedt naar redelijkheid en billijkheid en op basis van de algemene beginselen van behoorlijk bestuur in het belastingrecht

De tarieven van de gemeentelijke heffingen zijn zo veel mogelijk kostendekkend. Er vindt jaarlijks trendmatige tariefaanpassing plaats

Efficiënte en risicomijdende financiering van onze uitgaven

Beleidskader

Beleidsdocument vastgesteld in het jaar

Algemene Wet inzake rijksbelastingen	1959
Belastingverordeningen	jaarlijks
Besluit begroting en Verantwoording	2004
Collegeprogramma 2010-2014	2006
Controleverordening (art. 213 GW)	2004
Financiële Verhoudingswet	1996
Financiële verordening 2009 (art. 212 GW)	2009
Gemeentelijk treasurystatuut	2007
Gemeentewet	1992
Invorderingswet	1990
Nota volumebeleid	1999
Nota waarderings- en afschrijvingsbeleid	2011
Provinciaal beleidskader financieel toezicht	2008
Regeer- en bestuursakkoord(en)	2007
Uitvoeringsprogramma 2011-2014	2011
Verordening collegeonderzoeken (art. 213 GW)	2009
Voorjaarsnota en Najaarsnota	jaarlijks
Wet financiering decentrale overheden	2001/2009

Maatschappelijke effecten

De besteding en het beheer van gemeenschapsgeld is zorgvuldig, efficiënt, transparant en resultaatgericht

Een adequaat en evenwichtig voorzieningenniveau voor de Asser burger, nu en in de toekomst.

De beleidsuitvoering is rechtmatig, doelmatig en doeltreffend.

De presentatie van het beleid en de uitvoering ervan zijn voor de Asser burger transparant.

Duurzaam evenwicht tussen lasten en baten waarbij de lasten op evenwichtige wijze gespreid worden over huidige en komende generaties

De gemeentebegroting is materieel sluitend.

De uitwerking van het Collegeprogramma 2010-2014 voorziet in een sluitend financieel dekkingplan.

Zorg voor de toereikendheid van en de continuïteit in de verkrijging van algemene dekkingsmiddelen, waaronder belastingen.

Het provinciaal financieel toezicht is repressief.

Het gemeentelijk weerstandsvermogen is op voldoende niveau

Risico's in de beleidsuitvoering en de bedrijfsvoering zijn in control.

De reserves en voorzieningen zijn op voldoende niveau.

Er is voldoende flexibiliteit in de begroting om in te kunnen spelen op onvoorziene ontwikkelingen.

Gemeentelijke belastingheffing geschiedt naar redelijkheid en billijkheid en op basis van de algemene beginselen van behoorlijk bestuur in het belastingrecht

Het invorderingsbeleid is rechtvaardig.

De maximale wettelijke ruimte in het kwijtscheldingsbeleid wordt benut.

De tarieven van de gemeentelijke heffingen zijn zo veel mogelijk kostendekkend. Er vindt geen boven-trendmatige tariefaanpassing plaats

De tarieven van bestemmingsheffingen en leges zijn, waar mogelijk, kostendekkend.

De algemene belastingen stijgen jaarlijks met het inflatiepercentage.

Nieuw beleid leidt niet tot extra lastenverzwaring voor de burger.

Efficiënte en risicomijdende financiering van gemeentelijke uitgaven

Financiering en belegging vindt plaats met het oog op uitoefening van de publieke taak en beperking van de schuldenlast voor toekomstige generaties, zoals vastgelegd in het treasurystatuut.

Optimaal gebruik van externe middelen voor de medefinanciering van gemeentelijke taken, projecten en activiteiten.

Beleidsuitvoering bestuurlijk relevante thema's

Gemeentebrede bezuinigingen

We hebben in 2012 verder gewerkt aan de voorbereiding en implementatie van de bestaande bezuinigingsopgaven. Die bedragen respectievelijk € 16,5 en € 5,7 miljoen. De realisatie ligt op koers. Dat geldt ook voor de onderdelen ervan die in 2012 dienden te worden geëffectueerd. Het betrof een maatregelenpakket van in totaal € 14,9 miljoen; hiervan was € 5,8 miljoen nieuw ten opzichte van 2011.

Belangrijke maatregelen die in 2012 dienden te worden gerealiseerd betroffen de bezuinigingen op de terreinen Werk en Inkomen, Zorg en Welzijn en Schoon, Heel en Veilig. De korting op de bijdragen aan de verbonden partijen is met ingang van 2012 verhoogd van 4% naar 7%. De bezuiniging op Plateau is in verband met het uitstel van de bestuurlijke verzelfstandiging opgeschoven. Tot die tijd vindt invulling andere wijze binnen het Onderwijsbudget plaats.

Over de voortgang en realisatie van en knelpunten in de bezuinigingen hebben we u via de Voorjaars- en Najaarsnota geïnformeerd. U heeft besloten een aantal specifieke bezuinigingen terug te nemen en/of te verzachten. Het betrof een deel van de maatregelen voor het programma Kunst en Cultuur en het schrappen van de zogenaamde 'dubbelingen'. Het financieel nadeel van € 0,8 miljoen dat daarvan het gevolg was is via eenmalige maatregelen gecompenseerd. Het na 2012 optredende financieel nadeel is betrokken bij de bepaling van de hoogte van de 'derde tranche' bezuinigingen waartoe u bij de vaststelling van de begroting 2013 heeft besloten. De omvang van de derde tranche is daarbij voorlopig bepaald op € 6 miljoen.

Rijksbeleid/Rijksbezuinigingen

Het rijksbeleid stond in 2012 grotendeels in het teken van de gezondmaking van de overheidsfinanciën en tekortreductie. Dit vooral om te kunnen voldoen aan Europese begrotingsrichtlijnen. Dat gaat gepaard met ingrijpende maatregelen en forse bezuinigingen. Als gevolg van het in 2012 gesloten Lenteakkoord en het Regeerakkoord Rutte II is de totale bezuinigingsdruk in het afgelopen jaar respectievelijk met € 12 miljard en € 16 miljard toegenomen. Dat gevoegd aan de bezuinigingen van € 18 miljard van het kabinet-Rutte I brengt het totaal van rijksbezuinigingen waartoe in deze bestuursperiode is besloten op € 46 miljard. De uitstralingseffecten hiervan naar lagere overheden zijn groot en hebben een enorme impact op onze financiële positie.

De maatregelen waartoe (demissionaire) kabinetten in 2012 hebben besloten kunnen kort weg worden samengevat onder de noemer van generieke en specifieke kortingen op het gemeentefonds, kortingen op doeluitkeringen, en beperking van de financiële vrijheid, door de voorgenomen invoering van de Wet Hof en de afspraken over het verplichte schatkistbankieren. Het gaat niet alleen om maatregelen met verstreckende financiële gevolgen, ze grijpen bovendien direct of indirect in in de gemeentelijke autonomie.

Financiële verhouding en decentralisaties

De koppeling van het gemeentefonds aan de rijksuitgaven is met ingang van 2012 conform de afspraken in het Bestuursakkoord hersteld. Dat impliceert dat gemeenten via die weg weer meedelen in de financiële voor- en tegenspoed bij het Rijk. Dat laatste was in 2012 ruimschoots aan de orde.

Naast de bezuinigingen van het kabinet-Rutte I, zijn/worden gemeenten als gevolg van de maatregelen

len in het regeerakkoord van het kabinet-Rutte II eind 2012 opnieuw geconfronteerd met omvangrijke nieuwe rijksbezuinigingen. Gemeenten hebben hier in VNG-verband hun ongenoegen over geuit. Een substantieel deel van die bezuinigingen zal, buiten de reguliere koppeling om, via het gemeentefonds worden geëffectueerd.

De transities en de decentralisatie van de AWBZ-begeleiding, de Jeugdzorg en de omvorming van de WWB, Wajong en de WSW zijn door de kabinetscrisis tijdelijk in de vertraging geraakt en worden anders vorm gegeven. Over de omvang en verdeling van de macrobudgetten die in dit verband naar het gemeentefonds over komen is in 2012 niets nader bekend geworden.

Het Cebeon heeft de werking van het gemeentefonds geëvalueerd. De op grond daarvan door het kabinet beoogde aanpassingen van de verdeelsystematiek is eerst doorgeschoven naar 2014. Daarin wordt ook de definitiekwestie meegenomen rondom het begrip 'woningen', die is ontstaan als gevolg van de invoering van de BAG. Aanvankelijk was het de bedoeling hieraan al vanaf 2013 uitvoering te geven. Om tegemoet te komen aan bezwaren van de 'nadeelgemeenten' is een overgangsregeling getroffen. Assen heeft actief meegewerkt aan de totstandkoming ervan maar blijft 'nadeelgemeente'.

De middelen die het Rijk onder de noemer RSP/Zuiderzeegelden aan Assen toekent voor verbetering van de bereikbaarheid en de infrastructuur lopen via het gemeentefonds en onze algemene uitkering. Deze gelden zijn bestemd voor bekostiging van de FlorijnAs-projecten. In 2012 hebben we hiervoor € 16,5 miljoen ontvangen. Deze middelen zijn in de voor dit doel ingestelde voorziening gestort.

Financiering en Treasury

In het Lenteakkoord zijn afspraken gemaakt over invoering van 'verplicht schatkistbankieren'. De voorbereidingen hiervoor op rijksniveau zijn in 2012 gestart. Deze vergaande ingreep in de gemeentelijke autonomie heeft voor Assen aanzienlijke nadelige financiële gevolgen in de vorm van rendementsverlaging op uitstaande beleggingen. De totale omvang

van de tijdelijk extern belegde Essent-gelden bedroeg in 2012 gemiddeld genomen € 50 miljoen. Het rendement dat hiermee tot en met 2012 kon worden gerealiseerd zal, zodra het schatkistbankieren operationeel is, vrijwel volledig verdampen. Het begin 2013 tussen Rijk, VNG en IPO gesloten onderhandelaarsakkoord leidt niet tot wezenlijk verandering in het kabinetsbeleid.

In het kader van herfinanciering en consolidatie is in 2012 voor een totaalbedrag van € 54 miljoen aan nieuwe vaste geldleningen afgesloten. Daarbij kon gebruik worden gemaakt van de relatief gunstige rentetarieven. Het betreft leningen in looptijd variërend van 1 tot 20 jaar. De verschuldigde rente ligt tussen de 1,0 % en 2,8%. Daarnaast is in 2012 voor de lopende financiering zo veel mogelijk gebruik gemaakt van kasgeld- en andere kortlopende leningen. De totale vaste schuld nam in het afgelopen jaar met € 41 miljoen toe, namelijk van € 135 miljoen eind 2011 tot € 176 miljoen eind 2012.

Uitvoering kadernota risicomanagement en weerstandsvermogen

We zijn in 2012 gestart met het in uitvoering nemen van de afspraken die we voor het risicobeheer hebben vastgelegd in de in 2011 vastgestelde kadernota 'risicomanagement en weerstandsvermogen'. Over voortgang en resultaten is in de 'paragraaf weerstandsvermogen' gerapporteerd.

Onderzoeken doelmatigheid en doeltreffendheid

Sinds 2007 worden in onze opdracht jaarlijks een tweetal onderzoeken uitgevoerd naar de doelmatigheid, doeltreffendheid en/of de rechtmatigheid van de bedrijfs- en/of de beleidsuitvoering. Voor het jaar 2012 stonden in dat verband onderzoeken naar de uitvoering van de schuldhelpverlening en de duurzaamheid op het programma. Het onderzoek naar de schuldhelpverlening is in uitvoering. Planning is dat dit in de eerste helft van 2013 kan worden afgerond. Met de audit Duurzaamheid is een begin gemaakt in het laatste kwartaal van 2012. Het vervolgonderzoek en de afronding verwachten we in het eind van het tweede kwartaal van 2013.

gezocht naar budgettaire ruimte voor kostendekking van de bestaande beleidskeuzes. Dat vond zowel plaats als onderdeel van de invulling van de bestaande en/of nieuwe bezuinigingsmaatregelen. Bestaande openeindregelingen zijn doorgelicht en worden zo mogelijk bijgesteld of beëindigd.

Er heeft in 2012 geen automatische bijstelling van budgetten plaatsgevonden in verband met volumeen/of prijsstijgingen. Besloten is die lijn deze bestuursperiode verder voort te zetten.

Uitvoering activiteiten 2012

Besteding en beheer van gemeenschapsgeld is zorgvuldig, efficiënt, transparant en resultaatgericht

Het meetbaar maken van de gemeentelijke beleidsstukken waaronder de begroting en de jaarstukken was ook in 2012 punt van aandacht. Leesbaarheid en begrijpelijkheid hadden prioriteit. Kengetallen en prestatie-indicatoren worden centraal bijgehouden en geactualiseerd en zijn voor derden via de Asser website toegankelijk.

In het kader van het sluitend maken en houden van de gemeentelijke financiële huishouding is intensief

In 2012 is gestart met onderzoek naar doelmatigheid en doeltreffendheid van de beleidsuitvoering in het kader van de schuldhulpverlening en de duurzaamheid. Het AO/IC plan 2011-2012 is in uitvoering genomen, de daarmee verband houdende verbeteracties zijn geïmplementeerd.

Doorlichting van interne bedrijfsprocessen is als onderdeel van de invulling van de bezuinigingen op de bedrijfsvoering opgepakt. De bedrijfsvoeringsbudgetten zijn verder naar beneden bijgesteld in verband met de bezuinigingen. Verdere verbetering van de efficiency in de bedrijfsvoering was continu punt van aandacht.

Als onderdeel van de organisatieontwikkeling zijn de afzonderlijk dienstbegrotingen volgens plan omgevormd tot één gemeentebrede begroting voor de gehele bedrijfsvoering; er bestaan vanaf 2012 dus geen afzonderlijke dienstbegrotingen niet meer.

Het bestaande normenkader, dat dient als basis voor de rechtmatigheidstoets, is geëvalueerd en is op basis daarvan bijgesteld en geactualiseerd.

Duurzaam evenwicht tussen lasten en baten waarbij de lasten op evenwichtige wijze gespreid worden over huidige en komende generaties

In 2012 is verder uitvoering gegeven aan de bezuinigingen voor het sluitend houden van de gemeentebegroting en de uitvoering van het collegeprogramma. Het Uitvoeringsprogramma 2011-2014 en de raadsbesluit betreffende 'Aanvullende bezuinigingen 2012-2016' zijn daarvoor de basis. Aanvullend daarop is in 2012 gestart met de voorbereidingen voor de derde tranche bezuinigingen.

De eerste twee bezuinigingsronden zijn inmiddels volledig ingevuld. Op basis daarvan is in 2012 in totaal voor circa € 14,9 miljoen op de programma's en de bedrijfsvoering bezuinigd. De omvang van de derde ronde bezuinigingen is in november 2012 voorlopig vastgesteld op € 6,0 miljoen.

Er is verder gewerkt aan de realisatie van de beleidsdoelen en de beleidsintensiveringen uit het collegeprogramma die voor 2012 in de planning stonden. Over de voortgang die is geboekt en de middeleninzet is in de betreffende begrotingsprogramma's verantwoording afgelegd. Middeleninzet vindt plaats op projectbasis.

De Strategische Afwegingsnotitie Grondbedrijf is in de loop van 2012 geactualiseerd en met uw raad besproken. Er is rekening gehouden met effecten van de regionale herijking van de woningbouw en de ontwikkeling van de bedrijventerreinen. Eind 2012 zijn de kredieten voor de gemeentelijke grondexploitaties geactualiseerd en vastgesteld.

Het gemeentelijk activerings- en afschrijvingsbeleid is geëvalueerd en wordt op basis daarvan bijgesteld. Als onderdeel daarvan is de 'methodiek uitwerking restwaarden vastgoed' ontwikkeld, op realiteitsge-

halte getoetst, afgestemd met en akkoord bevonden door de accountant. De nieuwe methodiek is vastgelegd in de 'notitie uitwerking restwaarde vastgoed gemeente Assen'. De gekozen aanpak is met terugwerkende kracht tot begin 2012 als onderdeel van de bezuinigingen ingevoerd.

In het kader van de uitwerking van het regeerakkoord Rutte-II zijn financiële beleidslijnen vastgesteld als financieel kader bij de komende transitie en decentralisatie van rijkstaken en voor het opvangen van kortingen op doeluitkeringen in verband daarmee.

Het gemeentelijk weerstandsvermogen is op voldoende niveau

De kadernotitie 'risicomanagement en weerstandsvermogen' is in uitvoering genomen en heeft in 2012 gediend als basis voor risico-inventarisatie en voor het treffen van beheersmaatregelen. De concrete uitwerking daarvan voor het jaar 2012 is opgenomen in de paragraaf 'weerstandsvermogen' van het jaarverslag 2012.

De weerstandsparameters moeten verder worden doorontwikkeld. De minimale omvang van de algemene reserve bedroeg in 2012 nog steeds € 100 per inwoner. De werkelijke omvang van de algemene reserve voldeed in 2012 vrijwel aan die norm. Voor risicoafdekking in de grondexploitatie was in 2012 een toereikend weerstandsvermogen beschikbaar.

De maatregelen waartoe op basis van de doorlichting van de reservepositie is besloten zijn geëffectueerd. Op basis daarvan is er voeding voor het tijdig op peil brengen van de reserve grote projecten. De bestemming van de reserve Essent-aandelen is in 2012 niet gewijzigd. Inzet van de overige reserves heeft plaatsgevonden binnen de daarvoor geldende kaders.

Gemeentelijke belastingheffing geschiedt naar redelijkheid en billijkheid en op basis van de algemene beginselen van behoorlijk bestuur in het belastingrecht

Eind 2011 besloot uw raad tot aanpassing van de tarieven voor de gemeentelijke heffingen. De lastendruk is als gevolg daarvan licht gestegen. De tarieven van de gemeentelijke heffingen waren in 2012 daar waar mogelijk kostendekkend. Het actieve invorderings- en kwijtscheldingsbeleid is in 2012 ongewijzigd voortgezet. De daarmee verband houdende inkomstenderving was ook in 2012 onderdeel van de tarieven.

Er is gestart met het onderzoek naar de verschillende methoden voor inzameling van huishoudelijk afval. Begin 2012 heeft uw raad de opdracht geformaliseerd. De startnotitie is in april 2012 met uw raad besproken. De Asser inwoners worden bij de meest gewenste inzamelvorm betrokken.

De tarieven van de gemeentelijke heffingen zijn zo veel mogelijk kostendekkend. Er vindt jaarlijks trendmatige tariefaanpassing plaats

Het tarief voor rioolrecht bedroeg in 2012 € 183,95. De tarieven voor afvalstoffenheffing bedroegen respectievelijk €168,89 voor eenpersoonshuishoudens en € 239,32 voor een meerpersoonshuishouden. Bij de vaststelling van deze tarieven is anders dan in 2011 geen rekening meer gehouden met de invoering van containermanagement en Diftar.

De opbrengsten en de tarieven voor de onroerende zaak belastingen waren gebaseerd per 1 januari 2011 geldende Woz-waarden. De in tarief voor niet-woningen begrepen opslag voor voeding van het ondernemersfonds is in 2012 gehandhaafd. Het tarief voor de toeristenbelasting bedroeg in 2012 € 0,95 per overnachting.

Invordering van onroerendezaakbelasting, rioolrecht en van de afvalstoffenheffing vond plaats door middel van een gecombineerde aanslag via automatische incasso met de mogelijkheid tot gespreide betaling.

Efficiënte en risicomijdende financiering van onze uitgaven

Het bestaande beleid is in 2012 voortgezet. Dat betekent passende en risicomijdende financiering van de gemeentelijke uitgaven binnen de kaders van de Wet Fido en het eigen treasurystatuut waarbij zo optimaal mogelijke gebruik is gemaakt van de omstandigheden die de geld- en kapitaalmarkt daartoe in 2012 boden.

De uit de verkoop van de Essent-aandelen verkregen opbrengst is in 2012 van uit een oogpunt van rendement opnieuw en op tijdelijke basis extern belegd. De daaruit verkregen renteopbrengst maakt onderdeel uit van het programma resultaat Algemene dekking 2012. Als gevolg van het in 2012 door het kabinet genomen besluit voor de invoering van verplicht schatkistbankieren vervalt de mogelijkheid om deze middelen nog langer op deze wijze 'weg te zetten'.

De financiering van onze investeringsprojecten is zo goed mogelijk ingepast in de gemeentelijke totaalfinanciering. Onder meer daardoor was het noodzakelijk een aantal nieuwe vaste geldleningen in looptijd variërend van 1 tot 20 jaar aan te trekken. Daarnaast was in 2012 sprake van reguliere aflossing van bestaande leningen.

Indicatoren

Indicatoren		
Programma Algemene dekking	plan 2012	realisatie 2012
Goedkeurende accountantsverklaring getrouwheid en rechtmatigheid	ja	na controle accountant
Renterisiconorm (bedrag * € 1.000)	47.200	33.983
Kasgeldlimiet (bedrag * € 1.000)	20.068	27.188
Vaste schuld per inwoner (in €)	2.005	
Omvang Algemene Uitkering (Asser aandeel in % van totaal)	0,39	0,39
Repressief financieel toezicht	ja	Ja
Weerstandratio	1,29	0,92
Lokale lastendruk/huishouden (max. +2%/jaar)	€ 637	
Omvang bedrijfsvoering (in % van de begroting)	22,0	
Omvang overhead (in % van de bedrijfsvoering)	37,0	
Minimale omvang algemene reserve (€ per inwoner.)	6.720.000	6.476.000

Jaarverslag

paragrafen

Paragraaf Lokale heffingen

Algemene en specifieke fiscale beleidslijn

De uitvoering van het gemeentelijke fiscale beleid is gestoeld op de volgende algemene kaders.

- Fiscale wetgeving, waaronder de gemeentelijke belastingverordeningen en beleidsregels.
- Relevante jurisprudentie.
- Algemene beginselen van behoorlijk bestuur in het belastingrecht.
- Rechtvaardigheid, redelijkheid en billijkheid bij de heffing en invordering.

Het specifieke beleid is gericht op:

- Kostendekkende tarieven voor de bestemmingsheffingen, waaronder afvalstoffenheffing, rioolheffing, begraafrechten, leges en marktgelden.
- Gematigd trendmatig tarievenbeleid voor de algemene belastingen, i.c. voor de onroerendezaakbelastingen en de toeristenbelasting.
- Doelmatige heffing en strikte en rechtvaardige

invordering.

- Doelmatige en doeltreffende uitvoering van kwijtschelding.

Uitvoering fiscaal beleid in 2012

De beleidsuitvoering in 2012 heeft plaatsgevonden binnen de hiervoor aangegeven algemene en specifieke kaders. Dit heeft geresulteerd in:

- Handhaven dan wel op kostendekkend niveau brengen van bestemmingsheffingen.
- Verhogen van de tarieven van de onroerendezaakbelastingen met 2%.
- Handhaving van bestaande doelmatigheid van de heffing en invordering van de gemeentelijke belastingen.
- Voortzetten van de invorderingssouplesse, mede gericht op de bekendmaking van de mogelijkheden voor betalingsregelingen.

Gerealiseerde belastingopbrengsten 2012

Belastinginkomsten

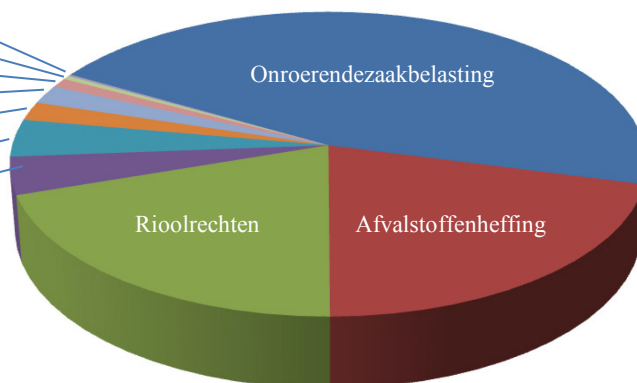
Op basis van het beleid, de tarieven en volumeontwikkelingen is in de rekening 2012 een totale belastingopbrengst gerealiseerd van € 29,4 miljoen bruto. De samenstelling van de geraamde en de gerealiseerde opbrengst en het beloop daarvan in vergelijking met de ramingen voor 2012, zien er als volgt uit.

Opbrengst gemeentelijke heffingen 2012 (bedragen* € 1.000)				
Gemeentelijke heffing	geraamd	realisatie	saldo	V/N
Onroerende zaakbelastingen (bruto)	13.989	13.538	-451	N
Toeristenbelasting	312	266	-46	N
Afvalstoffenheffing	6.594	6.256	-338	N
Rioolrechten	6.132	5.907	-225	N
Begraafrechten	633	597	-36	N
Bouwleges	1.100	522	-578	N
Overige legesopbrengsten	994	1.104	110	V
Precariobelasting	75	73	-2	N
Marktgelden	118	108	-10	N
Parkeergelden (straatparkeren)	1.383	1.071	-312	N
Opbrengst gemeentelijke heffingen	31.330	29.442	-1.888	N
Af: derving in verband met kwijtschelding	-681	-742	-61	N
Opbrengst gemeentelijke heffingen	30.649	28.700	-1.949	N

Gemeentelijke belastingdruk

Verdeling opbrengst gemeentelijke heffingen 2012

Precariobelasting	< 1%
Marktgeden	< 1%
Toeristenbelasting	1%
Bouwleges	2%
Begraafrechten	2%
Parkeergelden (straatparkeren)	4%
Overige legesopbrengsten	4%
Rioolrechten	20%
Afvalstoffenheffing	21%
Onroerendezaakbelasting (bruto)	46%

De belastingdruk neemt in 2012 toe van € 632,82 naar € 651,17. Bij de bepaling van de belastingdruk voor huishoudens is gekeken naar belastingen die zijn gerelateerd aan het wonen. Dit betekent dat de belastingdruk per huishouden berekend is aan de

hand van de onroerendezaakbelastingen, de afvalstoffenheffing en de rioolheffing. Bij de afvalstoffenheffing is voor de vergelijking uitgegaan van een meerpersoonshuishouden. Bij een eenpersoonshuishouden wordt een korting toegepast.

Belastingdruk per huishouden 2009-2012 in € per huishouden

Heffing/jaar	2009	2010	2011	2012
Onroerendezaakbelasting	186,07	189,41	223,44	227,90
Afvalstoffenheffing (meerpersoons)	257,79	266,82	225,43	239,32
Rioolheffing	174,96	174,96	183,95	183,95
Totaal	618,82	631,19	632,82	651,17

Beleidsuitvoering ten aanzien van specifieke heffingen

Hieronder voor zover relevant in het kort beschouwingen ten aanzien van de beleidsuitvoering zoals die voor de gemeentelijke heffingen zijn beslag heeft gekregen.

Gecombineerde aanslag

Het middels de gecombineerde aanslag heffen van de onroerendezaakbelastingen, de afvalstoffenheffing en de rioolheffing is succesvol gebleken. Alleen het percentage machtigingen voor automatische betaling (40%) was aan de lage kant. Door een aanpassing van de betaaltermijnen is het percentage inmiddels gestegen naar bijna 63. Het afgelopen jaar zijn 33.255 gecombineerde aanslagen verzonden.

De Wet Waardering Onroerende Zaken (Wet Woz)

De Woz-waarden worden jaarlijks herzien. Voor 2012 waren de waarden naar het prijspeil van 1 januari 2011 van toepassing.

De tarieven van de onroerendezaakbelastingen zijn conform het vastgestelde fiscale beleid met 2% verhoogd. De aanslagen /Woz-beschikkingen zijn samen met de afvalstoffen- en rioolheffing als gecombineerde aanslag volgens de planning eind februari 2011 verzonden. Er zijn in totaal 33.255 aanslagen

verzonden. Het aantal Woz-objecten was 32.259. Er zijn tegen de waarden van 841 objecten (738 woningen en 103 niet-woningen) bezwaren ingediend. Hiervan zijn 673 geheel of gedeeltelijk gegrond verklaard. Tegen de uitspraken is 10 maal beroep ingesteld bij de rechtbank (8 woningen en 2 niet-woningen).

Het percentage bezwaren (afgezet tegen het aantal objecten) lag op 2,6%.

Afvalstoffenheffing

De inkomsten uit afvalstoffenheffing zijn € 305.000 achtergebleven ten opzichte van de raming. Dit wordt vooral veroorzaakt door het achterblijven van de begrote groei in het aantal aansluitingen. De economische crisis is hiervan de oorzaak. Daarnaast is de verhouding tussen één en meerpersoonshuishoudens ten opzichte van de begroting gewijzigd. Verder is voor een bedrag van € 32.000 aan oninbare vorderingen afgeboekt.

Rioolheffing

De inkomsten uit rioolheffing zijn € 195.000 achtergebleven ten opzichte van de raming. Dit wordt vooral veroorzaakt door het achterblijven van de begrote groei in het aantal aansluitingen. De economische crisis is hiervan de oorzaak. Daarnaast is voor een bedrag van € 29.000 aan oninbare vorderingen afgeboekt.

Parkeerbelastingen

In december 2010 zijn de tarieven voor het betaald parkeren voor de jaren 2011 tot en met 2014 vastgesteld. Het bedrag van de kosten van de naheffingsaanslag is toen van € 35 verhoogd tot € 51. De tariefaanpassingen waren onder meer noodzakelijk voor investeringen in nieuwe parkeergarages en een transformatie van het straatparkeren naar het parkeren in parkeergarages. In 2012 zijn er geen aanpassingen geweest.

Begraafrechten

De ontvangen begraafrechten zijn hoger dan geraamd. Deze hogere opbrengst is het gevolg van meer afgesloten verlengingen van het grafonderhoud dan gepland. Het aantal begrafenissen is ten opzichte van de raming achtergebleven.

Leges

De tarieven voor burgerzaken zijn met 1,5% verhoogd met dien verstande dat de tarieven voor de reisdocumenten zijn vastgesteld op het door het ministerie bepaalde maximum. De geraamde opbrengst leges burgerzaken bedroeg in 2012 € 1.066.000. De werkelijke opbrengst is uitgekomen op € 1.146.000. Dit verschil wordt met name veroorzaakt door een hogere afname van reisdocumenten dan begroot.

Marktgeldden

De ontvangen marktgeldden zijn lager uitgevallen dan begroot. Dit is het gevolg van minder verhuurde meters op de voor- en najaarsmarkt en de daling van het aantal meelopers op de weekmarkt.

Toeristenbelasting

Het tarief van de toeristenbelasting is de afgelopen jaren gefaseerd in lijn gebracht met het advies van het Recreatieschap Drenthe in het kader van de harmonisatie van de tarieven van de toeristenbelasting in Drenthe. Het tarief is met € 0,05 verhoogd tot € 0,95. De definitieve aanslagen 2012 worden opgelegd in maart 2013.

Kwijtschelding

De kwijtschelding wordt uitgevoerd volgens de Uitvoeringsregeling van de Invorderingswet 1990. Als inkomenstoets voor de kwijtschelding wordt de 100% bijstandsnorm gehanteerd. Dit betekent dat, afgezien van vermogen c.a., aanvragers met een inkomen op bijstandsniveau in principe voor kwijtschelding in aanmerking komen. Het is ook toegestaan normpercentages van 90 of 95 te hanteren. De 100%-norm is wel de bovengrens.

Kwijtschelding kan worden verleend voor de afvalstoffenheffing, de rioolrechten en de onroerendezaakbelasting. Omdat de gebruikersbelasting voor woningen is afgeschaft komt kwijtschelding van de onroerendezaakbelasting bijna niet meer voor; een eigen woning staat als vermogen meestal aan kwijtschelding in de weg. De aangekondigde wetswijziging inzake een nieuwe ruimere vermogenstoets is niet gerealiseerd. Met de kwijtschelding is een bedrag van ruim € 0,74 miljoen gemoeid.

Kwijtschelding belasting 2011			(bedragen * € 1.000)
	aantallen		Bedrag kwijtschelding 2012
Soort belasting	2011	2012	
Afvalstoffenheffing	1.933	1.920	388.264
Rioolrechten	1.933	1.920	353.347

Weerstandsvermogen

De paragraaf weerstandsvermogen heeft tot doel uw raad inzicht te geven in de samenstelling, de omvang en het beloop van enerzijds de gemeentelijke weerstandscapaciteit en anderzijds de samenstelling van het gemeentelijke risicoprofiel.

Het weerstandsvermogen geeft aan hoe robuust de begroting en het jaarverslag zijn. Dit is van belang wanneer zich een financiële tegenvaller voordoet. Door aandacht te hebben voor het weerstandsvermogen kan worden voorkomen dat elke financiële tegenvaller ons dwingt tot bezuinigen. Het weerstandsvermogen is voldoende als financiële tegenvallers goed opgevangen kunnen worden en het

saldo van de weerstandscapaciteit minus risico's positief is.

Weerstandscapaciteit zijn alle middelen en mogelijkheden waarover de gemeente Assen beschikt om niet begrote kosten, die onverwachts en substantieel zijn, te dekken, zonder dat de begroting en het beleid aangepast hoeven te worden. In de kadernota 'risicomanagement en weerstandsvermogen' is nader ingegaan op de componenten van het weerstandsvermogen en op de componenten die tot de beschikbare weerstandscapaciteit (de beschikbare middelen om eventuele tegenvallers op te kunnen vangen) behoren. Ook is in deze kadernota ingegaan op de verbetering van risicomanagement.

Algemene beleidslijn

Vastgestelde beleidskaders

In 2011 heeft uw raad 'de kadernota Weerstandsvermogen en risicomanagement' vastgesteld. Deze kadernota geeft onder andere de volgende kaders en intenties aan:

- De buffer van € 100 per inwoner in de Algemene Reserve wordt op termijn (vanaf 2013) heroverwogen, deze norm blijft gehandhaafd tot het moment dat voldoende gesteund kan worden op risicomanagement.
- Het kengetal voor weerstandsvermogen = beschikbare weerstandscapaciteit/benodigde weerstandscapaciteit = tenminste 0,8. Het betekent dat het weerstandsvermogen voldoende moet zijn.

Tot de weerstandscapaciteit worden gerekend:

- de algemene reserves
- de bestemmingsreserves voor zover er geen financiële verplichtingen zijn aangegaan
- de stille reserves voor zover op korte termijn verkoopbaar en het de bedrijfsvoering niet aantast
- de onbenutte belastingcapaciteit

Risico's met structurele gevolgen tellen mee voor twee jaren, omdat het uitgangspunt gekozen is dat beleid in twee jaar omgevormd kan worden.

Voor het Grondbedrijf wordt de iflo-norm (inspectie financiën lagere overheden) van het ministerie gehanteerd, gecombineerd met een risicoanalyse.

Voor de rapportagecriteria over beleidsrisico's zijn de volgende richtlijnen aangegeven: bij risico's van € 200.000 rapportage aan uw raad, bij risico's van € 50.000 rapportage aan het college en bij risico's van € 20.000 rapportage aan de directie.

Groeipadbenadering risicomanagement

De stappen die onderscheiden worden tijdens de implementatieperiode 2011-2013 zijn de volgende. Er is hier een globaal tijdspad aangegeven:

- Keuze maken voor methodiek (hoe wordt er gemonitord, hoe wordt er vastgelegd, wat wordt er vastgelegd, waarin wordt er vastgelegd, op welke wijze wordt er vastgelegd). Hierbij is naast methode ook eventueel oriëntatie op software aan de orde (begin 2012).
- Bewustwording van de rollen die onderscheiden worden in risicomanagement in de ambtelijke organisatie, college en raad: aanscherpen van de rapportages in de planning en controlcyclus.
- Opleiden van mensen in de organisatie tot 'risico-ondersteuner' (2012).
- Inplannen van risicosessies eens per jaar voor de ambtelijke organisatie op operationeel niveau (eind 2012).
- Inplannen van risicosessies met het college van burgemeester en wethouders op strategisch niveau, nadat de sessies op operationeel niveau zijn afgerond (2012/2013).
- In 2013 bezien of de geformuleerde criteria bij rapportages over risico's voldoen aan de verwachtingen.
- In 2013 de buffer van € 100 per inwoner voor de Algemene Reserve heroverwegen, wanneer er voldoende gesteund kan worden op risicomanagement, en de risico's in voldoende mate gefundeerd kunnen worden.
- Toepassing van de iflo-norm voor het grondbedrijf met ingang van de jaarrekening 2011.

Wat hebben we gedaan in 2012

Bij de Voorjaarsnota 2012 hebben wij aangegeven om de sessies over strategische risico's naar voren te halen en in plaats van in 2013 hier voor de zomer van 2012 mee te starten. Gelet op de economische ontwikkelingen en het hieraan gerelateerde Meerjaren Uitvoeringsprogramma (MUP) zijn wij teruggevallen op een eerdere planning.

Meerjaren Uitvoeringsprogramma (MUP)

Het MUP is richtinggevend voor de strategische agenda. We hebben een aantal sessies gehouden om te komen tot een strategische agenda aan de hand van het MUP. Het doel van het MUP is om tot een uitvoeringsagenda op hoofdlijnen te komen voor de komende vier jaar op basis van het Collegeprogramma en de Structuurvisie. Aan de hand van de thema's van de Structuurvisie / het Collegeprogramma hebben we in kaart gebracht waar kansen en knelpunten liggen om zo ook de focus aan te brengen voor wat we de komende twee jaren willen gaan realiseren en te bepalen wat we dan minder gaan doen of afvalt. We hebben de ambities uit de structuurvisie opnieuw geprioriteerd: welke acties voeren we direct uit en welke acties voeren we later uit. Dit geldt zowel voor projecten en programma's als ook voor het opstellen van beleid. Ook hebben we richtingen bepaald voor mogelijke nieuwe bezuinigingen. Deze hebben we betrokken bij de aanpak voor de derde tranche bezuinigingen. De uitkomsten van de strategische agenda en de geformuleerde ambities zullen we als basis gebruiken voor de in 2013 te houden sessies om zicht te krijgen op mogelijke strategische risico's om zo tot een totaalbeeld van het risicoprofiel te komen.

Risicosessies, rollen en werkwijze

In 2012 hebben we een handreiking opgesteld voor het houden van risicosessies. Het vormgeven van risicosessies is één van de onderdelen van de groei-

padbenadering. In risicosessies worden risico's in kaart gebracht en vastgesteld. Vervolgens vindt kwantificering van de risico's per thema plaats om tot een goede prioritering te kunnen komen. Beheersmaatregelen worden vastgesteld en actiehouders worden benoemd. Vervolgens worden de maatregelen gemonitord op uitvoering en worden de risico's periodiek doorlopen en geactualiseerd. In de kadernota hadden we al vastgesteld dat risicomanagement breder geborgd kan worden in de organisatie door het houden van risicosessies. We hebben de risico-sessies inmiddels bij het project De Nieuwe Werkomgeving ondergebracht en er is een start gemaakt met de risicosessie van implementatie van de Jeugdzorg.

Een ander beslippunt van de kadernota was: zorgen voor bewustwording van de rollen die onderscheiden worden ten aanzien van risicomanagement in de ambtelijke organisatie, college en raad. In de risicosessies die in 2012 zijn gehouden hebben we ervaren dat juist in deze sessies de verschillende rollen duidelijker worden. Zo is het van belang dat alle verschillende disciplines aanwezig zijn bij dergelijke sessies. Dit is de verantwoordelijkheid van de leidinggevende/opdrachtgever. Deze zal een inschatting moeten maken wie bij de risicosessie moeten worden betrokken om tot een goed totaalbeeld te komen.

We hanteren het principe van integraal management. Dit betekent dat de manager integraal verantwoordelijk is en dus ook voor risicomanagement. Bij projecten is risicomanagement een integraal onderdeel van projectmatig werken.

Als het gaat om de methodiek hebben we voor een werkwijze gekozen die goed aansluit bij de praktijk. De methodiek zal nog verder uitgewerkt en geïmplementeerd worden. Een aantal medewerkers is opgeleid en heeft ervaring opgedaan om de risicosessies te ondersteunen en te begeleiden.

Weerstandscapaciteit

Weerstandscapaciteit (bedragen x € 1.000)		
Bron	omvang begroting 2013	Jaarverslag 2012
Algemene reserve AD ruimte boven veiligheidsmarge ultimo 2012	-276	-244
Reserve Grondbedrijf boven de weerstandsreserve ultimo 2012	19.916	20.404
Bestemmingsreserves ultimo 2012 (inclusief RGP)	88.884	100.820

Risico's ten gevolge van externe niet beïnvloedbare factoren

Kabinetsbeleid

Rijksbeleid is door de jaren heen een continue bron van onzekerheid en financieel risico. De recessie, de voortdurende schulden crisis en het uitblijven van oplossingen daarvoor bevestigen dat beeld. Het kabinet Rutte I en II heeft bezuinigingsmaatregelen genomen en aangekondigd van totaal ongeveer € 46 miljard. Deze bezuinigingsmaatregelen werken voor ongeveer € 3,7 miljard door naar het gemeentefonds. Voor de gemeente Assen betekent dit een inkomensderving met aanzienlijke impact. De inschatting is dat het tussen de € 13 en 14 miljoen bedraagt. In de recente bezuinigingsmaatregelen (derde tranche) is, rekening gehouden met deze rijksbezuinigingen. Het is mogelijk dat in de toekomst blijkt dat een aantal maatregelen van Assen ontoereikend blijkt te zijn dan wel weglekeffecten bevat. Deze kans wordt geschat op circa 10%

<i>Programma</i>	<i>Algemene dekking</i>
<i>Risicobedrag</i>	<i>€ 13 tot 14 miljoen</i>
<i>Kans</i>	<i>10%</i>

Gevolgen stagnerende groei

De Nederlandse economie stagneert en de woningmarkt zit op slot. Dat uit zich op lokaal niveau onder meer in afnemende groei en verminderde verkoop van bedrijfsterreinen en bouw kavels. Gevolg daarvan zijn afnemende inkomsten uit het gemeentefonds en uit gemeentelijke heffingen zoals de onroerendezaakbelasting en de bouwleges.

De daling van de inkomsten is in de exploitatie over het afgelopen jaar waarneembaar. In de begroting 2013 is de raming van de algemene uitwerking aangepast op basis van de afgenomen groei van het inwoneraantal en de woningvoorraad. We hebben rekening gehouden met een groei van de bevolking van 300 inwoners. Verder wordt rekening gehouden met een groei van 100 woningen in 2013. Het is de vraag of deze groei, gelet op de economische ontwikkelingen haalbaar is. Het is te vroeg om hier definitieve conclusies aan te verbinden. We sluiten niet uit dat we tot verdere bijstelling van de betrokken ramingen zullen moeten overgaan. Voor 2013 wordt een positieve ontwikkeling verwacht in het aantal bijstandscilienten ten opzichte van 2012.

<i>Programma</i>	<i>Algemene dekking</i>
<i>Risicobedrag</i>	<i>€ 100.000</i>
<i>Kans</i>	<i>pro memorie</i>

Btw-compensatiefonds

In het jaar 2003 is het btw-compensatiefonds in werking getreden, waaruit de gemeenten de btw op overheidstaken kunnen declareren. In 2007 heeft de belastingdienst een controle uitgevoerd op deze de-

claraties, resulterend in een verrekening voor de periode 2003-2006.

Het risico van een naheffing is daardoor beperkt tot de periode vanaf 2007 tot heden. In 2010 is er door de belastingdienst een deelcontrole geweest op de berekening van de gemengde kosten en de integratieheffing. In navolging hierop is een verbeterslag uitgevoerd door een externe op basis van no cure no pay. Dit heeft incidenteel een bedrag van € 0,8 miljoen opgeleverd. De gemengde kosten zijn herberekend hetgeen tot een structureel voordeel van € 80.000 heeft opgeleverd. Het risico is hiermee nog verder beperkt door het nemen van maatregelen.

<i>Programma</i>	<i>Gemeentebreed</i>
<i>Risicobedrag</i>	<i>pro memorie</i>
<i>Kans</i>	<i>pro memorie</i>

Gemeentefonds; de koppeling in relatie tot de rijksbezuinigingen.

Het kabinet Rutte heeft de koppeling tussen rijksuitgaven en het gemeentefonds met ingang van 2012 hersteld. Dat houdt in dat het gemeentefonds en gemeenten vanaf dat moment weer meedelen in de groei en krimp van de rijksbegroting. Dat impliceert dat het gemeentefonds ook en opnieuw mee zal moeten delen in de voor de komende kabinetsperiode vast te stellen extra rijksbezuinigingen. Eind februari 2013 is er een nieuw pakket bezuinigingsmaatregelen afgekondigd door het kabinet van 4,3 miljard. Met deze aanvullende bezuinigingen heeft de gemeente Assen nog geen rekening gehouden. De ruwe inschatting is dat hiervan 200 miljoen euro zal drukken op het gemeentefonds. Doordat de koppeling tussen rijksuitgaven en het gemeentefonds hersteld is, komt er een nieuwe taakstelling op ons af. Deze bezuinigingen zijn nog niet meegenomen in de laatste derde tranche bezuinigingen.

<i>Programma</i>	<i>Algemene dekking</i>
<i>Risicobedrag</i>	<i>pro memorie</i>
<i>Kans</i>	<i>pro memorie</i>

Gemeentefonds; evaluatie en herverdeling

Er is een ingrijpende herverdeling van het gemeentefonds in voorbereiding. Belangrijkste redenen daarvoor zijn het opheffen van scheefgroei en de zorg voor een adequate verdeling van de nieuwe geldstromen die straks als gevolg van de decentralisatie van de algemene Wet bijzondere ziektekosten en de Jeugdzorg via het gemeentefonds gaan lopen.

Gelijktijdig zoekt het kabinet naar wegen voor meer grip en eigen sturingsmogelijkheden op de verdeling van het fonds. Het aanvankelijk beoogde moment van invoering voor de herziene verdeling was 2013. Inmiddels is de eerste fase van het onderzoekstraject afgerond. De resultaten zijn samen met

de daaraan door het kabinet voorgestelde beleidsrichtingen voor advies aan de raad voor de financiële verhoudingen en de Vereniging Nederlandse Gemeenten voorgelegd. Beide organisaties hebben zowel afwijzend gereageerd op de inhoud en strekking van de kabinetsplannen als op de beoogde invoeringsdatum van de nieuwe verdeling.

Het kabinet is op basis van de adviezen van de Vereniging Nederlandse Gemeenten tot het inzicht gekomen dat er in dit stadium in ieder geval prioriteit moet worden gegeven aan de nieuwe adequate inbedding van de geldstromen in het gemeentefonds. Mede in verband daarmee heeft het kabinet besloten om de beoogde invoeringsdatum van de herverdeling van overige onderdelen op te schuiven van 2013 naar 2014.

<i>Programma</i>	<i>Algemene Dekking</i>
<i>Risicobedrag</i>	<i>pro memorie</i>
<i>Kans</i>	<i>pro memorie</i>

Gemeentefonds en vermindering van het aantal politieke ambtsdragers

Een van de maatregelen uit het totaalpakket van het regeerakkoord betrof de reductie van het aantal raadsleden, wethouders en de beperking van de daarmee verband houdende ambtelijke ondersteuning. De korting die hiervoor in het gemeentefonds is meegenomen betekent voor Assen een verlaging van de uitkering met € 0,4 tot € 0,5 miljoen. Als de maatregelen doorgaan zal het aantal raadsleden in Assen afnemen van 33 naar 25. Om de korting budgettair neutraal te laten verlopen is reductie van ambtelijke ondersteuning noodzakelijk.

<i>Programma</i>	<i>Algemene Dekking</i>
<i>Risicobedrag</i>	<i>pro memorie</i>
<i>Kans</i>	<i>pro memorie</i>

Gemeentefonds; gevolgen invoering BAG

De woningvoorraad is een van de parameters waarmee de middelen van het gemeentefonds worden verdeeld. Als gevolg van een andere definiëring treedt er een belangrijke wijziging op in de vaststelling van de voorraadcijfers. Dat is het gevolg van de invoering van de wet Basisregistraties Adressen en Gebouwen (BAG). Als gevolg van de wijzigingen tellen de woningcategorieën recreatiewoningen en bijzondere woongebouwen niet meer voor de bepaling van de voorraad.

Voor Assen betreft het circa 4.100 eenheden. Omdat we in verhouding tot andere gemeenten over relatief veel bijzondere wooneenheden beschikken (diverse zorginstellingen, kazerne et cetera) dreigt deze definitiewijziging voor Assen te ontaarden in een fors blijvend financieel nadeel van circa € 0,7 miljoen op jaarbasis.

Op dit moment lijkt het te gaan om een niet tijdig onderkend neveneffect van de invoering van de

Wet Basisregistraties Gemeenten. De fondsbeheerders doen op dit moment onderzoek naar de omvang van de effecten. Op aandrang van de groep nadeelgemeenten is voor 2013 een overgangsregeling getroffen. Ook die regeling levert voor Assen nadeel op.

Verder is door de minister besloten om deze problematiek te betrekken bij de evaluatie van de verdeling van het gemeentefonds.

<i>Programma</i>	<i>Algemene dekking</i>
<i>Risicobedrag</i>	<i>€ 0,6 tot € 0,7 miljoen</i>
<i>Kans</i>	<i>50%</i>

Nieuwe wetgeving

De invoering van nieuwe wetgeving kan risico's met zich meebrengen, omdat er nog onvoldoende zicht is of de beschikbaar gestelde middelen (al dan niet van een hogere/andere overheid) toereikend zijn. In de komende tijd krijgen wij te maken met de overgang van Jeugdzorg van de provincie naar de gemeenten. Daarnaast krijgen wij mogelijk taken over van de algemene Wet bijzondere ziektekosten en de Wet werken naar vermogen en de Participatiewet. Deze ontwikkelingen brengen implementatierisico's met zich mee. Wij houden rekening met een totaalbedrag van € 500.000 voor de komende twee jaren.

<i>Programma</i>	<i>Werk en inkomen en Zorg en welzijn</i>
<i>Risicobedrag</i>	<i>€ 500.000</i>
<i>Kans</i>	<i>50%</i>

Wet Houdbare Overheidsfinanciën (Hof)

Het kabinet is bezig met de voorbereiding van het wetsontwerp Houdbare Overheidsfinanciën (wet Hof). Daarin wordt de systematiek van de Europese tekortnormen voor de lidstaten doorvertaald naar het lokale niveau van de gemeenten. Het nieuwe instrumentarium is bedoeld om het macrofonds voor het EMU-tekort van de gemeenten te beheersen en voorziet in geval van overschrijding van het plafond in de mogelijkheid van het opleggen van een sanctie door de minister van financiën. De sanctie kan bestaan uit het inhouden en reserveren van een deel van de algemene uitkering uit het gemeentefonds. Die inhouding kan na drie jaar weer vrijvallen maar ook in de staatskas terecht komen. Daarvoor moeten gemeenten per kabinetsperiode met het kabinet afspraken maken over het EMU-saldopad voor gemeenten. Het Rijk koerst op grond van Europese afspraken richting een EMU-tekort van nul tot een half procent. Gemeenten hebben nu nog een EMU-tekortruimte van 0,38 % (2013), maar uit de Memorie van Toelichting blijkt dat bij gelijkwaardige inspanning gemeenten in beginsel ook richting 0% gaan. Strikte toepassing van de beoogde regelgeving kan consequenties hebben voor gemeentelijke investeringsambities. De minister van Financiën

heeft (september 2012) de Wet Houdbaarheid overheidsfinanciën (Wet HOF) ingediend bij de Tweede Kamer. Het wetgevingstraject loopt nog

<i>Programma</i>	<i>Algemene dekking</i>
<i>Risicobedrag</i>	<i>pro memorie</i>
<i>Kans</i>	<i>pro memorie</i>

Ontwikkeling conjunctuur

De recessie waarin de Nederlandse economie terecht is gekomen raakt ook de economische ontwikkelingen in onze gemeente en is van invloed op het tempo waarin we onze ambities kunnen realiseren. De terugval van de economie heeft onder meer effect op de economische bedrijvigheid en de werkgelegenheid. Die ontwikkelingen hebben gevolgen voor de gemeentelijke inkomsten en uitgaven. Voor Werk en inkomen gaat het concreet om extra kosten van bijstandsverlening. De extra kosten van bijstandsverlening ontstaan als er meer uitkeringsgerechtigden in 2013 instromen dan verwacht.

<i>Programma</i>	<i>meerdere programma's waaronder Bouwen en Wonen, Stadsontwikkeling, Werk en Inkomen en Algemene dekking</i>
<i>Risicobedrag</i>	<i>€ 0,5 tot € 1,0 miljoen</i>
<i>Kans</i>	<i>pro memorie</i>

Renterisico's

Wij hebben de prognose voor de rente op de geld- en kapitaalmarkt ingaande de begroting 2010 over de volle breedte met 1% verlaagd. Op het moment dat de rente stijgt heeft dit consequenties voor onze begroting. Het gesignaleerde renterisico geldt voor gelden die wij aantrekken maar ook voor gelden die wij extern beleggen.

De ontwikkeling van de rente is een onzekere factor, mede gelet op de bovengenoemde onzekere ontwikkeling. Momenteel is de rente op de geld- en kapitaalmarkt bijzonder laag en zijn de risico's klein. Daarom houden wij rekening met een pro memorie raming.

<i>Programma</i>	<i>Algemene Dekking</i>
<i>Risicobedrag</i>	<i>pro memorie</i>
<i>Kans</i>	<i>pro memorie</i>

Schatkistbankieren

Verplichte belegging bij het Rijk van bij lagere overheden aanwezige overtollige financieringsmiddelen is een van de maatregelen in het Lenteakkoord. Dit heeft gevolgen voor het rendement dat Assen in de huidige situatie realiseert met de externe belegging van de Essent-gelden (€ 49,7 miljoen). De rentepercentages voor schatkistbankieren liggen namelijk aanzienlijk lager dan de marktrente. In de begroting 2013 is deels geanticipeerd op deze beleidswijzigingen. Feitelijke financiële gevolgen zijn nog niet bekend. Los daarvan is sprake van beperking van de gemeentelijk autonomie.

<i>Programma</i>	<i>Algemene Dekking</i>
<i>Risicobedrag</i>	<i>pro memorie</i>
<i>Kans</i>	<i>pro memorie</i>

Risico's in de bedrijfsvoering en specifieke producten

Voortgang eigen bezuinigingen; nog te compenseren taakstellingen

In het lopende jaar moet de tweede fase (€ 15 miljoen) van de bezuinigingsmaatregelen worden gerealiseerd. Implementatie ervan ligt grotendeels op schema. Afspraak is dat tegenvallers in de taakstelling elders binnen de gemeentelijke exploitatie worden gecompenseerd. Voor 2012 is het noodzakelijk gebleken om voor € 826.000 tot een alternatieve invulling te komen. Bij de Najaarsnota 2012 heeft u besloten om hiervoor een aantal incidentele baten in te zetten waarmee dit bedrag in 2012 incidenteel is gecompenseerd. Voor 2013 was een alternatieve invulling nodig voor een totaal bedrag van € 1.201.000. Bij de begroting 2013 heeft u ermee ingestemd om dit bedrag mee te laten liften op een totaalpakket aan overbruggingsmaatregelen om de begroting 2013 sluitend te krijgen. Het structureel te compenseren bedrag voor 2014 bedraagt € 647.000.

Dit bedrag is meegenomen als onderdeel van de opgave voor de derde tranche bezuinigingen.

<i>Programma</i>	<i>gemeentebreed</i>
<i>Risicobedrag</i>	<i>€ 5 miljoen</i>
<i>Kans</i>	<i>30%</i>

Overhead bedrijfsvoering

De effecten als gevolg van de economische crisis werken door op de financiële huishouding van de gemeente Assen. In de Najaarsnota hebben wij onder andere aangegeven risico's te ondervinden doordat er minder kavels verkocht worden, waardoor er minder uren door de afdelingen grondzaken, economische zaken en landmeten nodig zijn. Vertraging in de ontwikkelingen binnen het Grondbedrijf hebben effect op de gemeentelijke bedrijfsvoering en zorgt voor onderdekking. In 2012 is naar voren gekomen dat de onderdekking voor het grondbedrijf en projecten ongeveer € 600.000 - € 700.000 bedraagt. In

2011 was dit lager, ongeveer 200.000 omdat er nog een groot aantal grote projecten speelden, waaronder De Nieuwe Kolk en de projecten van de Florijnas. In de begroting 2013 is het risicoprofiel van het grondbedrijf bijgesteld. Het risico van onderdekking op de projecten blijft. Dit heeft ook te maken met de be-

zuinigingsmaatregelen die nog op ons afkomen Bij de Najaarsnota 2013 is er meer zicht op dit risico.

<i>Programma</i>	<i>Algemene dekking (bedrijfsvoering)</i>
<i>Risicobedrag</i>	500.000
<i>Kans</i>	20%

Risico's ten gevolge van opheffing van de wetten

Decentralisatie: Jeugd, AWBZ, Participatiewet

Alle decentralisaties worden uitgevoerd met forse kortingen (jeugd 18%, begeleiding/dagbesteding/persoonlijke verzorging 25%, participatiewet). De verdeelsleutels die hiervoor gebruikt gaan worden staan nog ter discussie. Assen heeft een afwijkende populatie met relatief veel mensen die zorg ontvangen, kwetsbaar zijn en weinig laag geschoolde arbeidsplaatsen. Het budget voor de Hulp bij Huishouden wordt met 75% gekort, dit heeft consequenties voor veel Asser burgers, zowel in de dienstverlening als in de arbeidsmarkt. Daarnaast is onduidelijk hoeveel beleidsvrijheid de wet- en regelgeving zal geven. De concept Jeugdwet bevat nog vele open einden. De afbouw/wijziging van landelijke regelgeving zal extra druk leggen op onze uitvoeringsbudgetten; beperking WW, beperking Wajong en verhoging AOW-leeftijd zal extra druk geven op onze WWB-budgetten. Het open einde karakter van de regelingen is een risico. Ook blijft de Wet maatschappelijke ondersteuning een opheffing van de wetten. Daarnaast zijn in het kader van bezuinigingsmaatregelen in de afgelopen jaren besluiten genomen om bestaand en nieuw beleid te financieren vanuit de Wet maatschappelijke ondersteuning-gelden, waardoor het risico op volledige uitputting dan wel overschrijding van het beschikbare budget voor voorzieningen groter wordt. De inschatting van het risicobedrag is moeilijk omdat verdeelsleutels en bedragen nog niet bekend zijn.

<i>Programma</i>	<i>Zorg en welzijn</i>
<i>Risicobedrag</i>	<i>pro memorie</i>
<i>Kans</i>	75%.

Wet werk en bijstand en fonds werk en inkomen

De middelen voor de uitvoering van de rijksregelingen Wet werk en bijstand worden door het Rijk beschikbaar gesteld op basis van landelijke indicatoren. Afwijkingen op lokaal niveau zijn voor onze rekening. Het uitkeringsniveau wordt door het Rijk vastgesteld op basis van de landelijke cijfers van bijstandscijfers.

Wij zijn belast met de uitkeringskosten, die een opheffingskarakter hebben. Als gevolg van de economische recessie is de ontwikkeling van het aantal bijstandscijfers een risico. Wel is het de verwachting dat er grote wijzigingen zullen plaatsvinden in de sociale zekerheidswetgeving en dat deze wijzi-

gingen grote gevolgen hebben voor de intergemeentelijke sociale dienst en daarmee het programma Werk en Inkomen van de gemeente.

<i>Programma</i>	<i>Werk en Inkomen</i>
<i>Risicobedrag</i>	€ 5.000.000
<i>Kans</i>	50%

Vergunning en Handhaving

Op het werkkterrein Vergunning & Handhaving van de afdeling Publiekszaken, is sprake van een aantal lopende en aankomende ontwikkelingen die door de cumulatie ervan leiden tot risico's. Deze risico's zijn enerzijds financieel van aard en anderzijds hebben ze betrekking op de ambities en dienstverlening van de gemeente Assen. In die zin zijn te noemen:

Vorming van Regionale Uitvoerings Diensten

In 2012 is veel overleg geweest over de Regionale Uitvoeringsdienst (RUD) De RUD wordt in 2013 opgericht en moet in 2014 operationeel zijn.

Om de kwantitatieve en kwalitatieve personele bezetting bij de RUD op het gewenste niveau te brengen, zullen er vanuit de gemeenten personele capaciteit en/of financiële bijdragen geleverd moeten worden. Ingeschat wordt dat de huidige personele bezetting binnen de gemeente Assen lager is dan het gewenste niveau dat vanuit de RUD verlangd wordt. Er bestaat dus een redelijke kans dat Assen meer moet bijdragen dan begroot.

<i>Programma</i>	<i>Bestuur en Burger</i>
<i>Risicobedrag</i>	<i>pro memorie</i>
<i>Kans</i>	<i>pro memorie</i>

Bezuinigingen 2011-2014 Vergunningsverlening en Handhaving

In het meerjarenbezuinigingsplan dat door uw raad is vastgesteld ligt er een aantal taakstellingen bij Vergunningverlening & Handhaving. Dit betreft onder andere een taakstelling op het budget van vergunningen € 80.000. Deze taakstelling kan gerealiseerd worden door middel van het lean maken van de vergunningenprocedure. De andere taakstelling betreft de vereenvoudiging van de Algemene Plaatselijke Verordening. Dit moet een bedrag van € 60.000 opleveren. Verder is er een bezuinigingsopgave om € 100.000 in het gemeentebrede handhavingsterrein te realiseren. De bezuinigingen brengen

risico's met zich mee op het gebied van verguningsverlening en handhaving.

Programma *Bestuur en burger*
Risicobedrag *€ 675.000 totaal*
Kans *pro memorie*

Nieuwe Gemeentelijke Basis Administratie

In 2013 zijn uitgaven te verwachten voor de aanbesteding (in Dimpactverband), software voor de mogelijke koppeling met D3S (Dimpact datadistributie systeem) en wellicht modules. Deze zullen bij het projectplan worden gespecificeerd.

Programma *Bestuur en burger*
Risicobedrag *pro memorie*
Kans *pro memorie*

BGT (Basisregistratie Grootchalige Topografie)

Volgens een rekenformule vanuit het Ministerie van Infrastructuur en Milieu komen de projectkosten voor Assen uit op ongeveer € 168.000. In het op te stellen projectplan zal een begroting worden opgenomen specifiek voor Assen. Op basis daarvan moeten we bezien hoe deze kosten kunnen worden gedekt.

Programma *Bestuur en burger*
Risicobedrag *pro memorie*
Kans *pro memorie*

Transitie jeugdzorg

Het kabinet wil een nieuw stelsel voor de zorg voor jeugd. Doel is niet alleen een einde maken aan de bureaucratie en de sterk versnipperde hulpverlening in de jeugdzorg, maar eerst en vooral:

- kinderen en jongeren beter te laten participeren in de samenleving;
- overheidsmiddelen effectiever en efficiënter in te zetten;
- de overheid en betrokken instellingen beter in staat te stellen effectieve zorg en ondersteuning te bieden.

De komende jaren vindt daartoe de transitie van de brede jeugdzorg naar gemeenten plaats. Dit is een complexe opdracht. Bovendien heeft zij verstrekende gevolgen voor posities, rollen en taken voor alle bij de zorg voor jeugd (en hun omgeving) betrokken partijen (ouders en jeugdigen, overheden, financiers, aanbieders en ondersteuners).

Het gaat om het benutten van kansen, het doorvoeren van veranderingen en het versterken van de samenwerking. Op alle niveaus – van beleid tot uitvoering – zijn stappen en projecten nodig om de veranderingen door te voeren en te borgen.

De transitie jeugdzorg gebeurt in één keer, dus niet - zoals in eerdere bestuurlijke afspraken was vermeld - gefaseerd. Bestuurlijk is afgesproken dat 1 januari 2015 de streefdatum voor de overheveling wordt. Binnen deze transitie kent de gemeente een gedeeltelijke beleidsvrijheid.

De hoogte van de extra uitvoeringskosten ten gevolge van de invoering van de nieuwe wet en van de rijksvergoeding die daar tegenover staat zijn nog niet bekend. Daarnaast brengt de transitie de volgende financiële risico's met zich mee, waarvan ook gemeente de gevolgen kan voelen:

Financieel risico (lopende verplichtingen)	Mogelijke beheersmaatregelen
Beëindiging van bestaande (lokale) subsidierelaties. Termijn van afbouw: mogelijk onvoldoende tijd voor omschakeling naar inkoop-/subsidierelatie met gemeenten	Afspraken met provincie/algemene Wet bijzondere ziektekosten/zorgverzekeraars over overdrachtsregelingen.
Mogelijk onvoldoende goed gekwalificeerd personeel beschikbaar. Hetgeen kan leiden tot frictiekosten/personele kosten bij instellingen en tot onrust op (lokale) arbeidsmarkt.	Afspraken met provincie en instellingen over overgangsregelingen personeel (mens volgt werk). Arbeidsmarkteffecten monitoren.
Overdracht van lopende verbetertrajecten die door oude financiers worden bekostigd. Onduidelijkheid over consequenties van vervallen 'recht op zorg'.	Afspraken met provincie/algemene Wet bijzondere ziektekosten/zorgverzekeraars over overname verplichtingen door gemeenten.
Onduidelijkheid over omvang, duur en kosten doorlopende, oude aanspraken.	Komen tot overdrachtsregelingen (inclusief afspraken over herindicatie) met oude financiers.
Financieel risico (overig)	Mogelijke beheersmaatregelen
Onzekerheid over toekomstig verdeelmodel en financieringssysteem	Nauw volgen van Transitieagenda's jeugdzorg en begeleiding/dagbesteding
Onzekerheid over toekomstige taakstelling Bureau Jeugdzorg en (lokale) zorgaanbieders	Nauw volgen van Transitieagenda's jeugdzorg en begeleiding/dagbesteding

Rijksbijdragen aan gemeenten

De zorg voor kinderen en opvoeders wordt in het huidige stelsel gefinancierd door meerdere partijen. Gemeenten, provincies, rijk en zorgverzekeraars hebben hierbij allen hun eigen verantwoordelijkheid. De gemeente wordt per 1 januari 2015 als beleidsmaker, opdrachtgever, uitvoerder en financier verantwoordelijk voor alle vormen van jeugdzorg.

Met de decentralisatie van de jeugdzorg (en vertraagde decentralisatie van de algemene Wet bijzondere ziektekostenbegeleiding) naar gemeenten verandert dus ook de financieringsstructuur. Dit is een risico waarmee de gemeente te maken krijgt. In bovenstaand schema is de aard daarvan geschetst. Van belang is daarbij in acht te nemen dat door de decentralisaties een meer integrale benadering van de zorg voor jeugd en gezin mogelijk wordt. Dit betekent ook dat bij het inschatten van risico's en het nemen van beheersmaatregelen kritisch gekeken moet worden of er effecten zijn te voorzien die van invloed zijn op andere velden dan waarvoor de maatregel was bedoeld. Dit kan zowel positief als negatief zijn; bezuiniging op de ene voorziening kan immers ook een toenemende vraag op een andere voorziening creëren (waterbedeffect).

Voor zowel de jeugdzorg als voor de (vertraagde) algemene Wet bijzondere ziektekosten-begeleiding wordt het gedecentraliseerde budget straks bij elkaar gevoegd tot één niet-geoordeelde decentralisatieuitkering van het Rijk aan gemeenten. Gemeenten ontvangen de decentralisatie-uitkeringen via het Gemeentefonds. Eind 2012 waren de wettelijke en financiële kaders rond de decentralisatie van de jeugdzorg nog onduidelijk. Het definitieve verdeelmodel en de financieringssysteem worden pas medio 2014 bekend. Wel is duidelijk hoeveel besparing gemeenten in totaal in het jeugddomein moeten realiseren. Dit bedrag loopt op van € 80 miljoen in 2015 tot € 300 miljoen vanaf 2017.

De transitie van de zorg voor jeugd (jeugdzorg, dagopvang en begeleiding) gaat dus met grote (financiële) onzekerheden en risico's gepaard. Wachten op volledige zekerheid is echter niet mogelijk. Nu vindt al beleidsontwikkeling plaats. Er zijn verschillende manieren om te sturen op risicobeheersing. Deze aspecten moeten aan de voorkant, dus bij het ontwerpen van het beleid, betrokken worden. Dan kunnen keuzes gemaakt worden, of kan ingespeeld worden op risico's die vastzitten aan bepaalde beleidskeuzes. Door deze aspecten bij het ontwerp van het beleid te betrekken wordt de basis gelegd om als gemeente 'in control' te blijven over de transities van de zorg voor jeugd. Om tot een optimale risicobeheersing te komen worden (in samenspraak met de Drentse pilot jeugd) (deel)notities uitgewerkt aangaande:

- Mobiliteitspool
- Toeleiding
- Inkoop en Financiering
- Sturing en verantwoording
- Cliënt en kwaliteit

Tenslotte

De transitie jeugdzorg is naast een lokaal proces ook een (boven)regionaal proces: het komende jaar zal Assen - onder andere in het kader van de Drentse pilot jeugd - verder investeren in samenwerking in de regio om daar waar nodig te komen tot een (boven-regionale) regionale aanpak in de transitie van de jeugdzorg.

Op dit moment wordt een risico-sessie voor deze Transitie gehouden. Het doel hierbij is om voor Assen de risico's in beeld te brengen.

<i>Programma</i>	<i>Zorg en Welzijn</i>
<i>Bedrag</i>	<i>pro memorie</i>
<i>Kans</i>	<i>pro memorie</i>

Risico's met betrekking tot de zogenaamde verbonden partijen

Het algemene risico inzake de verbonden partijen betreft calamiteiten die zich kunnen voordoen bij de vennootschappen, gemeenschappelijke regelingen en gesubsidieerde instellingen waarin de gemeente op enigerlei wijze financieel en bestuurlijk participeert. Dit risico kan variëren van verlies of afwaardering van ingebracht kapitaal tot het moeten deelnemen in verliesafdekking. De risico's zijn het grootst bij verbonden partijen waarin onze gemeente een groot financieel belang heeft. Voorbeelden hiervan zijn de intergemeentelijke sociale dienst en Alescon.

Wij werken aan verbetering van de sturing op verbonden partijen door duidelijke 'prestatieafspraken' te maken. Deze zijn gericht op het leveren van betere kwaliteit van producten en diensten. Tevens ontstaat meer inzicht in mogelijke financiële risico's. Onze gemeente wordt rechtstreeks aangesproken op de financiële resultaten van gemeenschappelijke re-

gelingen. Bij andere partijen, zoals stichtingen, is de financiële relatie formeel beperkt tot de afgesproken bijdragen. Hoe dit feitelijk uitpakt hangt af van de politiek-bestuurlijke afweging.

Wij hebben de verbeteringen rondom de sturing op verbonden partijen in gang gezet. De notitie verbetering aansturing verbonden partijen is op 23 augustus 2010 aan uw raad ter kennisname aangeboden. In 2012 zijn nieuwe richtlijnen geformuleerd voor de begroting en jaarrekening van de verbonden partijen om te bereiken dat uw raad deze beter kan aansturen.

In het bijzonder kan naast de voornoemde visie rondom verbonden partijen het volgende worden opgemerkt.

Intergemeentelijke sociale dienst (ISD)

De intergemeentelijke sociale dienst heeft als weerstandsvermogen een reserve bedrijfsvoering en een voorziening bijstandsdebiteuren. Beide vermogensbestanddelen zijn gemaximeerd. De bedrijfsvoeringreserve is gemaximeerd tot 5% van de totale bedrijfsvoeringbegroting en de voorziening is gemaximeerd tot 15% van het uitstaande vorderingstotaal. Voor alle overige producten geldt dat reserves en voorzieningen bij de deelnemende gemeenten zijn ondergebracht. Het gaat hier om het I-deel, het W-deel en het Meedoenbeleid.

<i>Programma</i>	<i>Werk en Inkomen</i>
<i>Risicobedrag</i>	<i>€ 1.250.000</i>
<i>Kans</i>	<i>25%</i>

Alescon

Het uitblijven van de Wet werken naar vermogen, het terugdraaien van bezuinigingen op de Wet sociale werkvoorziening voor 2013, én het niet verstrekken van de herstructureringsfaciliteit Wet sociale werkvoorziening is direct van invloed op de begroting Alescon 2013 en daarmee ook de begroting 2013 van de gemeente Assen.

De daarbij behorende onduidelijkheid over de financiering van de Wet sociale werkvoorziening leidt tot een risico ten aanzien van de dienstverbanden bij Alescon. Alescon heeft over het algemeen SW-medewerkers in vaste dienst, waarbij een wijziging in beleid of financiering tot een financieringsrisico kan leiden van de SW.

In de beleidsnotitie Modernisering Wet sociale werkvoorziening (vastgesteld door uw raad in juni 2008) hebben wij afgesproken om enkele gekwantificeerde risico's op te nemen in onze paragraaf weerstandsvermogen. Daarvoor is het risicobedrag voor het jaar 2012 aangehouden.

De totale risico's bedragen € 650.000. Ons aandeel in dit risico is vastgesteld op € 238.000 en bestaat uit een achtergestelde lening aan Asp bv en de rekening-courantverhouding van enkele bv's. Mogelijke betaling daarvan door Alescon is niet verwerkt in de exploitatie en de vermogenspositie van Alescon.

<i>Programma</i>	<i>Werk en inkomen</i>
<i>Risicobedrag</i>	<i>€ 238.000</i>
<i>Kans</i>	<i>30%</i>

Plateau openbaar onderwijs Assen

Per 1 januari 2011 is de bestuurscommissie Plateau openbaar onderwijs Assen financieel ontvlochten van de gemeente Assen. Plateau beheert nu onder andere haar eigen financiële administratie en ontvangt rente-inkomsten over haar vermogen. Eind 2011 is een gezamenlijke projectgroep gestart met een onderzoek naar de mogelijke bestuurlijke verzelfstandiging van het Plateau. Eén van de argumen-

ten voor de financiële ontvlechting en bestuurlijke verzelfstandiging is dat Plateau heeft aangegeven op die manier de bezuinigingen structureel te kunnen invullen.

In het onderzoek naar de mogelijke bestuurlijke verzelfstandiging van Plateau Openbaar Onderwijs is een financiële analyse gemaakt. Uit deze analyse is gebleken dat er verschillen zaten tussen de balansen van de gemeente en Plateau Openbaar Onderwijs. Deze verschillen kunnen worden verklaard doordat de gemeente en Plateau Openbaar Onderwijs onderworpen zijn aan verschillende verslaggevingsvoorschriften voor verantwoording aan het ministerie. De gemeente is gehouden aan het Besluit Begroting en Verantwoording gemeenten en provincies (BBV) en het Plateau Openbaar Onderwijs is gehouden aan de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en het Elektronisch Financieel Jaarverslag (EFJ)). Door het rechtekken van deze verschillen heeft er in 2011 bij Plateau Openbaar Onderwijs een (forse) eenmalige boekhoudkundige correctie plaatsgevonden op het eigen vermogen.

Uit de begroting 2013 van het Plateau Openbaar Onderwijs blijkt dat er onzekerheden zijn over het financieel meerjarenperspectief. Het onderwijs heeft te maken met (landelijke) bezuinigingen en daarnaast is er in Assen sprake van een (beperkte) krimp¹ van het aantal basisschoolleerlingen. In de begroting 2013 en volgende zitten daarom zowel een aantal kansen (bezuinigingen die worden uitgesteld of niet doorgaan) als risico's (bezuinigingen die wel blijven, krimp van het aantal leerlingen, afvloeiing personeel) die ervoor zorgen dat het financieel meerjarenperspectief nog onvoldoende zekerheden kan bieden. Als gevolg van deze ontwikkelingen is het project tot nader orde opgeschort en werken Plateau Openbaar Onderwijs en de gemeente Assen in reguliere setting aan een reëel meerjarenperspectief.

Opschorten van het project heeft gevolgen voor de bezuinigingstaakstelling van € 260.000 die per 2013 is ingeboekt op de gemeentelijke bijdrage aan Plateau. Deze bezuiniging wordt voor 2013 incidenteel gerealiseerd. De structurele invulling van de bezuiniging moet nog geformuleerd worden. Het risico is de realisatie per 2014.

<i>Programma</i>	<i>Onderwijs</i>
<i>Risicobedrag</i>	<i>€ 300.000</i>
<i>Kans</i>	<i>75%</i>

¹ Uit de meest recente versie van het onderzoek van STAMM 'Krimpen met perspectief; Demografische ontwikkelingen, gevolgen en kansen voor het Drentse basisonderwijs' (april 2012) blijkt dat voor de gemeente Assen de komende vier jaar een daling tot 5% wordt geprognosticeerd. Dit ligt nog ver onder het provinciaal gemiddelde (krimp van gemiddeld ± 13% van het aantal basisschoolleerlingen).

Huisvesting onderwijs van het Dr. Nassau College en het Vincent van Gogh College

Uw raad heeft een krediet beschikbaar gesteld voor de nieuwbouw van het Dr. Nassau College, locatie Quintus en het Vincent van Gogh College en de nieuwbouw locatie Penta van het Dr. Nassau College. Het krediet is taakstellend. Uit de risicoparaagraaf behorend bij het raadsvoorstel is een aantal risico's benoemd. De ramingen zijn gebaseerd op normbedragen. Binnen het krediet is rekening gehouden met tijdelijke huisvesting op basis van normbedragen. De huidige gebouwen van het Vincent van Gogh College kunnen tijdens de bouw in gebruik blijven, voor een aantal klassen maakt de school gebruik van de schoolgebouwen aan de Epe en de Lottingstraat.. Door de nieuwbouw van het Dr. Nassau College gefaseerd uit te voeren kan tijdelijke huisvesting tot een minimum worden beperkt. Doordat bestemmingsplannen gewijzigd moeten worden is bij Vincent van Gogh vertraging ontstaan. De bouw is gestart in oktober 2012. Er is eveneens sprake van vertraging bij de locatie Quintus.

In het voorstel was nog onduidelijkheid over de financiering van de grond van het Vincent van Gogh college. Inmiddels is gebleken dat de gemeente juridisch eigenaar is van de gronden. Daarmee is het risico voor aankoop van het terrein vervallen. Risico's zijn de toerekening van projectkosten, stijging van bouwkosten en eventuele extra kosten voor het bouwrijp maken en het aanleggen van de infrastructuur. Het krediet is beschikbaar gesteld door uw raad, maar staat als gevolg van de bovengenoemde ontwikkelingen onder druk. Wij zullen door strakke monitoring de risico's zoveel mogelijk beperken. Het beschikbaar gestelde krediet is leidend. Het uitgangspunt is dat risico's binnen het krediet worden opgevangen.

<i>Programma</i>	<i>Onderwijs</i>
<i>Risicobedrag</i>	<i>€ 1.250.000</i>
<i>Kans</i>	<i>30% tot 60%</i>

Gemeentelijke Kredietbank Drenthe (GKB)

Ondanks het feit dat de nieuwe wet de gemeente verantwoordelijk maakt voor schuldhulpverlening heeft het Rijk hiervoor geen extra middelen beschikbaar gesteld. Voor 2013 en volgende jaren is, na aftrek van de taakstelling een budget van € 502.000 beschikbaar. In voorgaande jaren werd dit budget aangevuld met rijksmiddelen en re-integratiemiddelen. Voor 2012 is het budget incidenteel verhoogd met € 250.000. Voor 2013 zijn deze extra middelen er niet.

In 2011 en in 2012 bedroegen de werkelijke kosten ruim € 1 miljoen. Zoals beschreven valt er voor 2013 hooguit een dempende werking te verwachten van de groei van het aantal klanten en dus ook van de kosten. Anders geformuleerd: zonder (structurele)

beleidswijzigingen al dan niet gepaard gaand met een verhoging van het budget kan voor 2013 een tekort van € 500.000 ontstaan.

<i>Programma</i>	<i>Werk en inkomen</i>
<i>Risicobedrag</i>	<i>€ 500.000</i>
<i>Kans</i>	<i>80%</i>

GGD (gemeentelijke gezondheidsdienst Drenthe)

De algemene reserve van de GGD zit nog niet op het gewenste minimumniveau van € 433.000, zijnde 5% van de begroting van het wettelijke basistakenpakket, maar komt jaarlijks dichterbij in de buurt. Mogelijke tegenvallers binnen het wettelijke basistakenpakket kunnen derhalve beperkt binnen de GGD zelf worden opgevangen.

De risicoreserve voor de additionele taken ligt inmiddels bijna op het gewenste niveau ad € 686.000.

Daarentegen is bij een aantal andere reserves en voorzieningen, bestemd voor afdekking van bedrijfsrisico's, het plafond overschreden. Dit heeft geresulteerd in terugbetaling van die deelnemers.

<i>Programma</i>	<i>Zorg en welzijn</i>
<i>Risicobedrag</i>	<i>pro memorie</i>
<i>Kans</i>	<i>pro memorie</i>

Lange termijn exploitatie De Nieuwe Kolk

Bij de Voorjaarsnota is de herziene exploitatie voor De Nieuwe Kolk aan u voorgelegd. U heeft ingestemd met versneld inzetten van de Weiersstraatreserve om de exploitatietekorten af te dekken. De huidige verwachting is dat rond het jaar 2025 de Weiersstraatreserve leeg is en niet meer is in te zetten voor de exploitatie van De Nieuwe Kolk. Hierdoor ontstaat vanaf dat moment een ingeschat exploitatietekort van € 2,5 miljoen. Dit tekort loopt verder op wanneer de dekking van de Essentmiddelen, die ten grondslag liggen aan de € 1 miljoen die bij de begroting 2012 beschikbaar gesteld zijn wegvallen in 2032.

<i>Programma</i>	<i>Kunst en cultuur</i>
<i>Risicobedrag</i>	<i>€ 3,5 miljoen</i>
<i>Kans</i>	<i>90%</i>

Exploitatie van partijen in De Nieuwe Kolk

De partijen die gehuisvest zijn in De Nieuwe Kolk hebben te maken met onzekerheden in de exploitatie. Het onzekere economische tij en de bezuinigingen zijn hier mede debet aan. Het risico is aanwezig dat de huisvestingslasten zwaar drukken op deze exploitaties. Voor de partijen die subsidie ontvangen van de provincie, Biblionet en het Centrum voor Beeldende Kunst, spelen de bezuinigingen een belangrijke rol. Het risico is aanwezig dat deze partijen op termijn problemen krijgen in hun exploitatie, waaronder de kosten voor huisvesting. Voor het

Centrum van Beeldende Kunst is het risico groot. De maatregel die genomen is, is de inzet van de reserve Weiersstraat. Het risico is dat De Nieuwe Kolk op termijn te maken kan krijgen met leegstand.

<i>Programma</i>	<i>Kunst en cultuur</i>
<i>Risicobedrag</i>	<i>pro memorie</i>
<i>Kans</i>	<i>40%</i>

Hulpverleningsdienst Drenthe (HVD)

De hulpverleningsdienst Drenthe is betrokken bij de regionalisering van de brandweer in Drenthe, dit kan mogelijk leiden tot frictiekosten. Deze frictiekosten

zullen door de hulpverleningsdienst Drenthe zelf moeten worden opgevangen. Hierin blijft echter een bepaalde mate van risico zitten. Medio 2013 zullen de gemeentelijke gezondheidsdienst, de hulpverleningsdienst Drenthe en de brandweer gezamenlijk gehuisvest gaan worden. Momenteel doet de hulpverleningsdienst Drenthe voor een aantal ondersteunende taken een beroep op de gemeente Assen. Onduidelijk is of dat zo blijft.

<i>Programma</i>	<i>Veiligheid</i>
<i>Risicobedrag</i>	<i>pro memorie</i>
<i>Kans</i>	<i>pro memorie</i>

Risico's grondexploitaties en projecten

Risico's op grondexploitaties moeten binnen het Grondbedrijf worden opgevangen. Een deel van de risico's wordt binnen de exploitatieberekeningen opgevangen onder de post onvoorzien. Voor mogelijk optredende risico's is een weerstandsreserve gevormd.

Afgelopen jaar is bij het opstellen van de begroting per exploitatiegebied een analyse gemaakt van kosten, opbrengsten en risico's. Op grond hiervan zijn keuzes gemaakt om de ontwikkeling van de algemene reserve van het Grondbedrijf op aanvaardbaar niveau te houden.

De huidige moeilijke economische situatie is van grote invloed op de ontwikkelingen binnen het Grondbedrijf. Bij het actualiseren van de calculaties is hiervoor een inschatting gemaakt.

Bij het opstellen van de jaarrekening is op basis van de actuele calculaties de afwaardering van de complexen bepaald.

Risico's die cijfermatig niet zijn opgenomen in een calculatie, moeten worden afgedekt door de weerstandsreserve binnen het Grondbedrijf. De weerstandsreserve is rekenkundig bepaald op basis van de IFLO norm en wordt onderbouwd door risico analyses.

Voor meer informatie wordt verwezen naar de jaarrekening van het Grondbedrijf.

FlorijnAs

Periodiek worden de risico's op project- en programmaniveau gemonitord. Indien nodig worden naar aanleiding van wijzigingen in de projecten nieuwe risico inventarisaties opgemaakt, anders worden de risico's periodiek geactualiseerd evenals de bijbehorende beheersmaatregelen.

Voordat het project Risicomanagement is gestart was er ook al een inventarisatie gemaakt van de risico's van het programma FlorijnAs. Deze risico's zijn op basis van deze inventarisatie ingedeeld op basis van tijd, scope, economische conjunctuur, financiering, kostenbewaking, subsidies en organisatie

en procesgang. Hieronder volgen de belangrijkste risico's uit deze inventarisatie.

Tijd

In het convenant tussen Rijk en regio van 23 juni 2008 is een kasritme opgenomen voor de uitbetaling van de Bereikbaarheidsprojecten. Het convenant gaat er vanuit, gelet op het aangegeven kasritme, dat de concrete projecten in 2020 zijn afgerond. Voor deze projecten is niet de vraag of zij zullen worden uitgevoerd maar hoe en wanneer. Om de risico's te minimaliseren wordt er op gestuurd dat voor 2020 alle verplichtingen zijn aangegaan en de projecten zijn afgerond. De huidige planning laat zien dat het zeer aannemelijk is dat de projecten dan zijn afgerond. Het Rijk wordt jaarlijks op de hoogte gehouden van de voortgang van de FlorijnAs projecten.

Door te sturen op planning en de bewaking van de scope en de ambities en zinvol gebruik te maken van Crisis en Herstelwet kan het risico, dat de planning uitloopt, worden beperkt.

Een ontwikkeling vraagt bijzondere aandacht: uit een in opdracht van ProRail uitgevoerde studie naar niet gesprongen explosieven blijkt dat een groter gebied dan verwacht door oorlogshandelingen niet zonder meer veilig genoeg is voor het doen van reguliere bodemonderzoeken. Een adviesbureau is inmiddels in de arm genomen om mogelijke oplossingen en maatregelen in kaart te brengen. Met de landelijke richtlijnen en de daarbij behorende financiële mogelijkheden wordt aan een oplossing gewerkt.

Scope

In de overeenkomst van oktober 2010 met de provincie Drenthe is een inspanningsverplichting afgesproken om € 20 miljoen in te verdienen voor de concrete RSP-projecten Bereikbaarheid. De invendiensttaakstelling is van toepassing op de drie concrete bereikbaarheidsprojecten Blauwe As, Stationsgebied / Stadsboulevard en Assen – Zuid infrastructuur.

Tijdens bestuurlijke overleggen eind 2012 is wederom uitgesproken dat de gemeente Assen en de pro-

vincie Drenthe zich –elk vanuit zijn eigen rol en verantwoordelijkheid– in zullen spannen om de inverdientaakstelling van € 20 miljoen te realiseren. Ons gezamenlijk doel is om de inverdientaakstelling over de gehele looptijd van de realisatie van het programma FlorijnAs) te realiseren. Wij achten dit haalbaar doordat enerzijds op een aantal projecten aanbestedingsvoordeel wordt verwacht en deels al is gerealiseerd en er anderzijds op een aantal projecten waarschijnlijk versobering mogelijk is. Om controle te houden op het halen van de inverdientaakstelling is afgesproken dat er jaarlijks een bestuurlijk overleg plaatsvindt tussen de colleges waarin de planning, financiële kaders, risico's en voortgang van de inverdientaakstelling worden vastgesteld.

De meeste projecten van de FlorijnAs bevinden zich nog in de voorbereidende fase waarbij wel al keuzes gemaakt moeten worden die verstrekken gevolgen hebben, zowel bij de RSP-projecten als bij de projecten in de sfeer van de gebiedsontwikkelingen. Bij het maken van de keuzes worden risico's gelopen. Deze risico's worden op dat moment zo goed mogelijk in beeld gebracht (varianten Stationsgebied/stadsboulevard, Havenkwartier).

Voor het werklandschap Assen-Zuid en het Havenkwartier is de grondexploitatie niet sluitend. Bij de bepaling van het weerstandsvermogen van het Grondbedrijf is hiermee rekening gehouden in de integrale afwegingsnotitie Grondbedrijf. Voor het werklandschap Assen zuid is een exploitatieplan vastgesteld. In 2012 is de grondexploitatie vastgesteld.

Voor het Havenkwartier geldt dat er nog veel onzekerheden zijn. Vooral ten aanzien van de programmering, dichtheden, woningbouwtypes en hoog en laag water zullen nog diverse uitgangspunten bepaald moeten worden. De stedenbouwkundige visie met bijbehorende grondexploitatie geeft hier inzicht in.

De risico's worden inzichtelijk en beperkt op het moment dat de grondexploitatie wordt vastgesteld.

financiering van de Rsp-projecten Bereikbaarheid FlorijnAs (bedragen in € * miljoen, op prijspeil 2011):	
Rijksbijdrage	153,5
Regionale cofinanciering:	
1. Gemeente Assen	16,9
2. Gemeente Assen	13,5
3. Provincie Drenthe	13,6
4. Regio Groningen Assen	13,6
Totaal Regionale cofinanciering	57,9
Totaal	211,4

Ad 1

Een van de afspraken uit het convenant met de provincie is dat provincie de aanleg van Norgerbrugtra-
cé voor een bedrag van € 14 miljoen en de bijdrage in de verdubbeling van de N33 voor € 2 miljoen

overneemt. Bij de gemeente valt de hiervoor gere-
serveerde dekking van € 16 miljoen (prijspeil 2011
€ 16,9 miljoen) vrij en wordt ingezet voor de co-
financiering van de FlorijnAs.

Hiervan wordt een bedrag van € 6,9 miljoen gedekt uit de algemene reserve Grondbedrijf en een bedrag van € 6,1 uit de Reserve Grote Projecten. Voor het restant van € 3,9 miljoen moet nog dekking gevonden worden. Hierbij is de inzet van de te compenseren btw nog een mogelijkheid. De cofinanciering moet in 2020 rond zijn.

Ad 2, 3 en 4

Een van de afspraken uit het convenant met de provincie is dat een bedrag van € 39 miljoen van de rijksbijdrage RSP-Bereikbaarheid wordt gebruikt voor financiering van openbaar vervoerprojecten in Zuidoost-Drenthe.

De gemeente draagt hiervan € 13 miljoen bij als cofinanciering (€ 13,5 miljoen op prijspeil 2011). Hiervan is inmiddels € 9,7 miljoen zeker gesteld. Voor het restant van € 3,8 miljoen moet nog dekking worden gevonden. Voor een deel van dit bedrag is cofinanciering uit de beheerfondsen een mogelijkheid. Het restant kan worden gedekt uit de te compenseren btw. De cofinanciering moet in 2020 rond zijn.

De provincie draagt hiervan ook bij met een bedrag van € 13 miljoen en van de regio Groningen-Assen wordt ook een bedrag verwacht van € 13 miljoen (respectievelijk € 13,5 miljoen op prijspeil 2011). De bijdragen van de regio Groningen-Assen en de provincie zijn opgenomen in hun meerjarenprogrammering respectievelijk begroting.

De gevraagde bijdrage van de regio Groningen-Assen wordt onderbouwd door middel van een investeringsaanvraag. Deze wordt beoordeeld in de diverse gremia voordat er een definitief besluit valt. Dit besluit wordt eind 2012 verwacht.

<i>Programma</i>	<i>FlorijnAs</i>
<i>Risicobedrag</i>	<i>€ 4,7 miljoen</i>
<i>Kans</i>	<i>25 %</i>
<i>Te dekken uit:</i>	<i>Voorziening RSP</i>

Betaald parkeren

Als gevolg van de uitbreiding van het aantal parkeergarages (afgelopen jaren en de komende jaren) is het kapitaalbeslag door het parkeerbedrijf toegenomen. De bekostiging vindt plaats uit de parkeerin-
komsten. Daarbij wordt voor de lange termijn een zekere continue groei van het aantal parkeerders verondersteld en een aantal incidentele groeielementen gekoppeld aan de realisatie van De Nieuwe Kolk en de functies in de Citadel.

Tevens is uitgegaan van een tariefstijging voor betaald parkeren zonder dat dit leidt tot vraaguitval. De parkeerin-
komsten staan echter wel onder druk. Oorzaak hiervan is dat het koopgedrag van consumenten

verandert; een voorbeeld hiervan is de verschuiving van aankopen naar kopen via webwinkels op internet in plaats van winkelen in de stad.

<i>Programma</i>	<i>Mobiliteit</i>
<i>Risicobedrag</i>	<i>€ 300.000</i>
<i>Kans</i>	<i>50%</i>

Bodemvervuiling

Stadsbroek, bodemsanering voormalige kanovijver.

In 2012 is het stortafval verwijderd uit de voormalige kanovijver, gezeefd en afgevoerd naar erkende verwerkers. Sanering is uitgevoerd door aannemer Verhoeve Advies & Realisatie uit Irnsum en begeleid door ingenieursbureau Tauw uit Assen. Sanering is uitgevoerd conform het saneringsplan. In 2013 wordt de sanering financieel afgerond. De sanering is uitgevoerd binnen het beschikbare budget.

<i>Project</i>	<i>Beweeg en beleefpark en De Werf</i>
<i>Risicobedrag</i>	<i>0</i>
<i>Kans</i>	<i>0</i>

Overige risico's

Garantstellingen

Wij voeren een terughoudend garantiebeleid. In het verleden zijn garantieverplichtingen aangegaan ten behoeve van door instellingen aan te trekken vaste financieringsmiddelen. Bij niet-nakoming van betalingsverplichtingen door de instellingen kunnen wij op onze garantie worden aangesproken. Dit is overigens in de afgelopen jaren nog nooit gebeurd. Het totaal van deze verplichtingen heeft een aflopende trend. In 2010 bedroegen de verplichtingen nog € 34,6 miljoen, per ultimo 2011 € 25,4 miljoen en per ultimo 2012 € 15,7 miljoen, waarvan circa 50% onder de garantstelling door het Waarborgfonds Sociale Woningbouw valt. De mutaties zijn te verklaren door aflossingen. De grootste aflossingen vonden plaats door Woonzorg en Actium

<i>Programma</i>	<i>Algemene dekking</i>
<i>Risicobedrag</i>	<i>pro memorie</i>
<i>Kans</i>	<i>pro memorie</i>

Vorderingen op derden nemen wij op de balans op voor de nominale waarde zolang er reële verhaalsmogelijkheden aanwezig zijn. Wanneer de verhaalsmogelijkheid afwezig is, wordt er een voorstel tot oninbaarverklaring gedaan en vindt afboeking van de vordering plaats. In de begroting is ervan uitgegaan dat alle openstaande vorderingen voldaan worden. De praktijk heeft geleerd dat dit enigszins te optimistisch gesteld is, maar de financiële gevolgen kunnen tot nu toe binnen de bestaande budgets worden opgevangen.

Hoewel er voor de gewone debiteuren geen voorziening is getroffen, bestaat er sinds 2005 voor oninbaar geachte vorderingen ten aanzien van uitkeringsgerechtigden wel een voorziening. Aanleiding hiervoor was de invoering van de Wet werk en bijstand en de hogere risico's die wij dienaangaande lopen.

<i>Programma</i>	<i>Algemene dekking</i>
<i>Risicobedrag</i>	<i>€ 0</i>
<i>Kans</i>	<i>pro memorie</i>

Debiteurenrisico's

Relevante kengetallen

Weerstandscapaciteit (bedragen * € 1.000)	Begroting 2012	Begroting 2013	Rekening 2012
A. Weerstandscapaciteit in reserves	39.566	37.463	42.107
B. Risico's	37.013	31.095	38.408
C. Weerstandvermogen			
Absoluut (A-B)	2.536	6.369	3.699
Ratio (A/B)	1,07	1,20	1,10

Bij de vaststelling van de Kadernota Weerstandvermogen en Risicomanagement is afgesproken dat een ratio van 0,8 nog voldoende is. De ratio bedraagt

1,10. Dit betekent dat er voldoende balans is tussen de ingeschatte risico's en de beschikbare reservecapaciteit.

Gekwantificeerde risico's per subgroep (bedragen * € 1.000)			
	rekening 2012	begroting 2013	mutatie
risico's - niet beïnvloedbare factoren	3.565	2.255	1.310
risico's in de bedrijfsvoering	1.980	1.500	480
risico's open einde regelingen	5.475	3.787	1.688
risico's verbonden partijen	6.115	5.260	855
risico's grondexploitatie en projecten	21.224	18.243	2.981
overige	49	49	0
totaal	38.408	31.094	7.314

Mutaties in het risicoprofiel ten opzichte van het laatste ijkmoment (begroting 2013)

Het risicoprofiel is ten opzichte van de inschatting bij de begroting 2013 toegenomen met bijna € 7,3 miljoen. De grootste mutaties hebben te maken met het landelijke pakket bezuinigings maatregelen van ruim 46 miljard. Voor een gedeelte is hier door de gemeente Assen al rekening mee gehouden, voor een gedeelte ook niet. De recent in februari afgekondigde bezuinigingen vormen nog een risicopost.

De mutaties van de toenemende risico's in de bedrijfsvoering hebben te maken met de toerekening van projecten. Op het moment dat er minder uren toegerekend kunnen worden vanuit de projecten ontstaat er onderdekking. Gelet op de economische ontwikkelingen, de ervaring van afgelopen jaren en aangekondigde bezuinigingen is dit risicoprofiel verhoogd. Het blijven inschattingen.

Het risicoprofiel bij de openeinde regelingen is toegenomen. De inschatting is gemaakt dat de decentralisatie-opgaven leiden tot toegenomen risico's.

Dit wordt veroorzaakt doordat er sprake is van de overgang van taken met een open-einde karakter waaraan een korting/bezuiniging is gekoppeld.

De mutaties bij de verbonden partijen, betreffen de wijziging in het risicoprofiel van de Nieuwe Kolk. Bij de Voorjaarsnota was uitgegaan van 3,5 miljoen. Per abuis was bij de risicoparagraaf van de begroting 2013 geen rekening gehouden met het wegvallen van de Essentreserve in 2032 van 1 miljoen. Deze correctie is nu meegenomen. Daarnaast is het risicoprofiel van het Plateau Openbaar Onderwijs toegenomen, vanwege het opschuiven van de realisatie van de taakstelling naar 2014.

De resterende mutatie betreft onder andere het grondbedrijf, maar bevat ook mutaties in de projecten. Het risicoprofiel van het grondbedrijf is ten opzichte van de begroting 2013 toegenomen, maar dit komt overeen met het aangepaste weerstandsvermogen in het grondbedrijf.

Paragraaf Instandhouding kapitaalgoederen

Inleiding

Als gemeente hebben wij duurzame middelen nodig om goederen en diensten aan de burger te kunnen leveren. Deze middelen worden aangeduid met de term kapitaalgoederen. De belangrijkste kapitaalgoederen hebben betrekking op wegen, riolering, water, groen en gebouwen.

Al deze kapitaalgoederen vergen onderhoud en dienen in exploitatie te worden genomen. Deze paragraaf biedt inzicht in de beleidskaders voor de instandhouding van de kapitaalgoederen en de financiële consequenties daarvan.

Om een goed inzicht, afstemming met andere belangen en prioritering te krijgen is een voortschrijdende

planning nodig. Daarbij kijken wij steeds vier jaar vooruit, met een doorzicht naar de werkvoorraad daarna (vijf tot zes jaar). In 2009 hebben wij een integrale planning opgesteld voor 2010-2020 die onder andere afgestemd is op het gemeentelijk rioleringsplan (GRP) en het gemeentelijk wegbeheer plan voor de periode tot 2013.

Vanaf 2007 sluiten wij met de planningen aan bij de gebieden waar zaken opgepakt worden in het kader van Gebiedsgericht Werken (GGW). Dit door benodigde fysieke maatregelen in de openbare ruimte aan te laten sluiten bij de sociale maatregelen in een bepaald gebied. Duidelijk is dat sociale maatregelen zich lastiger in laten plannen dan fysieke maatregelen.

Kaders

De besteding voor de instandhouding van kapitaalgoederen hebben wij opgenomen in de verschillende programma's van het jaarverslag. De kosten van de instandhouding bestaan onder andere uit kosten voor onderhoud, kapitaallasten, beheer en exploitatielasten. De flexibiliteit in de onderhoudsbudgets is beperkt, omdat onderhoud vroeg of laat altijd moet worden uitgevoerd. Bovendien leidt achterstallig onderhoud over het algemeen tot meer kosten dan wanneer het onderhoud tijdig wordt gepleegd.

De hoogte van de budgets is afhankelijk van het gekozen kwaliteitsniveau. De vaststelling van het kwaliteitsniveau is aan u voorbehouden. Hiervoor hebben wij diverse beheervisies opgesteld, waarin beleidsdoelstellingen voor de diverse kapitaalgoederen zijn vastgesteld. In het vervolg van dit hoofdstuk is per soort kapitaalgoed op hoofdlijnen een relatie met de relevante beleidskaders gelegd.

Algemene kaders

Voor het realiseren van een kwaliteitsverbetering in het ontwerp, de inrichting en het beheer van de openbare ruimte hebben wij de beleidskaders vastgelegd in de Raamnota Openbare Ruimte. Deze is in 2010 geactualiseerd.

De Raamnota bevat concrete richtlijnen en referentiebeelden over het gewenste beeld van de openbare ruimte. De Raamnota is een integrale paraplunota, wat wil zeggen dat de specifieke beleidsnota's (bijvoorbeeld de Groenstructuurvisie) voldoen aan de richtlijnen uit de Raamnota. Naast de Raamnota is de notitie IBOR Assen (2007) vastgesteld.

In deze notitie hebben wij kwaliteitsniveaus vastgesteld voor het Integrale Beheer van de Openbare Ruimte (IBOR). Voor de gehele stad geldt het kwaliteitsniveau Basis als minimum en voor een aantal delen van de stad geldt het niveau Hoog. In de notitie IBOR Assen is bovendien vastgesteld dat al bij de ontwikkeling van plannen nadrukkelijk rekening gehouden wordt met het beheer. In de besluitvorming over dit soort projecten moeten wij daarom altijd een beheerparagraaf opnemen.

Tevens is het Waterplan 'Assen koerst op helder water' (2006) vastgesteld. In het Waterplan hebben wij de gezamenlijke visie en ambities op gebied van water in relatie tot ruimtelijke ordening van de gemeente en de waterschappen vastgelegd.

Wegen

Het in stand houden van de wegen is in het jaarverslag en in de jaarrekening terug te vinden onder het programma Stads- en wijkbeheer en in het productrekening onder het beleidsproduct Wegbeheer.

relevante beleidskaders		
Beleidskader	vastgesteld	actualisatie voorzien in
Raamnota openbare ruimte	2010	
Nota Beeldkwaliteit IBOR	2007	2013
Nota Wegbeheer Assen	2008	2013

Uitvoeren van het planmatig dagelijks onderhoud gebeurt in hoofdzaak op basis van de beeldkwaliteit (IBOR). Het groot onderhoud gebeurt mede op basis van de technische kwaliteit, restlevensduurverwach-

ting en een minimalisatie van de kosten gedurende de levensduurverwachting. Een lager niveau dan basis leidt tot onveiligheid en aansprakelijkheidsstellingen.

Hieronder staat de minimale onderhoudskwaliteit per gebied.

Kwaliteitskeuze IBOR, gebaseerd op Raamnota Openbare Ruimte			
Omschrijving	Technische staat verharding	Technische staat groen	Verzorging
Het centrum-kloppend hart, het oude centrum	hoog	hoog	hoog
Representatieve plekken, centra, ontmoetingsplekken, entrees	hoog	hoog	hoog
De wijken	basis	basis	basis
De bedrijventerreinen	basis	basis	basis
De verbindingen-hoofdroutes	hoog	basis	basis

Financiën

De Nota wegbeheer (24 januari 2008) geeft inzicht in de werkwijze en financiering ten aanzien van deze herinrichtingsprojecten. Wij maken een integrale afweging ten aanzien van de prioritering van de projecten die voortkomen uit einde levensduur en slijtage van de inrichting, maatschappelijke vragen en bijvoorbeeld functiewijzigingen.

De financiering van deze infrastructurele herinrichtingsprojecten komt uit een bijdrage uit de Reserve straten en wegen (indien er ook sprake is van groot onderhoud), Rioolfonds, externe financiering, subsidies en de algemene middelen. De huidige meerjarenplanning geeft u inzicht in de projecten tot en met 2014.

De lasten voor de wegen bedragen			
Omschrijving (bedragen x € 1.000)	2011	2012	
	realisatie	begroting	realisatie
Wegen	2.694	3.206	3.367

Afwijkingen en risico's

De planning voor het onderhoud van wegen staat niet op zichzelf maar is afgestemd op een integrale planning waarin ook rioleringswerkzaamheden, herinrichtingsplannen verkeersveiligheidsmaatregelen en andere renovatieplannen zijn opgenomen. Door werkzaamheden binnen de openbare ruimte te bundelen werken we kostenefficiënt en blijft de overlast voor burgers en bedrijven zo beperkt mogelijk. Een keerzijde van integraal plannen is wel dat onderhouds- en vervangingswerkzaamheden soms in de

tijd naar achteren worden geschoven omdat dat beter in de planning 'past'. Daarnaast is het beschikbare budget voor onderhoud aan wegen door taakstellingen en lagere externe subsidiegelden afgenomen, terwijl wij als wegbeheerder verantwoordelijk zijn en blijven voor de kwaliteit (instandhouding, bruikbaarheid en veiligheid) van de wegen binnen de gemeentegrenzen. Om de afgesproken kwaliteitsniveaus te waarborgen maken wij een continue risicoanalyse, waarbij we zorgvuldig balanceren tussen planning, budgetbewaking en kwaliteitsborging.

Overige Infrastructuur

Het in stand houden van de overige infrastructuur is in het jaarverslag en in de jaarrekening terug te vinden onder het programma Stads- en wijkbeheer en in de productrekening als het beleidsproduct Verzorging overige infrastructuur.

relevante beleidskaders			
beleidskader	vastgesteld	actualisatie voorzien in	opmerking
Raamnota openbare ruimte	2010		
Nota Beeldkwaliteit IBOR	2007	2013	
Beleidsplan openbare verlichting	2009		

Uitvoeren van het planmatig dagelijks onderhoud gebeurt in hoofdzaak op basis van de beeldkwaliteit (IBOR). Het groot onderhoud gebeurt mede op basis van de technische kwaliteit, restlevensduurverwach-

ting en een minimalisatie van de kosten gedurende de levensduurverwachting. Een lager niveau dan basis leidt tot onveiligheid en aansprakelijkheidsstellingen.

Hieronder staat de minimale onderhoudskwaliteit per gebied.

Kwaliteitskeuze IBOR, gebaseerd op Raamnota Openbare Ruimte			
Omschrijving	Technische staat verharding	Technische staat groen	Verzorging
Het centrum-kloppend hart, het oude centrum	hoog	hoog	hoog
Representatieve plekken, centra, ontmoetingsplekken, entrees	hoog	hoog	hoog
De wijken	basis	basis	basis
De bedrijventerreinen	basis	basis	basis
De verbindingen-hoofdroutes	hoog	basis	basis

Het beleidsplan Openbare Verlichting is gericht op 35% energiebesparing en een evenredige reductie van CO₂-uitstoot, door het toepassen van dimbare installaties en invoering van led-verlichting.

Financiën

De stand van de voorziening Groot onderhoud kunstwerken eind 2012 is € 450.300 en is vooralsnog voldoende op niveau.

Er is begonnen met de vervanging van openbare verlichting om de doelen met betrekking tot energiebesparing en CO₂ uitstoot te bereiken.

De lasten voor de overige infrastructuur bedragen			
Omschrijving (bedragen x € 1.000)	2011	2012	
	realisatie	begroting	realisatie
Openbare verlichting	959	1.017	931
Kunstwerken	743	667	695
Bermen	307	305	355
Klein straatmeubilair	83	103	74
Schoonhouden openbare ruimte	1.711	1.869	1.683
Verkeersregelingen	384	499	473
Totaal	4.187	4.460	4.210

Afwijkingen en risico's

Een integrale planning en afweging van projecten houdt voor ons als beheerder van de overige infrastructuur een risico in. Dit risico bestaat uit eigendommen (assets) die versleten zijn maar steeds onvoldoende prioriteit krijgen in een integrale afweging en in verband met de bezuinigingstaakstellingen. De gemeente moet als beheerder de infra echter veilig houden en zal daarom maatregelen moeten

nemen, waarvoor binnen de begroting geen financiering was geregeld. Er vindt derhalve een continue afwegingen plaats tussen de risico's, planning en financiering van de producten klein onderhoud, groot onderhoud en vervanging van alle assets om blijvend aan de beleidsdoelstellingen te voldoen. Door genoemde redenen en om het kwaliteitsniveau alsnog te waarborgen worden onder andere de meerjaren uitvoeringsplannen constant bijgesteld.

Riolering en water

Het in stand houden van de riolering en waterhuishouding is in het jaarverslag en in de jaarrekening terug te vinden onder het programma Stads- en wijkbeheer en in de productrekening als het beleidsproduct Rioolbeheer en waterwegen.

relevante beleidskaders			
beleidskader	vastgesteld	actualisatie voorzien in	opmerking
Gemeentelijke Rioleringsplan Assen 2009-2012 (GRP)	2009	2013	
Raamnota openbare ruimte	2010		
Nota Beeldkwaliteit IBOR	2007	2013	
Beheer van het openbaar vaarwater in Assen	2009	2013	Actualisatie in verband met ruimtelijke ontwikkelingen

In januari 2009 hebt u het Gemeentelijk Rioleringsplan Assen 2009-2012 (GRP), de bijbehorende maatstaven en het gewenste onderhoudsniveau voor het watersysteem vastgesteld. Het GRP geeft onze langetermijnvisie voor het watersysteem in Assen. Enerzijds om de volksgezondheid, diergezondheid en de veiligheid te waarborgen en anderzijds om het blauwe karakter van Assen te bewaren en te versterken. De opgave is om voor een klimaatbestendig wa-

tersysteem te zorgen. Het GRP is het kader voor de (her)ontwikkelingen van ruimtelijke plannen.

Financiën

De uitgaven met betrekking tot riolering worden gedekt door inkomsten uit rioolrechten. Voor het overige is een onderhoudsvoorziening.

De stand van de voorziening is eind 2012 € 5,9 miljoen en is op een voldoende niveau.

De lasten voor riolering en water bedragen (bedragen x € 1.000)			
Omschrijving	realisatie 2011	begroting 2012	realisatie 2012
Riolering beheer en klein onderhoud	5.130	5.020	4.256
Watergangen	308	421	378
Waterwegen	438	373	367
Totaal	5.876	5.814	5.001

Afwijkingen en risico's

In het rioolbeheer en beheer van waterwegen zijn geen afwijkingen op kwaliteitsniveau, financiën en/of risico's door achterstallig onderhoud en dergelijke geconstateerd en voorzien. De rioolheffing heeft zich conform het GRP 2009-2012 ontwikkeld.

Een integrale planning en afweging van projecten houdt voor ons als rioolbeheerder een risico in. Dit risico bestaat uit riolering die niet meer aan de kwaliteitsmaatstaven voldoet, maar gezien de noodzakelijke integrale afweging met wegbeheer, ruimtelijke ontwikkelingen en in verband met de bezuinigings-

taakstellingen, wel langer in de verslechterde toestand moet blijven functioneren. De gemeente zal daarom extra maatregelen moeten nemen, waarvoor binnen de begroting geen financiering was geregeld. Er vindt derhalve een continue afweging plaats tussen de risico's, planning en financiering van de producten klein onderhoud, groot onderhoud en vervanging van alle assets binnen het watersysteem om blijvend aan de beleidsdoelstellingen te voldoen. Door genoemde redenen en om het kwaliteitsniveau alsnog te waarborgen worden onder andere de meer jaren uitvoeringsplannen constant bijgesteld.

Groen

Het in stand houden van het groen is in het jaarverslag en de jaarrekening terug te vinden onder het programma Stads- en wijkbeheer en in de productrekening als het beleidsproduct Groenbeheer.

relevante beleidskaders			
beleidskader	vastgesteld	Actualisatie voorzien in	opmerking
Groenstructuurvisie	2006	2011	Geen actualisatie maar evaluatie
Groenbeheervisie	2008		
Beleidsnota Natuur- en Milieueducatie	2009		
Stedelijk speelbeleidskader	2009		

relevante beleidskaders			
beleidskader	vastgesteld	Actualisatie voorzien in	opmerking
Wijkspeelplannen	2010		

De Groenstructuurvisie geeft onze lange termijnvisie voor het groen in Assen om het groene karakter van Assen te bewaren en te versterken. De Groenstructuurvisie is het toetsingskader voor de ontwikkeling van ruimtelijke plannen en de basis voor het ontwikkelen van groenplannen.

Onze opgaven zijn het versterken en in stand houden van de kwaliteiten en de functies, het versterken van en invullen van ontbrekende schakels in de groenstructuren en het versterken van de groene verbindingen tussen stad en omliggend landschap.

Tevens is de Groenstructuurvisie onze kapstok voor het opstellen van de Groenbeheervisie. Deze Groenbeheervisie geeft algemene kaders voor het beheer van het openbaar groen en richtlijnen voor het dagelijks onderhoud. Verder staan hierin de uitgangspunten voor het opstellen van gebiedsgerichte beheerplannen. De kwaliteitsniveaus voor het beheer zijn door u vastgesteld aan de hand van de kwaliteitscatalogus Integraal Beheer Openbare Ruimte (IBOR). Als aandachtspunt hebben wij bij het raadsvoorstel aangegeven dat geen rekening is gehouden met de investeringen voor vervanging van de openbare ruimte aan het eind van de levensduur.

De beleidsnota Natuur- en Milieu Educatie (NME) geeft het belang van NME en de accenten aan voor de komende jaren. De hoofdlijnen zijn: het betrekken van bewoners bij hun leefomgeving, het samenwerken met maatschappelijke partners, het hebben van adequate stedelijke voorzieningen (een nieuw natuur en milieu educatief centrum), voorzieningen in de wijken en het doorontwikkelen van het aanbod op basis van de vraag en maatschappelijke ontwikkelingen. De kwaliteit van de Asser NME-activiteiten voldoet momenteel ruim voldoende aan de landelijke uitgangspunten, die overigens in de

komende jaren door het Rijk beter meetbaar worden gemaakt.

Ons Stedelijk speelbeleidskader geeft de kaders en ambities voor het buitenspelen in Assen voor de lange termijn. De nota geeft het belang van buitenspelen aan voor de gezondheid en ontwikkeling van kinderen en voor de leefomgeving. De hoofdlijnen zijn: een goede kwaliteit en maatwerk afgestemd op de behoeften.

De accenten voor de komende jaren zijn spelaanleidingen en natuurspeelplekken, normering voor de wijken, het organiseren van activiteiten in samenwerking met jongerenwerk, sportbuurtwerk en NME.

Het stedelijk speelbeleidskader geeft de algemene randvoorwaarden voor de Wijkspeelplannen. In de Wijkspeelplannen hebben wij per wijk geregeld hoe de concrete spreiding van de voorzieningen zou moeten zijn en hoe nieuwe speelvoorzieningen met draagvlak gerealiseerd kunnen worden.

De kwaliteitsniveaus voor het beheer hebben wij vastgelegd in de kwaliteitscatalogus IBOR: Integraal Beheer Openbare Ruimte.

Financiën

Het huidige budget is net toereikend voor regulier beheer op basis van de afgesproken IBOR-kwaliteitsniveaus. Binnen de beheerbudgetten is geen ruimte voor het renoveren of vervangen van verouderd groen.

Vanaf 2011 kunnen met het huidige budget dan ook geen renovaties meer plaatsvinden. Dit heeft gevolgen voor de kwaliteit van het groen. Schoon, heel en veilig is voor de 'versleten' plantvakken niet meer te garanderen.

omschrijving (bedragen x € 1.000)	2011	2012	
	realisatie	begroting	realisatie
Plantsoenen	3.976	4.032	4.211
Bossen en natuurterreinen	386	345	254
Kinderboerderijen	301	256	267
Groenonderhoud recreatieterreinen	435	427	180
Speelterreinen	273	607	584
Totaal	5.371	5.667	5.496

Afwijkingen en risico's

Het grootschalig renoveren van groen is projectmatig in de periode 2007-2010 uitgevoerd. Het renoveren van groen is structureel nodig om aan de afgesproken kwaliteitsniveaus (Raamnota Openbare Ruimte, Groenstructuurvisie, IBOR kwaliteitscatalogus) te kunnen blijven voldoen. Voor de periode vanaf 2011 gaan wij een nieuw renovatieprogramma opstellen.

Met de planningen willen wij aansluiten bij de gebieden waar zaken opgepakt worden in het kader van herinrichtingsprojecten, onderhoud aan wegen en riolen en projecten in het kader van Gebiedsgericht werken. Waar mogelijk sluiten wij ook aan bij de planning van Gebiedsgericht Werken (GGW).

Begraven

Het in stand houden van de begraafplaatsen is in het jaarverslag en de jaarrekening terug te vinden onder het programma Stads- en wijkbeheer en in de productrekening als het beleidsproduct Begraven.

relevante beleidskaders		
beleidskader	vastgesteld	actualisatie voorzien in
Beleidsnotitie begraafplaatsen	2007	
Beheersverordening gemeentelijke begraafplaatsen	2001	2010

De beleidsnota begraafplaatsen geeft de kaders aan voor beleid en uitvoering voor de lange termijn. Onze doelen zijn het zorgen voor kwalitatief goed begraven op de korte en lange termijn, het waarborgen van de begraafcapaciteit, het bieden van kwalitatief goede begraafplaatsen waar kostendekkend wordt begraven en het op peil houden van de bijdrage die de begraafplaatsen leveren aan de groene kwaliteiten

van Assen en aan de openbare ruimte. Projectmatig maken wij momenteel de inhaalslag van de bestaande situatie naar de doelen van de beleidsnota.

Het begraven moet voldoen aan wettelijke eisen (Wet op de Lijkbezorging). Het groenbeheer en het padenonderhoud op de begraafplaatsen voldoet aan het afgesproken basis IBOR-kwaliteitsniveau.

Financiën

De lasten voor de begraafplaatsen bedragen			
Omschrijving (bedragen x € 1.000)	2011	2012	
	realisatie	begroting	realisatie
Begraafplaatsen	660	658	673

Afwijkingen en risico's

Het huidige budget is net toereikend om regulier beheer van de begraafplaatsen, de opstellen, hekwerken, administratie, dienstverlening en planvorming te financieren.

Op middellange termijn moeten we bovendien rekening houden met investeringen om de plannen voor de Noorderbegraafplaats en De Boskamp (ruimings- en inrichtingsplan) uit te kunnen voeren. De daarvoor benodigde middelen zijn nog niet beschikbaar.

Gebouwen

Het onderhoud van de gebouwen is in het jaarverslag en in de jaarrekening terug te vinden in meerdere programma's en onder diverse beleidsproducten in de productrekening.

relevante beleidskaders		
beleidskader	vastgesteld	actualisatie voorzien in
Contourennota vastgoed 2009-2013	2009	2013

Binnen de gemeentelijke organisatie draagt de afdeling Vastgoed, als middelenafdeling, zorg voor de huisvesting, waarbij rekening wordt gehouden met beleidswensen. Deze afdeling heeft tevens een controlefunctie en zal daarbij kritische vragen stellen

aan de betrokken beleidsafdelingen die vastgoed inzetten ten behoeve van de beleidsdoelen.

We werken aan een transparante benadering van de kostprijsofbouw voor huurders. Er zal in toenemen-

de mate gebruik worden gemaakt van multifunctionele accommodaties waar verschillende partijen zijn gehuisvest.

Hierbij zal ook aandacht zijn voor vergaande samenwerking met andere partijen ten aanzien van beheer en exploitatie.

Het beheer en onderhoud van bestaand bezit is één van de kerntaken van de afdeling. Bij het onderhoud

van gebouwen wordt gedifferentieerd naar het kwaliteitsniveau van het onderhoud. Het gewenste kwaliteitsniveau wordt bepaald op basis van de lange termijn opbouw van de vastgoedportefeuille, huurderswensen en financiële haalbaarheid. De kwaliteit wordt gemeten met zogenaamde conditiemetingen gebaseerd op de NEN 2767-normen.

Financiën

De lasten voor de gebouwen bedragen

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	2011	2012	
	realisatie	begroting	realisatie
Bedrijfsgebouwen	3.716	3.846	3.454
Onderwijsgebouwen	4.246	3.700	1.464
Sportgebouwen	5.085	2.832	2.461
Zorg- en Welzijnsgebouwen	1.986	979	925
Parkeergarages	336	447	464
Overige gebouwen	1.659	1.142	524
Kunst en Cultuur gebouwen			4.785
Multifunctionele accommodaties	4.484	8.086	6.035
Totaal	21.512	20.836	20.111

Onderhoudsvoorzieningen

Op basis van meerjarige onderhoudsprogramma's begroten wij per gebouw de noodzakelijke onderhoudswerkzaamheden.

Deze onderhoudsprogramma's worden regelmatig geactualiseerd. De jaarlijkse uitgaven van met name het cyclisch onderhoud, kunnen fluctueren.

Om dit effect enigszins te nivelleren werken wij met onderhoudsvoorzieningen per beleidsproduct.

Om de jaarlijkse lasten van het cyclisch onderhoud te kunnen egaliseren hebben wij onderhoudsvoorzieningen ingevoerd. De huidige stand van de voorzieningen is voldoende om de onderhoudsprogramma's te kunnen bekostigen.

De stand van de onderhoudsvoorzieningen is:

(bedragen x € 1.000)

Voorziening onderhoud	Benodigd vanuit onderhoudsplan	Stand voorziening ultimo 2012	Storting 2012
Bedrijfsgebouwen	0	672	25
Onderwijsgebouwen	90	1.219	137
Sportgebouwen	50	969	103
Zorg- en Welzijnsgebouwen	67	605	107
Parkeergarages	0	0	0
Overige gebouwen	61	210	90
Kunst en Cultuur gebouwen		478	440
Multifunctionele accommodaties	0	493	269
Totaal	268	4.649	774

De huidige stand van de voorzieningen is voldoende om de onderhoudsprogramma's te kunnen bekostigen.

Inleiding

De financierings- of treasuryparagraaf is een belangrijk instrument voor het transparant maken en daarmee voor het sturen, beheersen en controleren van de gemeentelijke financieringsfunctie. De Wet financiering decentrale overheden (Fido) en het Treasurystatuut gemeente Assen vormen het beleidskader waarmee en waarbinnen de financiering van het geheel van gemeentelijke activiteiten, investeringen en projecten zijn beslag krijgt. De financie-

ringsparagraaf in de begroting en het jaarverslag is de jaarlijkse uitwerking/invulling ervan.

Organisatie treasury

Met het treasurystatuut zijn verantwoordelijkheden en bevoegdheden op het gebied van gemeentelijke treasurytaken geformaliseerd.

Algemene ontwikkelingen

Ons beleid is gericht op een zo efficiënt en doeltreffend mogelijke financiering van de gemeentelijke huishouding, alsmede op het beheer en de beheersing van de geldstromen daarbinnen. Voorkoming en beheersing van financiële risico's zijn daarbij belangrijke doelstellingen. Daartoe dient bij de invulling van het beleid in ieder geval - in de lijn van de Wet Fido- te worden voldaan aan de volgende randvoorwaarden:

- Het aangaan en verstrekken van leningen is alleen toegestaan voor de uitoefening van de publieke taak (de gemeente mag geen bankiersfunctie vervullen).
- Het uitzetten van tijdelijk overtollige middelen moet een prudent karakter hebben.

Wij zijn normaliter een vragende gemeente. Onze financieringspositie is doorgaans zodanig dat wordt gewerkt met een financieringstekort. Naast financiering met de beschikbare vaste geldleningen en reserves/voorzieningen is in de financieringsbehoefte zo veel mogelijk voorzien door goedkoop kort geld in de vorm van daggeld, maar vooral zeer voordelige kasgeldleningen. Ter consolidatie van de vlottende schuld is voor € 44 miljoen aan vaste geldleningen opgenomen. Wij maken daarbij gebruik van de relatief gunstige omstandigheden op de kapitaalmarkt. De leningen hebben een looptijd van 1 tot 20 jaar. De rente ligt tussen de 1,0% en 2,8%.

beloop vaste schuld (bedragen x € 1 miljoen)

Omschrijving/jaar	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
vaste schuld ultimo 2012	60	59	52	61	103	136	166

In 2012 is er in totaal € 14 miljoen op de vaste leningen afgelost en voor € 44 miljoen nieuw geld gestort; per saldo dus € 30 miljoen meer vaste schuld ten opzichte van 2011.

Eind september 2009 is de gemeente toegetreden tot de overeenkomst tussen Essent en het Duitse RWE. Er is voor gekozen de opbrengst van de aandelenverkoop afzonderlijk zichtbaar te houden. Wij hebben met inachtneming van het Treasurystatuut de gelden gespreid weggezet bij drie partijen in de vorm van zakelijke spaarrekeningen waarvan het

saldo dagelijks opvraagbaar is. Wij kunnen dus ieder moment –wanneer financieringspositie en marktomstandigheden daartoe aanleiding geven- vrij over de saldi beschikken. Rentebijgeschrijvingen worden toegevoegd. In totaal was ultimo 2012 € 50,2 miljoen weggezet.

Treasurybeheer

De kern van de treasuryactiviteiten bestaat uit zogenaamd risicobeheer. Het gaat daarbij in hoofdzaak om rente-, krediet- en liquiditeitsrisico's.

Renterisicobeheer

Het gemeentelijk rentebeleid en de rentevisie voor de korte en middellange termijn worden bij aanvang van een nieuwe bestuursperiode geëvalueerd en bij die ge-

legenheid in principe voor de gehele periode vastgesteld. Tussentijds, bij de opstelling van de begroting en de Voorjaarsnota, toetsen wij ons rentebeleid en stellen wij onze beleidsuitgangspunten zo nodig bij.

Voor het bepalen van de rentevisie is doorgaans geen harde informatie beschikbaar. Op basis van de actuele economische situatie en de daarin voorziene ontwikkelingen hebben wij eigen inschattingen gemaakt. Wij

hebben ons daarbij laten leiden door opvattingen en inzichten die daaromtrent bij onze huisbankier Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) en bij andere in dit vakgebied opererende instellingen bestonden.

De Europese Centrale Bank heeft in juli de herfinancieringsrente - de rente die banken betalen voor leningen bij de ECB - met 0,25% verlaagd tot 0,75%.

Dit is in 2012 de enige wijziging geweest. De rente die banken krijgen op hun deposito's bij de centrale bank werd op 0% gezet. De rentepercentages in de markt hebben zich in 2012 op een laag niveau bewogen. Voor de financiering van onze uitgaven hebben we met het opnemen van kas- en daggeldleningen goed gebruik kunnen maken van de zeer lage tarieven op de geldmarkt.

Rente-uitgangspunten 2012

Omschrijving/begrotingsjaar	Begroting 2012	Rekening 2012
Calculatierente interne financiering	4,5%	4,5%
Calculatierente externe financiering tot kasgeldlimiet	3,0%	0.20%
Calculatierente externe financiering boven kasgeldlimiet	4,5%	3,92%
Rentebijbeschrijving reserves Algemene Dienst	1,0%	1,0%
Renteverrekening met Grondbedrijf	4,5%	4,5%
Calculatierente interne doorbelasting	5,0%	5,0%

Renteparagraaf/overzicht kapitaallasten

Lasten (bedragen x €1.000) Omschrijving	Rekening 2011	Begroting 2012	Rekening 2012
Rente vaste geldleningen	5.111	5.279	5.546
Rente reserves en voorzieningen	6.017	6.553	7.000
Rente kort geld financiering	514	3.358	202
Rente rekening-courant Grondbedrijf	76	0	0
Diverse rentekosten	0	0	0
Vergoedingsrente gemeentelijke heffingen	1	0	0
Voordeel renteomslag	552	2.687	738
Totaal	12.271	17.887	13.486

Baten (bedragen x €1.000) Omschrijving	Rekening 2011	Begroting 2012	Rekening 2012
Rente geldleningen ug instellingen	3	59	50
Rente rekening-courant Grondbedrijf	0	880	214
Diverse rentebaten	0	0	0
Rente belegging overtollige financieringsmiddelen	0	0	0
Invorderingsrente gemeentelijke heffingen	0	0	0
Rente-investeringen	9.607	16.938	12.200
Rentebelegging in Revolving Fund SVN	5	0	0
Bouwrente De Nieuwe Kolk	2.656	0	1.022
Nadeel renteomslag	0	0	0
Totaal	12.271	17.887	13.486

Toepassing kasgeldlimiet en renterisiconorm

In overeenstemming met de Wet Fido wordt bij het renterisico onderscheid gemaakt tussen:

- het risico van de vlottende schuld door kasgeldlimiet en
- het risico van de vaste schuld door de renterisiconorm.

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet is bedoeld om het renterisico van korte financiering te beperken door de mogelijkheid van het financieren met kort geld te begrenzen. De limiet is een vast percentage (8,5) van de totale lasten van de begroting en kwam voor 2012 uit op € 20,1 miljoen. Dit betekent dat maximaal voor dit bedrag met kort geld mag worden gefinancierd. De

gemeente moet in geval van overschrijding van langer dan drie kwartalen bij de toezichthouder (provincie) een plan indienen om binnen de kasgeldlimiet te blijven. Dit zal neerkomen op het aantrekken van vaste geldleningen. Wij proberen dit zo lang mogelijk uit te stellen, omdat kort geldfinanciering doorgaans aanmerkelijk goedkoper is dan vast geld. In 2012 was sprake van overschrijding van de kasgeldlimiet, gemiddeld met € 7 miljoen. Wij hebben hierover contact gehad met de provincie. Vervolgens zijn in december 2 leningen met een looptijd van één jaar aangetrokken (totaal € 24 miljoen). Dit was de meest gunstige optie om conform de Wet Fido per 2013 weer beneden de kasgeldlimiet uit te komen.

In de onderstaande tabel staan de kwartaalgemiddelden over het gehele jaar weergegeven.

Tabel Kasgeldlimiet

	Kasgeldlimiet 2012; gemiddelde van de kwartaaloverzichten	(bedragen * € 1.000)
	Omvang begroting (=grondslag)	236.300
1.	Toegestane kasgeldlimiet	
	- in procenten van de grondslag	8,5
	- in bedrag	20.100
2.	Omvang vlottende schuld (opgenomen gelden < 1 jaar, schuld in rekening-courant, gestorte gelden door derden < 1 jaar, overige geldleningen niet zijnde vaste schuld)	76.189
3	Vlottende middelen (contante gelden in kas, tegoeden in rekening-courant, overige uitstaande gelden < 1 jaar)	49.001
4.	Toets kasgeldlimiet	
	a. totaal netto vlottende schuld (2-3)	27.188
	totaal overschot vlottende middelen (3-2)	
	b. toegestane kasgeldlimiet (1)	20.100
	c. ruimte (+) / overschrijding (-) (b-a)	-7.088

Renterisiconorm

De renterisiconorm is bedoeld om te voorkomen dat wij in een bepaald jaar geconfronteerd worden met, in verhouding tot de totale vaste schuld, forse renteherzienings- en herfinancieringsproblemen. De norm is een percentage van 20% van het begrotingstotaal. Voor Assen bedroeg de renterisiconorm € 47 miljoen.

Dit betekent dat in 2012 de som van de vaste geldleningen waarvan de rente wordt herzien en de noodzakelijke herfinancieringen (bijvoorbeeld aflossingen van geldleningen) beneden de € 47 miljoen moest blijven. Uit het volgende overzicht blijkt, dat voor 2012 ruimschoots aan de renterisiconorm is voldaan.

Renterisiconorm 2012		(bedragen * € 1.000)
1a	Renteherziening vaste schuld o/g	0
1b	Renteherziening vaste schuld u/g	0
1	Netto renteherziening vaste schuld (1a-1b)	0
2	Betaalde aflossingen	13.277
3	Renterisico op vaste schuld (1+2)	13.277
4	Renterisiconorm	47.260
5	Ruimte	33.983
Berekening renterisiconorm:		
	Begrotingstotaal	236.300
	Percentageregeling	20
	Renterisiconorm	47.260

Koers- en kredietrisicobeheer

Het treasurystatuut schrijft voor dat de gemeente bij uitzettingen uit hoofde van treasury zich beperkt tot die producten waarbij geen koersrisico wordt gelopen. Uitzettingen dienen uitsluitend te gebeuren bij Nederlandse overheden en andere publiekrechtelijke lichamen die volledig solvabel zijn, alsmede bij financiële instellingen die over de bij het treasurystatuut vereiste creditrating beschikken. Bij algemene ontwikkelingen is in dit verband al ingegaan op het wegzetten van de verkoopopbrengst van de Essent-aandelen. Bij deze uitzetting in de vorm van dagelijks opvraagbare spaartegoeden wordt voldaan aan de criteria van de Wet Fido en het Treasurystatuut. Ten aanzien van het verstrekken van leningen en garanties uit hoofde van de publieke taak wordt een zeer terughoudend beleid gevoerd. Wij achten het verstrekken van leningen en garanties en het aangaan van financiële participaties geen taak van de gemeente Assen. Waar de gemeente vroeger veel garanties verstrekte ten behoeve van de financiering van de woningbouw, gebeurt dit tegenwoordig door de nationale hypotheekgarantie voor particulieren en

door het waarborgfonds sociale woningbouw voor de woningbouwcorporaties.

Assen kent een beperkt aantal langlopende beleggingen. Deze zijn veelal historisch bepaald en/of door bijzondere omstandigheden ontstaan. Het betreft deelnemingen uit hoofde van de publieke taak in de aandelenkapitalen van nutsbedrijven (Waterleidingmaatschappij Maatschappij Drenthe, Enexis, Attero.), Bank Nederlandse Gemeenten en Groningen Airport Eelde. De revenuen van deze beleggingen in de vorm van dividenden of een aandeel in de verliesafdekking zijn in de rekening verantwoord.

In verband met de toetreding in 2009 tot de overeenkomst tussen Essent en RWE neemt de gemeente nog deel in enkele rechtspersonen om gezamenlijk aansprakelijkheden zo veel mogelijk te beperken en de afwikkeling zo gestructureerd mogelijk te laten verlopen. Naast deze deelnemingen zijn in verband met de overeenkomst met RWE nog een paar leningen verstrekt. Deze en de reeds bestaande leningen u/g zijn in het volgende overzicht opgenomen.

Overzicht aan derden verstrekte geldleningen		(bedragen x €1.000)	
Kredietnemer	Risico/zekerheid	Schuld restant	% totaal
Enexis (Aandeelhoudersleningen; vloeien voort uit overeenkomst Essent/RWE; ter financiering netwerkbedrijf; aflossing gebeurt in vier termijnen tot en met 2019)	Nauwelijks risico, solvabel bedrijf	7.776	55
RWE (vloeit voort uit overeenkomst Essent/RWE; aandeel in geschatte terugontvangst van reserveringen voor garanties en zekerheden)	Het beheer van de fondsen is ondergebracht bij één of meerdere kredietwaardige financiële instellingen	2.673	19
Alescon (geldleningen ten behoeve van hypothecaire geldleningen personeel)	In de overeenkomst met Alescon is bepaald dat de inkomsten van de lening worden doorbetaald aan de gemeente, zo ook de opbrengst bij een eventueel gedwongen verkoop. Verder wordt het risico beperkt, omdat Alescon een gemeenschappelijke regeling is	33	1
Gemeentelijk personeel (hypothecaire leningen ten behoeve van aankoop van een woning)	Recht van hypotheek	866	6
Enexis (voorheen Essent) (achtergestelde lening)	Nauwelijks risico; solvabel bedrijf	884	6
Stichting Stimuleringsfonds Volkshuisvesting (Startersleningen)	De ingelegde gelden komen terug via het revolving-systeem	1.836	13
Totaal		14.068	100

Liquiditeits- en financieringsrisicobeheer

Realisatie van gunstige renteresultaten en minimalisering van kosten zijn uitgangspunt van beleid. Met het oog op eenduidigheid en vanuit efficiencyoverwegingen lopen de geldstromen bijna volledig via de rekening-courant bij onze hoofdbankier, de bank Nederlandse gemeenten. Verder is voortdurend ge-

werkt aan de verbetering van het inzicht in de planning en beheersing van de interne en externe geldstromen. Mede aan de hand hiervan kon worden bepaald in welke mate en op welke wijze er geld moest worden opgenomen en uitgezet.

Paragraaf Verbonden partijen

Doel

Volgens het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) moeten gemeenten een paragraaf 'Verbonden Partijen' opstellen. Het doel van deze paragraaf is op een centrale plaats inzicht verschaffen in, en informatie verstrekken over, alle partijen waarmee de gemeente bestuurlijke en financiële banden onderhoudt.

Inzicht hierin is relevant omdat betrokken partijen:

- direct of indirect belast (kunnen) zijn met uitvoering van beleid dat door de gemeente aan de betreffende partij is overgedragen;
- daarmee gemeentelijke middelen gemoeid kunnen zijn en financiële risico's worden gelopen.

Definitie 'verbonden partijen'

Een 'verbonden partij' is een privaot- of publiekrechtelijke organisatie waarin de gemeente zowel een bestuurlijk als een financieel belang heeft. Organisaties, waarmee een subsidierelatie is aangegaan, vallen volgens de toelichting in het BBV buiten deze indeling.

Beide belangen houden het volgende in:

- bestuurlijk gemeentelijke zeggenschap uit hoofde van vertegenwoordiging in het bestuur dan wel uit hoofde van stemrecht

- financieel gemeentelijke aansprakelijkheid ten aanzien van aan betrokken partij beschikbaar gestelde financiële middelen die niet verhaalbaar zijn bij faillissement of het bedrag waarvoor de gemeente aansprakelijk gesteld kan worden indien de partij haar verplichtingen niet nakomt

Algemene beleidslijn

De gemeente Assen verbindt zich in principe alleen bestuurlijk en financieel jegens een derde als deze verbintenis een duidelijk aantoonbare meerwaarde oplevert ten opzichte van alternatieven zoals 'zelf doen'.

Dit wordt gekozen met het oog op het realiseren van (een) specifieke beleidsdoelstelling(en) hetzij vanuit:

- bestuurlijke overwegingen
- dan wel vanuit een oogpunt van doelmatigheid en doeltreffendheid
- dan wel vanuit financieel-economische overwegingen

Beleidsuitvoering en overzicht 'verbonden partijen'

Als aanzet voor de verbetering van de aansturing van verbonden partijen hebben we eind 2010 ingestemd met de notitie aansturing verbonden partijen. Achtergrond van deze notitie is dat we meer sturing willen op activiteiten, doelen en risico's van processen (taken, rollen en bevoegdheden) die onze gemeente bij andere organisaties heeft belegd en waarvoor uw raad een financiële bijdrage ter beschikking stelt. Wij willen een betere informatievoorziening over verbonden partijen via de planning & control cyclus om een beter zicht te krijgen op de risico's van processen die deze partijen uitvoeren (risicomanagement).

Doel is vooraf bepalen welke prestaties we van de verbonden partijen vragen, welke effecten we ermee bereiken en wat de kosten daarvan zijn. Achteraf willen we kunnen bepalen in welke mate de beoogde effecten bereikt zijn (doeltreffendheid) en wat dit gekost heeft (doelmatigheid). Het accent ligt op het vooraf sturen en het daarvoor aanscherpen van de beleidskaders.

Het sturen en beheersen van prestaties, effecten en hun kwaliteit (doelmatigheid en doeltreffendheid) vergt aanpassingen in de relaties tussen verbonden partijen en de gemeente, maar ook in de gemeentelijke werkprocessen. Voor wat betreft de relaties met de verbonden partijen ligt het speerpunt bij de gemeenschappelijke regelingen. Overigens beraden we ons op nut en noodzaak van de gemeenschappelijke regeling als instrument voor de aansturing van verbonden partijen, die bestaan uit samenwerkende gemeenten en laten onderzoeken of alternatieve samenwerkingsvormen een betere aansturing van verbonden partijen borgen. Uitgangspunten bij dit onderzoek zijn respect en behoud van de zeggenschap van de samenwerkende gemeenten bij de uitvoering van hun taken. Verder willen we ter voorkoming van verkapte subsidies gemeentelijk beleid vaststellen met betrekking tot uitgifte (koop en huur) van gemeentelijke eigendommen.

In september 2012 hebben we de Regeling verbonden partijen vastgesteld. Een organisatie is volgens

deze regeling een verbonden partij als de jaarlijkse bijdrage aan, of deelname in het kapitaal van de organisatie meer dan € 50.000 bedraagt, of als de gemeente deze organisatie heeft aangewezen als verbonden partij in verband met het maatschappelijk en/of publiek belang van de taken en het risico daarbij. In deze regeling zijn de voorwaarden opgenomen waar verbonden partijen aan moeten voldoen ten aanzien van het indienen van de meerjarenbegroting en de tussentijdse verantwoording, waarbij zo veel mogelijk wordt aangesloten bij de P&C-cyclus (begroting, Voorjaarsnota, Najaarsnota en jaarrekening). Uitgangspunt is dat de verbonden partij haar activiteiten en daarmee te bereiken doelstellingen SMART begroot en verantwoord, zo veel mogelijk met behulp van objectief meetbare kengetallen. We willen bereiken dat Assen vooraf scherper de prestaties, de daarmee beoogde effecten en de daarvoor benodigde subsidies kan bepalen. Tevens is opgenomen dat de verantwoording moet zijn voorzien van een accountantsverklaring en, indien van toepassing, moet worden voldaan aan het leveren van de juiste gegevens waarop de Single Information Single Audit (SiSa) van toepassing is. Het toezicht op verbonden partijen behoort voornamelijk tot het takenpakket van de eenheid Beleid en de eenheid Bestuurs en Management Advisering. De eenheid Beleid zal zich richten op de 'wat'-vraag. Zij adviseert over de beleidsvorming en beleidscoördinatie vooraf en de beleidstoetsing achteraf. Het gaat dan om de doeltreffendheid. Zij adviseert over de inhoud van de processen die de gemeente bij verbonden partijen

belegt (het bepalen van de effecten en resultaten). De eenheid Bestuur- en Management Advisering zal zich richten op de 'hoe'-vraag. Zij adviseert over de kaders voor de rechtmatigheid en doelmatigheid van de processen die de verbonden partijen voor de gemeente uitvoeren, en toetsen die achteraf. De medewerkers adviseren over de wijze van het beleggen van processen die verbonden partijen gaan uitvoeren (risicobeheersing). De nieuwe beleidsregisseurs van de eenheid Beleid werken samen met Deloitte de notitie aansturing verbonden partijen en de regeling verbonden partijen uit, waarna de notitie en de regeling met de verbonden partijen zal worden gecommuniceerd.

Bezuinigingen op verbonden partijen

In het kader van de gemeentelijke bezuinigingen is in de relatie met onze gesubsidieerde instellingen en gemeenschappelijke regelingen het standpunt samen trap op en samen trap af afgesproken. Om die reden hebben wij in het najaar 2010 onze verbonden partijen aangekondigd, in een periode van twee jaar zeven procent te gaan bezuinigen op de reguliere bijdrage. Voor het jaar 2011 betreft het drie procent en voor het jaar 2012 komt daar nog vier procent bij, beiden berekend over de verleende reguliere bijdrage over het jaar 2010. Een voorwaarde die daarbij gesteld is, is dat deze bezuiniging niet mag leiden tot een verlaging van het huidige prestatieniveau. Deze taakstelling voor zowel het jaar 2011 als 2012 is gerealiseerd.

Overzicht Verbonden partijen

Toelichting

De met een *) aangeduide partijen zijn voortgekomen uit de overeenkomst tussen Essent en RWE. De voormalige aandeelhouders van Essent nemen in dezelfde verhouding deel in deze rechtspersonen om gezamenlijk aansprakelijkheden zo veel mogelijk te beperken en de afwikkeling van de genoemde overeenkomst zo gestructureerd mogelijk te laten verlopen.

Door de bijzondere structuur van de rechtspersonen vertonen de jaarrekeningen geen winst- en verliesrekening van betekenis en vloeien daaruit geen dividenduitkeringen voort.

Alescon

Plaats	Assen
Doel	Participatie en re-integratie werkzoekenden (WSW)
Bestuurlijk belang	GR; lid DB en AB
Financieel belang	Jaarlijkse exploitatiebijdrage
Verstrekt	€ 1.218.400

Toelichting

De uitvoeringsovereenkomst (2011-2012) met Alescon is geëvalueerd. Een van de prestatieafspraken is de doorstroming van sociale werkplaatsmedewerkers van 'binnen naar buiten'. Uit de evaluatie blijkt dat Alescon ondanks de recessie de afgesproken streefcijfers heeft gehaald en het aantal personen die bij reguliere werkgevers in dienst zijn zelfs hoger is dan afgesproken. Op basis van de positieve resultaten uit de evaluatie is op 14 december 2012 een nieuwe uitvoeringsovereenkomst getekend voor de jaren 2013-2014.

In het jaar 2010 heeft Alescon vanwege rijksbezuinigingen een aanzienlijk pakket aan maatregelen opgesteld om de komende jaren, met ingang van 2011 fors te bezuinigen. Het aan u gepresenteerde maatregelenplan voor de jaren 2011-2013 is doorgevoerd en ligt op schema.

Attero Holding nv
(voorheen Essent Milieu Holding nv)

Vestigingsplaats	Arnhem
Doel	Vuilverwerking
Bestuurlijk belang	Aandeelhouder
Financieel belang	Inbreng kapitaal/dividend
Ontvangen	€ 47.200 (dividend)

Bank Nederlandse Gemeenten nv

Plaats	Den Haag
Doel	Bank
Bestuurlijk belang	Inbreng kapitaal/dividend
Financieel belang	Aandeelhouder
Ontvangen	€ 98.100 (dividend)

Claim Staat Vennootschap bv *)

Plaats	Den Bosch
Doel	Bundeling belang in verband met potentiële schadeveroorzaking op de Staat met betrekking tot indirect geleden schade als gevolg van de splitsingswetgeving
Bestuurlijk belang	Aandeelhouder
Financieel belang	Deelneming in kapitaal

CBL (Cross Border Lease) Vennootschap bv *)

Plaats	Den Bosch
Doel	Deelneming in CBL-fonds ter afdekking van eventuele verliezen voortvloeiende uit in het verleden afgesloten CBL-overeenkomsten met Amerikaanse investeerders
Bestuurlijk belang	Deelneming in kapitaal
Financieel belang	Aandeelhouder

Dimapact U.A. Coöperatieve vereniging

Vestigingsplaats	Enschede
Doel	Samenwerken aan digitalisering van de dienstverlening aan inwoners
Bestuurlijk belang	Lid Algemene Ledenvergadering
Financieel belang	jaarlijkse vaste bijdrage en bijdrage per afgenomen product
Verstrekt	€ 333.900

Toelichting

In het jaar 2012 heeft een aanbesteding plaatsgevonden voor de levering van de E-suite software en de huidige leverancier Atos is daar uit geselecteerd als contractpartner voor de komende drie jaar.

Drents Archief, Regionaal Historisch Centrum

Plaats	Assen
Doel	Gemeenschappelijk professioneel beheer Drents Archief en gemeente Assen
Bestuurlijk belang	GR; lid AB en DB
Financieel belang	Jaarlijkse exploitatiebijdrage
Verstrekt	€ 194.800

Toelichting

In 2012 is het Drents Archief 3.0 geopend. Naast bijdragen van SNN (EFRO) en de provincie Drenthe heeft de gemeente Assen € 700.000 voor dit project beschikbaar gesteld. Met betrekking tot de decentralisatie is een akkoord gesloten tussen het Rijk, het interprovinciaal overleg en de vereniging Nederlandse gemeenten, waarin is overeengekomen dat vanaf 2012 de provincies zelf verantwoordelijk zijn voor het beheer van hun archief en de kosten daarvan. Met ingang van het jaar 2012 is de rijksbijdrage aan het Drents Archief dan ook gekort en draagt de provincie bij.

Drentse Bedrijven Locaties (DBL), Stichting

Plaats	Meppel
Doel	Economische stimulering
Bestuurlijk belang	Lid stichtingsbestuur
Financieel belang	Subsidie
Verstrekt	€ 14.000

Eems Dollard Regio (EDR)

Vestigingsplaats	Nieuweschans
Doel	Economische en culturele stimulering.
Bestuurlijk belang	Lid openbaar lichaam.
Financieel belang	Jaarlijkse bijdrage.
Verstrekt	€ 5.200

Enexis Holding nv

Vestigingsplaats	Den Bosch
Doel	Nutsbedrijf, distributie en transporteren van energie, netwerkbeheer
Bestuurlijk belang	Aandeelhouder
Financieel belang	Inbreng kapitaal/dividend
Ontvangen	€ 667.400 (dividend)

Gemeenschappelijke Kredietbank Drenthe (GKB)

Plaats	Assen
Doel	Sociale kredietverstrekking
Bestuurlijk belang	GR; lid DB en AB
Financieel belang	Handhaving kostendekkende exploitatie
Verstrekt	€ 1.063.000

Toelichting

De uitvoeringskosten van de GKB zijn sterk afhankelijk van de conjunctuur. Ook in 2012 was sprake van een toename van het beroep op de schuldhulpverlening. Evenals voorgaande jaren was in 2012 het in de begroting opgenomen budget onvoldoende. De dekking van het ontstane tekort heeft plaatsgevonden binnen de bedrijfsvoering van de GKB.

Gemeenschappelijke regeling Assen en waterschap Hunze en Aa's

Plaats	Assen
Doel	Aanleg instandhouding beheer en onderhoud systemen individuele behandeling afvalwater
Bestuurlijk belang	Lichte GR zonder gemeenschappelijke bestuursorganen
Financieel belang	Geen directe financiële verplichting.

Gemeenschappelijke regeling Assen en Waterschap Noorderzijlvest

Plaats	Assen
Doel	Aanleg instandhouding beheer en onderhoud systemen individuele behandeling afvalwater.
Bestuurlijk belang	Lichte GR zonder gemeenschappelijke bestuursorganen
Financieel belang	Geen directe financiële verplichting.

Gemeenschappelijke regeling ICO Centrum voor Kunst en Cultuur

Plaats	Assen
Doel	Afwikkeling en verevening frictiekosten vm. Personeel
Bestuurlijk belang	GR; lid DB en AB
Financieel belang	Aandeel afwikkeling
Ontvangen	€ 100 (uit voorziening)

Toelichting

De GR ICO Centrum voor Kunst en Cultuur is in 2012, overeenkomstig de voorgenomen planning, ontbonden. De deelnemende gemeenten hebben ingestemd met de afwikkeling van de liquidatie. De liquidatie is binnen de hiervoor in het verleden door de gemeente Assen gevormde voorziening gebleven, welke voorziening nu is opgeheven.

Gemeenschappelijke gezondheidsdienst Drenthe (GGD)

Plaats	Assen
Doel	Voorbereiden en uitvoeren activiteiten en diensten in het kader van de basisgezondheidszorg
Bestuurlijk belang	GR; lid DB en AB
Financieel belang	Jaarlijkse exploitatiebijdrage
Verstrekt	€ 1.249.500

Toelichting

Het jaar 2012 stond voor de GGD voor al in het teken van het opstellen van en besluitvorming rondom de notitie integrale JGZ, inclusief de daarbij opgelegde bezuinigingstaakstelling. In 2012 is gestart met de bouwwerkzaamheden voor de gezamenlijke centrale huisvesting Brandweer Assen, HVD en GGD Drenthe.

Groningen Airport Eelde nv

Plaats	Eelde
Doel	Personen- en vrachtvervoer
Bestuurlijk belang	Aandeelhouder en lid raad van toezicht
Financieel belang	Inbreng kapitaal
Verstrekt	€ 105.600

Toelichting

In het jaar 2012 heeft Groningen Airport Eelde groen licht gekregen voor de baanverlenging en zijn inmiddels de werkzaamheden voor de baanverlenging gestart. In 2013 wordt geen bijdrage meer verstrekt.

Hulpverleningsdienst Drenthe (HVD)

Plaats	Assen
Doel	Hulpverlening bij brand en rampen en geneeskundige hulpverlening bij calamiteiten
Bestuurlijk belang	GR; lid Ab en DB
Financieel belang	Exploitatiebijdrage
Ontvangen	€ 484.900

Toelichting

De gemeente Assen voert voor de HVD taken uit op het gebied van materieelbeheer, bereidt voor en verleent ondersteuning bij regionale oefeningen, en neemt deel aan preventieoverleggen. Voor het uitvoeren van deze activiteiten ontvangen we een vergoeding. In 2012 is gestart met de bouwwerkzaamheden voor de gezamenlijke centrale huisvesting Brandweer Assen, HVD en GGD Drenthe.

Intergemeentelijke Sociale Dienst Assen (ISD)

Plaats	Assen
Doel	Uitvoering taken Wet werk en bijstand c.a.
Bestuurlijk belang	GR; lid van DB
Financieel belang	Aandeel jaarlijkse exploitatie
Verstrekt	€ 6.850.500

Toelichting

De uitvoeringskosten van de ISD zijn sterk afhankelijk van de conjunctuur.

Bij de (gewijzigde) begroting 2012 van de ISD is uitgegaan van een gelijkblijvend aantal uitkeringsgerechtigden in 2012 ten opzichte van 2011. In de begroting 2012 van de ISD is daarom het klantenaantal op 1.830 geraamd. Het gemiddelde klantenaantal over 2012 is, als gevolg van de aanhoudende economische crisis echter hoger uitgekomen, namelijk op 1.918. Wel is er sprake van een daling in de gemiddelde uitkeringskosten vanwege het aantal uitkeringsgerechtigden dat in deeltijd werkt. Daardoor zijn de uitkeringskosten niet evenredig gestegen.

Daarnaast heeft de rijksoverheid in oktober 2012 de rijksbijdrage BUIG (Bundeling Uitkeringen Inkomensvoorzieningen Gemeenten) naar boven bijgesteld. De rijksbijdrage is naar boven bijgesteld omdat het Rijk de bijdrage weer gekoppeld heeft aan de werkelijke ontwikkelingen van de klantenaantallen. Daardoor is het budget fors gestegen naar € 24.364.000 (inclusief € 125.000 WWIK). Dit is € 2.502.000 meer dan begroot.

Voor het jaar 2010 hebben wij medio 2011 een incidentele aanvullende uitkering (IAU) bij het Rijk aangevraagd. Onze aanvraag is afgewezen, waartegen wij bezwaar hebben aangetekend. Voor het jaar 2011 hebben wij ook een IAU uitkering aangevraagd. Deze aanvraag is in december 2012 afgewezen. Tegen deze afwijzing zijn wij in bezwaar gegaan.

In januari 2012 heeft de ISD een onderzoek uitgevoerd naar de ervaring van de gebruikers ten aanzien van de meedoenpremie kinderen en de meedoenpremie ouderen in het jaar 2011. In oktober 2012 heeft u deze evaluatie Meedoenpremies behandeld. Uit het onderzoek komt onder andere naar voren dat het beschikbare budget door de gebruikers niet altijd volledig wordt besteed. Redenen hiervoor zijn dat de ondervraagden het kleine bedrag niet meer willen gebruiken of dat het aanbod niet in hun interessegebied ligt. Daarnaast komt uit het onderzoek naar voren dat de webshop toegankelijk is en een grote bekendheid heeft, waardoor wij de webshop in 2013 zullen continueren. Wij hebben u daarbij met een begeleidende brief geïnformeerd waarin is aangegeven dat het beleid en het budget voor het Meedoenbeleid is vastgesteld tot het jaar 2014. In de tweede helft van 2013 worden de resultaten van een nieuwe evaluatie aan u gepresenteerd. Daarnaast wordt het Meedoenbeleid heroverwogen voor de inzet van par-

ticipatiemiddelen in 2014 en verder, dit in samenhang met de introductie van de Participatiewet.

Openbaar en voortgezet onderwijs Noord en Midden-Drenthe, stichting

Plaats	Assen
Doel	Bevordering van en zorg voor voortgezet onderwijs
Bestuurlijk belang	Stichting
Financieel belang	Sluitende exploitatie
Verstrekt	€ 0

Toelichting

In 2011 heeft het Dr. Nassau College flink bezuinigd op materiële en personele kosten, hetgeen nog niet tot een positief resultaat heeft geleid. Voor 2012 is ingezet op verdere bezuinigingen, waarbij de begroting sluit met een positief resultaat van € 108.000. De verwachting is dat dit resultaat wordt gehaald. De meerjarenbegroting laat echter een zorgelijk beeld zien onder andere door opstapelende landelijke bezuinigingen. Het Dr. Nassau College werkt in 2013 aan een bestendig toekomstbeleid.

Plateau Openbaar Onderwijs Assen

Plaats	Assen
Doel	Bevordering van en zorg voor openbaar basisonderwijs
Bestuurlijk belang	Bestuurscommissie ex Art. 83 Gemeentewet
Financieel belang	Jaarlijkse bijdrage conform financieel statuut
Verstrekt	€ 258.900

Toelichting

In 2012 heeft er een onderzoek plaatsgevonden naar de mogelijke verzelfstandiging van het Plateau Openbaar Onderwijs. Conclusie is dat eerst een aantal andere zaken afgehandeld moeten worden alvorens kan worden besloten of het Plateau Openbaar Onderwijs moet verzelfstandigen. In 2013 en 2014 zal hieraan worden gewerkt middels een verbetertraject.

Recreatieschap Drenthe

Plaats	Diever
Doel	Bevordering recreatie in de breedste zin van het woord
Bestuurlijk belang	GR; lid AB
Financieel belang	Exploitatiebijdrage
Verstrekt	€ 57.000

Toelichting

Het recreatieschap heeft een Fonds Recreatie & Toerisme dat door de deelnemende gemeenten wordt gevoed. De stortingen zijn gebaseerd op een component in samenhang met de dagrecreatie (vaste bijdrage per

gemeente) en een variabele component, gebaseerd op de toeristische overnachtingen per gemeente. Doel van het fonds is om financiële middelen snel en efficiënt beschikbaar te kunnen stellen voor nieuwe ontwikkelingen in het kader van recreatie en toerisme ten behoeve van de Drentse gemeenten. Op verzoek van de gemeente Assen zal het Recreatieschap onderzoek doen naar ontwikkelings mogelijkheden van toeristische historische motor routes.

Regio Groningen-Assen 2030

Plaats	Groningen
Doel	Samenwerking ten behoeve van regio-ontwikkeling
Bestuurlijk belang	Deelname convenant
Financieel belang	Bijdrage in fonds/investering subsidie(s)
Verstrekt	€ 1.197.200

Toelichting

De regio Groningen Assen heeft via de provincie Groningen circa € 3 miljoen ondergebracht bij twee IJslandse banken. Op 7 oktober 2008 werden alle activiteiten van Icesave en Landsbanki echter stilgelegd. Daarna zijn afspraken gemaakt over terugbetaling. Ook in het jaar 2012 is een bedrag terugontvangen, namelijk € 240.000, waardoor totaal nog een claim resteert van € 604.000. De verwachting is dat deze claim jaarlijks tot en met het jaar 2017 in gedeelten zal worden terugontvangen.

STIVAM

Plaats	Zwolle
Doel	Contracten afsluiten verwerking restfractie bij Attero
Bestuurlijk belang	Lid AB + DB
Financieel belang	Kostendeckende exploitatie
Verstrekt	€ 1.900

Toelichting

Bij de voorbereidingen van het nieuwe restafvalcontract met Attero is afgesproken, dat de vijf gemeenten in Noord- en Midden-Drenthe vanaf 2007 ieder over een eigen, zelfstandig restafvalcontract zullen beschikken. Hiermee komt een einde aan de rol van de gemeente Assen als contractpartner voor restafval voor de GR Vuilverwijdering Regio Assen.

VAMIJ cv

Plaats	Wijster
Doel	Financiering bouw geïntegreerde vuilverbrandingsinstallatie
Financieel belang	Deelname in kapitaal
Verstrekt	€ 0

Vereniging Drentse Gemeenten

Plaats	Westerbork
Doel	Gebundelde bestuurlijke belangenbehartiging binnen Drenthe
Bestuurlijk belang	Lidmaatschap vereniging
Financieel belang	Lidmaatschap vereniging
Verstrekt	€ 24.300

Vereniging Nederlandse Gemeenten

Plaats	Den Haag
Doel	Gebundelde bestuurlijk belangenbehartiging op landelijk niveau
Bestuurlijk belang	Lidmaatschap vereniging
Financieel belang	Jaarlijkse contributie
Verstrekt	€ 81.300

Verkoop Vennootschap bv

Plaats	Den Bosch
Doel	Maximalisatie uiteindelijke verkoopopbrengst; optimalisering risicoafdekking
Bestuurlijk belang	Aandeelhouder
Financieel belang	Deelneming in kapitaal

Vordering op Enexis bv

Plaats	Den Bosch
Doel	Bundeling van belangen in de bruglening aan Enexis
Bestuurlijk belang	Aandeelhouder
Financieel belang	Deelneming in kapitaal

VVV Drenthe Plus, Stichting (in liquidatie)

Plaats	Beilen
Doel	Bevordering toerisme
Bestuurlijk belang	Lid raad van toezicht
Verstrekt	€ 0

Toelichting

De Stichting VVV Drenthe Plus is in april 2008 failliet verklaard. Het faillissement is in november 2012 afgehandeld.

Waterleiding Maatschappij Drenthe nv

Plaats	Assen
Doel	Nutsvoorziening
Bestuurlijk belang	Aandeelhouder
Financieel belang	Inbreng kapitaal/ dividend
Ontvangen	€ 200 (dividend)

Ambities gemeente Assen

Assen heeft de ambitie om op termijn door te groeien naar een stad van 80.000 inwoners. Daarnaast is de nadruk gelegd op het creëren van meer stedelijke voorzieningen en een betere bereikbaarheid. Verder wil Assen de opgave vervullen die zij heeft binnen het nationaal stedelijk netwerk Groningen - Assen.

De sociale en fysieke ambities zijn in 2010 samengebracht en vastgesteld door uw raad in de Integratie structuurvisie Assen 2030. Hierin is verwoord dat Assen omstreeks 2030 een stad wil zijn met 80.000 inwoners. Met de vaststelling begin 2010 van het woonplan 2010-2020 wordt hier mede richting aan

gegeven. Daarbij moet het aantal arbeidsplaatsen groeien van 30.000 naar 39.000. De relevante thema's uit de structuurvisie, die bij de verdere ontwikkeling van de stad dienen te worden meegenomen zijn: sociaal, duurzaam, aantrekkelijk en Assens.

Het in 2009 vastgestelde Meerjarenprogramma Groenvisie Stadsrandzone geeft weer waar we de komende jaren groenprojecten willen realiseren. Dit ter versterking van natuurwaarden, het creëren van ecologische verbindingzones en dagrecreatieve voorzieningen.

Grondbeleid Assen

Op 16 december 2010 heeft uw raad de nieuwe Nota grondbeleid 2010 - 2013 vastgesteld. Eens in de vier jaar dient volgens de financiële verordening deze nota geactualiseerd te worden. De resultaten van het 'DHV-rapport' over de informatievoorziening rondom het Grondbedrijf en de effecten van de nieuwe Wet ruimtelijke ordening (Grondexploitatiewet) zijn de belangrijkste aandachtspunten in de Nota. Met de invoering van de Grondexploitatiewet zijn er ruimere mogelijkheden voor kostenverhaal, binnenplanse verevening en het stellen van locatie-eisen (zoals particulier opdrachtgeverschap en sociale woningbouw). Ten aanzien van de informatievoorziening rondom het Grondbedrijf is vastgelegd hoe uw raad betrokken en geïnformeerd wordt over de strategische en financiële

afwegingen binnen het Grondbedrijf. Hoofduitgangspunt blijft een actief grondbeleid. Hiermee ontstaat maximale regie en zeggenschap op de belangrijke gebiedsontwikkelingen in Assen. Op deze wijze kan meer sturend opgetreden worden in de programmering, planning en uitgifte van prioritaire locaties. Een actief beleid betekent dat er risico's genomen worden, maar betekent eveneens dat er eenvoudiger verevend kan worden tussen voordelige en nadelige gebiedsontwikkelingen. Een gedegen risicomanagement en meerjarenperspectief voor het Grondbedrijf is hiervoor van groot belang. Gelet op de marktomstandigheden en financiële armslag van het Grondbedrijf is er momenteel sprake van een verscherpte blik op strategische verwervingen en investeringen.

Strategisch afwegingsnotitie en Meerjarenperspectief 2012

Bij de behandeling van het grondbeleid in december 2010 hebben we toegezegd dat in de zomer van 2011 inzicht zal worden gegeven in de vraag op welke wijze de beschikbare middelen binnen het Grondbedrijf de komende jaren kunnen worden ingezet, op een zodanige wijze dat het Grondbedrijf financieel gezond blijft. Ook het DHV-rapport met betrekking tot de informatieverstrekking over het Grondbedrijf en de grootschalige gebiedsontwikkelingen van de FlorijnAs vormden daarvoor een aanleiding.

Op 14 juli 2011 is de 'Strategische Afwegingsnotitie Grondbedrijf' behandeld in uw raad. In de notitie wordt geconcludeerd dat het Grondbedrijf er op basis van de vastgestelde ontwikkelingen en gebiedsexploitaties goed voor staat. De nieuwe, in voorbereiding zijnde grootschalige ontwikkelingen, vragen echter om een behoorlijke financiële inspanning. De financiële middelen zijn ontoereikend om de tot voor kort be(re)kende tekorten op de concept exploitaties van Assen-Zuid en Havenkwartier te kunnen dekken. Om bij de vaststelling van deze bestemmingsplannen ook grondexploitaties aan uw raad voor te kunnen leggen die passen bin-

nen de beschikbare middelen is optimalisering noodzakelijk. De optimalisering hebben niet alleen betrekking op deze plannen, maar zijn binnen het gehele Grondbedrijf gezocht en gevonden in verschillende scenario's. Met het doorvoeren van de optimalisering blijven de in voorbereiding zijnde nieuwe ontwikkelingen van Assen Zuid en het Havenkwartier binnen de financiële mogelijkheden van het Grondbedrijf.

De afwegingsnotitie geeft dus inzicht in hoe het Grondbedrijf er in 2011 voor stond en op welke wijze, door mogelijke optimalisering, het mogelijk is om een gezond meerjarenbeeld te behouden. De afwegingsnotitie is hiermee, voor toekomstige besluiten, als kaderstellend document benut. Met uw raad is afgesproken om jaarlijks bij de begroting een vergelijkbare notitie te maken. In 2012 is dat voor het eerst gebeurd voor de begroting 2013. Ook werd in 2012 de informatieverstrekking naar uw raad verder verbeterd door een projectenboek te presenteren en de kredieten binnen het Grondbedrijf te actualiseren.

Wonen

De woningbouwmarkt was in 2012 onverminderd slecht en er zijn op dit moment nog maar weinig positieve signalen van een ommekeer. In de regio Groningen-Assen is intensief gesproken over een herijking van de woningbouwopgave per gemeente. Deze nieuwe afspraken zijn van groot belang om de ontwikkelingen in de regio richting te kunnen geven. Duidelijk werd dat diverse marktomstandigheden er voor zorgen dat de doelstellingen en taakstelling zoals die voor de periode 2010-2020 zijn gesteld bijgesteld moesten worden. Hier zijn dan ook in de regio nieuwe afspraken over gemaakt.

In de periode 2010-2020 was de doelstelling dat, conform de taakstelling in de Regiovisie Groningen-Assen, gemiddeld 520 woningen per jaar gerealiseerd worden. In het gemeentelijk woonplan werd al uitgegaan van een lagere behoefte en woningbouwproductie van 450 woningen per jaar. In het programma Bouwen en Wonen is hier verslag over gedaan. Met de regio Groningen-Assen is nu afgesproken dat de nieuwe taakstelling van Assen nu 300 woningen per jaar is. Voor het zomerreces is uw raad geïnformeerd over de effecten van de regionale herijking van de woningbouw (en bedrijventerreinen). De programmering van de grondexploitaties is daarmee afgestemd op de herijking van de afspraken met de regio en provincie die zijn vastgelegd in een strategische samenwerkingsagenda. Deze herijking is inmiddels meegenomen in de jaarlijkse actualisering van de strategische afwegingsnotitie Grondbedrijf die bij de begroting 2013 door uw raad is vastgesteld. De herijking heeft een nadelige invloed op de positie van het Grondbedrijf. Samen met de provincie Drenthe is met het oog op de verlaagde woningbouwproductie gekeken naar oplossingsrichtingen en zijn afspraken gemaakt over compensatie. Een deel (€ 14 miljoen) van de beschikbare middelen voor het Norgerbrugtracé wordt nu ingezet voor de financiering van de binnenstedelijke woningbouwopgave van Assen. Voor het Norgerbrugtracé wordt gewerkt aan een sobere oplossing. Bij de vaststelling van de haalbaarheidsstudie van het Havenkwartier eind 2012 is zicht gegeven op de ontwikkelstrategie en noodzakelijke financiële inzet vanuit het Grondbedrijf die passend is binnen de financiële reikwijdte. Ook werd eind 2012 besloten om de buitenring van Kloosterveen aan te kopen. Hiermee is de weg vrij om het centrumgebied van Kloosterveen verder af te ronden.

Ondanks de crisis was de woningbouwproductie in 2012 opmerkelijk hoog (268 woningen). Dit is overigens wel conform de verwachting omdat er in 2011 relatief veel bouwvergunningen waren afgegeven.

In 2009 werd een belangrijk deel van de productie (50%) in de bestaande stad gerealiseerd. In 2010 is dat aandeel beperkt gebleven tot ongeveer 20%. Toen heeft vooral de nieuwbouwwijk in Klooster-

veen in belangrijke mate bijgedragen aan de productie, door de oplevering van het centrumgebied Kloosterveen en de daarbij gerealiseerde woningen. In 2011 lag de nadruk van de bouwproductie opnieuw op de binnenstad. Van de 80 woningen werden circa 60% in de bestaande stad gebouwd. Ook in 2012 was het aandeel in de binnenstad groot (ruim 90%). De vraaguitval in de koopsector werd behoorlijk gecompenseerd door de huursector. De vergunningverlening en grondverkoop in 2012 voorspellen niet veel goeds voor de productie in 2013.

De langdurige onderhandelingen met de Kloosterveen Assen CV hebben geresulteerd in vertraging bij de planontwikkeling Kloosterveen II. Met de verwerving van Kloosterveen eind 2012 hebben we ons vooral gericht op de ontwikkeling van dit gebied. Parallel daaraan zullen we de onderhandelingen met de Kloosterveen Assen CV voortzetten.

Eind 2012 heeft uw raad een ontwikkelstrategie voor het Havenkwartier vastgesteld. Het plan zal gefaseerd in ontwikkeling genomen worden en vraaggericht worden gerealiseerd in samenwerking met private partijen.

Werken

In 2012 is voor 5 hectare aan bedrijfskavels verkocht. Dit lijkt veel, maar bestaat voor een groot deel (4 ha.) uit grond voor de brandweerkazerne en de hockey-vereniging (interne boekingen) bij de Groene Dijk. Bij de Strategische Afwegingsnotitie Grondbedrijf van juli 2011 werd reeds geanticipeerd op een verlaagde uitgifte. Messchenveld is voorlopig het belangrijkste voor uitgifte van bedrijfskavels.

Om in de toekomst te kunnen blijven voorzien in de behoefte aan bedrijfskavels en om ruimte te bieden voor bedrijfsverplaatsing vanuit het Stadsbedrijvenpark/Havenkwartier, is verder gewerkt aan de ontwikkeling van het bedrijvenlandschap Assen Zuid.

FlorijnAs

Het belangrijkste ontwikkelgebied waar in 2012 aan is gewerkt is de FlorijnAs. Het betreft de integrale noord-zuid gerichte gebiedsontwikkeling. De Stadsboulevard moet de drager vormen voor de duurzame (her)ontwikkeling van aanpalende gebieden waarin het Grondbedrijf een actieve rol vervult. De Crisis- en herstelwet is van toepassing waardoor versnelling kan optreden in de projecten. Het programma FlorijnAs is meegenomen in het convenant Regiospecifiek Pakket Zuiderzeelijn (RSP-ZZL).

Via de Masterstudie is begin 2010 een richtinggevend kader geformuleerd voor de uitwerking van de zes verschillende deelprojecten, die binnen het programma FlorijnAs worden opgepakt. Dit zijn Assen Zuid, Stationsgebied inclusief Stadsboulevard, tweede fase Blauwe As, Havenkwartier, Revitalisering Stadsbe-

drijvenpark en Assen aan de Aa. Bij de bestuurlijk relevante projecten is de voortgang over het verslagjaar beschreven. Korthedshalve wordt hiernaar verwezen. (nota bene: infrastructuur (RSP) is geen activiteit van het Grondbedrijf).

Overige ontwikkelingen

De bouw van de Citadel is in juni 2010 gestart en is behoorlijk gevorderd in 2012. Het is de verwachting

dat medio 2013 de parkeergarage en de winkels worden opgeleverd. De woningen volgen in de loop van 2013. Na problemen rondom het bouwplan aan de Fabriciusstraat/Nijlandstraat kon dit complex in 2012 toch opgeleverd worden. In Baggelhuizen zijn de woningen van het cpo-project (collectief particulier opdrachtgeversschap) aan de Oostergoo opgeleverd. Onderzocht wordt of een dergelijke constructie ook elders in de stad mogelijk is.

Het financieel beleid van het Grondbedrijf

De ruimtelijke ontwikkelopgave en de bijbehorende ambities van Assen vragen om een financieel gezond Grondbedrijf, waarbinnen grote schommelingen in het eigen vermogen moeten worden opgevangen. In 2009-2010 is de koers van de ruimtelijke ambities belangrijk gewijzigd. De keuze om de ontwikkeling van de Stadsboulevard en de aanpalende gebieden verder uit te werken, heeft bij een actief grondbeleid directe gevolgen voor de financiële positie van het Grondbedrijf. Binnenstedelijk ontwikkelen vanuit de gedachte van de compacte stad brengt immers meer risico's met zich mee.

Het uitgangspunt van het financiële beleid is dat het Grondbedrijf financieel zelfstandig is. Dit betekent dat het proces van stedelijke ontwikkeling voor wat betreft de activiteiten van het Grondbedrijf niet uitmondt in een financieel beslag op andere financiële middelen van de gemeente. De financiële risico's moeten dus binnen het Grondbedrijf worden opgevangen.

De financiële grondslagen van het Grondbedrijf zijn door uw raad vastgesteld en gebaseerd op het 'Besluit begroting en verantwoording' (BBV). In de financiële grondslagen zijn onder meer de waarderingsgrondslagen van de activa vastgelegd.

De uitvoering financieel vertaald

Onder invloed van de economische recessie en stagnatie in de woningbouw is de omzet en productie in 2012 lager dan gepland voor 2012 (opgesteld voorjaar 2011). Wel is de omzet hoger dan vorig jaar.

Het resultaat voor bestemming bedraagt €1,2 miljoen, nadelig, bij een gepland nadelig resultaat van € 4,5 miljoen.

Toelichting omzet en productie

De opbrengst uit grondverkoop voor woningbouw is € 0,6 miljoen. Deze opbrengsten zijn met name gerealiseerd in Kloosterveen en Oostergoo-Schakelterrein. In Kloosterveen zijn 5 kavels verkocht.

De verkoop van bedrijventerreinen bedraagt € 4,1 miljoen voor 5 hectare, waarvan 4 hectare voor de Brandweer en de hockeyvelden op de Groene Dijk.

De kosten van verwerving bedragen € 7,2 miljoen, aanzienlijk lager dan de geplande € 12,4 miljoen. De belangrijkste verwervingen vonden plaats in Kloosterveen € 3,7 miljoen (buitenring Kloosterveeste), Havenkade € 2,1 miljoen en Assen Zuid 0,9 miljoen.

Het verschil met de planning wordt met name veroorzaakt door Kloosterveen II met geplande verwervingen van de projectontwikkelaar in dat gebied die niet door zijn gegaan. Anderzijds was de verwerving van de buitenring Kloosterveeste niet gepland.

In de meerjarenplanning van het Grondbedrijf wordt rekening gehouden met de gevestigde voorkeursrechten in de hiervoor genoemde gebieden. Hierbij is re-

kening gehouden met vroegtijdige verwerving van die gebieden. Waar mogelijk wordt echter gefaseerd ter beperking van te vroege verwerving en daarmee gepaard gaande rentekosten. Verwervingen in Kloosterveen III staan op een laag pitje gelet op de herprogrammering van de regionale woningbouw.

De kosten voor planontwikkeling bedragen € 1,7 miljoen en zijn daarmee € 1,0 miljoen lager dan vorig jaar en € 2,0 miljoen lager dan gepland, met name als gevolg van het stopzetten van de planontwikkeling Kloosterveen III.

De civieltechnische kosten bedragen € 2,8 miljoen en zijn daarmee € 1,0 miljoen hoger dan de realisatie in 2011 en € 3,4 miljoen lager dan gepland. Dit laatste speelt met name bij Kloosterveen I (€ 1,5 miljoen, voor afronding Kloosterveeste en Park Zeijerveen), Veemarkterrein (€ 0,6 miljoen) en Oostergoo-Schakelterrein (€ 0,4 miljoen).

Toelichting resultaat 2012

Bovengenoemde opbrengsten en kosten worden binnen de grondexploitaties verwerkt en leiden tot mutaties op de balans en worden dus geactiveerd. Deze mutaties hebben derhalve geen rechtstreekse invloed op het jaarresultaat van het Grondbedrijf.

Onderstaande posten hebben wel rechtstreeks invloed op het jaarresultaat van het Grondbedrijf.

Er heeft geen winstneming plaatsgevonden. Gepland was winstneming in Schepersmaat en Peelerpark.

Het gerealiseerde resultaat op exploitaties is hierdoor € 0,7 miljoen lager dan gepland.

De correctie voorraadwaarde (het verschil tussen de boekwaarde en de marktwaarde van de voorraden, dat conform de BBV is toegestaan) geeft in 2012 een nadeel van € 3,1 miljoen. Dit wordt met name verklaard door verwerving in het Havenkwartier, kosten planontwikkeling en rente op niet in exploitatie genomen gebieden. Deze kosten verhogen de boekwaarde van de voorraden, terwijl de marktwaarde niet met het zelfde bedrag toeneemt en dit dus om een afwaardering vraagt.

De diverse baten en lasten bedragen € 2,0 miljoen negatief wat volledig wordt veroorzaakt door diverse onttrekkingen ten gunste van de Algemene Dienst. Dit is € 0,5 miljoen lager dan gepland als gevolg van vertraging op de AD projecten waar de bijdrage uit het Grondbedrijf voor is afgesproken.

Het resultaat voor bestemming bedraagt € 1,2 miljoen nadelig. Met de vaststelling van de jaarrekening wordt het nadelige resultaat overeenkomstig de financiële grondslagen verrekend met de betreffende bestemmingsreserves binnen het Grondbedrijf.

Aangezien de weerstandsreserve met € 0,1 miljoen moet worden verhoogd (zie hierna), bedraagt de ont-

trekking aan de algemene reserve van het Grondbedrijf € 1,3 miljoen.

Bovenstaande wordt geconsolideerd op het beleidsproduct bouwgrondexploitatie, conform de voorschriften in de BBV. Als gevolg van de verrekening met de reserves binnen het Grondbedrijf is geen sprake van effect op het rekeningresultaat van de algemene dienst.

Weerstandsreserve

Uw raad heeft in november 2011 de Kadernota weerstandsvermogen en risicomanagement vastgesteld. Daarmee is besloten de weerstandsreserve van het Grondbedrijf te berekenen volgens de IFLO methode die vanuit het ministerie van Binnenlandse Zaken is opgesteld. Als nadere onderbouwing van de berekende weerstandsreserve wordt gebruik gemaakt van risicoanalyses en scenarioanalyses. Bij het actualiseren van calculaties en meerjarenprognoses wordt hier specifiek aandacht aan besteed.

In vergelijking met vorig jaar is de weerstandsreserve met € 0,1 miljoen toegenomen. Per saldo zijn er in vergelijking met vorig jaar weinig veranderingen in de nog te realiseren kosten en boekwaarden op grond waarvan de weerstandsreserve wordt bepaald.

Effect op meerjarenprognose

Voor het beoordelen van de financiële positie van het Grondbedrijf is vooral het meerjarenbeeld van belang. Met het Grondbedrijf worden projecten gerealiseerd die meerdere jaren bestrijken. Een jaarresultaat is slechts een momentopname en dient te worden gezien in het meerjarenperspectief. Verschuiving in de tijd kan leiden tot een afwijkend resultaat in het betreffende boekjaar, terwijl op langere termijn er geen sprake is van een resultaatseffect.

In de meerjarenprognose wordt de ontwikkeling van de algemene reserve van het Grondbedrijf weerge-

geven. Vermogensmutaties worden veroorzaakt door resultaten op projecten, correctie van voorraadwaarden, rente en incidentele baten en lasten.

Bij de begroting 2014 zal dit meerjarenbeeld worden geactualiseerd. Daarin worden naast de uitkomsten van de jaarrekening ook de effecten van nieuwe prognoses en tussencalculaties verwerkt. Het geactualiseerde meerjarenbeeld zal betrokken worden bij de begroting 2014 zoals bij de Strategische Afwegingsnotitie Grondbedrijf 2011 met u werd afgesproken.

Risicobeleid

Uitgangspunt van financieel beleid is dat het Grondbedrijf financieel zelfstandig is. Dit betekent dat de financiële risico's binnen het Grondbedrijf dienen te worden opgevangen. Het financiële beleid is er dan ook op gericht dat de stedelijke ontwikkeling voor wat betreft de onderdelen aankopen en verkopen van gronden, bestemmingswijziging van gronden en de aanleg van de infrastructuur niet uitmondt in een financieel beslag buiten het Grondbedrijf. Gelet op het karakter van de activiteiten, de complexiteit, de omvang van de middeleninzet en de risico's, wordt een volledige bedrijfsadministratie en daarbij een passend beheer gevoerd.

In dit beleid worden verliezen genomen op het moment dat deze bekend zijn en winsten verwerkt op het moment van realisatie, overeenkomstig de finan-

ciële grondslagen van het Grondbedrijf, het algemene gemeentelijk financieel beleid en de wettelijke voorschriften in de BBV.

Met het oog op de ontwikkeling van de financiële positie van het Grondbedrijf is het programma FlorijnAs van belang. De FlorijnAs is voor wat betreft de investeringen in de hoofdinfrastructuur door het Rijk aangewezen als rijksproject. Bij deze projecten speelt het vermogen van het Grondbedrijf een rol in de financiële haalbaarheid, aangezien de kosten van gebiedsontwikkelingen ten laste van de grondexploitatie meedoen in de co-financiering van de gemeente Assen.

In juni 2009 heeft uw raad, met de keus voor de hoofdverbinding door Assen, gekozen voor de com-

pacte, duurzame stad. Dit heeft grote invloed op de gebiedsontwikkelingen binnen het Grondbedrijf. Stadsontwikkeling in de bestaande stad leidt tot hogere kosten en langere doorlooptijden van projecten in verband met de vele uiteenlopende belangen.

De omvang van de middeleninzet vloeit voort uit de planning van de projecten. De hardheid van de planningen loopt uiteen. In de meerjarenplanning is voor een deel rekening gehouden met strategische verwervingen.

Voor conjuncturele schommelingen en risico's is binnen het Grondbedrijf een weerstandsreserve gevormd. De financiële gevolgen van vertraging in de kavelverkoop kunnen binnen deze reserve worden opgevangen. Onzeker is of bij een doorzettende economische recessie deze reserve toereikend is. Het meerjarenperspectief Grondbedrijf die bij de begroting jaarlijks wordt vastgesteld is het instrument om vinger aan de pols te houden.

Inleiding

In de bedrijfsvoeringsparagraaf wordt ingegaan op de visie die wij hebben op de bedrijfsvoering. Hiermee voldoen wij aan de verplichting om eens in de vier jaar de beleidsnota's van de begrotingsparagrafen te herzien. Gezien het feit dat wij minder beleidsnota's willen produceren hebben we ervoor gekozen om de

bedrijfsvoeringsvisie in dit jaarverslag op te nemen. De bedrijfsvoeringsvisie vormt de basis voor de concrete maatregelen voor de komende vier jaren. Eerst wordt ingegaan op bedrijfsvoering in het collegeprogramma.

Bedrijfsvoering in de bestuursperiode 2010-2014 (collegeprogramma)

De bedrijfsvoering van de Gemeente Assen zal bij de uitvoering van het bestuursprogramma 2010-2014 zo optimaal mogelijk ondersteuning bieden. Hiertoe gaan wij kijken op welke wijze wij de verschillende programma's en thema's proberen door te ontwikkelen. Integrale sturing en programmasturing staan bij ons op de agenda voor deze bestuursperiode.

Naast de wijze van sturing van de programma's en thema's kijken we naar de efficiency van onze eigen organisatie. Het uitgangspunt is het beter benutten van kwaliteiten van onze eigen medewerkers, maar ook willen wij de kwaliteit en deskundigheid van onze eigen medewerkers verbeteren. Door te investeren in een duurzame kwaliteit van de eigen organisatie wil-

len we externe inhuur terugbrengen. Hiermee blijven we een aantrekkelijke werkgever. Ondanks de mogelijke krimp van de organisatie voeren we strategisch personeelsbeleid: dit doen we onder andere door het bieden van ontwikkelingskansen voor medewerkers en het realiseren van traineeprojecten.

We willen efficiency verbeteren door samen te werken met buurgemeenten en de provincie. Zij kunnen meerwaarde bieden op het gebied van ondersteunende en/of uitvoerende functies. Doel van efficiency maatregelen is het reduceren van de overhead. In deze bestuursperiode zullen we hiertoe de mogelijkheden onderzoeken.

Bedrijfsvoeringsvisie 2011-2014

In 2014 hebben we de volgende resultaten op het gebied van de bedrijfsvoering behaald:

Medewerker en organisatie

- De diensten Stadsbalie, Stadsbeheer en Stadsontwikkeling zijn verdampt
- We hebben de 'going-concern' activiteiten ondergebracht in intern verzelfstandigde eenheden
- We hebben de inkoopfunctie gecentraliseerd en ingericht met oog voor het lokale bedrijfsleven
- We beschikken over een team generalistische medewerkers die breed inzetbaar zijn. Hiermee zijn we slagvaardig om snel in te kunnen spelen op actuele ontwikkelingen
- We hebben een schil van kenniswerkers die flexibel en thematisch kunnen werken aan vraagstukken waarbij de integraliteit centraal staat.

Medewerker en organisatie - werkwijze en houding en gedrag

- Medewerkers hebben vraag en dialooggerichte attitude
- De medewerkers zijn professionele medewerkers die het beleid maken door te kijken naar externe

ontwikkelingen

- We hebben Het Nieuwe Werken geïmplementeerd: medewerkers worden beoordeeld op resultaat
- We hebben vier processen per jaar geleand
- We hebben de externe inhuur naar beneden bijgesteld

Medewerker en organisatie - informatievoorziening

- We hebben een dashboard ontwikkeld op basis waarvan het management kan sturen
- De ontsluiting van informatie is verbeterd
- De afdelingsplannen zijn geharmoniseerd

Planning en control

- We hebben het totstandkomingsproces van de begroting verbeterd en de presentatievorm verbeterd
- De bedrijfsvoeringsbegroting is verbeterd
- We hebben het proces van de jaarrekening versneld
- We hebben onze begroting 'versmart': we hebben goede kengetallen en monitoren deze in de

uitvoering

- We hebben projectcontrol geprofessionaliseerd
- Het AO-IC platform is omgevormd tot kwaliteitszorg
- De concernsturing is verbeterd
- We hebben een relatie gelegd tussen weerstandscapaciteit en weerstandsvermogen en risico's
- Onze treasuryfunctie is verder geprofessionaliseerd

Interne dienstverlening

- De ambtelijke organisatie is zoveel mogelijk centraal gehuisvest. Deze huisvesting is zo georganiseerd dat ontmoeten en samenwerking leidend is.
- We hebben het Nieuwe Werken doorgevoerd; we doen zoveel mogelijk digitaal. In de interne bedrijfsvoering werken we volgens de regel: 'u krijgt wat we met z'n allen hebben afgesproken.

Er geldt een centraal vastgesteld kwaliteitsniveau voor interne dienstverlening.

- Alle documenten worden zoveel mogelijk digitaal ontvangen, gecreëerd, gemanaged, verzonden en gearhiveerd (volgens wettelijke voorschriften)

Communicatie

- We hebben de communicatie toegespitst op de 'rol' die we als overheid vervullen
- We gebruiken nieuwe media om te anticiperen op trends

Juridisch en Inkoop

- We hebben 80% van al onze bezwaren binnen de termijn afgehandeld

Kwaliteitsverbetering bedrijfsvoeringbegroting en rekening 2012

Bij de begroting 2012 hebben wij aangegeven dat de bedrijfsvoeringsbegroting verbeterd is. Dezelfde ontwikkeling is voor de jaarrekening 2012 doorgezet. De gehele opbouw van de bedrijfsvoering is eenvoudiger geworden. Gelet op de organisatieont-

wikkeling en de hiermee gepaard gaande mutaties in de bedrijfsvoering, verwachten wij dat de verminderde administratieve druk nog niet in 2013, maar daarna tot uitdrukking komt.

Bedrijfsvoering in 2012 PIOFACHJ (personeel, informatie, organisatie, financiën, administratie, communicatie en huisvesting, juridisch)

Medewerker en organisatie

Organisatieontwikkeling en Sociaal Akkoord

In de begroting 2012 gaven wij aan dat bij de uitvoering van het Sociaal Akkoord in zouden zetten op maximale flexibiliteit en mobiliteit van medewerkers. Afgelopen jaar is hier op ingezet. Hierbij is duurzame inzetbaarheid een belangrijke doelstelling. Daarnaast is het faciliteren en stimuleren van de organisatieontwikkeling een belangrijk aandachtspunt geweest in 2012.

Samenwerking

De samenwerking op HRM-gebied in Noorderlinkverband en met de publieke werkgevers in Assen en omstreken (A-RUN) is geïntensiveerd. Deze samenwerkingsverbanden hebben tot doel om de krachten te bundelen om goed opgeleid personeel voor de regio te behouden en de aantrekkingskracht van de regio voor personeel van elders te vergroten.

Medewerker en organisatie – informatie

Harmonisatie afdelingsplannen en managementrapportages

Wij hebben in 2012 een nieuwe vorm van afdelingsplannen ontwikkeld. Het zogenaamde A3-plan. Dit plan geeft in een oogopslag aan wat de doelen van de afdeling zijn voor dat jaar. De naamgeving is voortgekomen uit het formaat: alle belangrijke informatie op een A3-pagina. We hebben de managementrapportages geharmoniseerd. Deze rapportages zullen in de toekomst verder vereenvoudigd worden en gelet op een efficiënte bedrijfsvoering minder frequent gemaakt worden.

Ontsluiting van informatie verbeteren

We hebben een visie op Informatiemanagement vastgesteld. Een van de onderdelen van deze visie is om de ontsluiting en het beheer van informatie te verbeteren. Dit is een meerjarig ontwikkelingsproces.

Dashboard op basis waarvan het management kan sturen

Na de harmonisatie van afdelingsplannen en managementrapportages hebben we ook gekeken naar de stuurinformatie voor managers. Deze informatie komt uit diverse bronsystemen. Deze informatie willen wij op een dashboard presenteren. Deze ontwikkeling zal in 2013 gecontinueerd worden.

Organisatieontwikkeling

‘Bestuurlijke en ambtelijke vernieuwing’ is een belangrijk thema in het collegeprogramma. Voor de gemeentelijke organisatie is dit vertaald in het visiedocument organisatieontwikkeling, waarin een streefbeeld is geformuleerd. Het streefbeeld geeft in hoofdlijnen aan hoe de organisatie zich tot 2014-2015 heeft doorontwikkeld. Het doel is te komen tot een organisatie die:

- flexibel, vraag- en dialooggericht inspeelt op de bestuurlijke agenda en de maatschappelijke vraagstukken
- aantrekkelijk is voor de nieuwe generatie op de arbeidsmarkt

Om het streefbeeld te bereiken wordt ingezet op een vijftal ‘pijlers’ die op een ‘fundament’ rusten. De ‘pijlers’ en het ‘fundament’ geven een meer concreet zicht op de visie en de ambitie

- Wij werken bewust voor de publieke zaak en hebben een politiek-bestuurlijke attitude
- Wij zijn een energieke, lerende en bezielende organisatie met professionele medewerkers
- Wij zijn extern georiënteerd en innovatief
- We willen in het ‘linkerrijtje van de Eredivisie’ staan.
- We zijn slagvaardig.

Het ‘fundament’ is ‘Het nieuwe werken’ (HNW). HNW vormt de randvoorwaarde om de ‘pijlers’ een stevige bodem te geven. Met het nieuwe werken wordt ruimte geboden aan het plaats- en tijdonafhankelijk werken. Dit vraagt niet alleen om het creëren van een eigentijdse kantooromgeving met fysieke en ICT-faciliteiten. Het gaat om een omgeving die samenwerking en teamwork bevordert, waarbij een appèl wordt gedaan op de eigen verantwoordelijkheid, gedrag en houding van onze medewerkers.

De ambities van de stad stellen ons voor de opgave om in een dynamisch krachtenveld te anticiperen op de diverse ontwikkelingen. In zo’n omgeving laat de ‘ideale’ omgeving zich niet uittekenen. De ontwikkeling en vernieuwing van de organisatie is een continu proces, waarbij zoveel mogelijk natuurlijke momenten worden benut om het streefbeeld dichterbij te brengen.

In 2012 hebben wij het directiemodel ingevoerd. De medewerkers van het mobiliteitsbureau zijn eerst geplaatst. Het mobiliteitsbureau heeft de opdracht gekregen om de begeleiding van de plaatsing van medewerkers te verzorgen. De ambtelijke top (directie en eenheidsmanagers) is in 2012 geplaatst. Eind 2012 is begonnen met de plaatsing van de teamleiders. Het jaar 2013 staat in het teken van de overige plaatsingen. De inrichtingsplannen zijn opgesteld en grotendeels afgerond. Hiermee is de eenduidige aansturing van de organisatie via het directiemodel een stap dichterbij gekomen.

Bezetting: Personeelsformatie in fte

Dienst	gemiddelde bezetting 2011	formatie conform begroting 2012	gemiddelde bezetting 2012		
			ambtelijk personeel	tijdelijk personeel	totale bezetting
Totaal gemeente	676,1	673,5	577,2	78,4	655,6

In-, door- en uitstroom jaaroverzicht in % van de gemiddelde ambtelijke bezetting

Omschrijving	2009	2010	2011	2012
Instroom	11,6	niet bekend*	5,2	-
Doorstroom	5,9	niet bekend*	5,2	7,9
Uitstroom	6,3	niet bekend*	6,4	6,6

Financiën - Planning en control

Bedrijfsvoeringsbegroting verbeteren

Met ingang van 2012 is er sprake van één bedrijfsvoeringsbegroting waar eerste stappen zijn gezet voor algehele verbetering van het inzicht in en kwaliteit van de begroting. De opmaak van de jaarrekening van de bedrijfsvoering is analoog opgebouwd aan de bedrijfsvoeringsbegroting 2012.

Monitoren bezuinigingen

Het monitoren van de bezuinigingen heeft in 2012 veel aandacht gekregen. Temeer daar er na de eerste, en tweede tranche een derde ronde bezuinigingen aan de orde is. Belangrijke aandachtspunten hierbij zijn de voortgang van realisatie en het voorkomen van stapelingen en dubbeltellingen.

Versmarten begroting en sturen op resultaat

Bij de begroting 2012 was een verbeteringslag gemaakt in de sturing op indicatoren. De indicatoren die we gebruiken zijn toegesneden op het doel waarvoor ze dienen: ondersteunend aan de outputsturing. De indicatoren zijn openbaar toegankelijk in de applicatie in Assen in Cijfers. We willen de komende jaren bezien op welke wijze de outputindicatoren het beste vorm kunnen krijgen, of in een cijfer of in een grafiek vorm. Het uitgangspunt hierbij is eenduidigheid, regelmatige meetfrequentie. Naast de outputindicatoren was het streven om verbetering aan te brengen in indicatoren die nodig zijn voor de sturing van de organisatie (dashboard voor managers). Deze verbeteringslag vraagt een langere adem.

Projectcontrol professionaliseren

Het doel voor 2012 was om de risico's van projecten beter te kunnen beheersen. Er is een vakgroep 'risicomanagement' gevormd. De projectrapportages zijn geharmoniseerd. De eenheid Bestuur en Management Advisering zorgt voor een eenduidige aanpak van projectcontrol.

Relatie weerstandsvermogen – weerstandscapaciteit- risicomanagement

In 2012 is de kaderstellende notitie 'weerstandsvermogen en risicomanagement' vastgesteld. Hiermee beoogden wij een betere verankering van risicomanagement in de organisatie. Inmiddels is er een kleine 'vakgroep' risicomanagement opgericht om ervaringen te delen, afstemming te realiseren en verbeteringen door te voeren.

Interne dienstverlening

De eerste stappen om het Nieuwe Werken te implementeren zijn gezet: er kan op handige en vlotte wijze op iedere werkplek ingelogd worden in het stadhuis. Thuiswerken is mogelijk voor een grote groep medewerkers. Er is een pilot 'papierloos werken' uitgevoerd (met ondersteuning door iPads).

Tevens is het postproces geëend: een deel van de post zal alleen nog maar digitaal aangeboden worden aan de interne organisatie (en niet meer op papier). Binnen de bedrijfsvoering is duidelijk wat het standaardpakket aan producten en diensten (op het gebied van interne ondersteuning) is en wat dat kost. Er zijn heldere afspraken gemaakt over deze interne dienstverlening.

Juridisch en inkoop

Regelingenbeheer / deregulering

Het regelingenproces is gecentraliseerd. Alle regelgeving is via internet beschikbaar en actueel. Begin 2010 heeft een 0-meting plaatsgehad ten aanzien van de kwaliteit en hoeveelheid van Asser regelgeving. Naar aanleiding hiervan wordt de komende jaren het regelingenbestand van de gemeente Assen in kwalitatieve zin aangepast op basis van de meest risicovolle processen. In lijn van het verminderen van administratieve lasten voor burger en organisatie is het uitgangspunt: geen regel, tenzij.

Bezwaarschriften

In 2012 zijn 71 bezwaarschriften ingediend. Het percentage binnen de wettelijk termijn afgehandelde bezwaarschriften was in 2012 47%. Dit percentage is aanmerkelijk lager dan in 2011. Naar aanleiding van dit lagere percentage hebben wij maatregelen genomen die in 2013 zijn beslag zullen krijgen. Zo is in het proces van bezwaren een signaalfunctie opgenomen. Bij het naderen van het sluiten van de termijn waarop verdagen nog mogelijk is krijgt de afhandelende afdeling een signaal dat de termijn sluit. Mocht er langere tijd nodig zijn, dan kan een tijdig genomen verdagingsbesluit zorgen voor meer tijd in de afdoening. Verder wordt in 2013 de mandaatregeling aangepast. Met de voorgestelde aanpassing van de mandaatregeling wordt een kortere doorlooptijd mogelijk. Door deze maatregelen verwachten wij voor 2013 forse verbeteringen te kunnen realiseren.

Klachten

In 2012 zijn 103 klachten geregistreerd. Van dit aantal is in 2012 80% binnen de wettelijke termijn afgehandeld. In 2011 lag dit percentage ook op 80%.

Inkoop

In 2012 is de professionalisering van de inkoop (centraal geregisseerd model) verder doorgevoerd en is het Bureau Inkoop op sterkte gekomen. Tevens is aan de collegedoelstellingen zoals aandacht voor duurzaamheid, stimuleren Midden en Klein Bedrijf, SW/Social Return On Investment, meer aandacht gegeven. Met bijna alle Drentse gemeenten, maar met de STAAN gemeenten in het bijzonder (Samenwerking Tynaarlo, Assen, Aa en Hunze en Noordenveld) wordt nauw samen gewerkt op het gebied van inkoop en aanbesteden.

Subsidies

In het najaar van 2012 is de nieuwe vereenvoudigde subsidiesystematiek vastgesteld en sindsdien wordt op deze wijze in de organisatie gewerkt. Hiermee is een grote dereguleringslag gemaakt:

- Standaardisering (in beschikkingen, termijnen, regelingen.)
- Subsidies tot € 5.000 worden ineens vastgesteld en verleend.
- Eén verordening, een viertal uitvoeringsregelingen.
- Verantwoording van de subsidie is eenvoudig waar het kan (verenigingsleven) en volledig waar het moet en dus meer risico's zijn (verbonden partijen, via 'Regeling begroting en verantwoording verbonden partijen').
- Alleen het noodzakelijke is geregeld.
- Er is een check aan de voorkant, via het regelingenbeheer, op de nieuwe systematiek om te voorkomen dat via de achterkant nieuwe (overbodige) regels terugkeren.

Risicomanagement schadebehandeling en verzekeringen

Schadebehandeling: In 2011 is een begin gemaakt met het verder centraliseren van de schadebehandeling. Daarbij moet een onderscheid gemaakt worden tussen contractuele en wettelijke aansprakelijkheid. Op dit moment worden de passieve aansprakelijkstellingen (de gemeente wordt aansprakelijk gesteld) centraal behandeld. In 2011 is een begin gemaakt met het centraal behandelen van contractuele schade. Dit komt voort uit de centralisatie van de inkoop. In 2012 zijn ook andere vormen van contractuele schade gecentraliseerd. Verder zijn wij in 2012 gestart

met centralisatie van de actieve aansprakelijkheid (de gemeente stelt derden aansprakelijk omdat zij schade lijdt).

Verzekeringen: In 2011 is onderzoek gedaan naar de schaderisico's en de manier waarop de gemeente zich daartegen heeft ingedekt. Uit dit onderzoek bleek dat de gemeente zich op een andere manier kan indekken tegen deze risico's. Dit kan door een doelmatiger verzekeringspakket, het afwentelen van risico's of simpelweg het in eigen beheer nemen van risico's (voorzieningen).

Contractbeheer: In 2011 is een start gemaakt met het verbeteren van het contractenbeheer. Deze start bestaat uit een inventarisatie van welke contracten de gemeente aangaat en onderwerp moeten worden van contractbeheer. Het gaat daarbij om alle contracten van de gemeente. In 2012 is een beleidskader opgesteld en hierbij ook de te volgen strategie. De strategie moet onder andere inzichtelijk maken wie welke rollen en verantwoordelijkheden in het kader van contractbeheer moet vervullen.

Nieuwe werkomgeving

De nieuwe werkomgeving faciliteert het nieuwe werken. Begin 2012 heeft uw raad een krediet beschikbaar gesteld voor de realisatie van De Nieuwe Werkomgeving. Ontwikkelingen op het gebied van ICT en documentmanagement zijn gerelateerd aan het nieuwe werken en de nieuwe werkomgeving. Deze maken dan ook deel uit van het totale project nieuwe werkomgeving. De doorlooptijd van het project is, gelet op de noodzaak tot verdergaande bezuinigingen, opgerekt. De noodzakelijke vervangingen voor de instandhouding van de bedrijfsvoering worden wel gedaan, in afwachting op besluitvorming.

Middeleninzet bedrijfsvoering

Algemeen

De totale bezuinigingsopgave in de bedrijfsvoering is verhoogd van € 3,4 miljoen in 2011 naar totaal € 6,4 miljoen in 2012. De ontwikkeling van het totale bedrijfsvoeringsbudget ziet er als volgt uit:

Bedrijfsvoeringsbudget voor bezuinigingen	€ 57,4 mln.
Bezuinigingen 2011	-/- € 3,4 mln.
Autonome loon- en prijsontwikkelingen 2012	+ € 1,5 mln.
Bezuinigingen 2012	<u>-/- € 3,0 mln.</u>
Bedrijfsvoeringsbudget 2012	€ 52,5 mln.

De bezuinigingen worden gerealiseerd middels diverse maatregelen zoals het efficiënter organiseren van de bedrijfsprocessen, loonsombudgettering, scherper aanbesteden en inkopen, interne producten en dienstverlening herzien en de kosten van de jaarlijkse exploitatie van de gemeentelijke huisvesting naar beneden te brengen.

In de Najaarsnota hebben wij al aangegeven dat de realisatie van de bedrijfsvoeringsbezuinigingen als geheel goed op koers lag. Alleen voor wat betreft de taakstelling op de Arbodiensten is gekozen voor een alternatieve invulling.

Het geprognosticeerde bedrijfsvoeringsresultaat in de Najaarsnota ten opzichte van de begroting bedroeg € 0,8 miljoen voordelig. De gerealiseerde bedrijfsvoeringskosten zijn in 2012 uitgekomen op een bedrag van € 52,4 miljoen. Ten opzichte van de bijgestelde begroting een positief resultaat van € 0,2 miljoen.

De beschikbare middelen voor de bedrijfsvoering zijn ingezet ter realisatie van het beleid van de programma's (74%), projecten (15%), het gemeentelijk gebouwenbeheer (8%) en de grondexploitatie (3%).

Onderstaande tabel geeft in samenvatting inzicht in de opbouw van de middelen voor de bedrijfsvoering.

Middelen bedrijfsvoering 2012 (bedragen x € 1.000)						
Omschrijving	Jaarrekening 2011	Actueel jaarbudget	Najaarsnota	Jaarrekening 2012	verschil	V / N
Personeelskosten	42.114	41.258	41.173	41.902	-644	N
Beheerskosten	8.642	7.679	7.759	8.073	-394	N
Kapitaallasten	4.129	5.330	4.382	3.909	1.421	V
Subtotaal kosten bedrijfsvoering	54.885	54.267	53.314	53.884	383	V
Inkomsten bedrijfsvoering	-1.388	-1.733	-1.567	-1.515	-218	N
Netto kosten bedrijfsvoering	53.497	52.534	51.747	52.369	165	V

Bezuinigingen bedrijfsvoering 2012

De maatregelen in de bedrijfsvoering zijn in te delen naar een zestal thema's: organisatie en processen, inkoop en aanbesteding, personeel en inhuur, interne producten en dienstverlening, samenwerking met derden en huisvesting en vastgoed.

In 2012 moest € 6,4 miljoen bezuinigd worden in de bedrijfsvoering, dit is 40% van de totale gemeente-

lijke bezuinigingsopgave. Zoals hiervoor al aangegeven is alleen voor wat betreft de vastgestelde bezuiniging op de Arbodiensten gekozen voor een alternatieve invulling. Een alternatieve dekking voor deze taakstelling is gevonden in de ruimte die aanwezig was binnen de vormings- en opleidingsbudgetten. Onderstaande tabel geeft inzicht in de realisatie van de bezuinigingsmaatregelen in 2012.

Bezuinigingen bedrijfsvoering 2012 (bedragen * € 1.000)			
Samenstelling/opbouw	Bruto taakstelling	Realisatie	Alternatieve invulling
Eerste tranche bezuinigingen			
- organisatie en processen	2.345	2.345	0
- inkoop en aanbesteding	1.238	1.163	75
- personeel en inhuur derden	1.625	1.560	0
- interne producten en dienstverlening	772	772	0
- samenwerking met derden	pm	pm	-
- huisvesting en vastgoed	150	150	0
Tweede tranche bezuinigingen			
- organisatie en processen	300	300	0
Totaal cumulatief	6.430	6.290	75

Een totale bezuiniging van € 0,8 miljoen die geëffectueerd moest worden middels het herzien van de afschrijvingssystematiek van het gemeentelijk vastgoed (restwaardebepaling) is in 2012 voor € 0,7 miljoen gerealiseerd. Het resterende deel van de taakstelling zal grotendeels geëffectueerd worden door toepassing van de nieuwe richtlijn op geplande/begrote vastgoed-investeringen. De gewijzigde systematiek zal onderdeel gaan uitmaken van de nieuwe nota waardering- en afschrijvingsbeleid. De nieuwe kaders zijn in overleg met de accountant tot stand gekomen.

Frictiebudget

De bezuinigingen op de bedrijfsvoering raken de eigen gemeentelijke organisatie en het gemeentelijk personeel. Om de bezuinigingen volgens plan te kunnen realiseren en zonder gedwongen ontslagen zijn flankerende maatregelen noodzakelijk. Hiervoor is een budget (frictiefonds) beschikbaar gesteld van € 3,5 miljoen. In 2011 is een bedrag van € 0,37 miljoen onttrokken aan

dit fonds. In het kader van de realisatie van de bezuinigingen in 2012 is voor een totaalbedrag van € 0,18 miljoen beslag gelegd op het fonds voor gemaakte frictiekosten. De middelen zijn ingezet ten behoeve van de uitwerking van de bestuursopdrachten, facilitering van het mobiliteitsbureau en loopbaan coaching. Voor toekomstige maatregelen resteert nog een bedrag van € 3 miljoen in het fonds.

Personeelskosten € 644.000 N

De totale bruto bezuinigingstaakstelling op de loonkosten via loonsombudgettering en korting op inhuur bedroeg in 2012 totaal € 1,76 miljoen en is verwerkt in het loonkostenbudget. Buiten deze gehele taakstellingen was in 2012 ten opzichte van 2011 sprake van een aantal nieuwe specifieke taakreducties. Zo moesten onder meer de ondersteunende functies en services efficiënter worden georganiseerd en is het aantal leidinggevendenden teruggebracht.

Ook het LEAN maken van een aantal specifieke bedrijfsvoeringsprocessen moest een kostenbesparing in formatieve zin opleveren. De bezuinigingstaakstelling in de personeelskosten liep met deze maatregelen op met een totaalbedrag van ongeveer € 1,9 miljoen.

Vooruitlopend op de organisatiewijzigingen zijn vacatures in 2012 veelal met tijdelijk personeel ingevuld en/of door inhuur van medewerkers. Als gevolg daarvan zijn de kosten op ambtelijk personeel € 0,53 miljoen lager uitgekomen en de kosten van inhuur € 1,17 miljoen hoger. De gemiddelde bezetting van ambtelijk personeel was beneden de begrote formatie waardoor de loonkosten lager zijn uitgevallen en de taakstelling op ambtelijk personeel daarmee dus is gerealiseerd. Zoals reeds in de Najaarsnota benoemd, werkt de nieuwe cao-gemeenten en de daarvan onderdeel uitmakende generieke aanpassing van de salarissen met 2% structureel € 0,5 miljoen nadelig door in het resultaat. Daartegenover is het ziektevervangingsbudget niet volledig ingezet wat tot een voordeel heeft geleid van circa € 0,3 miljoen.

Voor de vorming van de Brandweer, WERKpunt! en de verdere doorontwikkeling van de inkoopfunctie zijn (extra) medewerkers ingehuurd. Daarnaast liepen diverse projecten langer door. Om de voortgang op projecten te waarborgen was het noodzakelijk om personeel langer in te huren. Door deze ontwikkelingen is het aantal ingehuurde fte 35 hoger uitgekomen dan waarmee in de begroting rekening was gehouden. De extra kosten zijn grotendeels gedekt vanuit de diverse projectbudgetten. Doordat veelal goedkoper is ingehuurd, is de kostentoeename echter minder dan op grond van de aantallen ingehuurde medewerkers verwacht zou mogen worden.

Beheerskosten € 394.000 N

Als gevolg van extra onderhoudskosten door uitstel van vervanging van voertuigen en hoge brandstofprijzen is er sprake van een nadeel op de kosten van het wagenpark (€ 242.000 N). Tegenover dit nadeel staat een voordeel van € 383.000 aan vrijvallende kapitaallasten (zie analyse kapitaallasten).

Zoals al in de Najaarsnota was aangegeven is sprake van extra ICT-kosten als gevolg van een nieuw licentiecontract (€ 172.000 N).

In verband met de organisatieontwikkeling is terughoudend omgegaan met de budgetten voor vorming

en opleiding (€ 172.000 V). In de Najaarsnota is al gemeld dat een deel van deze ruimte benut is voor de nog niet realiseerbare taakstelling op de Arbodiensten (€ 75.000 N).

In verband met de geplande realisatie van de nieuwe werkomgeving is het onderhoud aan de gemeentelijke bedrijfsgebouwen uitgesteld (€ 60.000 V).

Op de overige kosten is in totaliteit sprake van een nadeel van € 137.000. Deze extra kosten zijn doorbelast aan derden (zie inkomsten), programma's en projecten en worden daar gedekt binnen de daarvoor beschikbaar gestelde budgetten.

Kapitaallasten € 1.421.000 V

Geraamde vervangingsinvesteringen in bedrijfsgebouwen (€ 149.000) en ict-middelen (€ 768.000) zijn uitgesteld, omdat deze investeringen een directe relatie hebben met de aanpassing van de gemeentelijke huisvesting. Het toepassen van de restwaardesystematiek op de bedrijfsgebouwen geeft in de bedrijfsvoering een voordeel van € 121.000. De hiermee samenhangende bezuinigingstaakstelling is opgenomen onder het programma Algemene dekking. Onder de beheerskosten was al gedeeld dat sprake is van een voordeel van € 383.000 in verband met uitstel van vervanging van voertuigen.

Inkomsten € 218.000 N

Op basis van de nieuwe dienstverleningsovereenkomst met de ISD valt de doorbelasting van bedrijfsvoeringskosten aan deze organisatie € 295.000 lager uit. Tegenover dit nadeel staat een voordeel op het programma Werk en inkomen (evenredige bijstelling van de bijdrage in de bedrijfsvoeringskosten). Aan diverse instellingen zijn extra kosten doorberekend wat een voordeel geeft van € 118.000. Ook is sprake van extra huurinkomsten in verband met het medegebruik van een gemeentelijk pand door Alescon (€ 26.000 V). Door de lagere onderhoudslasten heeft de overeenkomstige onttrekking aan de onderhoudsvoorziening niet volledig plaatsgevonden (€ 67.000 N).

Dekking en resultaat 2012

Onderstaande tabel geeft inzicht in de toerekening van de bedrijfsvoeringskosten aan de programma's, projecten, het gemeentelijk gebouwenbeheer en de grondexploitatie.

Jaarrekening bedrijfsvoering 2012 (bedragen x € 1.000)					
Omschrijving	actueel jaarbudget	Najaarsnota	Jaarrekening	verschil	V / N
totale kosten bedrijfsvoering	52.534	51.747	52.369	165	V
Dekking					
- begrotingsprogramma's	38.744	37.486	37.121	-1.623	N
- projecten en investeringen	7.549	7.379	7.357	-192	N
- gemeentelijk gebouwenbeheer	4.203	3.966	4.033	-170	N

Jaarrekening bedrijfsvoering 2012 (bedragen x € 1.000)					
Omschrijving	actueel jaarbudget	Najaarsnota	Jaarrekening	verschil	V / N
- grondexploitatie	1.789	1.491	1.329	-460	N
subtotaal toerekening	52.285	50.322	49.840	-2.445	N
Resultaat	-249	-1.425	-2.528	-2.279	N

De toerekening aan de diverse onderdelen sluit in grote lijnen aan bij de verwachtingen in de Najaarsnota. Op alle onderdelen is sprake van minder personele inzet ten opzichte van de begroting, waarbij de grootste afwijking te vinden is in de toerekening aan programma's en de grondexploitatie.

De toerekening valt in algemene zin lager uit doordat de totale formatie lager ligt dan begroot. De verminderde inzet op de gemeentelijke grondexploitatie is onder andere het gevolg van vertraging in de ontwikkeling van Kloosterveen. Door de blijvend stagnerende economie blijven de verkopen van bouwkavels achter en worden ruimtelijke plannen in een langzamer tempo ontwikkeld.

De verminderde inzet op de programma's werd mede veroorzaakt door een lagere bezetting, de lopende organisatieontwikkeling en enkele langdurig zieke medewerkers.

Onderstaand overzicht geeft inzicht in de toerekening van de bedrijfsvoering aan de begrotingsprogramma's.

Bij de programmaverantwoordingen in de jaarrekening is een analyse opgenomen van het resultaat per programma. Hier worden afwijkingen en verschuivingen nader toegelicht.

Doorberekening vanuit de bedrijfsvoering naar de programma's (bedragen * € 1.000)				
Programma	Totaal budget	Realisatie	Saldo	V/N
Bestuur en burger	7.758	7.923	-165	N
Stadsontwikkeling	2.453	2.506	-53	N
Mobiliteit	806	695	111	V
Stads- en wijkbeheer	9.124	8.804	320	V
Onderwijs	2.047	1.771	276	V
Kunst en cultuur	484	499	-15	N
Zorg en welzijn	3.545	3.709	-164	N
Werk en inkomen	396	283	113	V
Sport en ontspanning	831	873	-42	N
Veiligheid	4.239	3.827	412	V
Milieu	4.218	3.626	592	V
Bouwen en wonen	2.501	2.263	238	V
Algemene dekking	342	342	-	-
Totaal	38.744	37.121	1.623	V

Resultaat 2012

De toerekening van bedrijfsvoeringskosten heeft in 2012 geleid tot een 'onderdekking' van € 2,5 miljoen ten opzichte van de werkelijke kosten. In de begroting werd uitgegaan van een onderdekking van € 0,25 miljoen. Doordat een vast deel van de bedrijfsvoeringskosten niet meer aan projecten kon worden toegerekend komen deze kosten ten laste van de exploitatie.

Ook zorgen de lopende organisatieontwikkeling en enkele langdurig zieke medewerkers ervoor dat bedrijfsvoeringskosten niet volledig konden worden toegerekend. Het nadelig calculatieverschil dat het resultaat is van genoemde ontwikkelingen komt conform de voorschriften ten laste van de algemene dekkingmiddelen.

Inleiding

Aan de orde zijn investeringsprojecten die deze bestuursperiode vanuit bestuurlijke optiek relevant en actueel zijn. In dit hoofdstuk van het jaarverslag 2012 rapporteren wij over de voortgang die met de voorbereiding en uitvoering van deze projecten wordt geboekt, over knelpunten die nog opgelost

moeten worden en over resultaten die inmiddels behaald zijn. Wij hebben een onderverdeling gemaakt in de FlorijnAs (Algemeen, RSP en gebiedsontwikkeling), gebiedsontwikkeling niet behorende tot de FlorijnAs, maatschappelijke voorzieningen (met name gebouwen) en bedrijfsvoering.

FlorijnAs

Bereikbaarheid en gebiedsontwikkeling

Assen-Zuid infrastructuur

Aansluiting Assen TT

De gemeente voert dit project uit en moet aan de hand van het verkeerstechnisch ontwerp opdrachten verstrekken voor de contractopstelling, het opstellen van een voorlopig ontwerp en een definitief ontwerp én de uitvoering daarvan. Deze contractvorming is in december 2012 gereed en de aanbesteding start in 2013. Voor Assen TT wordt het volgende uitgangspunt gehanteerd: de poortfunctie moet tot uitdrukking komen in losse kunstelementen rondom de aansluiting.

Het bestemmingsplan is vastgesteld. Daarnaast heeft overleg plaatsgevonden met de gemeente Midden Drenthe. Vaststelling is voorzien in december.

Met Defensie is een akkoord bereikt over de verwerving en ruiling van de gronden. Voor de overige grondverwervingen zijn gesprekken gestart. Afhankelijk van tijdige verwerving kan volgens planning gestart worden met de uitvoering.

Station Assen zuid

Uit de business case van de NS blijkt dat een evenementenstation exploitatief haalbaar is en uit de studie van ProRail blijkt dat een station technisch inpasbaar is.

A28-N33

Het voorstel tot de definitieve verknoping van de N33/A28 is op 10 mei 2012 in uw raad behandeld.

Daarbij is de extra bijdrage in de verdubbeling van de N33 ad € 1,0 miljoen formeel vastgesteld door uw raad.

Er vindt overleg plaats tussen provincie, Rijkswaterstaat, ministerie en gemeente over de verdeling van eventueel te behalen aanbestedingsvoordelen bij de verdubbeling van de N33 en de versoberde aanleg van de fly-over in het knooppunt N33/A28.

Rijkswaterstaat heeft in juni 2012 het definitieve Tracé Besluit genomen.

Stationsgebied

In 2012 heeft de Grontmij in opdracht van de gemeente Assen de voorkeursvariant Korte Autotunnel uitgewerkt in een stedenbouwkundig plan Stationsgebied. De spoorse partners NS en ProRail zijn intensief betrokken bij dit proces. Ook de participatiegroep, direct aanwonenden en overige stakeholders in het gebied zijn betrokken bij het ontwerpproces. Het stedenbouwkundig plan is belangrijke input voor de business case van NS en ProRail.

Het afgelopen jaar zijn verder onderzoeken uitgevoerd naar onder meer de draagkracht van de bodem, het grondwater en aanwezigheid van niet gesprongen explosieven. Verder is gestart met de voorbereidingen voor een nieuw bestemmingsplan.

Stadsboulevard

De door uw raad vastgestelde visie Stadsboulevard is het afgelopen jaar verder uitgewerkt. De aanbesteding van de bomenbank heeft in de tweede helft van 2012 plaatsgevonden en de uitvoering van aanpassingen aan kruispunt Graswijk is opgestart. Er is gewerkt aan het opstellen van een nieuw bestemmingsplan Stadsboulevard.

Het noordelijk deel van de Stadsboulevard staat als eerste (2014) in de uitvoeringsplanning van de Stadsboulevard. Het Fokkerkruispunt staat zelfs gepland voor uitvoering eind 2013. Dit kruispunt is belangrijk voor de bereikbaarheid van de stad tijdens de uitvoering. Deze uitvoeringsplanning heeft ertoe geleid dat het definitief ontwerp van het noordelijk gedeelte eind 2012 gereed is, het zuidelijk gedeelte zal rond de zomer 2013 gereed komen. Bij de uitwerking van het ontwerp is en wordt met verschillende betrokkenen gesproken. De voorbereiding van de spoortunnels Mandemaat en Bosbeek / Nijlandstunnel loopt via ProRail en is in de tweede helft van 2012 gestart.

Blauwe As tweede fase

De bouw van de sluis ter hoogte van de Sluisstraat is in uitvoering genomen en ligt op schema.

Voor de openbare ruimte van deelgebied 1 en 2 is een definitief ontwerp opgesteld in overleg met de bewoners. Het definitief ontwerp van deelgebied 1 is vervolgens vertaald in bestekken. De aannemer voor de uitvoering van de openbare ruimte van deelgebied 1 is inmiddels geselecteerd en de werkzaamheden starten in 2013.

Na het vaststellen van het definitief ontwerp van de openbare ruimte van deelgebied 2 is voor de fiets- en autobruggen, de inrichting van de openbare ruimte voor dit gebied en de sluis in de Havenkade in oktober een uitvoeringskrediet beschikbaar gesteld.

De definitieve planning van de realisatie van de fiets- en autobruggen zal afgestemd worden met de regiegroep bereikbaarheid 'Minder hinder'.

Voor het opstellen van de Design, Construct en Maintenance (DCM) contracten voor de fiets- en autobruggen is na een Europese aanbestedingsprocedure adviesbureau Arcadis geselecteerd. In 2012 zijn er diverse bewonersavonden georganiseerd.

De planning is dat begin 2013 het eerste contract voor de fietsbrug nabij de Vaart op de markt komt.

Gebiedsontwikkelingen FlorijnAs

Assen Zuid werklandschap

Eind mei hebben er twee beroepszaken over het bestemmingsplan bij de Raad van State gediend. In september heeft de Raad van State deze beroepen ongegrond verklaard. Het bestemmingsplan en het exploitatieplan staan daarmee vast.

Met potentiële kopers worden op basis van acquisitiedoelstellingen gesprekken gevoerd. Er wordt een meerjarig uitvoeringsprogramma ten behoeve van de promotie en acquisitie opgesteld. Uw raad heeft voor de zomer een informatiebrief over de acquisitie ontvangen.

Om te bepalen wat een efficiënte vorm van gefaseerd ontwikkelen is, waarbij de kosten worden geoptimaliseerd, is een ontwikkelstrategie opgesteld. In deze ontwikkelstrategie wordt ingegaan op enerzijds de noodzakelijke investeringen en anderzijds de potentiële opbrengsten voor een nog nader te bepalen fase. Hierbij moet ook de grootte van een fase nog worden bepaald.

Assen-Zuid: Toeristisch recreatieve zone

In 2012 zijn diverse onderzoeken uitgevoerd ten behoeve voor het opstellen van een meerjarig uitvoeringsprogramma convenant Toekomstvisie TT. Zo is een onderzoek naar de beleving van geluidhinder (soundscape) door de RUG uitgevoerd, daarnaast is

de financiële haalbaarheid van de geluidswal Baggelhuizen verder onderzocht. Tevens doet de provincie nader technisch onderzoek naar de mogelijke ontwikkeling van een eventuele geluidsafscherming nabij het TT circuit. Door het circuit wordt onderzocht welke maatregelen aan de bron genomen kunnen worden om de geluidhinder terug te dringen. Tot slot heeft in de zomer 2012 een brede enquête plaatsgevonden in onder andere de wijk Baggelhuizen naar de beleving van geluid. Het onderzoek wordt begin 2013 afgerond en dan worden de resultaten aan uw raad bekend gemaakt. De onderzoeken moeten leiden tot het benoemen van concrete maatregelen die in het meerjarig uitvoeringsprogramma worden gezet.

Voor 2012 was vanuit het voorbereidingskrediet budget beschikbaar voor de begeleiding en het faciliteren van ondernemers en investeerders, het voeren van acquisitie en het opstellen van producten zoals een gezamenlijke gebieds promotie en een ontwikkelingskaart. Onderzocht wordt hoe bepaalde ontwikkelingen op het gebied van leisure en attractieparken financieel mogelijk gemaakt kunnen worden. Hierbij is de business case benadering voor marktpartijen het uitgangspunt. Voor 2013 wordt eenzelfde strategie voorgesteld: de gemeente stelt zich faciliterend op in de richting van potentiële investeerders en met behulp van het nieuwe promotiemateriaal worden potentiële investeerders actief benaderd.

Havenkwartier

Er is verder gewerkt aan een stedenbouwkundige visie. Hierin worden de uitgangspunten en randvoorwaarden voor de ontwikkeling vastgelegd. Het planconcept laat ruimte om op actuele en toekomstige ontwikkelingen in te spelen. Naast een totaal planconcept is een meer gedetailleerde uitwerking van de eerste fase geschetst. Parallel daaraan is ook de gebiedsexploitatie verder uitgewerkt. Met betrekking tot de ontwikkelstrategie wordt de fasering verder in kaart gebracht en in beeld gebracht op welke manier het Havenkwartier het beste in ontwikkeling kan worden gebracht. Hierbij zijn verschillende scenario's uitgewerkt.

Er is verder een marketing strategie opgesteld die in 2013 verder wordt uitgewerkt.

Het haalbaarheidsonderzoek is in 2012 afgerond en bestaat naast de stedenbouwkundige visie en de grondexploitatie uit een ontwikkelingsstrategie. In december heeft uw raad ingestemd met de uitkomsten van de haalbaarheidsstudie en met de verdere continueren van de planvorming voor het Havenkwartier (maken van een bestemmingsplan) en het uitwerken van fase 1 (Veemarkterrein en Silo eiland). De hoofdlijnen van de samenwerking met Treanth zijn verder uitgewerkt en worden begin 2013 geformaliseerd.

Ter ondersteuning van de transformatie van het Havenkwartier willen we tot een tijdelijke culturele in-

vulling van het concept De Kade komen. In het kader der van Kolkend Assen zijn op de Havenkade activiteiten zoals het Axis-festival georganiseerd.

Revitalisering Stadsbedrijvenpark

In december 2011 heeft uw raad ingestemd met het projectplan Revitalisering Stadsbedrijvenpark. Vervolgens is dit plan samen met een subsidieaanvraag voor provinciaal herstructureringsprogramma (PHP) en Rijk, regionaal en cofinanciering (REP) middelen ingediend bij de provincie.

De aanvraag is akkoord bevonden door de Statencommissie Cultuur en Economie, maar het definitieve besluit van Gedeputeerde Staten heeft langer geduurd dan verwacht. In december is de beschikking ontvangen.

De aanvraag van PHP-middelen hangt nauw samen met de REP-aanvraag. De PHP-aanvraag wordt beschikt op het moment dat de REP-aanvraag akkoord is.

Het projectplan Revitalisering Stadsbedrijvenpark zet in op aanpak van de volgende thema's:

- Bereikbaarheid & ontsluiting
- Kwaliteit openbare ruimte
- Uitstraling panden en erven
- Wonen & Werken
- Duurzaamheid
- Data-infrastructuur

In 2013 organiseren we een startbijeenkomst met ondernemers. Tijdens deze bijeenkomst worden drie werkgroepen samengesteld die de in het projectplan benoemde thema's gaan uitwerken tot een uitvoeringsplan.

Landschap Assen aan de Aa

Fietspad Oude Spoorbaan

Over de Oude Spoorbaan van Assen naar Stadskanaal is tussen de Van Ostadelaan en de Europaweg Oost een fietspad aangelegd. Naast het fietspad ligt een onverhard voetpad. Het pad vormt een groene schakel van het NS-station naar het Drentsche Aa gebied.

Toegangspoort

De Toegangspoort is een natuurtransferium met parkeergelegenheid en informatievoorziening over het Nationaal park Drentsche Aa. Tevens is het een startpunt van wandel- en fietsroutes. Er wordt een Toegangspoort gerealiseerd aan de oostkant van het Deurzerdiep, nabij Café de Aanleg. Deze locatie biedt onder andere mogelijkheden voor de verkeersremmende maatregelen aan de Rolderhoofdweg. Het projectleiderschap is overgegaan naar de gemeente Aa en Hunze.

Amelte

Amelte is een oud gebied met een landgoed- en esdorpen karakter tussen de wijk Assen-Oost en het Deurzerdiep. In het gebied krijgen alle uitgangspunten uit de visie Assen aan de Aa een plek. Dit is uitgewerkt in het projectplan dat in september in uw raad is behandeld.

Bosbeek/Nijlandsloop

Het project Bosbeek/Nijlandsloop maakt van de Bosbeek/Nijlandsloop een groene vinger de stad in waarlangs fietsers en wandelaars van en naar het Drentsche Aa-gebied kunnen gaan. Het idee is om een doorgaande fiets- en wandelroute te maken vanaf de Hertenkamp naar het Kerkepad bij Schieven. Daarnaast is het plan om de beek en het beekdal te herstellen. Belangrijk in dit project is het maken van onderdoorgangen onder de infrastructuur van de Stadsboulevard, de spoorlijn en de Dennenweg. In dit project is dus een duidelijke koppeling met de Stadsboulevard.

Idee Geelbroek

Onderdeel van Geelbroek is de aanleg van het fietspad Zompdijk. Aan de zuidkant van Assen ontbreekt een recreatief fietspad tussen de omgeving Graswijk en Geelbroek/Eleveld. Ten oosten van de spoorwegovergang bij Graswijk ligt nu een zandweg, die een verbinding vormt met het Propellerpad en de fietspaden naar Geelbroek en Eleveld. Nabij dit tracé van de zandweg worden een betonnen fietspad en laanbeplanting aangelegd.

Infrastructurele projecten en gebiedsontwikkeling (niet FlorijnAs)

Erfgoed Kwartier

De herontwikkeling van het erfgoedkwartier ligt op koers voor wat betreft tijd, geld en inhoud. Het beschikbare krediet voor de realisatie van de Singels is voldoende om alle fasen uit te voeren. De tweede fase (Zuidersingel, Drostenlaan, Kerkplein) is inmiddels gerealiseerd. Ook de derde fase is inmiddels grotendeels afgerond. Met de provincie is de eindafrekening opgemaakt voor de gemeentelijke bijdrage aan de

museumtuin. In de eerste helft van 2013 zullen de laatste werkzaamheden worden afgerond. De herinrichting van de Brink zal binnen de kaders van de Visie Aantrekkelijke Binnenstad opgepakt worden.

Citadel

De bouw van de Citadel verloopt in grote lijnen volgens planning.

De verhuur van de nog niet op voorhand ingevulde winkelruimtes is ook gestart. Het winkelcentrum van de Citadel heet Cité. Er zijn reeds meerdere grote units verhuurd.

De juridische en economische overdracht van de gronden heeft plaatsgevonden. Voor een gedeelte van de koopsom (€ 3,5 miljoen van € 12 miljoen) is uitstel van betaling verleend. Hierover wordt een rentevergoeding betaald. Tevens is hiervoor door Bemog een zekerheidsstelling gegeven in de vorm van een tweede hypotheek en een concerngarantie. Deze uitgestelde betaling vormt een risico ingeval van faillissement van de ontwikkelaar.

Kloosterveste

Het project ontwikkeling van de centrumvoorzieningen Kloosterveste is afgesloten. De projectkosten voor de realisatie van de voorzieningen zijn binnen het budget gebleven. Met de aankoop van de gronden in de buitenring kloosterveste is ook het contract dat de gemeente Assen had met de ontwikkelaar AM over de realisatie van Kloosterveste afgesloten en bestaan er, naast de gebruikelijke garanties, geen verplichtingen over en weer tussen gemeente Assen en AM. De van AM aangekochte gronden in de buitenring Kloosterveste zijn ondergebracht in de grondexploitatie Kloosterveen I. Wij zullen bij dit project in het vervolg rapporteren over de voortgang van de ontwikkeling van de buitenring Kloosterveste.

Kloosterveen II

Mede door de huidige marktsituatie is het moeilijk afspraken te maken met ontwikkelaars over met name het tempo van uitgifte en afname van gronden. Dit maakt het sluiten van een bouwclaimovereenkomst met de Kloosterveen CV en Rotij lastig. Een van de partijen in de Kloosterveen CV is failliet.

In verband hiermee en gegeven de huidige marktsituatie zijn de gesprekken die met de Kloosterveen CV werden gevoerd om te komen tot een bouwclaimovereenkomst opgeschort.

Kloosterveen III

In het kader van de afnemende marktvraag naar woningen hebben provincie Drenthe en gemeente Assen binnen de regio Groningen - Assen nieuwe woningbouwafspraken gemaakt. Als gevolg van deze afspraken is de planvorming voor het Norgerbrugtracé en Kloosterveen III stopgezet. De woningbouw in Kloosterveen wordt getemporiseerd. De provincie Drenthe gaat in overleg met de gemeenten Assen en Midden-Drenthe op korte termijn nader onderzoek doen naar een andere oplossing voor het verkeersprobleem in en rond de Norgerbrug. Tevens wordt

onderzocht in hoeverre de ontwikkelingen in Assen andere varianten voor de ontsluiting van de woonwijk Kloosterveen, met eventuele toekomstige uitbreidingen in Kloosterveen III, mogelijk maken.

Acmesa-terrein

Het afgelopen jaar is er vertraging ontstaan en een snelle doorbraak ligt niet voorhanden. Het krediet heeft een overschrijding van bijna 75.000 euro. Het lag in de bedoeling dat deze kosten na het afsluiten van een anterieure overeenkomst door de ontwikkelaar betaald zouden worden. Omdat Arcadis en Bemog een geschil hebben komt het niet tot een overeenkomst met de gemeente Assen. Hoewel de mogelijkheid bestaat dat de ontwikkeling nog doorgaat en dat de anterieure overeenkomst gesloten zal worden, is er ook een kans dat dit niet gebeurt. De planvorming ligt op dit moment stil.

Diepstroeten

Na ondertekening van de intentieovereenkomst wordt op dit moment hard gewerkt aan een nieuw stedenbouwkundig plan voor het plangebied. Gelijktijdig wordt gewerkt aan een anterieure overeenkomst tussen de betrokken partijen (Van Wijnen projectontwikkeling, Vanboeijen, Gemeente Assen). De verwachting is dat deze overeenkomst in het eerste kwartaal van 2013 ondertekend zal worden. Hierna kan gestart worden met een bestemmingsplanprocedure ten behoeve van de bouw.

Mercuriuscentrum

De herontwikkeling van het Mercuriuscentrum ligt op koers voor wat betreft geld en inhoud. Afgelopen jaar zijn de bezwaren tegen de bouwvergunning behandeld voor de beroep en bezwaren commissie, de rechtbank en Raad van State. Juridisch gezien ligt de herontwikkeling van het Mercuriuscentrum niets meer in de weg. De gemeente is zowel bij de rechtbank als bij de Raad van State in het gelijk gesteld.

De transformatie van het winkelcentrum aan de Ceresstraat en het Ceresplein is aan de buitenzijde gereed. Om de laatste fase van de bouw aan het Mercuriusplein mogelijk te maken heeft eind augustus 2012 de laatste grondtransactie tussen de gemeente en CBRE (voorheen ING Reim) plaatsgevonden. In de eerste helft van 2013 worden de bouwwerkzaamheden afgerond. De herinrichting van de openbare ruimte door de gemeente Assen aan het Ceresplein is nu genoeg gereed en zal in het voorjaar een vervolg krijgen aan de Ceresstraat. De werkzaamheden aan de openbare ruimte in de Minervalaan en het Mercuriusplein (achterzijde) zullen aansluitend aan de afronding van de bouwwerkzaamheden plaatsvinden.

Maatschappelijke voorzieningen (met name gebouwen)

Milieu Educatief Centrum

Het bestemmingsplan is in de zomer van 2012 vastgesteld. De aanvraag voor de omgevingsvergunning is inmiddels ingediend. Verwacht wordt dat de vergunning in februari 2013 verleend kan worden. Voor de zomervakantie 2012 is de aanbesteding (met voorafgaande selectie) voor een aannemer gestart. Begin september zijn er 8 partijen geselecteerd en uitgenodigd voor het doen van een inschrijving. De laagste inschrijver uit de aanbesteding is bekend. De gunningprocedure loopt.

Huisvesting voortgezet onderwijs

De start van de vernieuwbouw van Penta schuift op naar zomer 2013. De verwachte bouwtijd is 1 jaar zodat rond de zomer 2014 het gebouw in gebruik kan worden genomen. Tegen de wijziging van de bestemmingsplannen voor Quintus en Lariks zijn bezwaren ingediend. Er heeft overleg met de bewoners plaatsgehad met als resultaat dat de bezwaren zijn ingetrokken. Dat heeft tot vertraging in de uitvoering geleid. In oktober 2012 is de nieuwbouw van Lariks gestart. Oplevering vindt plaats in juni 2014. De nieuwbouw van Quintus wordt in mei 2013 gegund. Ingebruikname van het gebouw gebeurt in twee fases. De eerste in maart 2015 de tweede in maart 2016.

Multifunctionele accommodatie Pittelo

Begin maart 2012 heeft bouwkundige oplevering plaatsgevonden. Na de meivakantie hebben de gebruikers het gebouw betrokken. De nazorgfase is gestart. Het gebouw is overgedragen aan beheer.

Tot 5 jaar na vaststelling van het bestemmingsplan kunnen nog verzoeken om planschade worden ingediend. Tot op heden is er één planschadeverzoek ingediend, deze is nu in behandeling.

Ten behoeve van de bibliotheek was in overleg met hen 60 vierkante meter medegebruik gereserveerd in de MFA Pittelo Deze ruimte wordt multifunctioneel ingezet, zowel in het wijkwelzijn als in het onderwijs.

De Lichtbaak en de Driemaster maken nu gebruik van de gymzaal MFA Pittelo voor hun gymlessen. De vrijkomende uren in de sporthal Pittelo zijn inmiddels opgevuld door Pro Assen.

Multifunctionele accommodatie Assen-Oost

In januari 2012 heeft uw raad ingestemd met de realisatie van een MFA Assen Oost op de voormalige politielocatie aan de Tuinstraat en tevens besloten tot aankoop van de locatie Tuinstraat. Het voormalige politiebureau is in maart 2012 overgedragen aan de gemeente.

De aanbesteding voor de sloop van de Tuinstraat heeft plaatsgevonden. Gunning moet nog plaatsvinden.

Icare heeft belangstelling om op deze locatie een nieuwe, kleinschalige woonvorm te ontwikkelen voor de bewoners van De Vierackers. Het afgelopen jaar hebben hierover meerdere overleggen plaatsgevonden. Onderhandelingen over randvoorwaarden zijn nog niet afgerond.

Multifunctionele accommodatie Kloosterveen, inclusief Parel

Met de schoolbesturen is overleg gevoerd over plek en omvang van het derde cluster Kloosterveen. We hebben conform het voorstel van de gebruikers gekozen. De RO-procedure Norgerbrugtracé is stopgezet. Daardoor mag het derde cluster niet volgens genoemd bestemmingsplan in Kloosterveen III west worden gebouwd.

Nadat de herijking van de woningbouwopgave gereed is, wordt opnieuw gekeken naar de leerlingenprognose. Dan wordt duidelijk of het derde cluster in de oorspronkelijk geplande omvang wordt gerealiseerd.

Er worden momenteel nieuwe locaties onderzocht in Kloosterveen. De schoolbesturen zijn van genoemde ontwikkelingen op de hoogte.

Versterking Speciaal Onderwijs

Voor Renn-4 De Atlas is het locatieonderzoek voor een plek voor de nieuwbouw nog niet afgerond. Over de situatie vindt regelmatig overleg plaats met het bestuur van de school, welke zich bewust is van de complexiteit van dit vraagstuk.

Uitbreiding Driesprong (BBO)

Tegen de wijziging van het bestemmingsplan voor de Driesprong zijn bezwaren ingediend, waardoor de uitbreiding van de school is opgeschort. Medio 2013 start de bouw, ingebruikname en oplevering begin 2014.

Uitbreiding de Marskramer (OBO)

Begin 2012 is gestart met de bouw van de permanente uitbreiding voor de Marskramer. De uitbreiding is eind december 2012 opgeleverd.

De Nieuwe Kolk

De Nieuwe Kolk is inmiddels opgeleverd en op 22 september 2012 was de opening. Inmiddels hebben Theater en Bioscoop De Nieuwe Kolk, Centrum voor Beeldende Kunst Drenthe en Bibliotheek Assen hun intrek genomen in het gebouw. Ook het kunstwerk Sensor Valley 8.0 van Daan Roosegaarde is onthuld in april 2012.

Naar aanleiding van de adviezen uit de second opinion over het verkrijgen van inzicht over de beheersing van het bouwproces en de relatie met de exploitatie van De Nieuwe Kolk is in het najaar 2011 een werkgroep gestart om de exploitatietekorten in kaart te brengen en een herziene exploitatie op te zetten. Daarnaast zijn er door de werkgroep oplossingsrichtingen in kaart gebracht. In het najaar heeft u bij de begroting van 2012 voor de exploitatie van De Nieuwe Kolk nog eens structureel € 1 miljoen beschikbaar gesteld. Conform de toezegging bij de begroting 2012 hebben wij u bij voorjaarsnota geïnformeerd over de omvang van de meerkosten, de herziene exploitatie van De Nieuwe Kolk en de risico's. Daarnaast heeft u ingestemd met de oplossingsrichting, te weten de Weiersstraatreserve inzetten als amortisatiereserve en versneld inzetten als dekking van de exploitatietekorten.

Verplaatsing hockeyvelden HvA

Begin mei 2012 zijn de grondwerkzaamheden gestart. Voor het hockeycomplex is het onderdeel "voorbereiding en ontwerp" aanbesteed. De meervoudige onderhandse aanbesteding ten behoeve van realisatie velden en clubgebouw hebben separaat plaats gevonden en eind december 2012 is de voorlopige gunning geweest. De omgevingsvergunning is aangevraagd en is begin 2013 verleend.

Ondertussen worden de voorbereidingsgesprekken met HVA en kinderopvangorganisaties voortgezet. Het project heeft door de bezuinigingsronden vijf maanden vertraging opgelopen.

Sporthal Stadsbroek

De Stadsbroekhal is in 2012 opgeleverd, inclusief terreininrichting. De hal is in gebruik genomen. Hiermee is het project afgerond.

Wielercentrum

Inmiddels wordt de Stadsbroekhal gecombineerd met de Wielerveen gezien als één project onderdeel van: het Beweeg- en beleefpark Stadsbroek. De wie-

lerbaan wordt aan de achterzijde van de Stadsbroekhal gekoppeld. Hierdoor is gebruik te maken van gezamenlijke voorzieningen (kleedkamers, kantine e.d.) van de sporthal. De eerste ontwerptekeningen voor de wielerveen zijn naar aanleiding van de raadsbehandeling aangepast en teruggebracht naar het niveau van het Programma van Eisen/wensenpakket zoals in de haalbaarheidsstudie opgenomen. De BMX-baan wordt gelijktijdig ontwikkeld met de wielerveen.

Met het aanleggen van het veldritparcours is gestart en zijn met de betrokken verenigingen afspraken gemaakt voor het aanleggen van het parcours.

Tevens is aan de architect opdracht verstrekt voor de VO fase en DO fase. De aanbesteding van de kombaan heeft voor de zomer plaatsgevonden. Het werk is echter niet gegund. Er zijn gesprekken geweest met beide inschrijvers en zij hebben de intentie uitgesproken om samen een combinatie te vormen om de kombaan te realiseren.

Openluchtzwembad

In mei/juni zijn de gesprekken met De Bonte Wever over de bouw van het openluchtzwembad weer vlot getrokken. De Bonte Wever heeft een aantal nieuwe eisen op tafel gelegd, die naast een aantal al langer bekende zaken nog uitgezocht moeten worden.

In afwachting van het besluit over de bezuinigingen zijn er geen verdere ontwikkelingen.

Huisvesting Brandweer, HVD en GGD

De ruwbouw wordt op dit moment gerealiseerd. De betonnen gevelbeplating heeft vertraging opgelopen bij het productieproces, het gevolg is dat de gevelafwerking is vertraagd. Dit heeft geen gevolgen voor de eindplanning en de oplevering blijft in het vierde kwartaal 2013. De bouw gaat verder voorspoedig.

Inschrijvingsleidraad nevenpost is gereed om aan te besteden. Momenteel vindt er een onderzoek plaats naar een alternatief voor de nevenpost om een bezuinigingstaakstelling te kunnen realiseren.

Bedrijfsvoering

Huisvesting gemeentelijke organisatie

In januari 2012 heeft uw raad het investeringsbudget vastgesteld. De voorbereiding is voortvarend ter hand genomen en is conform planning verlopen binnen de door uw raad vastgestelde kaders van de projectscope.

Op basis van een Europese aanbesteding is de opdracht voor het ontwerp gegund aan bureau De Zwarte Hond. Ook zijn op basis van Europese aanbestedingsregels de aannemers geselecteerd en is het

voornemen tot gunning uitgesproken. Definitieve gunning is on hold gezet, in afwachting van de besluitvorming over de bezuinigingen. Het Voorlopig Ontwerp (VO) is in het najaar van 2012 vastgesteld. Op basis van het VO wordt momenteel het Definitief Ontwerp opgesteld. De ICT-projecten verlopen conform planning, evenals de activiteiten uit het deelproject Mens en Organisatie. Besluitvorming over de bezuinigingen kan van invloed zijn op de definitieve uitwerking van de projectscope. Duidelijkheid daaromtrent wordt bij de Voorjaarsnota 2013 verwacht.

Financieel overzicht bestuurlijk relevante investeringsprojecten

Hierna het overzicht met de belangrijkste in voorbereiding en/of in uitvoering zijnde investeringsprojecten uit het gemeentelijk investeringsplan. Oude projecten, dat wil zeggen projecten die eerder op de lijst stonden maar inmiddels zijn afgerond, hebben wij niet meer opgenomen.

Bij de rubricering van de projecten hebben wij, daar waar dat relevant is, aansluiting gezocht bij de hoofdthema's van de FlorijnAs.

Financiële tabel bestuurlijk relevante investeringsprojecten

De tabel geeft een beeld van de investeringen in de Gemeente Assen waarvoor uw raad een krediet beschikbaar heeft gesteld. Er zijn ook projecten in de tabel opgenomen die in de grondexploitatie plaatsvinden.

Programma	Investeringsproject	Investering	Gereali-seerde uit-gaven t/m 2012	Geplande uitgaven na 2012	Dekking*
(bedragen x € 1.000)					
FlorijnAs RSP	Assen-zuid infrastructuur	57.799	3.288	54.511	r, s
	Stationsgebied en stadsboulevard	96.026	3.176	92.850	s
	BlauweAs 2 ^e fase	48.750	3.618	45.132	s
	Programmakosten	8.914	3.894	5.020	s
	Totaal FlorijnAs RSP projecten	211.489	13.976	197.513	
FlorijnAs	Assen-zuid werklandschap	36.800	2.284		gb
	Assen-zuid visie en IOP	p.m.	33		s
	Havenkwartier	p.m.	2.337		gb
	Revitalisering Stadsbedrijvenpark	p.m.	216		gb, s
	Assen aan de Aa	p.m.	676	60	s
	Toegangspoort Dijkveld	p.m.	110		s
	Toeristisch recr. zone en Baggelhuizerplas	p.m.	537		gb, s
Stadsontwikkeling	Erfgoedkwartier en Singelstructuur	4.815	4.233	582	r, s
	Citadel parkeergarage / grondexploitatie	30.950	30.683	2.258	r, gb, s
	Kloosterveste	22.516	22.382	127	e
	Acmesaterrein	150	225		s, d
	Kloosterveen II	65.500	26.098	40.297	gb
	Kloosterveen III planontwikkeling	2.603	1.116	1.487	gb
	Mercuriuscentrum	1.788	837	951	s, d
	Diepstroeten	-	-	-	d
Stads en wijkbeheer	Milieu educatief centrum	4.588	1.076	3.512	e
Onderwijs	Huisvesting voortgezet onderwijs	51.000	5.405	45.595	e
	Mfa Pittelo	9.546	8.342	858	e
	Mfa Assen-Oost	9.410	2.743	6.667	e
	Mfa Kloostervn incl. Tamboerijn (3 ^e cluster)	12.500	131	12.369	e
	Versterking Speciaal Onderwijs	3.000	508	2.492	e
	Uitbreiding Driesprong	2.200	1.226	974	e
	Uitbreiding Marskramer	2.010	1.662	348	e
Kunst en cultuur	Bouw De Nieuwe Kolk	80.000	79.185	2.415	e
Sport&ontspanning	Verplaatsing hockeyvelden HvA	3.680	1.800	1.880	e
	Sporthal Stadsbroek	3.000	3.042	58	e
	Wielersbaan	2.766	189	2.577	

Programma	Investeringsproject	Investing	Gereali- seerde uit- gaven t/m 2012	Geplande uitgaven na 2012	Dekking*
Veiligheid	Huisvesting Brandweer, HvD en GGD	17.260	5.460	11.660	e
Bedrijfsvoering	Huisvesting gemeentelijke organisatie	14.485	1.517	12.968	e

Ad*: e = exploitatie algemene dienst, r = reserves, gb = Grondbedrijf, s = subsidies en d = derden.

Jaarverslag

algemeen

Kerngegevens

Sociale structuur	2010	2011	2012
Totaal aantal inwoners:	66.870	67.181	67.208
Inwoners van 0-19 jaar	16.982	16.929	16.729
Inwoners van 20-64 jaar	39.862	39.991	39.727
Inwoners van 65 jaar en ouder	10.026	10.261	10.752
Aantal uitkeringsgerechtigden:			
-WAO	2.035	1.970	1.799
-WWB	1.564	1.742	1.769
-WAJONG	1.409	1.545	1.561
-WSW	910	912	903
-WIA	314	423	523
-WAZ	75	76	65
-Militairen	66	59	61
-Ioaw/Ioaz	40	46	46

Fysieke structuur	2010	2011	2012
Oppervlakte gemeente in ha:	8.348	8.348	8.348
Waarvan			
-Binnenwater	151	151	151
-Historische stads- of dorpskern	11	11	11
Aantal woningen:	29.622	29.702	29.782
Lengte in km van de wegen (in onderhoud bij de gemeente):	482	521	524
waarvan			
-Andere wegen buiten de bebouwde kom	87	54	54
-Andere wegen binnen de bebouwde kom	395	467	470
Lengte van de recreatieve fiets-, ruiter- en wandelpaden	29	29	29
Lengte van de waterwegen	8,5	8,5	8,5
Aantal ha openbaar groen:			
-Bossen en natuurterreinen	845,33	875,73	878,16
-Begraafplaatsen	26	30	30
-Recreatieterreinen	104,6	109	113,80
-Plantsoenen	432,24	445,29	448,34
-Sportterreinen	52	56	56
-Natuur educatieve elementen	27	27	27
-Overige terreinen	15	15	15

Financiële structuur	Bedrag x 1.000			Bedrag per inwoner x 1		
	2010	2011	2012	2010	2011	2012
Gewone uitgaven	257.006	233.246	222.649	3.845	3.481	3.323
Kapitaaluitgaven(investeringen)	55.195	8.577	99.117	826	128	1.479
Balanstotaal	381.737	431.376	459.976	5.711	6.438	6.865
Gewaarborgde leningen	34.603	25.456	15.737	518	380	235
Reserves 31 december:						
a. vrij aanwendbare bedrijfsreserve	53.225	44.591	47.586	796	666	710
b. bestemmingsreserves	100.437	105.123	100.820	1.503	1.569	1.505
c. voorzieningen	17.953	17.756	19.197	269	265	287
Vaste schulden 31 december:						
a. divers leningen	103.243	136.005	142.686	1.545	2.030	2.130
b. rijksleningenwoningbouw						
investeringen 31 december:						
a. diversen	201.028	198.027	287.465	3.008	2.956	4.291
b. woningbouw/geldleningen ug	13.229	13.373	11.441	198	200	171
financieringsoverschot	60.601	92.195	11.383	907	1.376	170
financieringstekort						
belastingopbrengsten:						
a. functie 920. ozb/toeristenbelasting	11.237	13.507	13.837	168	202	207
b. overige heffingen:						
leges, begraafplaatsen, rioolrecht	7.737	7.561	7.231	116	113	108
parkeergelden	3.046	3.055	3.236	46	46	48
parkeerbelasting	119	168	180	2	3	3
marktelden	103	101	104	2	2	2
Algemene uitkering gemeentefonds	73.962	81.299	74.064	1.107	1.213	1.105
jaarresultaat	1.483	386	5.478	22	6	82
%omslagrente	5%	5%	5%			
%rentekortgeld	3,75%	3,75%	3,75%			
Verhouding eigen vermogen:						
investeringen	76,41%	70,82%	49,65%			
Vreemd langvermogen	158,57%	110,08%	104,01%			

Jaarverslag

verklaringen

Verklaringen

Door ondertekening en datering verklaart het college van burgemeester en wethouders zich akkoord met de in de jaarrekening opgenomen verantwoording over het gevoerde beheer.

Assen,

Burgemeester en wethouders van Assen,

,burgemeester

,secretaris

Aldus vastgesteld door de raad van de gemeente Assen in zijn openbare vergadering van

,voorzitter

,griffier